A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF MANUSCRIPTS IN MITHILA

BY

ANANTAPRASAD BANERJI-ŚĀSTRĪ
Vidyābhūṣaṇa ; M.A. (Cal.), D. Phil. (Oxon.)
HEAD OF THE DEPARTMENT OF SANSKRIT AND ALLIED LANGUAGES, PATNA COLLEGE.

VOLUME IV.

VEDIC MSS.

Published by

THE BIHAR AND ORISSA RESEARCH SOCIETY, PATNA.

PATNA
1940

TO

The Hon'ble Maharajadhiraja
SIR KAMESHWAR SINGH,
D. Litt., D C. L., K. C. I. E.

HEAD OF THE HOUSE OF DARBHANGA
PATRON OF THE DESCRIPTIVE CATALOGUE OF
MANÙSCRIPTS IN MITHILA.

PREFACE

The Descriptive Catalogue of the Manuscripts in Mithilā owes its origin to the enlightened munificence of the late Maharajadhiraja of Darbhanga, Sir Rameshwar Singh, G. C. I. E., father of the present Maharajadhiraja Sir Kameshwar Singh, K. C. I. E. The Catalogue is based on MSS. noticed or acquired since the Search for Sanskrit and Prākrit MSS. in Bihar and Orissa was instituted by Government under Sir Edward Gait, the then Governor of the Province and President of the Bihar and Orissa Research Society.

Like the preceding volumes—I (Smṛti MSS.), II (Rhetoric MSS.), and III (Jyotiḥśāstra MSS.),—Volume IV is published with the funds generously placed at the disposal of the Society for the purpose by the late Maharajadhiraja of Darbhanga. The volumes so far published have been well received by scholars in India and abroad. Enquiries from different parts of India and acknowledgement of help from the MSS. noticed have been most encouraging.

I have prepared the present volume on the lines followed in the earlier volumes. I hope to bring out in the near future a Supplement on the Concordances.

I am also getting ready for the press the other six volumes describing Sanskrit and Prākrit MSS. on general as well as technical subjects.

Our thanks are due to Government for help in continuing the search and we confidently look forward to further patronage from the illustrious House of Darbhanga to publish the results.

The services of Pandit Viṣṇulāl Śāstrī, the Search Pandit of the Bihar and Orissa Research Society, have been valuable and deserve commendation.

Bihar & Orissa Research Society,
PATNA.
15-4-40.

A. Banerji-Śāstrī.

VEDIC MANUSCRIPTS

A. SOME INTERESTING MSS. IN VOLUME IV.

1. Out of 211 manuscripts noticed in Vol. IV, 105 Mss. are anonymous.

2. Cat. Nos. 27 & 47. Ruṇuka. He belonged to Śāndilyavaṁśa and was son of Maheśa and grand-son of Someśvara Dīksita. He composed the works in Śaka 18 (शाके च वस्वीश्वर सम्मिताङ्के) (?).

3. Cat. No. 31. Viṭṭhaladīksita. He belonged to Kṛsnātigotra and was son of Būba Dīkṣita. He composed the work with his own commentary in Śaka 1521. (शशियुगतिथिगण्ये याति शाके वरेण्ये) ।

4. Cat No. 32. Rāmalāla. At the suggestion of Rājā Vasanta Sinha of Rāyapura, Rāmalāla composed the work. No date is mentioned in the work.

5. Cat No. 62 & 63. Mahīdāsa. He composed the commentary in Saṁvat 1613 in Benares.

6. Cat. No. 67. Harsanātha Jhā. He was court Pandit of Mahārāja Laksmīśvara Sinha of Darbhanga. He composed the work at the suggestion of Mahārāja Laksmīśvara Sinha in Śaka 1817. He lived in Śāradāpur of Ujān in the district of Darbhanga.

7. Cat. No. 75. Rāmachandra. He composed the work in Śaka 1739.

8. Cat. Nos. 116 & 120. Anantabhaṭṭa or Anantāchārya. It appears from the style that Anantabhaṭṭa and Anantāchārya

are the same author who composed a commentary on Bhāṣika-sūtra and on Karmakāṇḍa mantras of Vājasaneyin. The work is dated in Śaka 1688.

9. Cat. No. 153. Ubbaṭa. He composed the commentary on Vājasaneyi-Saṁhitā in the reign of king Bhoja. The manuscript was copied in La-Sam. 372-1491 A. D. by Goṇḍī Śarman by order of Mahāmahopādhyāya Vardhamāna in Ramapur. Gondaka Miśra *alias* Gondī was elder brother of Vardhamāna as he himself mentioned in his famous work entitled Daṇḍaviveka.

10. Cat. No 211, Mallaśarmā. He was a Kānyakubja Brāhmaṇa and belonged to Upamanyu Gotra. He was son of Khagapati. He composed the work in Saṁvat 1781.

11. As the volume is arranged alphabetically like the other three volumes, Index to works is not given separately. Index to authors is, however, given on the line of the other volumes. The *Catalogue of the Sanskrit and Prākrit Manuscripts in the Library of the India Office*, Volume II by A. B. Keith and F. W. Thomas (1934) contain a valuable list of Brahmanical and Jaina Manuscripts which will be referred to in the concordances of the various collections of Vedic, Sanskrit and Prākrit manuscripts in India and Europe which will form a supplement to the whole series comprising the Descriptive Catalogue of Manuscripts in Mithilā.

Bihar & Orissa Research Society. A. Banerji-Śāstrī.
Patna.

B. List of Dated Manuscripts.
IN VOLUME IV.

Cat. No.	Śaka	Saṁvat.	La-Saṁ.	San.	Remarks.
2		1867			
3		1637			
6A.				1259	
14B	1629				
15		1923			
18			431		
21		1883			
27	1349	1484			Written by Kālidāsa (?)
31	1739	1874			Date of author, Śaka 1521,
31A.		1923			
31C.	1774				
32	1825				
34		1883			
35		1923			
47		1936			Date of author, Śaka 18 (?)
51				1240	
51B.		1925			
51D.		1922			
51G.	1511				
51(I)				1247	
51J.	1778	1916			
51K.	1488		441		
51M.	1786				
52		1931			
53		1936			
54		1936			
56A.		1890			
60A.				1289	
61				1258	

Cat. No.	Śaka.	Saṁvat.	La-Saṁ.	San.	Remarks.
63					Date of author, Śaka 1613.
65		1709			
67				1332	Date of author, Śaka 1817.
67A.				1326	
69A.	1728				
69B.				1185	
69C.	1711				
69F.	1788				
69G.			545		
69H.			477		
99(I)	1688				
70		1844			
70A.		1884			
75				1285	Date of author, Śaka 1739.
75D.		1938			
77		1883			
78		1882			
78A.		1871			
79		1768			
80				1278	
82				1322	
85D.	1488		441		
85E.		1862			
91		1923			
91A.		1927			
97C.	1778			1264	
97P.	1764				
97Q.		1934			
99A.				1284	
99B.				1278	
99C.				1287	
100				1270	

Cat. No.	Śaka.	Saṁvat.	La-Saṁ.	San.	Remarks.
102	1629				
103		1813			
104				1280	
104A.		1936			
104B.				1287	
105		1841			
106B.	1801				
106C.		•		1280	
106D.		1933			
108		1884			
115	1773				
115A.		1941			
115B	1627				
116		1935			
117B				1294	
118		1933			
120	1762				Date of author, Śaka 1688.
121	1725				
121B.	1708				
121C.	1735				
121E.	1773				
121(I).				1239	
121M.	1759				
121Q.		1935			
121R.	1673				
123B.			556		
124		1863			
125	1689				
128		1888			
132		1883			
133		1882			
133A.		1878			
137		1898			
144				1291	

Cat. No.	Śaka.	Saṁvat.	La-Saṁ	San.	Remarks.
147	1778	1923			
148				1258	
148 A.	1617				
148B.	1725				
148C				1249	
148E.	1654				
148Fc.				1295	
148G.	1763				
148H.	1670				Date of author of Vyākhyāna-cintāmaṇi.
148(I).	1744				
148J.		1922			
148K.		1923			
148L.				1286	
148S.				1266	
148T				1279	
148U.			346		
148Y.	1816			1302	
148Z.				1269	
152B.				1285	
152C.				1285	
152D.				1285	
152G.				1256	
152(I)	1732				
152M.				1273	
153A.			372		Date of Vardhamāna.
156		1931			
159	1780				
161		1894			
165		1856			
168				1278	
169C.	1734				
169D.	1847				

Cat. No.	Śaka.	Saṁvat.	La-Saṁ.	San.	Remarks.
170		1936			
171		1936			
172				1287	
173				1273	
174A.				1256	
175				1294	
175A.	1749				
176		1928*			
176A.		1722			
176C.		1921			
178B.		1923			
179H.		1936			
179J.				1259	
183A.				1285	
184C.		1794			
184E.				1259	
190		1831			
191A	1667				
191B.				1287	
191G.	1816	1951		1302	
194	1775				
201A.		1913			
202		1759			
205B.		1673	495		
205D.				1274	
206		1862			
207		1937			

BIHAR & ORISSA RESEARCH SOCIETY

A Banerji-Śāstrī.

Patna 15-4-40.

CONTENTS

Rgveda

Name of work.	Name of author.	Cat. No.	Page.
Rgvedaḥ		17	19
Rātrısūktavyākhyā		136	208
Śrīsūktabhāsyam	Śrīdhara Svāmī	185	316
Śrīsūktavidhānam	Vaidyanātha	186	317
Nighanṭuḥ		91	126
Niruktam	Yāska	92	127
	Yajurveda		
Vājasaneyisaṁhitā		148	221-232A-Z.
Vājasaneyisaṁhitākra-mapāṭhaḥ.		149	232-235A-E.
Vājasaneyisaṁhitāgha-napāthaḥ.		150	236
Vājasaneyisaṁhitjaṭā-pāṭhaḥ.		151	237-239A-D.
Vājasaneyisaṁhitāpa-dapāṭhaḥ.		152	240-245A-M.
Vājasaneyisaṁhitāman-trabhāṣyam.	Ubbaṭa	153	246-247A.
Vedadīpaḥ	Mahīdhara	156	249-260A-M.
Vedamantravyākhyā	Mohana Śarmā	159	263
Vyākhyānachintāmaṇiḥ	Nityānanda	160	264
Mantrārthadīpikā	Anantāchārya	120	176
Mantrārthadīpikā	Śatrughna	121	177-188A-X.
Mantrāvalī		122	189
Mantroddhāraḥ	Rudradhara	123	189-192A-C.
Brāhmaṇasarvasvam	Halāyudha	115	166-168A-C.
Sandhyābhāṣyam		194	329
Sandhyāmantravyākh-yānam		195	330
Rudrabhāṣyam	Haradatta	141	214
Daṇḍakam		80	113
Brāhmaṇavaṁśā-		114	163-166A-F.

Name of work.	Name of author.	Cat. No.	Page.
Maṇḍalabrāhmaṇam		117	171-174A-G.
Maṇḍalabhāsyam	Sāyaṇāchārya	118	174
Mantradaṇḍakam		119	175
Śatapathabrāhmaṇam		162	266
,,		163	267
,,		164	267-269A-B.
,,		165	269
Śatapathabrāhmaṇabhāsyam.	Sāyaṇāchārya	166	270
Śatapathabrāhmaṇavyākhyā.	,,	167	271
Gṛhyasūtram	Pāraskara	51	62-70A-R.
Gṛhyavivaraṇam	Karkopādhyāya	52	70-71A.
Gṛhyasūtrabhāṣyam	Gadādhara	53	71
,,	,,	54	72
,,	Jayarāma	55	73
,,	Nārāyana	50	61-62A.
,,	Harihara	56	74-77A-G.
,,	Halāyudha	57	77
Saṁskāragaṇapatiḥ	Rāmakṛṣṇa	193	328
Navasūtrāṇi	Kātyāyana	18	20
Snānavidhiḥ	Kātyāyana	205	341-343A-D.
Snānavidhisūtratrikaṇḍikābhāṣyam.	Harihara	206	343
Kātyāyanaśulvasūtrabhāsyam.	Gangādhara	28	33
Kātyāyanasūtrapaddhatiḥ	Yājñikadeva	29	35
Navakaṇdikāsūtram	Kātyāyana	85	118-120A-E.
Navakaṇdikāsūtravyākhyā.	Karkopādhyāya	86	121
Śuklayajuhsarvānukramaṇikā.	Kātyāyana	184	313-316A-E.
Kauśikasūtram	Kauśika	38	48
Paribhāṣāukasūtram	Keśava	97	131-138A-R.
Pratijñāsūtraṁsabhāsyam	Anantayājñika	99	140-143A-E.

Name of work.	Name of author	Cat. No.	Page.
Pratijñāsūtravṛttiḥ	Keśava	100	143-144A
Bhāṣikasūtrabhāṣyam	Anantabhaṭṭa	116	169-170A
Tribhāṣyaratnam	Ubbaṭa	79	112
Prātiśākhyam	Kātyāyana	104	149-151A-E.
Prātiśākhyabhāṣyam	Ubbaṭa	106	153-157A-H.
Prātiśākhyadīpikā	Rātri	105	151-153A-B.
Jyotsnā	Rāmachandra	75	104-107A-F.
	Śikṣā.		
Śikṣā	Amareśa	168	272-276A-J.
Śikṣā	Amoghānanda	169	277-279A-D.
Śikṣā (Laghu)	,,	170	279
Śikṣā	Nārada	171	280
Śikṣā	,,	172	21
Śikṣā	Pāṇinīya	173	282-287A-K.
Śikṣāpañjikā	Dharaṇīdhara	174	287-289A.
Śikṣā	Parāśara	175	289 291A-C.
Śikṣā	Parāśara	176	291-294A-C.
Śikṣā	Māndavya	177	294-296A-C.
Śikṣā (Mādhyandinīya)		178	296-301A-M.
Śikṣā	Yājñavalkya	179	302-309A-Q.
Śikṣā	Lomaśa	180	309
Śikṣā	Vasiṣṭha	181	310
	Pariśiṣṭa		
Charaṇavyūhaḥ	Kṛṣṇamaṇi	61	84 85A.
Charaṇavyūhapariśiṣṭam	Kātyāyana	60	80-83A-F.
Charaṇavyūhabhāṣyam	Mahīdāsa	62	85
Charaṇavyūhabhāṣyam	Mahīdāsa	63	86
Anuvākaḥ		6	5-6A-B.
	Kārikā		
Kātīyagṛhyakārikā	Reṇuka	27	32
Kramakārikā		39	48-49A.
Gṛhyakārikā	Reṇuka	47	57-59A.

Name of work.	Name of author.	Cat. No.	Page.
Laghukārikā	Visṇuśarmā	145	218-219A.
Laghukārikā	Sahadeva	146	219
	Paddhati and Vṛtti		
Agniṣṭomaprakaraṇam	Śrīdhara Dīkṣita	1	1
Agniṣṭomasaptahautra-prayogaḥ		2	1
Agniṣṭomahotram		3	2
Agnihotraudgātṛpra-yogaḥ.		5	4
Avabhṛthesṭiḥ		8	7
Upākarmaprayogapad-dhatiḥ.		16	18
Chāturmāsyam		64	87-88A.
Chāturmāsyahautram		65	88
Chāturmāsyahotrapad-dhatiḥ.		66	89
Chātuścharaṇayajñapad-dhatiḥ.	Harṣanātha	67	90-92A.
Darśapaurṇamāsahotra paddhatiḥ.		81	114
Darśeṣṭiḥ		82	115
Piṇḍapitṛyajñaḥ	Karka	98	139
Mahārudrapaddhatiḥ	Mālaji Vedāṅga-rāya.	124	192
,,	Visvanātha Panta	125	193
Rudrasūtram	Anantadeva	142	215
Śuklayajurvidhānam		183	312-313A-B.
Śrautapaddhatiḥ	Padmanābha	187	318
Ṣaḍaṅgarudrajapaḥ		190	322
Ṣaḍaṅgaśatarudrīyam		191	323-327A-H
Samayāgaprayogavṛttih		204	340
Kuṇḍamaṇḍapasiddhiḥ	Viṭṭhala Dīksita	30	36

Name of work.	Name of author.	Cat. No.	Page.
Kuṇḍamaṇḍapasiddhi-vyākhyā.	Viṭṭhala Dikṣita	31	37-40A-D.
Kuśakaṇḍikābhāṣyam	Rāmalāla	32	40
	Sāmaveda.		
Sāmavedaḥ		198	332
,,		199	333
Chhandogavivāhamantrah		68	92
Chhāndogyamantrabhā-ṣyam.	Guṇaviṣṇu	69	93-98A-I.
Sāmavidhānabrāhmaṇam		196	331
Sāmavidhānabrāhmaṇa-bhāṣyam.		197	331
Gṛhyasūtram	Gobhila	49	60-61A.
Subodhinī	Śivarāma	201	335-337A.
Gṛhyakārikā		48	59
	Atharva Veda		
Ātharvaṇikopaniṣadaḥ		10	9
Gaṇeśātharvaśīrṣam		41	51-52A.
Devīsūktabhāṣyam	Sāyaṇāchārya	84	117
Lakṣmīnārāyaṇahṛ-dayam.		144	217
Vedapārāyaṇavidhiḥ		157	260-261A.
	Supplement to the Vedas		
Aṣṭavikṛtiḥ		9	8-9A.
Gāyatrītattvam		45	55
Gāyatrīhṛdayam		46	56
Jaṭāpaṭalaḥ	Ananta	73	102
Jaṭāpaṭalaḥ	Hayagrīva	72	101
Vikṛtikaumudī		155	248
Vyūḍhapuṇḍarīkaḥ		161	265
Svarāṅkuśaḥ	Jayanta	207	345-346A-B.

Name of work.	Name of author.	Cat. No.	Page.
Svarāṣṭakam	Ananta	208	346-349A-C.
Svastivāchanam		209	349
Ṣodaśārachakram		192	327
Hastasvaraprakriyā	Malla Śarmā	211	351-353A-B.
Vedapārāyaṇam		158	262.263A.
	Upanisads		
Agnihotropanisat		4	3
Amṛtabindūpanisaddīpikā	Śankarānanda	7	6
Ānandavallyupanisat		11	10
Āruṇyopanisaddīpikā	Śankarānanda	12	11
Īśāvāsyādyupanisat		13	12
Īśāvāsyopanisadbhāṣyam	Śaṅkarāchārya	14	13-15A-B.
Īśāvāsyopanisadbhāsyavivaraṇam.	Ānandagiri	15	15-18A-B.
Aitareyopaniṣat		19	21
Aitareyopaniṣadbhāsyam	Śankarāchārya	20	22
Aitareyopaniṣadbhāsyadīpikā.		21	23
Kaṭhopaniṣat		22	25-26A.
Kaṭhopanisadbhāsyam	Śaṅkarāchārya	23	26-28A-B.
Kaṭhopanisadbhāsyavivaraṇam		24	28-30A.
Kaṇvaśākhīyopaniśatkāṇdam.		25	30
,,		26	31
Kenopaniṣat		33	41
Kenopaniṣadbhāsyam	Śankarāchārya	34	42
Kenopanisadbhāṣyavivaraṇam.		35	43-45A-B.
Kaivalyopaniṣat		36	45
Kaivalyopaniṣaddīpikā	Śaṅkarānanda	37	46-47A.
Gaṅgopaniṣat		40	50
Garudopanisat		42	52

Name of work.	Name of author.	Cat. No.	Page.
Garbhopaniṣat		43	53
Garbhopaniṣaddīpikā	Śaṅkarānanda	44	54
Gopālatāpanīyopaniṣat		58	78-79A.
Gopīchandanopaniṣat		59	79
Chhāndogyopaniṣat		70	98-99A
Chhāndogyopaniṣadbhāṣyam.	Śaṅkarāchārya	71	100
Jābālopaniṣaddīpikā	Śaṅkarānanda	74	103
Tejobindūpaniṣat		76	108
Taittirīyopaniṣat		77	109-110A.
Taittirīyopaniṣadbhāṣyaṁ Savivaraṇam.	Ānandajñāna	78	110-112A.
		83	116
Durgopaniṣat		87	122
Nādabindūpaniṣat		88	123
Nārāyaṇopaniṣat			
Nārāyaṇopaniṣat		89	124
Nārāyaṇopaniṣaddīpikā	Śaṅkarānanda	90	124
Nṛsiṁhatāpanīyopaniṣat		93	127
,,		94	128
Paramahaṁsopaniṣat		95	129
,,		96	130
Parivrājakopaniṣat		97	138
Praśnopaniṣat		101	144-145A.
Praśnopaniṣadbhāṣyam	Śaṅkarāchārya	102	146
Praśnopaniṣadbhāṣyavivaraṇam.	Nārāyaṇendra Sarasvatī	103	147
Bṛhadvārtikasambandhagranthaḥ.		107	157
Bṛhadāraṇyakopaniṣat		108	158
Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāṣyam.	Śaṅkarāchārya	109	159
Bṛhannārāyaṇopaniṣat		110	159
Brahmabindūpaniṣat		111	160
Brahmopaniṣat		112	161
Brahmopaniṣaddīpikā	Śaṅkarānanda	113	162-163A.

ABBREVIATIONS

1. C. C. = Catalogus Catalogorum.
2. R. M. = Rajendra Lāl Mitra.
3. B. M. = British Museum.
4. A. C. = (A Cabaton). Paris.
5. C. M. = Cat. Munchen, (Die Sanskrit Hand-Schriften Der K. Hof. und Staatsbibliothek).
6. Des. C. M. = Descriptive Catalogue of Skt. MSS. Govt. Oriental MSS. Library, Madras.
7. C. P. B. = Central Province and Berar.
8. D. C. P. = Govt. Collections of MSS, Deccan College, Poona
9. C. S. C. = Calcutta Sanskrit College.
10. H. P. S. = Haraprasad Śāstrī.
11. Tri. Cat. = Triennial Cat. of MSS., Govt. Oriental MSS. Library, Madras.
12. E. H. = Reports on Skt. MSS. in Southern India by E. Hul-tzsch., No. III., Madras.
13. B. S. C. = Benares Sanskrit College.
14. J. B. = Jaisalmere Bhāṇḍāra by C. D. Dalāl.
15. Bh. O. R. I. = Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, 1925.

No 1. अग्निष्टोमप्रकरणम् by श्रीधरदीक्षित ॥ Agnistomaprakaranam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper, Lines, 9 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 128. 10×4 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga. Damaged. A part of Prayogavṛtti dealing with Agnistoma sacrifice by Śrīdhara Dīksit.

Beginning :—अथवाणो अशिश्नादेयुर्वदेवा यदाहु आ वाच्ये आ किमक्षरस्य वाभ्यासे प्रारम्भणमित्याशंकायां प्रमाणमाह तस्या द्वे अक्षरे सशयनी ध्यपति यजतीति ब्राह्मणं भवतीति सूत्रकारेणोक्ते। सशयनी सह शयनी इत्यर्थः। मध्यमस्य चोत्तरसमुत्तमस्य च प्रथममतिमित्यर्थः॥ मध्यमस्य च पदस्य चोत्तममेकमक्षरमुत्तमस्य च प्रथममेकमक्षरं तयोर्व्यत्यासः॥

End :— एभिर्वो अर्के अग्ने तमद्याश्वबं स्तोमेरिति संयोज्यो इष्टिस्थाने पशुबध्वा पूर्णाहुतिः। महावेदीं वर्हिरादीप्य गार्हपत्यं समारोप्य अहान् गत्वा मथित्वा स्वस्वस्थाने निदधतः प्रातराहुति इति संतग्निष्टोमः॥

Colophon :— इति दीक्षितश्रीधरविरचितायामंधयष्ठा प्रयोगवृत्तौ अग्निष्टोमप्रकरणं समाप्तम्॥ ॥ श्रीरस्तु॥

विषयः। अग्निष्टोमयज्ञप्रयोगप्रकाशकः।

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 356.

No. 2. अग्निष्टोमसप्तहौत्रप्रयोगः ॥ Agnistomasaptahautraprayogah.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 163. 8×3¾ inches. Appearance, old. Prose and hymns. Complete. Correct. Date,

Saṁvat 1867. Place of deposit, Chitradhara Library, Tabhaka, P O. Dalsinghsarai, Darbhanga. A manual of Agnistomasapta-hotra-paddhati dealing with sacrifice. Anonymous.

Beginning :—श्रीगणेशाय नम. ॥ अथ सोमसप्तहौत्रं ॥ अथ सोमप्रवाको होतृगृहं गत्वा तं प्रत्याह यज्ञशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता हौत्रं कर्त्तव्यं इति । होता तं सोमप्रवाकं पृच्छति को यज्ञ इति सोमप्रवाकोग्निष्टोमो ज्योतिष्टोमः । होता क ऋत्विजः इत्याध्यानादिषु कर्मसु सोमप्रवाको विष्णुमित्रादयः इत्याह होत्रा का दक्षिणा इति पृष्टे सोमप्रवाकः संति कल्याण्यो दक्षिणाः सुरूपा बहुमूल्या द्वादशशतं गावः ॥

End :— एवमनाहिताग्निरौपासने जुहोमि इमामग्ने शरणिं मीमृषो न इममध्वानं यमगामदूरात् । आपिः पिता प्रमतिः साम्यानां भूमिरस्यृषि कृन्मर्त्यानां स्वाहा । अग्नय इदं वरणप्रभृत्येतदंतं व्रतस्यैनास्ते ततो यथार्थं प्रव्रजेत् ॥ ॥ ≊ ॥

Colophon :— इत्यग्निष्टोमसप्तहौत्रप्रयोगः समाप्तः ॥ ≊ ॥ श्रीसंवत् ॥ १८६७ ॥ पौषकृष्णबुधवासरे ॥ ≊ ॥ ॥ ≊ ॥ ॥ ≊ ॥ ॥ ≊ ॥ श्रीविश्वेश्वर ॥ विन्दुमाधव ॥ ≊ ॥ ० ॥

विषयः । अग्निष्टोमसप्तहोत्रपद्धतिः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 3 Pt. II. P. 186. Pt. III. P. 1. C. M. Vol. I. Pt. V. P. 60. H. P. S. Vol. II (1923) P. 1143.

No. 3. अग्निष्टोमहोत्रम् ॥ Agnistomahotram.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper, Lines, 10 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 24· 7×3½ inches. Prose Appearance, old. Complete. Incorrect. Date, Samvat 1637 Place of deposit, Pandit Śivesvara Jhā, Lalaganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः । अथ दीक्षणीया ॥ सप्तदश सामिधेन्यः । प्रधानं अग्नाविष्णुवाग्नेश्नावाज्यभागौ । अग्निर्मुखं प्रथमो देवतानां संगतानामुत्तमो विष्णुरासीत् ॥

End:— उदवसानीयायामग्निः प्रधानदेवताग्निर्मूर्धा भुवो यज्ञस्येति याज्यानुवाक्यो शेषं पौर्णमासेष्टिवत् ॥

Colophon:— इत्यग्निष्टोमहोत्रम् ॥

विषय. । अग्निष्टोमहोत्रप्रयोगः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 3. Pt. II. P. I. Pt. III. P. 1. A. C. Pt. I. P. 51. H. P. S. 1142. C. S. C. Vol. I. No. 303 (differs in some respects).

No. 4. अग्निहोत्रोपनिषत् ॥ Agnihotropanisat.

Substance:—Character, Maithilī. White paper, Lines, 8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 3. $8\frac{1}{2}\times3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose in hymn form. Complete. Incorrect Date? Place of deposit, Babu Umeśa Jhā, Babhanagama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning:—श्रीः ओं कालिकायै नम. ॥ अथातः सर्वोपनिषत्सारं संसारज्ञानमधीतमनुसूत्रं शारीरयज्ञं व्याख्यास्यामः ॥ अस्मिन्नेव पुरुषशरीरे विनाप्यग्निहोत्रेण विनापि सांख्ययोगेन ससारविमुक्तिर्भवतीति । स्वेन विधिना अन्नं भूमौ निःक्षिप्य या ओषधयः सोमराज्ञीरिति त्रिसृभिरन्नपत इति द्वाभ्यामनुमन्त्रयते या ओषधयः सोमराज्ञीर्वह्वीः शतविचक्षणाः । बृहस्पतिप्रसूतास्ता नो मुञ्चत्वंहसः ॥ १ ॥

End :— ओंकारो यूपः आसारशाना मनोरथः कामः पशुः केशा दर्भाः । बुद्धीन्द्रियाणि यज्ञपात्राणि कर्मेन्द्रियाणि हवींषि अहिंसा इष्टयः त्यागो दक्षिणा अवभृथं मरणात् सर्वाह्यस्मिन्देवताः शरीरेधिसमाहिताः ाराणस्यां मृतो वापि इदृश्वा ब्रह्मयज्ञं यः पठेत् एकेन जन्मना जन्तु मोक्षन्तु प्राप्नुयादिति मोक्षन्तु प्राप्नुयादिति सत्यम् ॥

Colophon :— इति प्राणायाग्निहोत्रउपनिषत् समाप्तः ॥ यदक्षरेत्यादि ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 3.

No. 5. अग्निहोत्रौद्गातृप्रयोगः ॥ Agnihotraudgātṛprayogaḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines. 10 on a page, Letters, 34 in a line Folia, 33. 9½×4 inches, Appearance, old. Hymns. Complete. Generally correct. Date? Damaged. Place of deposit, Chitradhara library, Tabhaka, P. O. Dalsinghsarai, Darbhanga. A manual of Veda dealing with Audgātṛvidhāna performed by Sama-Vedic in Agnihotra sacrifice. Anonymous.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथंतरसाम्नाऽमुकदक्षिणेनाहं यक्ष्ये तत्र भवतामुद्गातृत्वं कर्त्तव्यमेवं प्रस्तोतृत्वं प्रतिहर्तृत्वं सुब्रह्मण्यमिति ॥ उद्गातारः ॥ महन्मे वोचो भर्गो मे वोचो यशो मे वोचस्तोमं मे वोचोभुक्तिं मे वोचः सर्वं मे वोचस्तन्मावतु तन्माविशतु तेन भुक्षिषीय । सोमप्रवाकं यजमानं वा प्रतिमंत्रयेरन् ॥

End :— घर्माञ्जनकाळे खळे रजतरुक्मउपधीयमाने महावीरस्य परिधिपरिधाने क्रियमाणे सुवर्णरुक्म उपधीयमाने रुचितो घर्म्मेत्युक्ते गंग एहीत्युक्ते पयोराहरणकाळे आसेचनकाळे शफाभ्यां परिग्रहणकाळे महावीरमाह्रियमाणे पूर्वरौहिणे हूयमाने घर्म्मे हुते द्वितीयरौहिणे हूयमाने घर्मायस६० साक्षेति यदाध्वर्युणोक्ते ॥ ६ ॥

Colophon —Wanting.

विषयः । उद्गातृविधानम् ॥

No. 6 अनुवाकः ॥ Anuvākaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 5. 11×4½ inches. Appearance, old. Sūtra form. Complete. Incorrect, Date? Place of deposit, Pandit Rāma Charaṇa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Worm eaten. Slightly damaged

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ।

अथानुवाकान्वक्ष्यामि ब्रह्मणा विहितान्पुरा ।
शिष्याणामुपदेशाय यज्ञसंस्कारणाय च ॥ १ ॥
इषेत्वैका व्वसोः पवित्रन्तिस्रोग्नेव्व्रतपते सप्त पवित्रेस्थो द्वे शर्म्मासि
तिस्रो धृष्टिरसि शर्म्मासि द्विकौ देवस्य त्वा तिस्रो देवस्य त्वा पञ्च
प्रत्युष्टदं रक्षस्तिस्रो दशैकत्रिंशत् ॥ १० । ३१ । १ ॥
कृष्णोसि षडग्ने व्वाजजित्तिस्रो मयीदमग्नीषोमयोः पञ्चकावग्नेद
ब्धायो चतस्रः संवर्चसा पञ्चाग्नये कव्यवाहनाय षट् सप्त
चतुस्त्रिंशत् ॥ ७ ॥ ३४ । २ ॥

End:—

दशाध्याये समाख्याताऽअनुवाकास्तु संख्यया ।
शतं दशानुवाकाश्च नवान्ये च मनीषिभिः ॥ १ ॥
सप्तषष्टिश्चितौ ज्ञेयाः सौत्रे द्वाविंशतिस्तथा ।
अश्वऽएकोनपञ्चाशत्पञ्चत्रिंशत्खिले स्मृताः ॥ २ ॥
शुक्रियेषु तु विज्ञेयाऽएकादश मनीषिभिः ।
एकीकृत्य समाख्यातंत्रिशतं त्र्यधिकं मतम् ॥
त्रिशतं त्र्यधिकं मतम् ॥ ३ ॥

Colophon — इत्यनुवाकसंख्यानाम परिशिष्टं संपूर्णम् ॥

विषयः । शुक्लयजुर्वेदे अनुवाकसंख्यापरिगणनम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 18. Pt. III. P. 4. R. M. Pt. 10. P. 333. D. C. P. 200. H. P. S. P. 730.

(A) अनुवाकः ॥ Anuvākaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 5. 12×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, san 1259 sāl. Place of deposit, Pandit Jaṭādhara Jhā, Madhupur, P. O. Pindaruch, Darbhanga. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषय:—same.

Post-Colophon:—सन १२५६ साल चैतवदि-शनौ लिखितैषा पुस्तकं श्रीउमादत्तशर्मणाम् ॥ स्वार्थम् ॥

(B) अनुवाकः ॥ Anuvākaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Folia, 26. 12×2 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete, Correct. Date? Place of deposit, Pandit Dhareśvara Jhā, Lalaganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, विषय:— same; **End, Colophon**:—wanting.

No. 7. अमृतबिन्दूपनिषद्दीपिका by शङ्करानन्द ॥ Amṛtabindūpanisaddīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper, Lines, 10 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 6. 10½×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally Correct. Worn out. Torn. Date? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Amṛtabindūpanisat by Śaṅkarānanda dealing with ब्रह्मज्ञान ॥

Beginning:—ओंनमो भगवते वासुदेवाय ॥

व्याख्यास्येऽमृतबिन्द्वाख्यं तत्वोपनिषदं परां ।

अमृतेशस्तथा देवः प्रीयतां परमेश्वरः ॥

ब्रह्मात्मैक्यविज्ञानादशेषानर्थनिवृत्तिरानन्दावाप्तिश्चेति सर्वोपनिषदां सिद्धान्तः । ब्रह्मज्ञानञ्च स्मरणादिना मनः सहकृतेन मनश्च मत्तद्विरदवद्दुर्निग्रहं मनुजानामतस्तदेव प्रथमत आह मनः अन्तः करणमनेकवृत्तिमत् द्विविधं द्विप्रकारं प्रोक्तं प्रकर्षेण कथितं विद्वद्भिः तस्य द्वैविध्यमाह शुद्धञ्चाशुद्धमेव च ।

End.— तद्ब्रह्म वासुदेवात्मकं अस्मिन् भवामि अहमानन्दात्मरूपस्ततो भेदरहितः वासुदेवः सर्वाणि भूतानि मयि वसन्ति अहञ्च सर्वेषु भूतेषु वसामीति वासुदेवः स्वयं प्रकाशः वासुश्चासौ देवश्चेति वासुदेवः तदस्म्यहं वासुदेवः व्याख्यातं वाक्याभ्यास उपनिषत्समाप्त्यर्थः ॥

Colophon :— इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य श्रीशङ्करानन्दभगवतः कृतावमृतबिन्दूपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥०॥ श्रीगोविन्दचरणेभ्यो नमः ॥०॥ श्री विशेश्वराय नमः ॥०॥ वासुदेवाय नमः ॥०॥

विषयः । अमृतबिन्दूपनिषदो व्याख्या ।

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 28, Pt. II. P. 187. Pt. III. P. 7. R. M. Pt. I. P. 22. Ādy. P 229. H. P. S. P. 1405. Tan. Vol. III. P. 933. B. S. C. No. 4388.

No. 8. अवभृथेष्टिः ॥ Avabhṛtheṣṭiḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 3. 9×4¼ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A hand-book of Vedic ritual dealing with Avabhṛthesti. Anonymous.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः वाचस्पतिर्प्रैषः ब्रह्मण उपवेशनं नास्ति प्रणीता-प्रणयनं अपामेव परिस्तरणं पात्रासादनं अग्निहोत्रहवणी वज्रः पवित्रच्छेदनानि पवित्रे etc.

End :— वर्हिर्होमः प्रणीताविमोकः निष्काषस्कुल्यामञ्जनं ।

Colophon — अवभृथेष्टिः ।

॥ श्रीरामाय नमः रामचन्द्राय नमः राम ॥

विषयः । अवभृथस्नानविधानम् ॥

No. 9. अष्टविकृतिः ॥ Aṣṭavikṛtiḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 11. 11×4¾ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Māubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged, Anonymous.

Beginning:—श्रीगणेशाय नम. ॥

अथ जटाद्यष्टविकृतीनां लक्षणानि लिख्यन्ते ॥
तत्र विकृतीनां पाठे फलं पङ्क्तिपावनत्वम् ।
जटादिविकृतीनां ये परायणपरायणाः ।
महात्मानो द्विजश्रेष्ठास्ते ज्ञेयाः पङ्क्तिपावनाः ॥
इत्यादिलपुराणात् अन्यान्यपि विष्णुलोकानि फलानि वराहपुराणपाराशरस्मृत्यादिषु तासां नामानि प्रदर्श्यन्ते ।
जटा माला शिखा रेखा ध्वजो दण्डो रथो घनः ।
अष्टौ विकृतयः प्रोक्ता क्रमपूर्वा महर्षिभिः ॥

End :— शिखामुक्त्वा विपर्यस्य तत्पदानि पुनः त्रिप समाहरेत् ।
अयं घन इति प्रोक्त इत्यष्टौ विकृतीः पठन ॥

अस्यार्थः । शिखां पूर्वोक्तामुच्चार्य विपर्यासेन तानि पदानि उच्चार्य पुनः क्रमेण तानि पदानि उच्चारयेत् । अयं विकृतिविशेषो घन इति प्रोक्तो ऋषिभिः ॥

Colophon :— इत्यष्टौ विकृतीः समाप्ता ॥

Post Colophon :—लिखितमिदं रामनाथपाठकपेउग्रामकरेण समाप्तम् ॥ शुभमस्तु ॥ऽ

विषयः । जटामालाशिखारेखाध्वजदण्डरथघनेत्यष्टविकृतिलक्षणानि सोदाहरणानि निरुक्तानि ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 35.

(A) अष्टविकृतिः ॥ Asṭavikṛtiḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 12. 11×4 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date?. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. It deals with the rules of readings of Vedic hymns. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 10. आथर्वणिकोपनिषदः ॥ Ātharvaṇikapanisadaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 16. 11×4½ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Maheśa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. An extract from Atharva-Veda containing the following

upanisadas:—1. Kālāgnirudropaniṣat, 2. Ā śramopanisat, 3. Haṁso-panisat, 4. Paramahaṁsopanisat, 5. Kālikopanisat, 6. Gaṅgopanisat, 7. Durgopanisat, 8. Nārāyaṇopanisat, 9. Gaṇeśopaniṣat.

Beginning :—हरिः ओन्तत्सत् ॥ अथ कालाग्निरुद्रं भगवन्तं सनत्कुमारः पप्रच्छाधीहि. भगवंस्त्रिपुन्ड्रस्य विधिं सतत्वं किन्द्रव्यं कति प्रमाणं कति रेखाः किन्दैवतं के मन्त्राः का शक्तयः किम्फलमिति च भगवन् यद्द्रव्यं तदाग्नेयं भस्मसद्योजातादिपञ्चब्रह्ममन्त्रैः परिगृह्याग्निरिति भस्मेत्यभिमन्त्र्य मानस्तोक इति समुद्धृत्य त्र्यम्बकं यजामह इति शिरोललाटचक्षुः स्कन्देष्विति त्रिभिस्त्र्यायुषैस्त्रिभिस्त्र्यम्बकैस्तिर्यक् तिस्रो रेखाः प्रकुर्वीत व्रतमेतच्छाम्भवं समाचरन्मुमुक्षुर्न पुनर्भवाय ॥

End.— यः साज्यसमिद्भिर्यजति स सर्वं लभते स सर्वं लभते । अष्टौ ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा सूर्यवर्चस्वी भवति सूर्यग्रहे महानद्याम्प्रतिमासन्निधौ वा जप्त्वा सिद्धमन्त्रो भवति महाविघ्नात्प्रमुच्यते महादोषात्प्रमुच्यते स सर्वविद्भवति य एवं वेद इत्युपनिषत् ॥

Colophon :— इत्यथर्ववेदे गणपत्युपनिषत् ॥

विषयः । १ कालाग्निरुद्रोपनिषत् । २ आश्रमोपनिषत् । ३ हंसोपनिषत् । ४ परमहंसोपनिषत् । ५ कालिकोपनिषत् । ६ गंगोपनिषत् । ७ दुर्गोपनिषत् । ८ नारायणोपनिषत् । ९ गणेशोपनिषत् ॥ एते अथर्ववेदादुद्धृत्यैकत्र संगृहीताः ॥

No. 11. आनन्दवल्ल्युपनिषत् ॥ Ānandavallyupanisaṭ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 2. 10¼×6 inches Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place

of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur, P. O. Tajpur, Darbhanga.

Beginning.—ओं श्रीगणेशाय नमः ओं शन्नो मित्रः शं वरुणः शन्नोभवत्वर्यमा शन्न इन्द्रो वृहस्पतिः शन्नो विष्णुरुरुक्रमः नमो ब्रह्मणे नमस्ते वायो तस्मादात्मन आकाशः संभूतः आकाशाद्वायुर्वायोरग्निरग्नेरापोऽद्भ्य पृथिवी पृथिव्या औषधयः औषधिभ्यो अन्नं अन्नात्पुरुषः स वा एष पुरुषो अन्नरसमयं तस्येदमेव शिरः अयं दक्षिणः पक्षः अयमुत्तर. पक्ष. अयमात्मा इदं पुत्संप्रतिष्ठा तदप्येते श्लोका भवन्ति ॥

End :— ये ते शतं देवानामानन्दाः श्रोत्रियस्य वा कामहतस्य स यश्चायं पुरुषो यश्चासावादित्ये स एकः स य एवं वित्। अस्माल्लोकात् प्रेत्य एतमन्नमयमात्मानमुपसंक्रामति । एवं प्राणमयमात्मानं उपसंक्रामति तदप्येष श्लोको भवति ।

यतो वाचो निवर्त्तन्ते अप्राप्य मनसा सह ।
आनन्दं ब्रह्मणो विद्वान्न बिभेति कुतश्चनेति ॥
स य एवं विद्वानेति ॥

Colophon :— इति आनन्दवल्ल्युपनिषत्समाप्तम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 49. Pt. II. P. 9. 149.

No. 12. आरुण्युपनिषद्दीपिका by शङ्करानन्द ॥ Aruṇyupaniṣaddipikā.

Substance:—Character, Maithilī, Yellow paper. Lines, 8 on a page. Folia, 9. Letters, 45 in a line. $10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. Date? A commentary on Āruṇyupaniṣat by Śaṅkarānanda dealing with Saṁnyāsa and Mukti.

Beginning :—ओं नमः कृष्णाय ॥

आरुण्येरुपनिषदं व्याख्यास्ये न्यासमार्गगाम् ।
आनन्दात्मानमायान्तीं गङ्गामिव पयोनिधिम् ।

विषयादेश्च सर्वोपनिषदां साधारण्यानुपृथग्वर्णनीयता । आत्मज्ञाने समंन्यासेऽत्यन्तमास्तिक्यं जनयितुमाख्यायिकामवतारयति । आरुणिः नामतः प्रसिद्धः स प्राजापत्यः सौपर्णेयः प्रजापतेः प्रजानां पाळयितुः स्वपितुर्लोकं निनाय स्थानं जगाम गतवान् ।

End — ननु कस्येदमनुशासनं इत्याह वेदस्य भगवतः शब्दराशेः सर्वज्ञस्य वर्णाश्रमादिव्यवस्थाहेतो राजकल्पस्यानुशासनं अभ्यास उपनिषत्समाप्त्यर्थः । इति उपनिषदन्तरस्याप्येतदर्थपर्यवसायित्वमित्येतदर्गमितिशब्दः ॥

Colophon :— आरुण्युपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥ ॥ आरुण्युपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥ श्री गोविन्दचरणेभ्यो नमः ॥

विषयः । शङ्करानन्दप्रणीतारुण्युपनिषद्व्याख्या ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 53. Pt. III. P. 12. R M. Pt. I. P. 92. Ady. 143. B. S. C. P. 664. Tan. Vol. II, P. 935. C. M. P. 105 (Text only).

No. 13. ईशावास्याद्युपनिषत् ॥ Īśāvāsyādyupanisat

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 20·12×3½ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. Worm eaten. Slightly damaged.

Beginning :—श्रीगणपतये नमः ॥ श्रीगुरुचरणसरोजाभ्यान्नमः ॥ ईशावास्यमिदं सर्वं यत् किंच जगत्यां जगत् । तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृधः

कस्य स्विद्धनम् ॥ १ ॥ कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छत ं
समाः ॥ एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरे ॥ २ ॥
असुर्या नाम ते लोका अन्धेन तमसा वृताः । ता ं स्ते
प्रेत्याभिगच्छन्ति ये के चात्महनो जनाः ॥ ३ ॥ अनेजदेकं मनसो
जवीयो नैनद्देवा आप्नुवन्पूर्वमर्षत् । तद्धावतोऽन्यानत्येति तिष्ठत्य-
स्मिन्नपो मातरिश्वा दधाति ॥ ४ ॥

End.— अहमस्मि प्रथमजा ऋतास्य पूर्वं देवेभ्यो अमृतस्य ना३भायि यो
मा ददाति स इ देवमा ३ वा । अहमन्नमन्नमदंतमा ३ द्मि । अहं
विश्वं भुवनमभ्यभवां । सुवर्णज्योतीः । य एवं वेद ।

Colophon :— इत्युपनिषत् ॥ सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै
तेजस्विनावधीतमस्तु । मा विद्विषावहै ॥ ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

विषयः ॥ ईशावास्योपनिषत् । केनोपनिषत् । कठवल्ली ।
प्रश्नोपनिषत् । मुण्डकोपनिषत् । आत्मषट्कम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 60. Pt. II. P. 11. 190. Pt. III. P. 14. Ady. Vol. I. P. 145. C. P. B. P. 45, Tri. Cat. Vol. III. Pt. I. B. P. 3547, Vol. IV. Pt. I. C. P. 5983. Vol. V. Pt. I. C. P. 6670, 6713, 6722 and 6775. Tan. Vol. II. P. 781. H. P. S. Vol. II. Cat. No. 831. B. S. C. P. 641.

No. 14. ईशावास्योपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य ॥

Īśāvāsyopaniṣadbhāsyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 9. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Correct. Date? Place

of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. A commentary on Īśāvāsyopaniṣat by Śaṅkarāchārya. Marked with marginal notes

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

येनात्मना परेशेन व्याप्तं विश्वमशेषतः ।
सोऽहं देहद्वयीसाक्षी वर्जितो देहतद्गुणैः ॥ १ ॥
ईशावास्यमित्यादयो मन्त्राः कर्मस्वविनियुक्तास्तेषामकर्मशेषस्यात्मनो याथात्म्यप्रकाशकत्वात् । याथात्म्यं चात्मन शुद्धत्वापापविद्धत्वैकत्वनित्यत्वाशरीरत्वसर्वगतत्वादिवक्ष्यमाणं कर्मणा विरुध्यते इति युक्त एवैषां कर्मस्वविनियोगः ॥

End :— यस्मिन्सर्वाणि भूतान्यात्मैवाभूद्विजानतः । तत्र को मोहः कः शोक एकत्वमनुपश्यतः । इति शोकमोहाय संभवश्रुतेरविद्यासंभवात् । तदुपादानस्य कर्मणोप्यनुपपत्तिमवोचाम अमृतमश्नुत इति आपेक्षिकममृतं । विद्याशब्देनात्मविद्याग्रहणे हिरण्मयादिना द्वारमार्गादिपावनमनुपपन्नं स्यात् । तस्माद्यथास्माभिर्व्याख्यात एव मन्त्राणामर्थ इति उपरम्यते ॥

Colophon :— इति श्रीमच्छंकराचार्यभगवत्पादकृतमीशावास्यभाष्यं समाप्तम् ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगणेशाय नमः । गुरवे नमः ॥

विषयः । ईशावास्योपनिषद्विवृत्तिः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 60. Pt. II. P. II. 190. Pt. III. P. 14. Ady. Vol. I. P. 145. Tri. Cat. Vol. III. Pt. I. B. 3547. Vol. IV. Pt. I. C. P. 5760. C. S. C. Vol. X. P. 525. 532. C. P. B. P. 45. H. P. S. No. 835—836. Tan. Vol. III P. 937-9. B. S. C. P. 641.

(A)—ईशावास्योपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य ॥ Iśāvāsyopaniṣadbhāsyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 58. 13×3½ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Generally Correct. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. A commentary on Iśāvāsyopanisat by Śaṅkarāchārya. Slightly damaged, Invocatory verse is wanting

Beginning, विषय:— Same; **End, Colophon**:—Wanting.

(B)—ईशावास्योपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य ॥ Iśāvāsyopanisadbhāsyam.

Substance:—Character, Bengāli. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 68 in a line. Folia, 6. 84×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date, Śaka 1629. Place of deposit, Babu Bhagīratha Thakura, Sajhuar, P. O. Bahera, Darbhanga. A commentary on Iśāvāsyopanisat by Śaṅkarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

No. 15. ईशावास्योपनिषद्भाष्यविवरणम् by आनन्दगिरि ॥
Īśāvāsyopanisadbhāsyavivaraṇam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 45 in a line. Folia 13. 14×8 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1923. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Maheśapur, P. O. Tajpur, Darbhanga. A commentary on Iśāvāsyopaniṣad-bhāsya of Śaṅkarāchārya by Ānanda Giri.

Beginning —ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किंच जगत्यां जगत् तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृधः कस्यस्विद्धनम् ॥ १ ॥

Beginning of Bhāṣya:—श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ ईशावास्यमित्यादयो मन्त्रा कर्मस्वविनियुक्ताः तेषामकर्मशेषस्यात्मनो याथात्म्यप्रकाशकत्वात् । याथात्म्यञ्च आत्मनः शुद्धत्वापापविद्धत्वेकत्वनित्यत्वानित्यत्वास्थ-विरत्वाशरीरत्वसर्वगतत्वादिवक्ष्यमाणं तच्च कर्मणा विरुध्यत इति युक्तं एवैषां कर्मस्वविनियोगः ॥

Beginning of Commentary on Bhāṣya :—श्रीगणेशाय नमः ।

येनात्मना परेशेशा व्याप्तं विश्वमशेषतः ।
सोहं देहद्वयोः साक्षी वर्जितो देहतद्गुणैः ॥

ईशावास्यमित्यादयो मन्त्रा कर्मशेषा मन्त्रात्वाविशेषादीषेत्यादि-मन्त्रवदतपृथक् प्रयोजनाद्यभावादव्याख्येया इति तान् प्रत्याह ईशा-वास्यमित्यादय इति ॥

End of Text:—अग्ने नय सुपथा राये अस्मान् विश्वानिदेववयुनानि विद्वान् युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नम उक्तिं विधेम ॥ १८ ॥

End of Bhāṣya:—अमृतमश्नुत इत्यापेक्षिकममृत विद्याशब्देन परमात्मविद्याग्रहणे हिरण्मयेनेत्यादिना द्वारमार्गादियाचनमनुपपन्नं स्यात् । तस्मादु-पासनया समुच्चयः न परमात्मविज्ञानेनेति यथाव्याख्यात एव मन्त्राणामर्थ इत्युपरम्यते ॥ १८ ॥

End of Commentary on Bhāṣya :—

ईशाप्रभृतिभाष्यस्य शांकरस्य परात्मनः ।
मन्दोपकृतिसिद्ध्यर्थं प्रणीतं टिप्पणं स्फुटम् ॥

Colophon of text:—Wanting.

Colophon of Bhāsya :—इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्गोविन्दभगव-
त्पूज्यपादशिष्येण श्रीशंकराचार्येण कृतमीशावास्यभाष्यं संपूर्णम् ॥

Colophon of Commentary .—Wanting.

Post-Colophon .—मिति माघ कृष्ण ५ संवत् १८९३ शुक्रवार ॥ ओं नमः ॥
लिख्य नन्दराम अग्रवाल शुभम् । सिद्धम् ॥

विषयः । ईशावास्योपनिषद्भाष्यव्याख्यानम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 60, Pt. II. P. 11, 190. Pt. III. P. 14. Ady. Vol. I. P. 145. Tri. Cat. Vol. III. Pt. I. B, P. 3547. Vol. IV. Pt. I. B. P. 5354. C. S. C. Vol. X. P. 525. 532. C. P. B. P. 45. H. P. S. No. 835, 836. B. S. C. P. 641. Tan. Vol. II. P. 786.

(A) ईशावास्योपनिषद्भाष्यविवरणम् by आनन्दगिरि ॥
Īśāvāsyopanisadbhāsyavivaranam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 17 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 9. 13×8 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date? Torn. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga, A commentary on Īśāvāsyopanisadbhāsya of Śaṅkarāchārya by Ānandagiri.

Beginning, End, Colophon and विषय:—Same.

(B) ईशावास्योपनिषद्भाष्यविवरणम् by आनन्दगिरि ॥

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 16. 11×4½ inches.

Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Tārakeśvara Miśra, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon and विषय :—Same.

No. 16. उपाकर्मप्रयोगपद्धतिः ॥ Upākarmaprayogapaddhatiḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. Blue paper. Lines, 8 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 24. 8×4½ inches. Appearance, fresh. Prose and hymns. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A manual of Upākarmapaddhati.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः। अथातोध्यायोत्सर्गोपाकर्मप्रयोगः प्रारंभते अध्ययनमध्याय. तस्योपाकर्म अङ्गीकर इति सूत्रशेषः एतच्च कृतावसथ्यस्याध्यापनप्रवृत्तस्य भवति ।

End :— ततः सह नोस्तु इति सर्वेनुपठेयुः । त्रिरात्रमनध्ययनं लोमनखानामनिकृतनमवपनं च करिष्यामहे इहि सर्वेषां संकल्पः एतत्प्रागुपसर्गाद्वा ।

Colophon :— इति उपाकर्मसंक्षेपपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । उपाकर्मप्रयोगविधानम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 68. Pt. II. P. 13. 191, Pt. III. P. 15. R. M. Pt. VIII. P. 17. C. P. B. P. 51 H. P. S Nos. 1616, 1617 and 1618 (differs with this text), B. S. C. P. 180

No. 17. ऋग्वेदः ॥ Rigvedaḥ.

Substance:—Character. Devanāgarī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 91. 13½×7 inches. Appearance, old. Hymns. Incomplete partly. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Laksmīkānta Misra, Deodha. P.O. Mangalgarha, Darbhanga. Worm eaten. Slightly damaged. Only Prathamāstaka and Dvitīyāsṭaka contains this Ms.

Beginning:—ओं श्रीगणेशाय नमः ॥ रामसमर्थ ॥ हरिही ओम्॥ अग्निमं-ळिकपुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम् । होतारं रत्नधातमम् । अग्निः पूर्वेभिऋषिरीड्यो नूतेनेरुत स देवां एह वक्षति । अग्निना रयिमश्नवत्पोषमेव दिवे दिवे यशसं वीरवत्तमं अग्ने यं यज्ञमध्वरं विश्वतः परिभूरसि स इद्देवेषु गच्छति अग्निर्होता कविक्रतु: सत्यश्चित्र श्रवस्तमः देवो देवेभिरागमत् ॥१॥ यदङ्ग दाशुषे त्वमग्ने भद्रं करिष्यसि तवेतत्सत्यमङ्गिरः उपत्वाग्ने दिवे दिवे दोषावस्तर्धिया वयं नमो भरन्त एमसि सचस्वानः स्वस्तये ॥२॥

End:— उरौवाये अन्तरिक्षे मदन्ति दिवो वायेरोचने सन्ति देवा: ऊमावाये सहवासो यजत्रा आयेमिरे रथ्यो अग्ने अश्वा: रोभिरग्ने सरथ या सर्वाङ्नारथं वा विभवो ह्यश्वाः पत्नीवतस्त्रिंशतं त्रींश्च देवानु-ष्वधमावहमादयस्व स होता यस्य रोदसी चिदुर्वी यज्ञं यज्ञमभिवृधे गृणीतः प्राची अधरेव तस्थतु: सुमेके ऋतावरी ऋतजातस्य सत्ये इच्छामग्रेस्याजः सूनुः ॥ २७ ॥

Colophon:— इति श्रीद्वितीयाष्टके अष्टमोध्यायः ॥

विषय: । ऋग्वेदीयप्रथमाष्टकद्वितीयाष्टकाध्यायौ संपूर्णौ ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 71. Pt. II. P. 13, 191, Pt. III. P. 16. C. M. P. 1-2. C. P. B. P. 52. D. C. P. 6. H: P. S. Vol. II. P. 201. Tan. Vol. I. P. I—178. Vol. III. P. 1361—1365.

No. 18. ऋतुमतीत्यारभ्य यमलचर्वन्तानि नवसूत्राणि by कात्यायन ॥
Navasūtrāṇi.

Substance:—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 6. 14×2 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date, La. Sam. 431. Place of deposit, Pandit Premadhara Jhā, Ujan P.O. Jhanjharpur, Darbhanga. Worn out. Worm eaten.

Beginning:—ओंनमो वासुदेवाय ॥ अथर्त्तुमतीं जायामधिगच्छेत् पिण्डपितृयज्ञेन यजेत मध्यमपिण्डम्पत्नी प्राश्नाति पुत्रकामा तत एतामाहुतिं जुहोत्याधत्त पितर इत्यलङ्कारमवजिघ्रत्यायन्तु न इत्येवमथर्त्तुमती जायाहृदयमालभ्य पूर्ववत्सव्येन पाणिनोपस्थमभिस्पृशति भगप्रणेत-रिति प्राणुतेदानीमितिरेतोमूत्रमिति सन्धत्ते गायत्रेणेति प्रतिमन्त्रेण मण्डपतिपुत्रकामोभिगच्छेन्नित्यम् ॥

End:— अथातो यमलचरूमारूतं व्याख्यास्यामो यस्य च यमलौ पुत्रौ दारिका प्रजायते पूर्वे दशाहे चतुर्णां क्षीरिवृक्षाणां काषायमाहृत्या-श्वत्थप्लक्षन्यग्रोधोदुम्बराश्चत्वारो विधवा स्नापयन्ति ब्रह्मचारिणो वा शुक्लवासस ऐन्द्रीन्दिशमुदीचीम्वा पूर्वम्मङ्गलङ्गायन्त्यो यमलिनीं स्नापयत्याचार्यः स्नापयति वसोः पवित्रेण शतधारेण वाष्टभिः कलशैः स्नात्वा प्रतिरथं जपेदिदमाप. प्रवहतेति तौ स्नापितौ वरम्प्र-यच्छत्यनडुह्मातृभ्यश्च हिरण्यम्वस्त्रमेव परितोपणम्वाजे वाजेवतेति पतेषाष्टादित्वाघारम्मारुतश्चरुञ्जुहोति मरुताय स्वाहा मारुताय स्वाहा मरुद्भ्यो विष्णवे प्रजापतयेऽग्नये स्विष्टकृते स्वाहेति प्राशनान्ते शेषं च-रुङ्गृहीत्वाश्वत्थं प्रदक्षिणं कृत्वोपविशेत्तदेव................ ततो ब्राह्मणभोजनम् ॥ १ ॥

Colophon:— इति महर्षिकात्यायनकृतौ अथर्त्तुमतीमित्यादियमलचर्वन्तानि नवसू-त्राणि समाप्तानि ॥

Post-Colophon :—ओं ॥ लसं ४३१ भाद्रशुक्लत्रयोदश्यां चन्द्रे चैराडुर्गे श्रीवीर साहौ राज्यं परिपालयति सति भूधरजानीपुस्तकादर्शेन श्रीरामदेवेन स्वार्थं लिखितमिदमिति ॥

आगः कृतं सुन्दरि वल्लभेन त्यागः कुतोयं वद भूषणानाम् ।
न श्रूयते वा न च दृश्यते वा परापराधेन परापमानः ॥

श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः श्रीशंकराय नमः ॥ भवानीशंकराय नमः ॥ गोविन्दाय नमः ॥ ओं ॥

Previous Notice;—C. C. Pt. I. P. 472 (under yamala-jananaśānti).

No. 19. ऐतरेयोपनिषत् ॥ Aitareyopanisat.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 4. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāthaka, Karion. P. O. Ballipur, Darbhanga. Marked with marginal notes.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ अथैतरेयोपनिषत्प्रारम्भः ॥ ओं भद्रं नो अपिवातयमनः । ओं शान्तिः ३ ओं आत्मा वा इदमेक एवाग्र आसीन्नान्यत्किंचन मिषत् स ईक्षत लोकान्नु सृजा इति । स इमां लोकानसृजतां भो मरीचीर्मरमापोदोऽम्भः परेण दिवं द्यौः प्रतिष्ठान्तरिक्षं मरीचयः पृथिवीमरो या अधस्तात्ता आपः स ईक्षते मेनुलोकाल्लोकपालान्नु सृजा इति ॥

End :—वाङ्मे मनसि प्रतिष्ठिता मनो मे वाचि प्रतिष्ठित माविरावीर्म एधि वेदस्य म आणीस्थ श्रुतं मे मा प्रहासीरनेनाधीतेन अहोरात्रान्सन्दधाम्यृतं

वदिष्यामि सत्यं वदिष्यामि तन्मामवतु तद्वक्तारमवतु अवतु मामवतु वक्तारमवतु वक्तारम् ॥

Colophon — इति द्वितीयारण्यके सप्तमोऽध्यायः ॥

ओं भद्रन्नो अपिवातयमनः ॥ ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

विषयः । आत्मज्ञानोपायप्रदर्शनम् ॥

Previous notice :—C. C. Pt. 1. P. 75.776. Pt. II. P. 14·191. Pt. III. P. 17. C. P. B. P. 61. Ady. P. 150. Tan. Vol. II. P. 625. Vol. III. P. 1395. H. P. S. Vol. II. P. 263. Tri. Cat. Vol. V. Pt. I. C. P. 6723

No. 20. ऐतरेयोपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य

Aitareyopanisadbhāsyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper Lines, 10 on a page. Letter, 70 in a line. Folia, 14/12×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P O. Waini, Darbhanga. A commentary on Aitareyopanisat by Śankarāchārya. Worm eaten. Slightly damaged.

Beginning :—श्रीगणपतये नमः ॥ ओं नम इति एतरीयोपनिषद्भाष्ये तृतीयो ध्यायः ॥ परिसमाप्तं कर्म सहापरब्रह्मविज्ञानेन सैषा कर्मणो ज्ञान-सहितस्य परागतिरुक्थविज्ञानद्वारेणोपसंहृता । एतत् सत्यं ब्रह्म प्राणाख्यं । एष एको देव एतस्यैव प्राणस्य सर्वे देवा विभूतयः ॥ एतस्य प्राणस्यात्मभावं गच्छन् देवता अप्येतीत्युक्तम् ॥ सोयं देव-ताप्ययं लक्षणः परः परमपुरुषार्थं एष मोक्षः ॥ स चायं यथोक्तेन ज्ञानकर्मसमुच्चयसाधनेन प्राप्तव्यो नातः परमस्तीत्येके विप्रतिपन्नाः ।

तान् निराचिकीर्षन्नुत्तर केवलमात्मभावविज्ञानविधानार्थमात्मा वा इदमग्र इत्याह ॥

End :— स वामदेवोऽन्यो वा एवं यथोक्तं ब्रह्मवेदप्रज्ञेनात्मना पूर्वे विद्वांसोऽमृता अभवन् । तथाऽयमपि विद्वानेतेनैव प्रज्ञेनात्मनास्माल्लोकादुत्क्रम्येत्यादि व्याख्यातं अस्माल्लोकादुत्क्रम्य अमुष्मिन् स्वर्गे लोके सर्वान् कामानाप्त्वा मृतः समभवत् समभवदित्योमिति ॥

Colophon :— इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीशंकराचार्यभगवत्कृतौ बह्वृचब्राह्मणोपनिषद्भाष्यं समाप्तिमगमत् ॥

Post Colophon :— पौषे मासि चतुर्दशीतिथियुते पक्षे वलक्षे शुभे ।
भूमीनन्दनवासरे हरपुरे वाराणसीसंज्ञके ।
भाष्यं पुस्तकमैतरीयकमिदं मिश्रोपनामा जग-
न्नाथाख्यो विलिलेख शंकरपदाम्भोजैकपुष्पंधयः ॥ १ ॥

विषयः । ऐतरेयोपनिषद्व्याख्यानम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 75. Pt. II. P. 14. 191. Pt. III. P. 17. A. C. Pt. I. P. 21. Ady. 150. C. P. B. P. 60. B. S. C. P. 666. H. P. S. Vol. II. P. 263. Tan. Vol. III. P. 942—44.

No. 21. ऐतरेयोपनिषद्भाष्यदीपिका ॥
Aitareyopanisadbhāsyadīpikā.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 50. 13×6½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat

1883. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur P. O. Tājpur, Darbhanga. A commentary on Aitareyabhāsya of Śankarachārya. Anonymous.

Beginning :—ओं नमः परमात्मने ॥ ओं परिसमाप्तं कर्म सहापरब्रह्मविषयज्ञानेन सैषा कर्मणो ज्ञानसहितस्य परागतिरुक्थविज्ञानद्वारेणोपसंहृता एतत्सत्यं ब्रह्म प्राणाख्यं एष एको देवः एतस्यैव प्राणस्य सर्वे देवा विभूतयः एतस्य प्राणस्यात्मभावं गच्छन्देवता अप्येतीत्युक्तं सोयं देवताप्ययं लक्षणः परः पुरुषार्थः एष मोक्षः ॥

End .— वाङ्मे मनसि प्रतिष्ठिता मनो मे वाचि प्रतिष्ठितमाविरावीर्म एधि वेदस्य म आणीस्थः श्रुतं मे मा प्रहासीः अनेनाधीतेन अहोरात्रान्सन्दधाम्यमृतं वदिष्यामि सत्यं वदिष्यामि तन्मामवतु तद्वक्तारमवतु मामवतु वक्तारम् ॥

Colophon :— इत्यैतरेयोपनिषत् ॥

Beginning of Dīpikā:—ओं श्रीगणेशाय नमः ॥ ओमात्मा वा इदमित्यादिना केवलात्मविद्यारम्भस्यावसरं वक्तुं वृत्तं कीर्त्तयति । परिसमाप्तमिति तत्परिसमाप्तिः कथं गम्यत इत्याशंक्य तत्फलोपसंहारादित्याह सैषेति ॥

End of Commentary:—अनेन मन्त्रपाठेन विद्योत्पत्तेः पुरा विद्याप्रतिबन्धका विघ्ना परिह्रियन्ते विद्योत्पत्तेरुर्ध्वमसंभावना विपरीतभावनोत्पादका विघ्नाः परिह्रियन्ते अवतु वक्तारमित्यभ्यासोध्यायपरिसमाप्त्यर्थः । द्वितीयारण्यकपरिसमाप्त्यर्थश्च ॥

Colophon of Commentary :—इति सप्तमाध्यायदीपिका संपूर्णा ॥ संवत् १८८३ ज्येष्ठवदि पञ्चम्यां भृगुवासरे समाप्तमिदम् ॥

विषयः । एतरेयोपनिषद्भाष्यव्याख्यानम् ॥

No. 22. कठोपनिषत् ॥ Kaṭhopaniṣat.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 7. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion. P. O. Ballipur, Darbhanga.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं शान्तिः ३ सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै । तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ॥ ओं शान्तिः ३ ॥ उशन्ह वै वाजस्रवसः । सर्ववेदसन्ददौ तस्य ह नचिकेता नाम पुत्र आसत ७ ह कुमार ७ सं तं दक्षिणासु नीयमानासु श्रद्धा विवेश सोमन्यत ॥१॥ पीतोदका जग्धतृणा दुग्धदोहा निरिन्द्रियाः । अनन्दा नाम ते लोका तान्स गच्छति ता ददत् ॥ २ ॥ सहोवाच पितरं तत कस्मै मां दास्यतीति । द्वितीयं तृतीयं त ७ होवाच मृत्यवे त्वां ददामीति ॥३॥ वहूनामेमि प्रथमो वहूनामेमि मध्यमः किंस्विद्यमस्य कर्त्तव्यं यन्मयाद्य करिष्यति ॥४॥

End:— अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषोन्तरात्मा सदा जनानां हृदये सन्निविष्टः । तां स्वाच्छरीरात्प्रवहेन्मुञ्जादिवेषीकां धैर्येण तं विद्याच्छुक्रममृतं तं विद्यामममृतमिति ।
मृत्युप्रोक्तां नचिकेतो लब्ध्वा विद्यामेतां योगविधिं च कृत्स्नम् । ब्रह्मप्राप्तो विरजोभूद्विमृत्युरन्योप्येवं योविदध्यात्ममेव ॥ ओन्तत्सत् ॥ सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै । ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

Colophon:— कठोपनिषत्समाप्ता ॥

विषयः । नचिकेतस उपाख्यानम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. P. 77, 89. Pt. II. P. 17. 192. Pt. III. P. 19. Ady. P. 154. C. P. B. P. 70. H. P. S. P. 448. B. S. C. P. 680. 693. Tan. Vol. II. P. 889. Vol. III. P. 1398-99. C. M. P. 105. Tri. Cat. Vol. V. Pt. I. C. P. 6722, 6775.

(A). कठोपनिषत् ॥ Kaṭhopanisat.

Substance:—Character, Bengali. White and yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 70 in a line. Folia, 5. $14\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Babu Bhagīratha Thākura, Sajhuār, P. O. Bahera, Darbhanga. Worn out. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

No. 23. कठोपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य Kaṭhopanisadbhāṣyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 24 13×5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. A commentary on Kaṭhakopanisat by Śaṅkarāchārya.

Beginning:—श्रीपरमात्मने नमः ॥ ओंनमो भगवते वैवस्वताय मृत्यवे ब्रह्मविद्याचार्याय निचकेतसे च ॥ अथ काठकोपनिषद्वल्लीनां सुखार्थप्रतिबोधनार्थमल्पग्रन्थावृत्तिरारभ्यते । सदेर्धातोर्विशरणगत्यवसादनार्थस्य उपनिपूर्वस्य क्विप्प्रत्ययान्तस्य रूपमुपनिषदिति । उपनिषच्छब्देन च व्याचिख्यासितग्रन्थप्रतिपाद्यवेद्यवस्तुविषया विद्योच्यते ।

केन पुनरर्थयोगेन उपनिषच्छब्देन विद्योच्यते इत्युच्यते । ये मुमुक्षवो दृष्टानुश्रविकविषयवितृष्णाः सन्तः उपनिषच्छब्दवाच्यां वक्ष्यमाणलक्षणां विद्यां उपसद्योपगम्य तन्निष्ठतया निश्चयेन शीलयन्ति तेषामविद्यादेः संसारबीजस्य विशरणाद्विसशनाद्विनाशनादित्यनेनार्थयोगेन विद्योपनिषदित्युच्यते ॥

End :— किं च तेजस्विनौ तेजस्विनोरावयोर्यदधीतं तत्स्वधीतमस्तु । अथवा तेजस्विनौ आवाभ्यां यदधीतं तदतीव तेजस्वि वीर्यवदस्त्वित्यर्थः । मा विद्विषावहै शिष्याचार्यावन्योन्यं प्रमादकृतान्यायाध्ययनाध्यापनदोषनिमित्तं द्वेषं मा करवावहै इत्यर्थः । शान्तिरिति । त्रिवचनं सर्वदोषोपशमनार्थं ओमिति समाप्त्यर्थः ॥

Colophon :— इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीशङ्करभगवत्कृतौ काठकोपनिषद्भाष्ये षष्ठी वल्ली समाप्ता ॥ रामराम रामरामराम ॥

विषयः । कठोपनिषद्विवरणम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 89. Pt. II. P. 17, 192. Pt. III. P. 19. Ady. P. 154. C. P. B. P. 70. H. P. S. P. 449. B. S. C. P. 680. 643. 663. Tan. Vol. III. P. 950—954.

(A). कठोपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य Kathopanisadbhāsyam.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 70 in a line. Folia, 19. 14½×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Babu Bhagīratha Thākura, Sajhuar, P. O. Bahera, Darbhanga. A commentary on Kaṭhopanisat by Śankarāchārya. Slightly damaged,

Beginning, End, Colophon, विषय. Same.

(B). कठोपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य ॥ Kaṭhopanisadbhāsyam.

Substance:—Character, Bengalī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 30. $14\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Correct. Date? Place of deposit, Babu Bhagīratha Ṭhākura, Sajhuar, P. O. Bahera, Darbhanga. The folia 18, 24 and 25 are wanting. Very much damaged. A commentary on Kaṭhopanisat by Śaṅkarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

No. 24. कठोपनिषद्भाष्यविवरणम् ॥ Kaṭhopanisadbhāsyavivaraṇam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 28. $12\frac{1}{4} \times 6\frac{1}{4}$ inches, Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur, P. O. Tājpur, Darbhanga. A commentary on the Kaṭhopanisadbhāsya of Śaṅkarāchārya. Anonymous.

Beginning:—उशन्ह वै वाजश्रवसः सर्ववेदसन्ददौ तस्य ह नचिकेता नाम पुत्र आस त ७ ह कुमर ७ संतं दक्षिणासु नीयमानासु श्रद्धाविवेश सोमन्यत् ।
पीतोदका जग्धतृणा दुग्धदोहा निरिन्द्रियाः ।
अनन्दा नाम ते लोका तान्स गच्छति ता ददत् ॥

Beginning of Bhāṣya:—ओं नमो भगवते वैवस्वताय मृत्यवे ब्रह्मविद्याचार्याय नचिकेतसे च ॥ अथ काठकोपनिषद्वल्लीनां सुखार्थप्रबोधनार्थमल्पग्रन्थावृत्तिरारभ्यते। सदेर्धातोर्विशरणगत्यवसादनार्थस्य उपनिपूर्वस्य क्विप्रत्ययान्तस्य रूपमुपनिषदिति। उपनिषच्छब्देन व्याचिख्यासितग्रन्थप्रतिपाद्यवेद्यवस्तुविषया विद्योच्यते ॥

Beginning of Commentary on Bhāsya :—ओं श्रीगणेशाय नमः ॥

ओं धर्माधर्माद्यसंस्पृष्टं कार्यकारणवर्जितम् ।

कालादिभिरवच्छिन्नं ब्रह्म यत्तन्नमाम्यहम् ॥

यः साक्षात्कृतपरमानन्दो यावदधिकारं मान्ये पदे वर्त्तमानोऽकर्तृ-ब्रह्मात्मानुभवबलतो भूतयातनानिमित्तदोषैरलिप्तस्वभाव आचार्यो वरप्रदानेन परब्रह्मात्मैक्यविद्यामुपदिदेश यस्मै चोपदिदेश ताभ्यां नमस्कुर्वन्नाचार्यभक्तेर्विद्याप्राप्त्यंगत्वं दर्शयति नमो भगवते वैवस्वतायेति ॥

End of Text :—मृत्युप्रोक्तां नचिकेतोऽथ लब्ध्वा विद्यामेतां योगविधिं च कृत्स्नम् ।

ब्रह्मप्राप्तो विरजोभूद्विमृत्युरन्योप्येवं यो विदध्यात्ममेव ॥

सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै ।

तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

End of Bhāsya:—मा विद्विषावहै शिष्याचार्यावन्योन्यं प्रमादकृतान्यायाध्ययनाध्यापनदोषनिमित्तद्वेषं मा करवावहै । शान्तिरिति त्रिवचनं सर्वदोषोपशमनार्थं ओमिति समाप्त्यर्थः ॥

End of Commentary on Bāshya :—आत्मानं देहमधिकृत्य वर्त्तत इत्यध्यात्मं प्रत्यक्स्वरूपमेव ब्रह्म प्राप्य विमृत्युर्भवति नान्यद्रूपमर्चिरादिमार्गगम्यं प्राप्य संयोगस्य वियोगावसानत्वादित्यर्थः । एवं शब्दस्य विशब्देन सह संबन्धः । एवं विदिति ॥

Colophon :— इति श्रीयजुर्वेदे काठकोपनिषदि षष्ठी वल्ली समाप्ता ॥ द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

Colophon of Bhāsya :—इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशंकरभगवतः कृतौ कठोपनिषद्भाष्ये षष्ठी वल्ली समाप्तः ॥

Colophon of Commentary on Bhāsya :—इति श्रीशाङ्करस्य काठको-
पनिषद्भाष्यस्य टीका समाप्ता ॥ श्रीरामजी ॥

विषय: । कठोपनिषद्भाष्यव्याख्यानम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 89. Pt. II. P. 17. 192. Pt. III. P. 19. Ady. P. 154. C. P. B. P. 70. H. P. S. P. 449. B. S. C. P. 680. 643. 663. Tan. Vol. III. P. 950—54.

(A) कठोपनिषद्भाष्यविवरणम् ॥ Kaṭhopanisadbhāsyavivaraṇam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 12. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballīpur, Darbhanga. A commentary on Kaṭhopanisat by Śaṅkarāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

No. 25. कण्वशाखीयोपनिषत्काण्डम् ॥ Kaṇvaśākhīyopanisatkāṇdam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 20. 11×95 inches. Appearance, old. Damaged. Prose (Hymns). Incomplete. Incorrect. Date, Wanting. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ॥ ओंश्वेतकेतुर्हारुणेय आस त ͜ ह पितोवाच श्वेतकेतो वस ब्रह्मचर्य्यं न वै सोम्यास्मत्कुलीनोननूच्यब्रह्मबन्धुरिव भवतीति सह द्वादशवर्ष उपेत्य चतुर्विंशतिवर्षः सर्वान्वेदानधीत्य महामना अनूचानमानी स्तब्ध एवाप तं ह पितोवाच श्वेतकेतो

यत्र सोम्येदं महामना अनूचानमानी स्तब्धोस्युततमादेशमप्राक्ष्यो
येनाश्रुतं भवत्यमतं मतमविज्ञातं विज्ञातमिति ॥

End :— सससित्यापि पुनरेयाय त ७ ह प्रजापतिरुवाच मघवन्यच्छान्त-
हृदय: प्राव्राजी: किमिच्छं पुनरागम इति स होवाच तद्यपीदं भगव:
शरीरमन्धं भवत्यनन्ध: स भवति यदि स्राममस्रामो नैवैपोस्य दोषेण
दुष्यति न वधेनास्य हन्यते न'स्य स्राम्येण स्रामी घ्नन्ति त्वेवैनं
विच्छादयन्ती वा प्रियवेत्तेव भवत्यपि रोदितीव नाहमत्र भोग्यं पश्या-
मीत्येवमेवैप मघवन्निति होवाचैतं त्वेव ते भूयो न व्याख्यास्यामि
वसापराणि द्वात्रि ७ शतं वर्षाणीति रुहा१श· · · · · · · · · · · · ·
स तस्मै होवाच ॥ १० ॥

Colophon :—Wanting.

विषय: । आत्मविचार: ।

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 78. (?)

No. 26. कण्वशाखीयोपनिषत्काण्डम् ॥ Kaṇvaśākīyopaniṣat kāṇḍam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 11. 11×5 inches. Appearance, old. Prose (Hymns). Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Chanaur, P. O Manigachi, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगणेशाय नम: ॥ हरि: ॥ ओं यो ह वै ज्येष्ठं च श्रेष्ठं च
वेद ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च स्वानां भवति प्राणो वै ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च
स्वानां भवत्यपि च येषां बुभूषति य एवं वेद ॥ १ ॥ यो ह वै
वसिष्ठां वेद वसिष्ठ: स्वानां भवति वाग्वै वसिष्ठावसिष्ठ: स्वानां

भवत्यपि च येषां बुभूषति दुर्गे चक्षुर्वै प्रतिष्ठा चक्षुषा हि समे च दुर्गे च प्रतितिष्ठति प्रतितिष्ठति समे प्रतितिष्ठति दुर्गे य एवं वेद ॥ ३ ॥

End :— विप्रचित्तेर्विप्रचित्तिर्व्यष्टेर्व्यष्टिः सनारोः सनारुः सनातनात्सनातनः सनगात्सनगः परमेष्ठिनः परमेष्ठी ब्रह्मणो ब्रह्म स्वयंभुब्रह्मणे नमः ॥ षष्ठं ब्राह्मणं ॥ ६ ॥

Colophon :— इति श्री काण्वशाखीयोपनिषत्काण्डे द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

विषयः । आत्मविचारः ।

No. 27. कातीयगृह्यकारिका by रेणुक ॥ Kātīyagṛhyakārikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. Dark-white paper. Lines, 16 on a page. Letters, 49 in a line. Folia, 76. 11×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1349. Worn out. Letters affected. Place of deposit, Pandit Dāmodara Singh Ṭhākur, Bhaur, P. O. Lohat, Darbhanga.

Beginning :— श्री गणेशाय नमः ॥

विघ्नारातिः प्रराजत्कठिनपृथुतरो दण्डकाष्ठाग्रिमाल्ये
निर्गच्छद्रक्तधाराविरचितपरशुर्बुद्धिवृद्धिक्रियाम्रः ।
रक्षद्द्वैमातुरोयं मधुकरनिकरराजितो दण्डतुण्ड-
श्चञ्चच्चामीकराभोऽप्यतितरदुरितश्छेदकः सन्ततं सः ॥
नित्यं वैरिप्रशान्त्यै नमदमरजसच्छेखरावद्धराज-
न्मान्दारोद्भूतपुष्पावलिरचितपदाम्भोजयुग्माम्बिकायाः ।
देवेन्द्राम्भोजयोनिप्रमथिहरिचमूदुर्जयः सौनिभाख्यो
दैत्यो यच्छातशूलाहननिपतितः सास्तु नित्यं श्रिये नः ॥
कर्के कात्यायनाख्यं गणपतिचरणाम्भोजयुग्मं च वाण्याः
पादाम्भोजं प्रणम्य द्विजवरनिकराद्व्यब्जरेणुप्रसादात् ।

गृह्योक्तस्मार्त्तकर्मण्यभिरतमनसां दीपवद्दर्त्तमानां
कातीयैगृह्यसूत्रैर्विरचयति शुभां कारिकां रेणुकाख्यः ॥
स्वाभिप्रायेण हि मया न किञ्चिदिह लिख्यते ।
किन्तु वाचनिकं सर्वमतो ग्राह्यैव निर्भयैः ॥

End :— इति तत्त्वार्थसंपूर्णा रेणुकार्येण यज्वना ।
कृतायां सूत्रविवृतौ समाप्ता गृह्यकारिका ॥
अब्दे चयाख्ये मधुसंज्ञमासिकेष्टाष्टवस्त्रीश्वरसम्मिताङ्के ।
ग्रन्थः कृतोयं कमलालयाङ्घ्रिसरोरुहामोदितषट्पदेन ॥
यद्दुरुक्तमनुक्त्वा यच्चोक्तमसमञ्जसम् ।
तदत्र निपुणैः सम्यग्विधातव्यं समञ्जसम् ॥

Colophon :— समाप्ता चेयं रेणुकारिका ॥

Post-Colophon :—संवत् १४८४ शाके १३४९ समये षष्ठ्यादयोर्मध्ये आनन्द नाम सम्वत्सरे ॥ इत्यावसथिकानुर्वीधरात्मजेन कालिदासेन व्यलेखि ॥ ६ ॥ शुभमस्तु लेखकपाठकयोः ॥

विषयः ॥ गर्भाधानान्त्येष्ट्यादिक्रियाविधानं निरूपितम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 534, 334. H. P. S. Cat. P. 937. Tri. Cat. Vol. III. Pt. I. B. P. 3335. (differs in reference).

No. 28. कात्यायनशुल्वसूत्रभाष्यम् by गंगाधर ॥
Kātyāyanaśulvasūtrabhāsyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper, Lines, 11 on a page. Folia, 54. 13×5½ inches. Appearance, new. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Bachchā Jhā, Nabani, P. O. Tamuria, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगुरुगणपतिशारदाभ्यो नमः ॥

जयत्येको जगत्यां श्रीहरिशंकरदीक्षितः ।
त्रयीसारविवेकृच्छ्रीरामचन्द्रगुरोर्गुरुः ॥
रामचन्द्र गुरुं नत्वा गर्गकर्कादियाज्ञिकान् ।
श्रीकात्यायनशुल्वस्य कुर्वे भाष्यमिमं स्फुटम् ॥
रज्जुसमासं वक्ष्यामः ॥

End :—

इदानीं ग्रन्थसमाप्तिगतः श्लोक उच्यते ।
सूत्रदोषदरिद्रस्य गूढमन्त्रमधीयतः ।
समाप्तेयं क्रियाशाल्विकात्यायनमहात्मनः ॥
कात्यायनमहात्मन इति निगदव्याख्यानं । द्विरभ्यासश्च ग्रन्थ-समाप्तिप्रज्ञप्त्यर्थः । इति शुल्वभाष्ये सप्तमीकण्डिका ॥
रामचन्द्रतनूजेन (श्री) गंगाधरशर्म्मभिः ।
पितृचरणैः सूत्रेऽस्मिन् कातीये शुल्वसंज्ञके ।
विवृत्तिं यत्नतः शिष्टं तदिह विवृतं मया ॥
गङ्गाधरतनूजेन रामकृष्णेन धीमता ।
नागरज्ञातिसंज्ञेन काशीपुरनिवासिना ॥
याज्ञिकास्तेन तुष्यन्तु प्रीयतां यज्ञभुक् विभुः ।
यदत्र सौष्ठवं किञ्चित्तद्गुरोरेव केवलम् ।
यदत्रासौष्ठवं किञ्चित्तन्ममैव गुरोर्न हि ॥

Colophon :— इति श्रीमन्महायाज्ञिकपाठकश्रीरामचन्द्रसूरिसूनुमहायाज्ञिक-पाठकश्रीगंगाधरकृते कात्यायनशुल्वभाष्यं समाप्तिमफाणीदिति शिवम् ॥

विषयः । शुल्वसूत्रभाष्यम् ॥

Previous Notice :—C. C Pt. I. P. 659, 91. Pt. II. P. 280. C P. B. P. 525. H. P. S Cat No. 973.

No. 29. कात्यायनसूत्रपद्धतिः by याज्ञिकदेव ॥ Kātyāyanasūtrapaddhatiḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. Yellow Nepalī paper. Lines, 11 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 94. 12×6½ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Dāmodra Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga. A work on Kātyāyanasūtra by Yājñikadeva dealing with Yajña.

Beginning:—श्री गणेशाय नमः ॥ अथात्यग्निष्टोमो लिख्यते ॥ तत्र हिरण्य-
शतगवदक्षिणेन वासोश्वदक्षिणेन चतुष्टोमेन रथंतरपृष्ठेनात्यग्निष्टोम-
संस्थेन ज्योतिष्टोमेन हि यक्षये इति वरणे । सर्वमत्राग्निष्टोमवत्
सुत्यायां विशेष. ॥ पात्रयोजने खादिरं चतुरस्रं षोडशपात्रमधिकं ।
ऋतुकरणमाग्निष्टोमिकं आग्नेयसवनीयएकादशिनी वा सोमं मातिरीरिच इत्येव प्रैषः । प्रभावतिउक्थादिषु सूत्रात् अस्य चोक्थात्पूर्वं निर्दिष्टत्वात् ॥

End:— एतेष्वध्वर्युमनुविदधीत तदुक्तं कुर्य्यात् आत्मीयमुपदिष्टमप्युपेक्षयेत यजमानः । आध्वर्यव त्वादस्येति शांखायनभाष्ये । तेन मैत्रावरुण्यायाः पयस्याया उपांशुत्वे देवमूहविषां क्रमश्चाध्वर्युसूत्रादवगन्तव्यः ॥

Colophon:— इति त्रिरग्निचित्संम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकप्रजापतिसुतेन याज्ञिकश्रीदेवेन कृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतावष्टादशाध्यायः समाप्तः ॥ ६ ॥
श्रीनृसिंहार्पणमस्तु ॥ ६ ॥ ६ ॥ हरिहराभ्यान्नमः ॥ ६ ॥
श्री विश्वेश्वर प्रसन्नोस्तु ॥ ६ ॥ ६ ॥ वाञ्छासिद्धिरस्तु ॥

विषयः । कात्यायनसूत्रानुसारीयपद्धतौ अग्निष्टोमशतरुद्रियपुरश्चरणाङ्गभूतहोमसोमयज्ञादिविधिपथः प्रदर्शितः शुक्लयजुर्वेदानुसारेण ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 17, Pt. II. P. 192. Pt. III. P. 20. R. M. Pt. II. P. 88, 185. Tri. Cat. Vol. III. Pt. I. A. P. 3186 Pt. I. B., P. 3245, 3262. D. C. P. 194. H. P. S. Cat. No. 1041—52.

No. 30. कुण्डमण्डपसिद्धिः by विट्ठलदीक्षित ॥ Kuṇḍamaṇḍapasiddhiḥ.

Substance:—Character, Maithılī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 7. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, new. Incomplete. Verse. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Bıkala Jhā, Lalaganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ॥

गाढध्वान्तमनेकभानुजठरे राजत्कलाधारिणी
प्रोदञ्चच्छफरीयुगन्दरदलत्पद्मे शुद्धीरावलिः ।
स्वर्गोत्तुङ्गगिरिद्वयाधरचरी दीना कलिन्दात्मजा
पश्याश्चर्यमिदं शिवामिति वदन्स्मेरः शिवः पातु वः ॥
कृष्णात्रिगोत्रे नितरां पवित्रकर्मा जनि बूवशर्मा ।
तत्सूनुना विट्ठलदीक्षितेन विरच्यते मण्डपकुण्डसिद्धिः ॥

End:— Wanting.

Colophon:— Wanting.

विषयः । कुण्डमण्डपनिर्माणप्रकारः प्रदर्शितः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. III. P. 24. R. M. Pt. X. P. 226 H. P. S. Cat. No. 1103. B. S. C. 101-118.

No. 31. कुण्डमण्डपसिद्धिव्याख्या by विट्ठलदीक्षित ॥
Kuṇḍamaṇḍapasiddhivyākhyā.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 33. 10×3¾ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1739 and Saṁvat 1874. Place of deposit, Pandit Satyadeva Jhā, Nikasi, P. O. Pindaruch, Darbhanga. Worn out Letters affected. Very much damaged. A commentary on his own kuṇḍamaṇḍapasiddhi by Viṭṭhala Dīkṣita.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ॥

मत्तमतङ्गजवदनं सादितविघ्नावलीसदनम् ॥
गौरीहरयोस्तोकं पालितलोकं हृदावलम्बे ॥१॥
कल्याणि वाणि निजपाणिसरोजयुग्म
संयोज्य देवि करवाणि तव प्रणामम् ।
मत्तुण्डमण्डललसद्रसनाङ्गनान्ते .
नृत्याय नित्यमिदमस्तु रसानुसिक्तम् ॥२॥
संतानकल्पतरुमण्डपमण्डितायां कुण्डोल्लसज्ज्वलनकाञ्चनवेदिकायाम्
सीतारघूद्वहकराकलितैकपाणिर्वैवाहहोमसमये दिशतां शुभानि ॥३॥
कुण्डमण्डपसंसिद्धेर्विवृत्तिं लिखितोऽस्म्यहं ।
प्राचीनवाक्यसंदर्भं संदर्शयितुमारभे ॥४॥
इह हि शिष्टा ग्रन्थारम्भे स्वेष्टदेवतानमस्कारादिरूपं मङ्गलमाचरन्ति
तस्मान्माध्यन्दिनीयो विट्ठलशर्मा स्वकृतमण्डपकुण्डसिद्धिं व्याचि-
ख्यासुः स्वाभीष्टदेवतास्मरणरूपं मङ्गलमाचरति शार्दूलविक्रीडितेनाह ।
गाढं ध्वान्तमनेकभानुजठरे राजत्कलाधारिणी
प्रोदञ्चच्छफरीयुगं दरदलत्पद्मे शुहीरावलिः ।
स्वर्णोत्तुङ्गगिरिद्वयाधरचरी दीना कलिन्दात्मजा
पश्याश्चर्यमिदं शिवामिति वदन् स्मेरः शिवः पातु वः ॥

End :— अथ कृतिदिवसमाह ।

शशियुगतिथिगण्ये याति शाके वरेण्ये

विभवशरदि रम्ये माति शस्ये तपस्ये ।

शशधरभृतिदक्षे मुख्यपक्षे वलक्षे

कमलनयनतिथ्यां भानुमद्वारवत्याम् ॥

व्यधत्तेति पूर्वश्लोकेनान्वयः ।

ग्रन्थे परोक्ते मम दूषणोक्त्या किं वा गुणोक्त्या विदुषा विचार्य

ग्रन्थे मदुक्ते ऽदसद्विशोध्यं सर्वस्तु सर्वं न हि वेद कश्चित् ॥

अङ्गीक र्या मत्कृतिर्निस्तुषेयं कस्मादेदं पण्डितान्प्रार्थयेहम् ।

क्षीरं पेयं नीरमेतद्विहाय को वा विज्ञं हंसमज्ञोऽर्थयेत ॥

Colophon :— इतिसंगमनेरस्थविट्ठलदीक्षितविरचिता स्वकृतमण्डपकुण्डसिद्धिव्याख्या समाप्ता ॥ संवत् १८७४ शाके १७३९ भाद्रवदि ७ वुधेकः समाप्तः ॥

विषयः । मण्डपकुण्डसिद्धिव्याख्यानम् ।

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 109, Pt. II. P. 22. Pt. III. P. 24. C. P. B. P. 89. H P. S. Cat. No. 1103. B. S. C. P. 101, 118.

(A) कुण्डमण्डपसिद्धिव्याख्या by विट्ठलदीक्षित ॥
Kuṇḍamaṇḍapasiddhivyākhyā.

Substance ·—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 25. 11×5½ inches Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1923. Place of deposit, Babu Buchana Ṭhākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Kuṇḍamaṇḍapasiddhi by the author himself.

Beginning, End, Colophon and विषय.—Same.

(B) कुण्डमण्डपसिद्धिव्याख्या by विट्ठलदीक्षित ॥
Kuṇḍamaṇḍapasiddhivyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī and Devanāgarī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 19. 11×4¾ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete Generally correct. Date? Place of deposit, Babu Bhagīratha Thākura, Sajhuar, P. O. Bahera, Darbhanga. A commentary on Kuṇḍamaṇḍapasiddhi by the author. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon and विषय :—Same.

(C) कुण्डमण्डपसिद्धिव्याख्या by विट्ठलदीक्षित ॥
Kuṇḍamaṇḍapasiddhivyākhyā.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 27. 9½×4½ inches. Appearance, tolerable. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1774. Place of deposit, Pandit Devakṛṣṇa Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon and विषय :—Same.

Post Colophon :—वेदसप्तनगभूमितशाके चैत्रे मासि सिते बुधवारे ।
शंकरपादयुगं हृदि ध्यात्वा चालिखत्सिद्धिकुण्डमण्डपम् ।
पुरेश्वलवरे रम्ये राजमन्दिरशोभिते ।

(D) कुण्डमण्डपसिद्धिव्याख्या by विट्ठलदीक्षित ॥
Kuṇḍamaṇḍapasiddhivyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 49 in a line. Folia, 14. 12×4½ inches. Appearance, old. Prose. Worm-eaten. Damaged. Incomplete

Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Gonū Miśra, Lalaganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same, **End, Colophon** :—Wanting.

No. 32. कुशकण्डिकाभाष्यम् by रामलाल ॥ Kuśakaṇḍikābhāṣyam.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 17. 11×4½ inches. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1825. Place of deposit, Pandit Baladeva Jhā, Chainpur, P. O. Bariahi, Bhagalpur.

Beginning :—श्री गणेशाय नमः ॥ अथ कुशकण्डीव्याख्या लिख्यते ॥
यां विना सच्चिदानन्दो न विष्णो विश्वयेश्वरः ।
इच्छाज्ञानक्रियाशक्तिं वन्दे तच्छक्तिमम्बिकाम् ॥ १ ॥
ख्यातं रायपुरेति नाम नगरं संसेवितं धार्मिकै-
र्विज्ञस्तत्र वसन्तसिंहनृपतिः श्रीकृष्णसिंहात्मजः ।
त्राता दीनजनस्य नीतिनिपुणो विप्रप्रियो धार्मिकः
तन्मान्यः खलु रामलालविबुधो धर्मोपदेष्टा नृणाम् ॥ २ ॥
तेनायं रचितः प्रमोदजनको विद्वज्जनानां सदा
ग्रन्थः कर्मविधायकोतिशुभदः कण्डीप्रकाशार्थकः ॥ ३ ॥

End :—
ऋषिश्छन्दो दैवतञ्च विनियोगमनुक्रमात् ।
अस्मृत्वाप्यर्थादिकं विप्रो जपेद्वा जुहुयादपि ॥
यजेदध्यापयेद्वापि न लभेत्कर्मणां फलमिति दोषश्रवणात् ।
तथा नामाभिधानन्तु न करोति विमूढधीः ।
वृथा तस्य भवेद्यस्य सर्वं कर्मविदो विदुः ॥

Colophon :— इति कुशकण्डिकाभाष्यं समाप्तम् ॥

Post Colophon :—बाणेषुबाणेभेन्दुमितेविशाके रुद्राननेदूग्मिलिते सनेऽब्दे ।
वलक्षपक्षे बलदेवशर्मालिखद्दशम्यां तुलगे शनौ वै ॥
ग्रामे मुङ्गेरे निजशिष्यगेहे पीताम्बरीपादयुगम्बिभाव्य ॥१॥
विषय :—स्थण्डिलादिप्रमाणनिरूपणम् ॥

No. 33. केनोपनिषत् ॥ Kenopanisat.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 2. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं केनेषितं पतति केन प्रेषितं मनः केन प्राणः प्रथमः प्रैति युक्तः ॥१॥ केनेषितां वाचमिमां वदन्ति चक्षुः श्रोत्रं क उ देवो युनक्ति ॥२॥ श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो मनो यद्वाचो ह वाचं स उ प्राणस्य प्राणः ॥३॥ चक्षुषश्चक्षुरतिमुच्य धीराः प्रेत्यास्माल्लोकादमृता भवन्ति न तत्र चक्षुर्गच्छति न वाग्गच्छति ॥४॥ नो मनो न विद्मो न विजानीमो यथैतदनुशिष्यात् । अन्यदेव तद्विदितादथो अविदिता-दधि ॥५॥

End :— अथाध्यात्मं यदेतद्गच्छतीव च मनोनेन चैतदुपस्मरत्यभीक्ष्णं संकल्पस्तद्ध तद्वनं नाम तद्वनमित्युपासितव्यं स य एतदेवं वेदाभिहैनं सर्वाणि भूतानि संवाञ्छन्त्युपनिषदं भो ब्रूहीत्युक्तवा त उपनिषत् ब्राह्मीं वा वत उपनिषदमब्रूमेति तस्यै तपो दम. कर्मेति प्रतिष्ठा वेदाः सर्वाङ्गानि सत्यमायतनम्॥ यो वा एतामेवं वेदापहत्य पाप्मानमनन्ते स्वर्गे लोके ज्येये प्रतितिष्ठति प्रतितिष्ठति ॥

Colophon :— इति केनोपनिषत्समाप्ता ॥ सामवेदे तलवकारशाखायाम् ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 125. Pt. II. P. 24 195. Pt. III. P. 27. Ady. P. 164. C. P. B. P. 99. C. S. C. Vol. X. P. 526. H. P. S. Cat. No. 1308. B. S. C. P. 692.642 C.M. P. 106. Tan. Vol. II. P. 642. 1397.

No. 34. केनोपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य ॥ Kenopanisadbhāsyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 1C on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 18, 13×5 inches Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, Samvat 1883. Place of deposit, Pandit Bhaie Pāthaka, Karion P. O. Ballipur, Darbhanga. A commentary on Kenopanisat of Tavalkāra—Śākhā by Śankarāchārya.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं केनेषितमित्याद्योपनिषत्परब्रह्मविषया वक्तव्येति नवमस्याध्यायस्यारंभः ॥ प्रागेतस्मात्कर्माण्यशेषतः परिसमाप्तानि समस्तकर्माश्रयभूतस्य च प्राणस्योपासनान्युक्तानि कर्माङ्गसामविषयाणि चानंतरं च गायत्रसामविषयदर्शनं वंशान्तमुक्तं कार्यं। सर्वमेतद्यथोक्तं कर्म च ज्ञानञ्च सम्यगनुष्ठितं निःकामस्य मुमुक्षोः सत्वशुद्ध्यर्थं भवति॥सकामस्य तु ज्ञानरहितस्य केवलानि श्रौतानि स्मार्त्तानि च कर्माणि दक्षिणमार्गप्रतिपत्तये पुनरावृत्तये च भवन्ति। स्वाभाविक्या स्वशास्त्रीयया प्रवृत्या पश्वादिस्थावरान्ताऽधोगतिः स्यात्॥

End :— अनन्त इति।विशेषणान्न त्रिविष्टपेऽनन्तशब्द औपचारिकोपि स्यादित्यत आह। ज्येये इति ज्येये ज्यायसि। सर्वमहत्तरे स्व आत्मनि मुख्य एव प्रतितिष्ठति न पुनः संसारमापद्यत इत्यभिप्रायः॥

Colophon :— इति गोविन्दभगवत्पादपूज्यशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ तवल्कारशाखाकेनोपनिषद्भाष्यं समाप्तम्॥

Post Colophon:— श्रीमद्रामानन्दसरस्वतिपूज्यपादशिष्यरामकृष्णानन्दसरस्वति-
लिखितम् संवत् १८८३ मिति भादुवदि एकादशी सोमवार ॥
विषयः॥केनोपनिषद्विवरणम् ॥

Previous Notice—C. C. Pt I. P. 125. Pt. II. P. 24. 195. Pt. III. P. 27. Ady. P. 165. C. P. B. P. 99. C. S. C. Vol. X. P. 526. H. P. S. Cat. No. 1308. B. S. C. P. 663. Tan. Vol. III. P. 954.

No. 35. केनोपनिषद्भाष्यविवरणम् ॥ Kenopanisadbhāsyavivaranam.

Substance.—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 29.14×7 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date, Samvat 1923. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur. P. O Tajpur, Darbhanga. A commentary on Kenopanisadbhāsya of Śaṅkarāchārya. Anonymous. Slightly damaged condition.

Beginning—ओं केनेषितम्पतति प्रेषितं मनः।केन प्राणः प्रथमः प्रैति युक्तः केने-
षितां वाचमिमां वदन्ति चक्षु. श्रोत्रं क उ देवो युनक्ति ॥

Beginning of Bhāsya:—ओं तत्सत् । समासं कर्मात्मभूतप्राणविषयं विज्ञानं
कर्म चानेकप्रकारम् । ययोर्विकल्पसमुच्चयानुष्ठानाद्दक्षिणोत्तराभ्यां
सृतिभ्यामावृत्यनावृत्ती भवतः ॥

Beginning of Commentary on Bhāsya:—ओं तत्सत् ॥
प्रयत्नाद्यन्तरेणैव मनआदेः प्रवर्त्तकम् ।
विदिताविदितान्यत्वसिद्धं ब्रह्माहमद्वयम् ॥
केनेषितमित्यादिकां सामवेदशाखाभेदब्राह्मणोपनिषदं पदशो
व्याख्याया: पि न तुतोष भगवान् भाष्यकारः । शारीरकैर्न्यायैरनि-
र्णीतार्थत्वार्थत्वादिति न्यायप्रधानैः ॥ श्रुत्यर्थसंग्राहकैर्वाक्यैर्व्याचि-

ख्यासु: पूर्वकाण्डेन संबन्धमभिधित्सु: पूर्वकाण्डार्थं संक्षेपतो दर्शयति । समाप्तमिति ॥

End of Text:—तस्यै तपो दमः कर्मेति प्रतिष्ठा वेदाः सर्वाङ्गानि सत्यमायतनं यो वा एतामेवं वेद । अप इत्यपाप्मानमनन्ते स्वर्गे लोके ज्येये प्रतितिष्ठति इति चतुर्थखण्डः ॥

End of Bhāṣya:—अनन्ते अपारे अविद्यमानान्ते स्वर्गे लोके सुखप्राये निर्दु.खात्मनि परे ब्रह्मणि ज्येये महति सर्वमहत्तरे प्रतितिष्ठति सर्ववेदान्तवेद्यं ब्रह्मात्मत्वेनावगम्य तदेव ब्रह्म प्रतिपद्यत इत्यर्थः ॥

End of Commentary on Bhāsya:—

सत्यकाम: स्वयं सिद्ध: सर्वेशो यः स्वशक्तित: ।
स एवान्त: प्रविष्टोहमुपास्य. सर्वदेहिनाम् ॥

Colophon :— इति सामवेदतलवकारशाखोक्तकेनोपनिषत्समाप्त. ।

Colophon of Bhāsya :—इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्य श्रीमच्छंकरभगवत: कृतौ केनोपनिषद्वाक्यविवरणं समाप्तम् ॥

Colophon of Commentary on Bhāsya:—इति केनेषितवाक्यभाष्यटिप्पणी समाप्तम् ॥ पौ० शु० १३ सं० १८२३ लि० नन्दराम ॥

Previous Notice·—C. C. Pt. I. P. 125. Pt. II. P. 24 Pt. III. P. 27. Ady. P. 165. C. P. B. P. 99. C. S. C. Vol. X P. 526. H. P. S. Cat. No. 1308. B. S. C. P. 663. Tan. Vol. III P. 954.

(A) केनोपनिषद्भाष्यविवरणम् ॥ Kenopanisadbhāsyavivaraṇam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 17 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 29. 13×6 inches.

Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Pace of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Bhāṣya of Śankarāchārya. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषय :— same.

(B) केनोपनिषद्भाष्यविवरणम् ॥ Kenopanisadbhāsyavivaraṇam.

Substance:—Character, Devanāgari. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 47 in a line. Folia, 21. 13×6½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on the Bhāṣya of Śankarāchārya on Kenopanisat. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषय same.

No. 36. कैवल्योपनिषत् ॥ Kaivalyopanisat.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 7. 9×3½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākant Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. Slightly damaged condition.

Beginning. ओं नमो ब्रह्मणे कैवल्यदात्रे नमः ॥
ओं सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै तेजस्विनावधी-
तमस्तु मा विद्विषावहै ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ अथा-
श्वलायनो भगवन्तं परमेष्ठिनं परिसमेत्योवाच । अधीहि भगवन्
ब्रह्मविद्यां वरिष्ठां सदा सद्भिः सेव्यमानां निगूढाम् । ययाचिरात्सर्व-
पापं ह्यपोह्य परात्परं पुरुषमुपैति विद्वान् ॥
तस्मै स होवाच पितामहश्च श्रद्धाभक्तिध्यानयोगादवेहि ।
न कर्मणा न प्रजया धनेन त्यागेनैके अमृतत्वमानशुः ॥

End :— यः शतरुद्रीयमधीते सोऽग्निपूतो भवति सुवर्णस्तेयात्पूतो भवति ब्रह्महत्यात्पूतो भवति सुरापानात्पूतो भवति। कृत्याकृत्यात्पूतो भवति। अत्याश्रमी सकृद्वा जपेत् अनेन ज्ञानमाप्नोति संसारार्णवतारकम्। तस्मादेवं विदित्वैनं कैवल्यं पदमश्नुते इत्याह भगवान्बौधायनः॥ शन्न इन्द्राग्नी भवतामवोभिः शन्न इन्द्रावरुणावातहव्या शमिन्द्रासोमासविताय शंय्यो शन्न इन्द्रापूषणावाजसातौ॥ ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥ सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै॥ ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः। ओं सदाशिवाय कैवल्यदात्रे नमः॥ ०॥

Colophon.— इति कैवल्योपनिषत्॥

Previous Notice: C. C. Pt. I. P, 129. Pt. II. P. 25, 195. Pt. III. P. 28. Ady. P. 166. C. P. B. P. 101. B. S. C. P. 630, 642, 669. C. M. P. 106. H. P. S. Cat. No. 1748. Tan. Vol. II. P. 703, 1399. Tri. Cat. Vol. III. Pt. I. (C.) P. 4170.

No. 37. कैवल्योपनिषद्दीपिका by शङ्करानन्द॥ Kaivalyopanisaddīpikā.

Substance.—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 6. 13×6 inches Appearance, old. Prose. Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāthaka, Karıon, P. O. Ballipur, Darbhanga, A commentary on Kaivalyopanısat by Śaṅkarānanda.

Beginning :— ओं श्रीगणेशाय नमः॥

कैवल्याख्योपनिषदं कैवल्यार्थावबोधिनीम्॥
व्याख्यास्ये केवलस्तेन कैवल्यात्मा प्रसीदतु॥१॥
भगवती श्रुतिर्मातेव सुखप्रतिपत्त्यर्थं कश्रनाश्वलायनमुररीकृत्याख्या-

यिकामवतारयति ब्रह्मविद्यायामास्तिकां जनयितुमथेति । अथ साधन-चतुष्टयसंपत्त्यनन्तरं आश्वलायनः ऋग्वेदाचार्यः भगवन्तं प्रजावन्तं परमेष्ठिनं सर्वोत्कृष्टस्थाननिवासं परिसमेत्य शास्त्रीयेण विधिना समीपमागत्य उवाच उक्तवान् ।

End :— एवं विदित्वा उक्तेन प्रकारेण त्रिनेत्रध्यानं रुद्राध्यायाध्यापनादिना विदित्वा साक्षात्कृत्य एवं परमात्मानं कैवल्यं केवलस्यात्मनो भावः कैवल्यं तत्फलं पुरुषाभिलाषविषयसर्वपुरुषार्थसमाप्तिभूतं अश्नुते प्राप्नोति कैवल्यं फलमश्नुते व्याख्यातं पदाभ्यास उपनिषदर्थपरिसमाप्त्यर्थः॥ २ त्रिवशाखोक्तउपनिषत्कैवल्यदीपिका ॥

Colophon : — इतिश्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यस्य शंकरानन्दभगवतः कृतौ कैवल्योपनिषद्दीपिका समाप्तम् ॥

विषयः । कैवल्योपनिषट्टीका ॥

Previous Notice · C. C. Pt. I. P. 129. Pt. II. P. 25 Pt. III. P. 28 Ady. P. 166 B. S. C.670, 690. H. P. S. Cat. No. 1756, 1759. Tan. Vol. III. P 962-64. Tri. Cat. Vol. II Pt. IA. P. 6267.

(A) कैवल्योपनिषद्दीपिका । Kaivalyopaniṣaddīpikā.

Substance: Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 55 in a line. Folia, 5. 11×4 inches Appearance, old Prose and Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Kamalādatta Jhā, Mahisi, P. O. Bariahi, Bhagalpur. A commentary on Kaivalyopanisat of Atharvaveda by Śaṅkarānanda. The Ms. contains text also. Slightly damaged condition.

Beginning, **End**, **Colophon**, विषय:— same.

No. 38. कौशिकसूत्रम् by कौशिक ॥ Kausikasūtram.

Substance:—Character, Maithilī and Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 20 in a line. Folia, 9.8×6 inches. Appearance, fresh. Prose in Sūtra form. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pt. M. M. Parameshwara Jhā, Tarauni, P. O. Sakri, Darbhanga. A manual of Veda dealing with Gṛhyavidhāna. Book form.

Beginning:— ओं नमोऽथर्ववेदाय॥अथ विधिं वक्ष्यामः॥स पुनराम्नाय: प्रत्यय आम्नाय पुनर्वंशश्च ब्राह्मणानि च।तद्यथा ब्राह्मणविधिरेवं कर्मलिङ्गा मन्त्रास्तथान्यार्थास्तथा ब्राह्मणलिङ्गा मन्त्रास्तदभावे सम्प्रदायः प्रयुक्तत्वाद्ब्राह्मणानां यज्ञं व्याख्यास्यामो देवानां पितॄणाञ्च etc. ॥

End:— ओं बृहस्पतिप्रसूतः करवाणीत्यनुज्ञाप्य सवितृप्रसूतः कुरुतां भवानित्य-नुज्ञातः कुर्वीत। पूर्वया कुर्वीतेति युवा कौशिको युवा कौशिकः ॥८।

Colophon:— इति कौशिके प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥
विषयः । अथर्ववेदीयगृह्यकर्मविधानक्रमबोधकः॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 131. Pt. II. P. 26-195. Pt. III. P. 28. C. M. Vol. I. P. V. P. 79. B. S. C. P. 23.

No. 39. क्रमकारिका ॥ Kramakārikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 4. 13½×4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Kunjabihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Anonymous. It deal with the recitation of the hymns of white-yajurveda. Worm-eaten. Slightly damaged.

Beginning:— श्री गणेशाय नमः॥

प्रणम्याचन्दिनमणिं योगीश्वरशिरोमणिम्।
सर्वज्ञं याज्ञवल्क्यन्तच्छिष्यं कात्यायनं मुनिम् ॥१॥
सर्वयजुषमन्त्राणां वेदे वाजसनेयके।
क्रमावसानविषयां कारिकामारभामहे ॥२॥
श्लोके विन्द्वादिविरहः प्रतीकेषु न दुःसहः।
प्रत्येकम्प्रथमापष्ठी सप्तम्युक्रम्प्रकल्पते ॥३॥
पदानामनुपूर्वेर्ण क्रम एषः प्रवर्त्तते।
गणान्तानां क्रमो नास्ति इति कात्यायनोब्रवीत् ॥४॥

End.— यावतीत्यनुवाकेस्य न्त्विषः सवृगथान्तवृत्।
स्वाहाप्राणानुवाकानामष्टानामनुवाकवृत् ॥
आयासाय युगैकत्वं यमायन्त्वन्तवेष्टनः।
ईशावास्यमिद० सर्वं द्विवेष्टयं सर्वसम्मतम् ॥

Colophon:— इति क्रमकारिका समाप्ता ॥
विषयः। शुक्लयजुर्वेदाध्ययनक्रमनिरूपणम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 132.

————

(A) क्रमकारिका। Kramakārikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 4. 15×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Brajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय:— Same.

————

No. 40. गङ्गोपनिषत् ॥ Gangopanisat.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 2. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Bhuvaneśvara Jhā, Harinagar, P. O. Sumbhā Deorhi, Darbhanga. Worn out. Very much damaged. Worm-eaten.

Beginning :— अथ गङ्गोपनिषत् । यां देवा देवसवितं पितरश्च पर्युपासते । यामृषयस्ता नो देवसरिद्देवानां पापं हन्तु धर्मसवित्रीम् ॥ यां मूर्ध्नि धत्त ईशानोऽमृतत्वाय शितिकण्ठः पुरातनः । तामहं देवीमुपासये मातेव सा मामवतु महतोऽवद्यात् । यामृषयः स्तुतिभिः स्तुवन्ति विश्वेदेवा अथ गन्धर्वा वैष्णवी सा मे नदीश्वरी ददातु तेजस्तामहं प्रपद्ये लोकरात्रीं । नमस्ते देवसरिन्मातर्नमस्ते अस्तु त्रिपथगे । नमस्ते अस्तु ब्रह्मवरदे विष्णुपादार्घसंभूते नमो मात्रे देवि मन्दाकिन्यै पृथिव्यां गंगायै अथो भगवत्यै भवभूत्यै भूतानामस्तु तुभ्यम् ।

End :— महापापं हन्त्यतिपापं हन्त्युपपापं न याति स्वर्गन्न याति ब्रह्मलोकं न याति सत्यलोकं ददाति धनन्ददाति कामन्ददात्याह भगवान्वादरायणः । य इमाम्विद्यामधीते तरति हत्यां तरति स्तेयं तरति पारदारिकत्वं लभतेऽभिमतं सर्वमधीयानो मासमेकमिति ॥

Colophon .— इति गंगोपनिषत्समाप्ता ।

Previous notice ·—C. C. Pt. I. P. 140. R. M. 1926.

(A) गङ्गोपनिषत् Gangopanisat.

Substance :— Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 45 in a line. Folio, 1. 11×4½ inches.

Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date, San 1274 Sāl. Place of deposit, Pandit Śrīnandana Miśra, Kanhauli, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :— Same.

No. 41. गणेशाथर्वशीर्षम् ॥ Gaṇesātharvaśirsam.

Substance..—Character, Maithilī. white paper. Lines, 6 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 2. 13×4 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Keśava Jhā, Harinagar, P. O. Sumbhā Deorhi, Darbhanga.

Beginning :— ओंनमो गणेशाय ॥ अथ गणेशाथर्वशीर्षं व्याख्यास्यामः ॥ ओं नमोस्तु गणपतये त्वमेव प्रत्यक्षं तत्वमसि त्वमेव केवलं कर्त्तासि त्वमेव केवलं धर्त्तासि अव त्वं मां त्वमेव केवलं हर्त्तासि त्वमेव सर्वं खल्विदं ब्रह्मासि त्वं साक्षादात्मासि नित्यं ऋतं वच्मि सत्यं वच्मि अव त्वम्मां अवतु वक्तारं तन्मामवतु तद्वक्तारमवतु अवतु मां अवतु वक्तारं अव श्रोतारं अव दातारं अव धातारं अवानूचानम शिष्यं अव पश्चात्तात् अव पुरस्तात्तात् अवोत्तरात्तात् अव दक्षिणात्तात् अव चोर्ध्वात्तात् अवाधरात्तात् सर्वतो मां पाहि पाहि समन्तात् ॥

End :— यो मोदकसहस्रेण यजति स वाञ्छितफलमवाप्नोति यः साज्यसमिद्भिर्यजति स सर्वं लभते स सर्वं लभते अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग्ग्राहयित्वा सूर्यवर्चस्वी भवति । सूर्यगृहे महानद्यां प्रतिमासन्निधौ वा जप्त्वा सिद्धमन्त्रो भवति महाविघ्नात्प्रमुच्यते महादोषात्प्रमुच्यते स सर्वविद्भवति स सर्वविद्भवति य एवं वेद ॥ इत्युपनिषत् ॥ ओं शान्तिः ओं शान्तिः ओं शान्ति. ॥

वृश्चिक ते विषं मा विभेर्मा मरिष्यसि परित्वापासि सर्वत: घनेन
हन्मि वृश्चिकमहं दण्डेनागतं ।
आदित्यरथवेगेन विष्णुबाहुबळेन च ।
गरुडपक्षनिपातेन भूमिं गच्छ महायशाः ॥
गरुडस्य पक्षमात्रेण त्रयो देवाः प्रकम्पिताः ।
प्रकम्पिता मही सर्वा सशैलवनकानना ॥
ओं सशैलवनकानना इति ॥ ओं शान्तिः । ओं शान्तिः । ओं
शान्तिः ॥ ओं शान्तिरस्तु ॥

Colophon :— इति गरुडोपनिषत् समाप्तम् ॥ ओं नमो गरुडाय ॥
विषय: । कुशेन गरुडपक्षेण वा सम्मार्जनात्सर्पादिविषनाशः ॥

Previous notice.—C. C. Pt. I. P. 150. Pt. II. P.30. 196. Pt. III. P. 32. Ady. P. 174. C. P. B. P. 120. H. P. S. P. 1432. B. S. C. P. 610. C. M. P. 107. Tan. Vol. II. P. 845. Vol. III. P. 1408. Tri. Cat. Vol. V. Pt. 1-C., P. 6670.

No. 43. गर्भोपनिषत् । Garbhopanisat.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 an a page. Letters, 50 in a line. Folia, 2. 13½ × 5½ inches. Appearance, tair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga.

Beginning :— ओं पञ्चात्मकं पञ्चसुवर्त्तमानं षडाश्रयं षड्गुणयोगयुक्तम् ।
तत्सप्तधातुं त्रिमलं द्वियोनिं चतुर्विधाहारमयं शरीरम् ॥
पञ्चात्मकं कस्मात्पृथिव्यप्तेजोवायुराकाशमित्यस्मिन्पञ्चात्मके शरीरे
का पृथिवी का आप: किन्तेज: को वायु: किमाकाशं तत्र यत्कठि-
नं सा पृथिवी यद्द्रवं ता आपो यदुष्णं तत्तेजो यत्संचरति स वायु-
र्यत्सुषिरं तदाकाशम् ।

End :— कर्मेन्द्रियाणि यज्ञपात्राणि हवींषि शिर: कपालं केशा दर्भा मुखेन्त-वेंदिश्चतु:कपाळं शिर: षोडशपार्श्वदन्तोष्ठपटलानि सप्तोत्तरं मर्मशतं साशीतिकं संधिशतं सनवकं स्नायुशतं सप्तशिरा: शतानि पञ्च मज्जा शतान्यस्थीनि च ह वै त्रीणि शतानि षष्टिश्चार्धचतस्रो रोमाणि कोट्यो हृदयपलान्यष्टौ द्वादशपलानि जिह्वा पित्तप्रस्थं कफस्याढकं शुक्रे कुडवं मेद:प्रस्थौ द्वावनियतं मूत्रपुरीषमाहारपरिमाणा त्पैप्पलादं मोक्षशास्त्रं परिसमाप्तं पैप्पलादं मोक्षशास्त्रमिति ॥

Colophon :— इत्यथर्ववेदे गर्भोपनिषत्संपूर्णा अष्टम: ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 151. Pt. II. P. 30. 196. pt. III. P. 32. C. M. P. 107. B. S. C. P. 608. Tan. Vol. II. P. 716. Tri. Cat. Vol. III.Pt. 1A. P. 2812.

No. 44. गर्भोपनिषद्दीपिका by शंकरानन्द ॥ Garbhopaniṣaddīpikā.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 11. $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P.O. Ballipur, Darbhanga. A commentary on Garbhopanisat by Śaṅkarānanda.

Beginning :— ओं श्री गणेशाय नम: ॥

ओं संसारदुर्वैतरणीनिमग्नान्निरीक्ष्य सर्वान्बहुधास्मदादीन् ।
मातेव पुत्रान्घृणया श्रुतिर्न. प्राहेदमत्र त्यजताभिमानम् ॥ १ ॥
गर्भोपनिषदो व्याख्यां करिष्येऽस्मिंच्छरीरके ।
अहं बुद्धिहरी तस्या: कारणं तुष्यताद्धर: ॥ २ ॥
सर्वोपनिषदां संबन्धादिचतुष्टयस्य साधारण्यान्न पृथक् वर्णनीयं ।
अत्र तु सत्यप्युनिषत्साधारण्ये शरीरके वैराग्यं विशेषत: प्रतिपाद्यते ॥

ततः शरीरमेवोररीकृत्याह पंचात्मकं पञ्चपृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशा आत्मानः स्वरूपमुपादानं वा यस्य तत्पञ्चात्मकं पञ्चसु शब्दस्पर्श रूपरसगन्धेषु ॥

End :— इदानींमस्य शास्त्रस्य मन्त्रमूत्रादिपरित्यागमाभिधायित्वेनानादेयत्वं प्राप्तं वारयति पैप्पलादं । पिप्पलादेन स्वशिष्यान्मोक्षकामिनः । प्रत्युक्तं पैप्पलादं मोक्षशास्त्रं मोक्षस्याविद्यादिनिवृत्तिरूपस्य हि तस्य शासनान्मोक्षशास्त्रं परिसमाप्तं सर्वतः समाप्तिं गतं पैप्पलादं मोक्षशास्त्रं परिसमाप्तं व्याख्यात वाक्याभ्यास उपनिषत्समाप्त्यर्थः ॥

Colophon :— इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यस्य श्रीशंकरानन्दभगवतः कृतौ गर्भोपनिषद्दीपिका समाप्तम् ॥

विषय :—गर्भोपनिषद्व्याख्यानम् ॥

Previous notice:—C. C. Pt. I. 151. Pt. III. P. 32. Tan Vol. III. P. 966.

No. 45. गायत्रीतत्त्वम् ॥ Gāyatrītattvam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. 8½×3½ inches. Appearance, fair. Prose and Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Babu Sahadeva Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. An extract from Vedasāra in praise of Gāyatrī.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः अथ गायत्रीतत्त्वप्रारम्भः ॥ श्रीगायत्र्यै नमः ॥ श्रीगायत्रीतत्त्वमालामन्त्रस्य विश्वामित्र ऋषिः अनुष्टुप्छन्दः परमात्मा देवता हलो बीजानि स्वराः शक्तयः अव्यक्तं कीलकं मम समस्तपापक्षयार्थे गायत्रीतत्त्वपाठे विनियोगः ॥

चतुर्विंशतितत्त्वानां यदेकं तत्त्वमुत्तमम् ।
अनुपाधिपरं ब्रह्म तत्परं ज्योतिरोमिति ॥ १ ॥
यो वेदादौ स्वर: प्रोक्तो वेदान्ते च प्रतिष्ठित:
तस्य प्रकृतिलीनस्य तत्परं ज्योतिरोमिति ॥ २ ॥
तत्सदादिपदैर्वाच्यं परम पदमव्ययम् ।
अभेदत्वं पदार्थस्य तत्परं ज्योतिरोमिति ॥ ३ ॥

End :— यं यं काममभिध्यायति तन्तमेवाप्नोति पुत्रपौत्रान् कीर्त्तिसौभाग्यांश्चोपलभाते । सर्वभूतात्समभित्रो देहान्ते तद्विशिष्टो गायत्रीपरमं पदमवाप्नोति ।

Colophon :— इति श्रीवेदसारे गायत्रीतत्वं संपूर्णम् ।। समाप्तम् ॥ यदक्षरेत्यादि ॥ शुभं भूयात् ॥

विषय:। गायत्रीस्तव:॥

No. 46. गायत्रीहृदयम् ॥ Gāyatrīhṛdayam.

Substance:— Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 6 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 18. $6\frac{1}{2} \times 2\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Hymns and prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Visvanātha Pāṭhaka, Mahisi, P. O. Bariahi, Bhagalpur. An extract from Taittirīya Śākhā of Yajurveda. Very much damaged.

Beginning :— ओंकारस्य ब्रह्माऋषिर्गायत्रीच्छन्दस्सविता देवता शुक्लो वर्णस्तद वयवस्याकारस्य श्वेतमुकारस्य पीतं मकारस्य लोहितं रूपं पृथ्वी स्वरूपं चक्षु:कृतपापनाश: फलं सर्वकर्मारम्भे विनियोग. । तकारस्य प्रल्हादऋषिर्गायत्रीछन्दोग्निर्देवता सुमुखं मुद्रा प्रह्लादिनी

शक्तिश्चरूपकवर्णो पृथिवीतत्त्वं ब्रह्महत्यादिपापनाशः फलं केशवनाम-
पादाङ्गुष्ठे ओं तं नमः ॥

End :— अनेन गायत्रीहृदयेनाधीतेन क्रतुशतेनेष्टवान्भवति गायत्र्याः षष्टिलक्ष-
जपफलं लभेत् । अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यक् ग्राहयित्वा ब्रह्मलोके महीयते
इदन्नित्यमधीयानो ब्राह्मणः प्रयतः शुचिः ।
सर्वपापैर्विमुक्तोसौ ब्रह्मलोके महीयते ॥
इत्याह भगवान् ब्रह्मा याज्ञवल्क्यमुनिम्प्रति ॥

Colophon :— इति यजुर्वेदे तैत्तिरीयशाखायां गायत्रीहृदयं संपूर्णम् ॥

No. 47. गृह्यकारिका by रेणुक ॥ Gṛhyakārikā ।

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 129. 11×4½ inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1936. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga.

Beginning :— श्री गणेशाय नमः॥
मखादिकर्मविज्ञानकुमुदोद्बोधहेतवे ।
नमस्तस्मै गणेशांघ्रिः नत्वा चंद्रमरीचये ॥१॥
इतीष्टभक्तिस्मृतिबुद्धिलज्जाशान्त्यादियोषिद्वरवल्लभोहं ।
ब्रवीमि संस्कारविधिं निषेकान् ब्राह्मं प्रणम्याब्जजमवांघ्रिपद्मम् ॥२॥
संस्कारो द्विविधः प्रोक्तो ब्राह्मो दैवो मनीषिभिः ।
गर्भाधानादिको ब्राह्मो दैविकः पाकयज्ञियः ॥३॥
गर्भाधानमृतौ कार्यं पुत्रस्योत्पत्तिहेतवे ।
नास्त्यपुत्रस्य लोकोसावतस्तस्य च नित्यता ।
गर्भाधानाङ्गभूतत्वाहतुः प्रागभिधीयते ॥

End :— आसीच्छांडिल्यवंशजो द्विजवरः सौजन्यजन्माकृतिः।
श्रीसोमेश्वरदीक्षितोंबुजभवात्यात्मजः षट्पदः॥
सच्छास्त्रार्थमहोदधेर्निरवधेर्वेदग्ध्यदुग्धाम्बुधे।
श्रीमाध्यन्दिनधर्मदुर्धरधरोद्धारैकधुर्यस्ततः॥
सूनुस्तत्कुलपद्मखण्डनयनः श्रीमान्महेशाभिधः।
सूरिर्भूरियशाः श्रुतिस्मृतिसदाचारैकनिष्ठो भवेत्॥
तत्सूनुः कति सूनुसूत्रतटिनीकल्लोलनक्रोमदा-
स्तेनेयं रचिता प्रयोगविवृतिः श्रीरेणुकार्येण वै॥
अब्दे क्षयाख्ये मधुसंज्ञमासि शार्के च वस्वीश्वरसंमिताङ्के।
ग्रन्थः कृतोयं कमलालयांघ्रिसरोरुहामादितु षट्पदेन॥
यदुत्क्रममनुक्रम्वा यच्चोक्रमसमञ्जसम्।
तदत्र निपुणैः सम्यग्विधातव्यं समञ्जसम्॥

Colophon :— इति गृह्यकारिकासमाप्तम् संवत् १९३६ ज्येष्ठकृष्णत्रयोदशसोमवारे शुभं भूयात्॥
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते॥
शुभमस्तु॥ श्रीरस्तु॥ ६॥

विषयः। गर्भाधानम्। पुंसवनम्। सीमन्तोन्नयनम्। जातकम। नामकरणम्। निष्क्रमणम्। कर्णवेधः। अन्नप्राशनम्। चूडाकरणम्। उपनयनम्। वेदारम्भः। उपाकर्म। उत्सर्गविधिः। अनध्यायः। समावर्तनम्। स्नातकधर्माः। विवाहः। चतुर्थीकर्म। वधूप्रवेशः। शालाकर्म। लाङ्गलयोजनसीतायज्ञप्रकरणम्। भैषज्यकर्म। अशौचप्रकरणम्। अवकीर्णप्रायश्चित्तम्। सभाप्रवेशनम्। रथारोहणम्। हस्त्यारोहणादि॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 158, 334. Pt. III. P. 34. H. P. S. Cat. No. 1135-37.

(A) गृह्यकारिका by रेणुक ॥ Gṛhyakārikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8-10 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 100. 14×4½ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Sītārāma Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. End differs.

End:— लिङ्गादाप्यायते शेष इति सूत्रविदां मतम् ।
इति तत्वार्थसंपूर्णा रेणुकार्येण यज्वना ॥
कृतायां सूत्रविवृतौ समाप्ता गृह्यकारिका ॥ २७ ॥

Beginning, Colophon, विषय :— Same.

No. 48. गृह्यकारिका by गोभिल •Gṛhyakārikā.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 10. 13×5 inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Suvaṁśalāla Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. (Resident of Bara, adjacent to Pachgachia)

Beginning:— श्री गणेशाय नमः
अथातो गोभिलोक्तानामन्येषां चैव कर्मणाम् ।
अस्पष्टानां विधिं सम्यग्दर्शयिष्ये प्रदीपवत् ॥ १ ॥
त्रिवृदूर्ध्ववृतं कार्यं तन्तुत्रयमधोवृतम् ।
त्रिवृत्तश्चोपवीतं स्यात्तस्यैको ग्रन्थिरिष्यते ॥ २ ॥
पृष्ठवंशे च नाभ्याञ्च धृतं यद्विन्दते कटि ।
तद्धार्यमुपवीतं स्यान्नातो लम्बं न चोच्छ्रितम् ॥ ३ ॥
सदोपवीतिना भाव्यं सदा बद्धशिखेन च ।
विशेषो ह्युपवीतश्च यत्करोति न तत्कृतम् ॥ ४ ॥

End of Ms. :—गृहदाहाग्निनाग्निस्तु यष्टव्यः चममवो द्विजैः ।
दावाग्निनाथ संसर्गे हृदयं यदि तप्यते ।
द्विभूतो यदि संसृज्येत् संसृष्टमुपसामयेत् ।
असंसृष्टजागरयेक्षिरिग्नमेव युक्तवान् ॥
नखे नखे प्रावत्यहोमः स्यान्मुच्ये... ॥

Colophon :—wanting.

विषयः । गोभिलोक्तानां कर्मणां तदनिर्दिष्टानामन्येषामपि सामवेदिनामुपयुक्तविषयाणां निरूपणम् ॥

No. 49. गृह्यसूत्रम् by गोभिल ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 53 in a line. Folia, 23. 13×4⅝ inches. Appearance, tolerable. Sūtras in prose form. Complete in 4 chapters. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Sureśa Miśra, Saurath, P. O. Madhubani, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ गोभिलाचार्याय नमः ॥ अथातो गृह्यकर्माण्युपदेक्ष्यामो यज्ञोपवीतिनाचान्तोदकेन कृत्यमुदगयने पूर्वपक्षे पुण्येऽहनि प्रागावर्तनादहःकालं विद्याद्यथादेशश्च सर्वाण्येवान्वाहार्य्यवन्त्यपवर्गेभिरूपभोजनं यथाशक्ति ब्रह्मचारी वेदमधीत्यान्त्यांसभिधमभ्याधास्यं जायाया पाणिं जिघृक्षन्ननुगुप्ता. अप आहृत्य प्रागुदक्प्रवणं देशं समं वा परिसमुह्योपलिप्य मध्यतः प्राचीं लेखामुल्लिख्योदीचीञ्च संहतां पश्चान्मध्ये प्राचीस्तिस्र उल्लिख्याभ्युक्षेल्लक्षणावृदेषा सर्वत्र ॥

End:— गौरिति नापितः त्रिः ब्रूयान्मुञ्च गां वरुणपाद्द्विषन्तम् यथेहीति तस्या यह्मम् ष्य चोभयोरुत्सृज्य गामत्त तृणानि पिवतूदकमिति ब्रूयान्नात रुद्राणामित्यनुमन्त्रयेतान्यत्र यज्ञात् कुरुतेत्यधियज्ञं षडर्घ्यार्हाभिवन्त्याचार्यं ऋत्विक्स्नातको राजा विवाह्यः प्रियोतिथिरिति प्रतिसंवत्सरानर्हयेत्पुनर्यज्ञविवाहयोश्च ॥ १० ॥

Colophon :— इति चतुर्थः प्रपाठकः ॥ इति गोभिलसूत्रं समाप्तम् ॥

विषयः । छन्दोगानां दशकर्मविधानम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 158, 164. Pt. II. P. 33. 198. Pt. III. P. 35. C. P. B. P. 133. B. M. (1908) P. 186. H. P. S. Cat. No. 1347. B. S. C. P. 105. C. M. P. 73.

(A) गृह्यसूत्रम् by गोभिल ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 15. 12x5 inches. Appearance, new. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Maṇīśvara Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :— Same.

No. 50. गृह्यसूत्रभाष्यम् by नारायण ॥ Gṛhyasūtrabhāṣyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White and yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 41 in a line. Folia, 120. 12×4½ inches. Appearance, new. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Maṇīśwara jhā, Lalganj, P.O. Jhanjharpur, Darbhanga. A commentary on Gṛhyasūtra of Gobhila by Nārāyaṇa.

Beginning :—श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

आसीने चन्द्रमौळौ नगपतिसुतया साकमुद्वाहकाळे ।
कर्तुं या मङ्गलार्थं तिलकमुपगता भ्रान्तहस्ता ललाटे ॥
मीते शोषं स्मरारेर्नयनहुतभुजा चन्दने जातहासा ।

सा देवी विश्ववन्द्या दिशतु शुभविधौ मङ्गलं मङ्गला वः ॥१॥
विश्वस्य कारणं विष्णुं प्रणम्य क्रियते मया ।
गृह्याख्यायाःस्मृतेर्भाष्यं विवेकार्थममेधसाम् ॥ २ ॥

End :—Wanting.

Colophon:— इति श्रीनारायणविरचिते गोभिलीयगृह्यभाष्ये चतुर्थस्य दशमी कण्डिका समाप्ता ।१० । इति चतुर्थः प्रपाठकः समाप्तः । ४ । इति नारायणभाष्यं संपूर्णं । ॥ ३॥ श्रीरस्तु ।
विषयः । नारायणप्रणीतगोभिलगृह्यसूत्रव्याख्या ।

Previous Notice :— C. C. Pt. I. P. 158, 164. Pt. II. P. 198. Pt, III. P. 35. R. M. Pt. V. P. 288. A. C. Pt. I. P. 36. H. P. S. Cat. No. 1350, B. S. C. P. 38.

(A) गृह्यसूत्रभाष्यम् by नारायण । Gṛhyasūtrabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 28. 13×5½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Correct. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Gobhilagṛhyasūtra. This Ms. contains 2 Adhyāyas complete and first pāda of the 3rd Adhyāya.

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon:-wanting.

No. 51. गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance :—Character, Maithilī and Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 48. 11×4 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāthaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga.

Beginning :—ॐ नमो महागणेशाय ॥ अथ गृह्यसूत्रम् ॥ अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म । परिसमूह्योपलिप्योल्लिख्योद्धृत्याभ्युक्ष्याग्निमुपसमाधाय दक्षिणतो ब्रह्मासनमास्तीर्य प्रणीय परिस्तीर्यार्थवदासाद्य पवित्रे कृत्वा प्रोक्षणीः संस्कृत्यार्थवत्प्रोक्ष्य निरूप्याज्यमधिश्रित्य पर्यग्नि कुर्यात्स्रुवं प्रतप्य संमृज्याभ्युक्ष्य पुनः प्रतप्य निदध्यादाज्यमुद्वास्योत्पूयावेक्ष्य प्रोक्षणीश्च पूर्ववदुपयमनान्कुशानादाय समिधोऽभ्याधाय पर्युक्ष्य जुहुयादेष एव विधिर्यत्र क्वचिद्धोमः ॥ १ ॥

End :— वाचात्वापिदधामि वाचात्वापि दधामि तिष्ठ प्रतिष्ठ स्वरकरणकंठ्यौरस दन्त्यैघोमेधामाधुर्यं ग्रहणधारणोच्चारणशक्तिर्मयि भवतु आप्यायन्तु मेङ्गानि वाक्प्राणश्चक्षुः श्रोत्रं यशो बलम् यन्मे श्रुतमधीतं तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥ १६ ॥

Colophon :—इति श्रीगृह्यसूत्रे त्रितीयं काण्डं समाप्तम् । इति पारस्कराचार्यकृतं माध्यन्दिनीशाखासंबन्धिनं गृह्यसूत्रम् समाप्तम् शुभमस्तु ॥
विषयः । वाजसनेयिनां दशकर्मविधानम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 158 334. Pt. II. 74, 210. Pt. III. P. 71. R. M. Pt. V. P. 87. C. M. P. 39. C. P. B. P. 133. 272. H. P. S. Cat. No. 1013. B. S. C. P. 42.

(A) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Falia, 40. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, San 1240 Sāl. Place of deposit, Pandit Rāmacharana Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Worn out. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय .— Same.

(B) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:— Character, Devanāgarī. White and yellow paper. Lines, 7 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 44. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1925. Place of deposit, Pandit Jaṭādhara Jhā, Madhupur, P. O. Kamtaul, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय:— Same.

(C) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:— Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 32, 11×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, ? Place of deposit, Pandit Jaṭādhara Jhā, Madhupur, P. O. Kamataul, Darbhanga. Worn out. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(D) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:— Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 32. 11×5½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date, Saṁvat 1922. Place of deposit, Babu Bachana Ṭhākur, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(E) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:— Character, Maithilī. White paper. Lines, 80 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 21, 13⅜×4¾ inches. Appearance, fair. Prose (Hymns). Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Kamalanārāyaṇa Jhā, Chainpur, P. O. Bariahi, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(F) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:— Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 10 on page. Letters, 34 in a line. Folia, 33. 10½×4½ inches. Appearance, tolerable. Hymns. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Rāghava Jhā, Andauli, P. O. Madhavapur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(G) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram

Substance:—Character, Maithilī. Dark-white paper. lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 32. 10×3 inches. Prose in Sūtra form. Appearance, old. Worn out. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Misra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga. Date, Saka 1511. Complete. Generally correct.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

Post Colophon:—शाके १५११ माघशुदिद्वितीयायां लिखितमिदं गृह्यसूत्रं विष्णुपतिना स्वपाठार्थमिति ॥

(H) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance :— Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 51. 8½×3½ inches. Appearance, new. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Ādyānātha Misra, Pahitol, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :— Same.

(I) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 59. 9×4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date, San 1247 Sāl. Place of deposit, Pandit Bikal Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(J) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūram.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 25 in a line. Folia, 54. 17×4¾ inches Appearance, new. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1778. Place of deposit, Pandit Sadānanda Jhā, P. O. Andhra-tharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

Post Colophon:—संवत् १६१६ शाके १७७८ इदं पुस्तकं लिपिकृतं पांचाल्येन ॥

(K) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtraṃ.

Substance:— Character, Maithilī. Palm leaves, Lines, 6 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 35. 14×2 inches. Appearance, old. Hymns, Complete. Correct. Date, La. Sam. 441 and Śaka 1488. Place of deposit, Pandit Premadhara Jhā, Ujana, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. Worn out. Worm-eaten.

Beginning, End, Colophon, विषय:— Same.

Post Colophon: लस ४४१ शाके १४८८ भाद्रशुक्लदशम्यां रवौ निचिताग्रामे श्रीराम देवेन स्वार्थं लिखितमिदं पुस्तकमिति ॥ बहुधा बहुभ्य: श्रुत्वा नाना-प्रकारेण च हरिहरकर्कवासुदेवरेणुदीक्षितविष्णुवाजपेयिप्रणीतान्-व्याख्यानग्रन्थानालोक्य हलायुधमन्त्रमुरारिप्रभृतीन् मन्त्रव्याख्यान-ग्रन्थांश्चालोक्य विचार्य द्वैधे युक्त्या गुरूपदेशेन च निश्चित्य लिखित-मिदमतो नात्र पाठान्यथाभावशङ्का कार्या तत्त्वजिज्ञासुभिरिति ॥ अनु-पदेशेन पुस्तकमात्रेण सदुपदेशेन वा योऽभ्यास: स सर्वथा परित्याज्य इति ॥ राम ॥

(L) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:— Character, Maithilī and Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 42. 11×4¾ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Place of deposit, Pandit Babuana Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय:— Same.

(M) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 23. 9½×4 inches. Appearance, new. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1786. Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga. Differs in the end.

Beginning, Colophon, विषय :—Same.

End :— अथ प्राङ्मुखमासीनं सोमान्यं कर्त्तारं ब्राह्मणाः सपल्लवा दर्भपाणय. शान्तिभिः पवित्रलिङ्गाभिःऋग्भिः सिंचेयुः पुरन्ध्रयो नीराजनादिमङ्गलानि कुर्वन्ति मङ्गलानि कुर्वन्तीति ॥ १२ ॥

Post Colophon :—संवत् १९२१ शाके १७८६ सन् १२७२ साल
माघे मास्यसिते पक्षे एकादश्यां विधोर्दिने ।
गृह्यसूत्रं हि लिखितं नित्यानन्देन धीमता ॥
श्रीमंगपातु ॥

(N) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:— Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 10. 11×4½ inches. Appearance, fresh, Prose. Incomplete. Incorrect. Date, Saṁvat 1931. Place of deposit, Pandit M. M. Rājinātha Misra, Saurath, P. O. Madhubani, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same.

End :— प्रकृतादन्यस्माद्वाज्यशेषेण च पूर्ववद्बलिकर्मक्षिपश्चो यजेरन्नाचरितृत्वास्तस्थिते कर्मणि ब्राह्मणान् भोजयेरस्थिते कर्मणि ब्राह्मणान् भोजयेत् ॥ २० ॥

Colophon :— इति श्री पारस्कराचार्यविरचिते गृह्यसूत्रे द्वितीयःकाण्डः समाप्तः ॥
श्री संवत् १९३१ मीः आषाढ शुक्ल ११

(O) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:— Character, Maithilī White paper. Lines, 7 on a page. Letters,52 in a line. Folia, 15×4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Brajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga.

Beginning, विषय:— Same; End, Colophon:— Wanting.

(P) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:— Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 39. 11×4 inches. Appearance, old, Prose (Hymns). Incomplete. Incorrect. Date? Plece of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Woru out. Slightly damaged.

Beginning, विषय:— Same; End, Colophon:— Wanting

(Q) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:— Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 28. 10½×4 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Budhana Miśra, Sukpur, P.O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, विषय:— Same; End, Colophon:— Wanting.

(R) गृह्यसूत्रम् by पारस्कर ॥ Gṛhyasūtram.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 26. 11×5 inches. Appearance old. Prose. Incomplete Correct. Date? Place

of deposit, Pandit Bulana Pāthaka, Murali, P. O. Bhaptiahi, Bhagalpur. Worn out. Slightly damaged.

Beginning, विषय :— Same. End, Colophon :— Wanting.

No. 52. गृह्यविवरणम् by कर्कोपाध्याय ॥ Gṛhyavivaraṇam.

Substance :— Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 42, 11×4½ inches. Appearance, fresh, Prose, Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1931. Place of deposit, Pandit M. M. Rājīnātha Miśra, Saurath, P. O. Madhubani, Darbhanga. A commentary on Gṛhyasūtra by Karkopādhyāya.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रौताधानादीनि उक्तानि तदनन्तरं स्मार्तान्यभिधी यन्ते तत्रैतदादिमं सूत्रम् । अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्म । व्याख्या- स्यत इति सूत्रशेषः ॥

End :— अथोपतिष्ठते समासिंचन्तु मरुतः समिन्द्रः संबृहस्पतिः संप्रायमग्निः सिंचतु प्रजया च धनेन चेति अनेन मन्त्रेण एतदेव प्रायश्चित्तं १२ ॥ अथात सभाप्रवेशनमित्येवमादि यत्तत्सर्वं निगदव्याख्यातमेव ॥

Colophon :— इतिकर्कोपाध्यायकृतगृह्यविवरणं समाप्तम् संवत् १९३१ मीआषाढ शुक्र ४बुधवारके लिखा कालिकाप्रसाद जी देखासो लीखा मम दोष न॥ विषयः । पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्या ।

Previous Notice :— C. C. Pt. I. P. 158,334. Pt. II. P. 17. 210. Pt. III. P. 71. R. M. Pt. IV. P. 255. Pt. V. P. 208. H. P. S. Cat. No. 1023.

(A) गृह्यसूत्रभाष्यम् by कर्कोपाध्याय Gṛhyasūtrabhāṣyam.

Substance :— Character, Devanāgarī White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 43 in a line. Folia, 35. 11×4½ inches.

Appearance, new. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Śiveśvara Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, विषय :— Same ; End, Colophon :— Wanting.

No. 53. गृह्यसूत्रभाष्यम् by गदाधर ॥ Gṛhyasūtrabhāsyam.

Substance :— Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 162. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1936. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. A commentary on Gṛhyasūtra by Gadādhara. First chapter complete.

Beginning :— श्री गणेशाय नमः

आविर्भूतश्चतुर्धा यः कपिभिः परिकीरितः ।
हतवान् राक्षसानीकं रामं दाशरथिं भजे ॥ १ ॥
स्वामिप्रायेण हि मया न किंचिदिह लिख्यते ।
किं तु वाचनिकं सर्वमतो ग्राह्यन्तु निर्भयैः ॥ २ ॥

अथातोधिकार इत्यादिना श्रौतानि कर्माण्युक्तानि तदनन्तरं स्मार्तानि विधीयन्ते तत्र तत्प्रथमं सूत्रम् अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म उच्यत इति सूत्रशेषः । श्रौतानन्तर्यप्रज्ञप्त्यर्थोयमथशब्दः । आनन्तर्यप्रज्ञप्ति-प्रयोजनन्तु अथातोधिकार इत्यादि यत्साधारण तस्य प्रवृत्त्यर्थं श्रौताना-मुपनिबन्धनम् पूर्वमिति प्रोक्षेत्यनुगृह्यानुपतिष्ठते पूर्ववदित्येतत्स्य प्रवृत्त्या ज्ञायते अत इति हेतुः यतः श्रौतान्युक्तानि स्मार्तान्येवावशिष्य-न्ते अतस्तान्युच्यन्ते ।

End :— जन्मर्क्षे देवताप्रीत्यै च दद्यात् । वर्षान्ते सुहृद्द्वादशवंशपेटिकासु मोद-कादिखाद्यं निधाय नूतनवस्त्राच्छादिताः पेटिका जीवत्पतिपुत्राभ्यो दत्वा तदाशिषो गृह्णीयात् इदं सर्वजीवनी मातैवापत्यायुषे कुर्यात् ।

Colophon :—इति श्रीसम्राट्वामनात्मजदीक्षितगदाधरकृते गृह्यसूत्रभाष्ये प्रथमकाण्डे समाप्तम् ॥ ११२० शुभमस्तु ॥ ३१३० ॥ श्रीसंख्या ३६२५ लीख्या काळीकाप्रसाद मोहला गोर्वधकैसराय महादेवप्र० संवत् १९३६ भादो कृष्ण ४ चौ ॥

विषयः । प्रथमकाण्डान्तगृह्यसूत्रभाष्यम् ।

Previous Notice:– C. C. Pt. I. P. 149 (under Gadādhara Dīksita). P. 334. Pt. II. P. 74. 210. Pt. III. P. 71. H. P. S 1024. B. S. C. P. 39. Tri. Cat. Vol. III. Pt. IB. P. 3325.

No. 54. गृह्यसूत्रभाष्यम् by गदाधर Gṛhyasūtrabhāsyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 90. 10½×4½ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1936. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P.O. Waini, Darbhanga A commentary on Gṛhyasūtra by Gadā dhara commencing from Chūdākaraṇa to Śītayajña.

Beginning:- श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥चूडाकरण माह सांवत्सरिकस्य चूडाकरणम् संवत्सरो जातो यस्य स सांवत्सरिकः तस्य बालकस्य चूडाकरणं चूडाकरणाख्यं कर्म कुर्यादिति शेष. चूडाकरणमिति वक्ष्यमाणसंस्कारकर्मणो नामधेयम् । तृतीये वाप्रतिहते अथवा तृतीये संवत्सरे अप्रतिहते असंपूर्णे असमाप्ते चूडाकरणं कुर्यात्॥

End :— चर्वाज्यस्य च मिश्रणं तेन लाङ्गलयोजनदेवताभ्यः । इन्द्रादिभ्योनुमत्यं तेभ्यो वलिहरणं ततो वलिपटलकेन स्त्रियश्च वलिहरण कुर्युरिन्द्रादिभ्योन्येभ्यश्च क्षेत्रपालादिदेवताभ्यो वृद्धाचारेण । ततो ब्राह्मणत्रयभोजनम् ॥

Colophon :— इति श्री त्रिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिश्रीमद्याज्ञिकवामनात्मजदीक्षितगदाधरकृते सीतायज्ञे पदार्थक्रमः समाप्तम् ॥ संख्या ११६८ श्रीसदाशिवार्पणमस्तु श्रीसंवत् १९३६ मीः आश्विनशुक्ल ३ वारशनि कालिकाप्रसाद ॥

विषयः । चूडाकरणादिसीतायज्ञान्तगृह्यसूत्रव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :— Same as before.

No. 55. गृह्यसूत्रभाष्यम् by जयराम ॥ Gṛhyasūtrabhāṣyam.

Substance :— Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 39. 11×4½ inches. Appearance, new. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Śiveśvara Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A commentary on Pāraskaragṛhyasūtra entitled "Sajjanavallabhā" by Jayarāma.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमत्केशववागगणाधिपपदद्वन्द्वप्रभाभासुर-
स्वान्तोत्साहविजृम्भितामलपतिप्राज्ञेवगृह्ये कृतेः ।
दृष्ट्वा कर्कमुखैः कृतानि बहुशो भाष्याणि गृह्याणि त-
द्वेशार्थं स्वमतेरिदं जयपरो रामो लिखत्यादरात् ॥

End :— Wanting.

Colophon :— Wanting.

विषयः । पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्या सज्जनवल्लभानाम्नी जयरामप्रणीता ॥

Previous Notice :— C. C. Pt. I. P. 324. Pt. II. P. 210. H P. S. Cat. No. 1029. B. S. C. P. 39.

No. 56. गृह्यसूत्रभाष्यम् by हरिहर । Gṛhyasūtrabhāṣyam.

Substance:— Character, Maithilī. White and yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 162. 12×4½ inches. Appearance, new. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Maṇīśvara Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning —श्रीगणेशाय नमः ॥ याज्ञवल्क्याय नमः ॥
इष्टापूर्त्तिक्रियासिद्धिहेतुं यज्ञभुजां मुखम् ।
अग्निं त्रयीं वचःसारं वन्दे वागधिदैवतम् ॥
पारस्करकृते गृह्यसूत्रे व्याख्यानपूर्विकाम् ।
प्रयोगपद्धतिं कुर्वे वासुदेवादिसंमताम् ॥
अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म ॥

End :— एवं च कृते न वृथा पाकमश्नीयान्न वृथा पाकमश्नीयादिति ॥ १४ ॥

Colophon:— इत्यग्निहोतृश्रीहरिहरविरचितायां पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यायां पूर्वकप्रयोगपद्धतौ तृतीयकाण्डः समाप्तः । समाप्तोयं ग्रन्थः शुभमस्तु ॥
विषयः । वाजसनेयिगृह्यकर्मविधानम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 335. Pt. II. P. 74. 210. Pt. III. P. 71. B. S. C. P. 40. 118 (under Prayogapaddhati).

(A) गृह्यसूत्रभाष्यम् by हरिहर । Gṛhyasūtrabhāṣyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 224. 10×4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date, Saṁvat 1890. Place of deposit, Chitradhara library, Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. A commentary on Pāraskaragṛhyasūtra by Hariharāchārya.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(B) गृह्यसूत्रभाष्यम् by हरिहर । Gṛhyasūtrabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepalī paper. Lines, 11 on a page Letters, 37 in a line. Folia, 80. 12½×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rāghava Jhā, Andauli, P. O. Madhavapur, Darbhanga. A commentary on Gṛhyasūtra of Pāraskara by Hariharāchārya. Damaged.

End, Colophon, विषय:—Same. Beginning :—Wanting.

(C) गृह्यसूत्रभाष्यम् by हरिहर । Gṛhyasūtrabhāsyam.

Substance .—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 75. 11×4¾ inches. Appearance, old. Prose Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Babuan Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. A commentary on Gṛhyasūtra of Pāraskara by Harihara. Slightly damaged.

Beginning, विषय:—Same. End, Colophon :— Wanting.

(D) गृह्यसूत्रभाष्यम् by हरिहर । Gṛhyasūtrabhāsyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 124. 12×4 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rāmakṛsṇa Chaudhari, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Gṛhyasūtra of Pāraskara by Harihara. End differs.

End :— अथ तूष्णीमग्नौ अक्षतहोमपञ्चमहायज्ञपिण्डपितृयज्ञाग्रयणादि कुर्यात् मणिकाधानादि सर्वं अवसथ्याधानादिवत् अनुदिते च होम इति परिशिष्टोक्तं पृष्टो दिवि विधानम् ॥

Beginning, Colophon, विषय:—Same.

(E) गृह्यसूत्रभाष्यम् by हरिहर। Gṛhyasūtrabhāṣyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 228. 11×4¾ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Gṛhyasūtra by Harihara.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(F) गृह्यसूत्रभाष्यम् by हरिहर। Gṛhyasūtrabhāṣyam.

Substance:— Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 90. 11×4¾ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. A commentary on Gṛhyasūtra of Pāraskara by Harihara.

Beginning, विषय:—Same. End, Colophon :— Wanting.

(G) गृह्यसूत्रभाष्यम् by हरिहर। Gṛhyasūtrabhāṣyam.

Substance —Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 58. 10½×5 inches.

Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. A commentary on Gṛhyasūtra of Pāraskara by Harihara.

Beginning, विषयः—Same. End, Colophon :—Wanting.

No. 57. गृह्यसूत्रभाष्यम् by हलायुध । Gṛhyasūtrabhāsyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 23 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 15. $11 \times 7\frac{1}{4}$ inches. Appearance, fresh. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Gṛhyasūtra by Halāyudha. Book-form.

Beginning.—ॐ नमो गणेशाय नम ॥

धर्माधिकारपदसंस्कृतकीर्त्तिरम्यां ।
विद्युत्परिग्रहफलाय हलायुधोभूत् ॥
दुर्वर्णधूमवलयेन यदग्निहोत्रम् ।
पुष्णाति कांचनरुचिः श्रुतिरङ्गनेव ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म अथशब्द आनन्तर्य्यार्थः ॥ भगवता कात्यायनेन पौर्णमासाद्यासंग्यन्तानि श्रौतानि कर्माण्यभिधाय तदनन्तरं स्मार्तान्यावसस्थ्यादीनि कर्माणि व्याख्यायन्ते ॥

End of Ms.—तस्मादेवंविच्छोत्रियस्य दारेण नोपहासमिच्छेद्वतद्येवं त्विद्परो भवति अस्यार्थ. ततः प्रभृत्येवं.. सन् स्थालीपाकभोजनेन पत्युरेव गृहे ताङ्गतां श्रोत्रियवधूमन्यः पुरुषो नोपहासमिच्छेत् रहस्यकृत्यं तया सह न कुर्य्यात् तस्मादेवं कुर्वन् तत्पत्युर्द्वेष्येभिरतीति ता समुह्य यथर्तुप्रवेशनं यथाकामी वा काममाविजयिनो सम्भवायेति वचनात् ॥

Colophon :— नास्ति ।
विषय. । हलायुधप्रणीतपारस्करगृह्यसूत्रव्याख्या ॥

No. 58. गोपालतापनीयोपनिषत् ॥ Gopālatāpanīyopanisat.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 17. $8\frac{1}{2} \times 5$ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rāghava Jhā, Andauli, P. O. Madhavapur, Darbhanga. The Ms. contains the commentary of Viśveśvarāchārya.

Beginning:— ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

सच्चिदानन्दरूपाय कृष्णायाक्लिष्टकारिणे ।

नमो वेदान्तवेद्याय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥ १ ॥

ॐ मुनयो ह वै ब्राह्मणमूचुः कः परमो देवः कुतो मृत्युर्बिभेति ॥

कस्य विज्ञानेनाखिलं विज्ञातं भवति केनेदं विश्वं संसरतीति ॥ २ ॥

End:— अमुं यश्च पदमावर्तयेद्यः स यात्यनायासतः केवलं तत्पदं तत् अनेजदेकं मनसो यवीयो नैतद्देवा आप्नुवन् पूर्वमर्शदिति । तस्मात्कृष्णपरो देवस्तं ध्यायेत्तं रसयेत्तं भजेदित्यों तत्सदिति ॥ १७ ॥

Colophon:— ति० गो० ता० प० पु० छं० मा० ॥ १ ॥

विषयः । श्री कृष्णस्योपासनाप्रकारः ।

Previous Notice.—Ady. 178. C. C. Pt. I. P. 162. Pt. II. P. 32, 197. Pt. III. P. 35. R. M. Pt. I. P. 8. Tri. Cat. Vol. III. Pt. IC. P. 3890. 2947. C. P. B. P. 137. H. P. S. P. 1406. B. S. C. P. 663. C. M. P. 139. Tan. Vol. II. P. 848.

(A) गोपालतापनीयोपनिषत् । Gopālatāpanīyopaniṣat.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper Lines, 10 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 8. 14×5 inches.

Appearance, old. Prose. Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Khakhanu Jhā, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. Worn out. Very much damaged.

End :— दत्वा स्तुतिं पुण्यतमां ब्रह्मणो स्वरूपिणे कर्तृत्वं सर्वभूतानामर्द्धानं बभूव सः ब्रह्मणो ब्रह्मपुत्रेभ्यो नारदायच्छुत तथा प्रोक्तं गान्धर्वं गच्छध्वं स्वालयान्तिकमुत्तमम् ॥

Beginning, Colophon, विषय ·—same; End differs

No. 59. गोपीचन्दनोपनिषत् ॥ Gopīchandanopanisat

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 2. 12½×5 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, M. M. Pandit Rājīnātha Miśra, Saurath, P.O. Madhubani, Darbhanga. An extract from Atharvaveda dealing with Gopīchandana Māhātmya.

Beginning:— ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
ॐ नमस्कृत्य भगवन्तं नारदः सर्वेश्वरं पप्रच्छ श्री भगवन्नूर्ध्वपुण्ड्रविधिं द्रव्यमन्त्रस्थानादिसहितं मे ब्रूहीति । नन्द उवाच । भगवान्वासुदेवो वैकुण्ठस्थानोद्भवं मम प्रीतिकरं मद्भक्तैर्ब्रह्मादिभिर्धारितं विष्णुचन्दनं ममाङ्गे प्रतिदिनमालिप्तम् ॥

End :— इति ब्रह्मवरं लब्ध्वा श्रुतयो ब्रह्मलोकगाः ।
कृष्णमाराधयामासुर्गोकुले धर्मसंकुले ॥
श्रीकृष्णाख्यं परं ब्रह्म गोपिकाः श्रुतयोभवन् ।
एतत्संभोगसंभूतं चन्दनं गोपिचन्दनम् ॥ ० ॥

Colophon :—इत्यथर्ववेदे गोपिचन्दनोपनिषत्समाप्तेति ॥ ० ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ० ॥

विषयः ॥ गोपीचन्दनस्वरूपादिनिरूपणम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 163. Pt. II. P. 33. 198. Pt. III. P. 35. R. M. Pt. I. P. 60. Ady. 180.

No. 60. चरणव्यूहपरिशिष्टम् by कात्यायन ॥ Charaṇavyūhapariśiṣṭam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 3. 16×4 inches. Appearance new. Prose. Hymns. Complete. Generally correct. Date ? Damaged. Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning.—ॐ नमो गणेशाय ॥ अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्यामस्तत्र निरुक्तं चातुर्विध्यं चत्वारो वेदा विज्ञाता भवन्त्यृग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्ववेदश्चेति तत्र ऋग्वेदस्याष्टस्थानानि भवन्ति ॥

End:—

य इदं चरणव्यूहं गुर्विणीं श्रावयेत्स्त्रियम् ।
पुमान् सञ्जायते पुत्र ऋषिभिर्वेदपारगः ।
य इदं चरणव्यूहं श्राद्धकाळे पठेत् द्विजः ।
अक्षय्यं लभते श्राद्धं पितॄंश्चैवोपतिष्ठति ।
य इदं चरणव्यूहं पठेत्सः पंक्तिपावनः ।
तारयेत्प्रभवती पुत्रान्पुरुषः सप्तसप्ततिम् ।
य इदं चरणव्यूहं पठेत्पर्वसु पर्वसु ।
विधूतपाप्मानः स्वर्गी ब्रह्मभूयाय गच्छति ॥

Colophon :— इति चरणव्यूहं नाम परिशिष्टं समाप्तम् ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

विषयः । चतुर्वेदानां विषयविभागादिः ।

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 184. Pt. II. P. 37. 199. Pt. III. P. 39. R. M. Pt. VII. P. 218. C. M. Vol. I. Pt. V. P. 4. Tri. Cat. Vol. III. Pt. IA. P. 2722. C. P. B. P. 153. H. P. S. Cat. No. 947. B. S. C. P. 11.

(A) चरणव्यूहपरिशिष्टम् by कात्यायन ॥ Charaṇavyūhapariśiṣṭam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9. on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 4. 11×4½ inches Appearance, frash. Prose (Hymns) and verse. Complete. Generally correct. Date, San 1289 Sāl. Place of deposit, Pandit Śukadeva Jhā, Chainpur, P. O. Bariahi, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषयः —Same.

Post Colophon :—चतुर्णामपि वेदानां सामगा शृणु पार्वती ।
हा हा ओ हायि शब्दानाम्मध्ये धाम महेश्वरी ॥
वेदः शिव. शिवो वेदो वेदाध्यायी सदाशिवः ।
पाषाणे सदृशं दृष्ट्वा कथं विप्र. शिवो न हि ॥
हरिः ओ३म् तत्सत् यदत्तरेत्यादि ॥ सन १२८६ साल आषाढकृष्ण
तृतीयायां रवैा लिखितमिदं श्रीऋषिदत्तशर्मणा ॥

(B) चरणव्यूहपरिशिष्टम् ॥ Charaṇavyūhapariśistam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 4. 11×4¼ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vrajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. Differs in the end by two hymns.

Beginning, End, Colophon, विषयः —Same.

(C) चरणव्यूहपरिशिष्टम् ॥ Charaṇavyūhapariśistam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line Folia, 3. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect.

Date ? Place of deposit, Babu Buchana Thākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Differs with the other Mss

Beginning, End, Colophon, विषय: —Same.

(D) चरणव्यूहपरिशिष्टम् ॥ Charanavyūhapariśiṣṭam.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 7 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 6. 10×3¾ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P.O. Waini, Darbhanga. Differs in the beginning and at the end.

Beginning:— ॐ नमो महागणेशाय ॥

नत्वा श्रीशम्भुमेशञ्च गणेशं श्रीयुतं गुरुम् ।
शाखादेरिदमाख्यानं क्रियतेऽन्वेष्य यत्नतः ॥ १ ॥
यथानादिर्हरिः ख्यातो निदानं जगतां परम् ।
तथा वेदोपि शास्त्राणां स्मृत्यादीनां महाशयः ॥ २ ॥
तमगाधञ्च को वेत्ति विस्तीर्णत्वं विनेश्वरम् ।
तस्मात्संक्षेपतो वक्ष्ये वैदिकादिमुदे मुदा ॥ ३ ॥

अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्यामः तत्र निरुक्तं चातुर्वैद्यं चत्वारो वेदा विज्ञाता भवन्ति ऋग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्वणवेदश्चेति। तत्र तावत् ऋग्वेदस्याष्टौ शाखा भवन्ति ताश्च शाकलः वाष्कल; ऐतरेयः ब्राह्मणारण्यकः शांख्यायनः माण्डूकः कैाषीतकीयः आरण्यकः ॥

End:—

योऽधीते चरणव्यूहं स विप्रः पंक्तिपावनः ।
तारयत्यखिलान्पूर्वान् पुरुषान् सप्त सप्त च ॥
अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च ।
तत्पुण्यफलमाप्नोति चरणव्यूहपाठतः ॥
ॐ नम इत्याह भगवान् व्यासः पाराशर्य्यो व्यासः पाराशर्य्यं इति ॥

Colophon:— इति चरणव्यूहं समाप्तम् ॥

(E) चरणव्यूहपरिशिष्टम् ॥ Charaṇavyūhapariśiṣṭam.

Substance:—Character, Maithılī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 3.11×4 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Maubehat, P. O, Putai, Darbhanga. Worn out. Very much damaged.

Beginning, Colophon, विषय:—Same.

End— य इदं चरणव्यूहं पठेत्पर्वसु पर्वसु ।
विधूतपाप्मा किंते स्वर्गो ब्रह्मभूयाय गच्छति ॥
इति धृतिशिवाख्यामा चत्वारो वेदपालिका ।
ज्ञातव्या यज्ञकालेषु ईशानादिव्यवस्थिताः ॥
लक्षन्तु चतुरो वेदा लक्षं भारतमेव च ।
लक्षं व्याकरणं प्रोक्तं चतुर्लक्षन्तु ज्योतिषमिति ॥
ऋग्वेदो देवदेवत्यं यजुर्वेदस्तु मानवः ।
सामन्तु पितृदैवत्यं सशिरोथर्वसंस्मृतः ॥

(F) चरणव्यूहपरिशिष्टम् ॥ Charaṇavyūhapariśiṣṭam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 2.11×4¾ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Babuan Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same as in "E".

No. 61. चरणव्यूहः by श्रीकृष्णमणि ॥ Charaṇavyūhah.

Substance:—Character, Maithilī. White paper, Lines, 8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 5.11×3½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date, San 1258 Sāl. Place of deposit, Pandit Chirañjīva Jhā, Ramabhadrapur, P. O. Anandpur, Darbhanga. Worm-eaten. Slightly damaged. Differs with the other Mss.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥ नमो ब्रह्मणे वेदविख्यातकर्त्रे ॥
नत्वा वेदान्तवेद्याय शाखासंख्याद्यवेक्ष्य च ।
कुरुते संग्रहं स्वल्पं श्रीकृष्णमणिभट्टवः ॥
वैदिकानां हितार्थाय किंचित्तावदिहोच्यते ।
यदि विस्तारजिज्ञासा वेदभाष्ये विलोक्यताम् ॥
अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्यामः तत्र निरुक्तं चातुर्वेद्यम् । चत्वारो वेदा विख्याता भवन्ति ऋग्वेदोऽथ यजुर्वेदः सामवेदस्त्वथर्वणवेदश्चेति । तत्र ऋग्वेदस्य मुख्याः पञ्च शाखा भवन्ति आश्व (लाड) यनी सांख्यायनीशाकला माण्डकाश्चेति ॥ केचित्तु शाकलवाष्कलाः । एतैरेव ब्राह्मणारण्यकः । संख्यायनमाण्डूकः कौषीतकीयारण्यकः ॥ इत्यष्टौ शाखा आहुः ॥

End.— लक्षन्तु चत्वारो वेदा लक्षं भारतमेव च ।
लक्षं व्याकरणं प्रोक्तं चतुर्लक्षन्तु ज्योतिषम् ॥
अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च ।
तत्पुण्यफलमाप्नोति पठेच्चरणव्यूहकम् ॥

Colophon:— इतिचरणव्यूहं समाप्तम् ॥ सन् १२५८ साल माघशुक्लषष्ठ्यां शनौ लिखितमिदम् ॥
विषयः । ऋग्यजुःसामाथर्ववेदानां शाखादिनिरूपणम् ॥

Previous Notice:—See previous notice of the same.

(A) चरणव्यूहसंग्रह: by कृष्णमणिपाठक ॥ Charaṇavyūhasaṁgrahaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 6 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 11.9×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Meghanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged. In No. 61. Kṛṣṇamaṇi Bhaṭṭaka is mentioned as the author of the work and in this Ms. Pāṭhaka.

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

No. 62. चरणव्यूहभाष्यम् by महिदास । Charaṇavyūhabhāsyam.

Substance:—Characteı, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 14. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged. The 6th folio is missing.

Beginning:— श्रीगणेशाय नम. ॥ अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यामस्तत्र यदुक्तं चातुर्वैद्यं चत्वारो वेदा विज्ञातो भवति तत्र ऋग्वेदो यजुर्वेद: सामवेदोऽथर्ववेदश्चे ति । तत्र ऋग्वेदस्याष्टभेदा भवन्ति चर्चा श्रावक अर्चक: श्रवणीयपार: क्रमपार: क्रमपद: क्रमनट: क्रमदण्डश्चे ति चतुष्पारायणमेतेषां शाखा: पञ्च विधा भवन्त्याश्वलायनी सांख्यायनी शाकला वाष्कला मण्डूकाश्चेति ॥

End of Ms.— अथात: पारायणविधिं व्याख्यास्याम: आसमासेनाश्रीया यथाशक्ति च पय: फलान्योदनं वा हविष्यमान्नमन्नं भुक्त्वा तदा शेषमधीयीत ग्रामात्प्राच्यां उदीच्यां वा दिशि मुपनिष्क्रम्य अग्निमुपसमाधाय

परिस्तीर्य्येध्मं प्रदायाज्येनैताभ्यो देवताभ्यो जुहोति अग्नये सोमायेन्द्राय प्रजापतये बृहस्पतये विश्वेभ्यो देवेभ्यो ब्रह्मणे ऋषिभ्यो यजुर्भ्यः सामभ्यः काउऋषिभ्योग्नये काउऋषये विश्वेभ्यो देवेभ्य काण्डऋषि· ·

Colophon: — Wanting.

विषय: ॥ चतुर्णामपि वेदानां पाठादय उदाहृताः ।
महिदासेन सुधिया बालानां प्रतिपत्तये ॥ १ ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 184. Pt. II. P. 199. H. P. S. Cat. No. 950. B. S. C. 105. C. M. P. 4. H. P. S. P. 779.

No. 63. चरणव्यूहभाष्यम् by महिदास Charaṇavyūhabhāsyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 29. 11×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Charaṇavyūha by Mahidāsa. 14 folia are missing except 6th in the beginning

Beginning of Ms. :— थरथ लक्षणी ॥

Folio 6th:—पादशोर्धर्चशो वापि संहोक्त्या दण्डवद्रथ: ॥ २७ ॥ अथ घनलक्षणम् ।
जटायुक्ता विपर्यस्य घनमाहुर्मनीषिणः ॥ अन्यच्च ।
जटा शिखा घनः प्रोक्ता क्रमपूर्वा मनीषिभिः ॥ २८ ॥ इति कति लक्षणान्युक्तानि ॥अध्ययने संहितापारायणं पदपारायणं जटापारायणं क्रमदण्डपारायणं चतुष्पारायणमित्यर्थः ॥

Folio 15th:—भ्यः संहितिकीभ्यो देवेभ्योपनिषद्भ्यो याज्ञिकीभ्यो देवताभ्यो परिषद्भ्यो वारुणीभ्यो देवताभ्य उपनिषद्भ्यो हव्यवाहाय विश्वेभ्यो

वरुणोभ्योनुमत्यै स्विष्टकृते पृथक् स्वाहाकारेण हुत्वा व्याहृतिभिश्चपुन: परिषिंचति समाप्ते चैता यजुषा तर्पयेदिति अन्ते एताग्नीसोमा वा यजुषायुर्वेदेन सह तर्पयेत् ॥

End :— त्रिदशांगधरामिते गतेऽब्दे मधुमासे दशमीतिथौ सुधांशौ ।
महिदासबुधो परोपकृत्यै चरणव्यूहमिदं व्यकारि काश्याम् ॥१ ॥.
विद्वद्भि: प्रार्थितेनेयं महिदासद्विजन्मना ।
चरणव्यूहवृत्तिश्च विहितोहमया कृता ॥ २ ॥

Colophon :— इति चरणव्यूह. समाप्त: ॥ श्रीरामाय नम· ॥ श्रीरामाय नम: ॥
विषय: । चरणव्यूहव्याख्यानम् ॥

Previous Notice:—See previous notice of the same.

No. 64. चातुर्मास्यम् Chāturmāsyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 7 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 62. 9×4¼ inches. Appearance, fresh. Prose and hymns. Date ? Incomplete. Incorrect. Place of deposit, Raj Library. Darbhanga.

Beginning:— श्रीगणेशाय नम: श्रीगुरुभ्यो नम: । अथ चातुर्मास्यानि फाल्गुन्यां चैत्र्यां वसंते वा तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं कृत्वा वैश्वानरपार्जन्येष्टि: अन्वारम्भणीया वा तत्र पार्जन्येष्टौ उद्धरणा अग्न्यन्वाधाने अग्निं वैश्वानरं द्वादशकपालेन पुरोळाशेन पर्जन्यं चरुणा-पंचदशो वज्: अन्वाहार्यो दक्षिणा ब्रह्मचरणे वैश्वानरपार्जन्येष्ट्याहं यक्ष्ये

End :— परिधिभि: सहोपवेषहोम: व्यूहने अग्ने: सोमस्य सवितु: सरस्वत्या पूष्ण: शुनासीरयोर्वायो: सूर्यस्योज्जितिमजू अग्नि. सोम: सविता

सरस्वती पूषा शुनासीरौ वायुः सूर्यस्तमपनुन्दन्तु यमयं एकं समिष्टयजुः शेषं प्राकृतं इति शुनासीरीयं पर्व । इत्यैष्टिकानि चातुर्मास्यानि पंचाहपक्षे चैत्र्यां वसन्ते वा पंचापवर्गाणि सप्तापवर्गाणि वा भवन्ति तत्र कटसूत्रं अथ पतंतकन्यार्त्तिगतः कालोपरुद्धःक्रतुं वा पुनरजिहीर्षमाणः ।

Colophon :— Wanting.

विषयः । चातुर्मास्यपद्धतिः ॥ •

Previous Notice:—C. C Pt. I. P. 185. Pt. II P. 37. Pt. III. P. 40. C. P. B. P. 155. H. P. S. P. 997. B. S. C. P. 81, 85, 91, 104, 112, 72.

(A) चातुर्मास्यम् ॥ Chāturmāsyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 11on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 50. 11×5 inches. Appearance, tolerable. Incorrect. Incomplete. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga.

Beginning, विषय .—Same. End, Colophon :—Wanting.

No. 65. चतुर्मास्यहौत्रम् ॥ Chāturmāsyahautram.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 21. 10×4¼ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1709. Worn out. Worm-eaten. Place of deposit, Chitradhara Library, Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ चातुर्मास्यहैात्रं ॥ पूर्वं वैश्वानरपार्जन्येष्टिः ॥ तत्र पंचदशसामिधेन्यः आवाहने ॥ अग्निं वैश्वानर मा ३ ॥ पर्जन्य-मा ३ ॥ वाग्नेयावाज्यवाभगैा प्रधाने वैश्वानरो अजो जनदग्निर्नोमह्यं समितिं चमया वृधान ओजसों ३ ॥

End :— शुनासीरा इदं हविरजुषता वीवृधत महो ज्यायो कृ. । वायो इदं हवि कृत. ॥ सूर्य इदं हविरजुषता वीवृधत मही ज्यायो कृत. अस्यामृधे-त्यादि ।

Colophon :— इति चातुर्मास्ये हैात्रपद्धतैा सुनासीरीयाख्यं पर्वस्तुरीयं समाप्तम् ॥ संवत् १७०६ मासवैशाषद्वितीवदि एकादशीदिने लिखितं सेखवाल ज्ञातीयसारंगसुत गजाधरेंया लिखितं वत्सव्यधर्मपुरी मोढज्ञातीय दीक्षतसघुसुतदीक्षतवलिभद्रेया लिखापितं श्वअर्थे ॥

विषयः । चातुर्मास्यहोत्रप्रयोगपद्धतैा पार्जन्यवरुणप्रघाससाकमेधसुना-सोरीयादीष्ट्यनुष्ठानकथनं ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 185. Pt. II. P. 37. Pt. III. P. 40. A. C. Pt. I. P. 23. C. P. B. P. 156. B.S. C. P. 17. 22. 23. 19.

No. 66. चातुर्मास्यहोत्रपद्धतिः । Chāturmāsyahotrapaddhatih.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 25 in a line. Folia, 26. 9×4¼ inches. Appearance, fresh. Prose and hymns. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः । अथ चातुर्मास्यानां हैात्रपद्धति । अन्वारम्भणीया वैश्वानरपार्जन्येष्टिर्वा नमः प्रवक्ष इत्यादिपञ्चदशसामिधेन्य आवाहने प्रकृतं सर्वं अग्नि वैश्वानरमावह पर्यन्यमावह ॥

पाण्डित्यलक्ष्मीरपि शौर्यलक्ष्मीः कारुण्यलक्ष्मीरपि राजलक्ष्मीः ।
समाश्रिता यं सकलापि लक्ष्मीर्लक्ष्मीश्वरन्तं ब्रुवते स्म लोकाः ॥ ६ ॥
तल्लब्धजीविकेनेयमाज्ञया तस्य भूभृतः ।
रम्या जलाशयोत्सर्गपद्धतिर्विदुषां मुदे ॥ ७ ॥
चतुरग्निविधानेन सकराढीकुलोद्भवा ।
व्रजनाथतनूजेन हर्षनाथेन तन्यते ॥ ८ ॥

End :— मिथिलान्तर्गतोद्यानग्रामान्तःशारदापुरे ।
वसता शारदादेवीचरणद्वन्द्वसेविना ॥ १ ॥
व्रजनाथतनूजेन सकराढीकुलोद्भवा ।
बलभद्रसगर्भश्री हर्षनाथेन धीमता ॥ २ ॥
चतुरग्निविधानेन कृतेयं यज्ञपद्धतिः ।
अनया प्रीतिमाप्नोतु शारदा सर्वकामदा ॥ ३ ॥
मुनिशशिगजचन्द्रैस्सम्मिते शाकवर्षे
तपसि विधुविवृद्धौ पक्षके पञ्चदश्यां ।
अधिविधु सकराढीवंशजो ग्रन्थमेत-
म्बुधजनमहितः श्रीहर्षनाथश्चकार ॥ ४ ॥
अपि पथि विपथे वा संस्थिता चारुभावा
जनयति परितोषं हर्षनाथोक्तिरेषा ।
सरसि जलदनेत्रा कानने वापि हर्म्ये
सुखयति हि निकामं कामिनी भावपूर्णा ॥ ५ ॥

Colophon :— इति धर्मशास्त्रतन्त्रसाहित्यमन्दाकिनीकलहंसवैयाकरणधुरन्धरमहामहोपाध्यायहर्षनाथशर्मविरचिता चतुरग्निविधानेन जलाशयोत्सर्गपद्धतिः । समाप्ता ॥

विषयः । आचार्यखण्डे माध्यन्दिनशाखानुसारेण यजुर्वेदिनामाचार्यकृत्यम् । प्रथमखण्डे आश्वलायनशाखानुसारेण ऋग्वेदिकृत्यं मधुपर्कादिरूपम् । द्वितीयखण्डे माध्यन्दिनशाखानुसारेण यजुर्वेदिनां मधुपर्कादि-

विधि: । तृतीयखण्डे कौथुमशाखानुसारेण सामगानां मधुपर्कादिविधि:। चतुर्थखण्डे शौनकशाखानुसारेणाथर्वविदां मधुपर्कादिविधिरिति चतुरग्निविधिना तडागयागविधि: ॥

(A) चातुश्चरणयज्ञपद्धति: by हर्षनाथ ॥ Chātuścharaṇayajñapaddhatiḥ

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 118.16×4¼ inches. Appearance, new. Prose. Complete. Incorrect. Date, San 1326 Sāl. Place of deposit, Gaugānātha Miśra, Pahitol, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning, Colophon, विषय :—Same.

End :— ततो यथाशक्ति सहस्रमष्टोत्तरशतं पञ्चाशतं विंशतिं वा ब्राह्मणान्भोजयित्वा दीनानाथेभ्यो यथाशक्ति अन्नवस्त्रादि दत्वा बन्धुभिस्सह स्वस्थ: स्वयं भुञ्जीत ।

No. 68 छन्दोगविवाहमन्त्र: ॥ Chhandogavivāhamantraḥ.

Substance·—Character, Maithilī. White paper. Lines, 5 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 8. 13×3½ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Maheśvara Miśra, Harpur Silout, P. O. Birsinghpur, Darbhanga. A collection of vedic hymns used in Chhandoga marriage. Anonymous.

Beginning :— श्रीगणेशाय नम: ॥ अथ छन्दोगानां वैवाहिकमन्त्रा: ॥ ॐ अर्हणा पुत्रवाससा धेनुरभवद्य मे सा न: पयस्वती दुहामुत्तरामुत्तरां समाम् ॥१॥ ॐ या ओषधी. सोमराज्ञीर्बह्वी: शतविचक्षणा. तामह्यमस्मिन्नासने

अच्छिद्राः शर्म यच्छत ॥ २ ॥ ॐ इदमहमिमां पद्यां विराजमन्नाद्या-
याधितिष्ठामि ॥ ३ ॥ ॐ या ओषधोः सोमराज्ञिर्विष्ठिताः पृथिवीमनु
ता मह्ममस्मिन् पादयोरच्छिद्राः शर्म यच्छत ॥ ४ ॥ ॐ यतो देवीः
प्रतिपश्यापस्ततो मा ऋद्धिरागच्छतु ॥ ५ ॥

End :— ॐ अग्निवायुचन्द्रसूर्याः प्रायश्चित्तयो यूयं देवानां प्रायश्चित्तयः स्थ
ब्राह्मणो वो नाथकाम उपधावामि यस्याः पापीलक्ष्मीर्या पतिघ्नी:या
अपुत्र्या अपसव्या तनूस्तामस्या अपजहत स्वाहा ॥ ५ ॥ ॐ इह
धृतिः स्वाहा ॥ ६ ॥ ॐ इह सुधृतिः स्वाहा । ७ । ॐ इह रमतिः
स्वाहा । ८ । ॐ इह मयि धृति. स्वाहा । ९ । ॐ इह मयि सुधृतिः
स्वाहा । १० । ॐइह मयि रमतिः स्वाहा । ११ । ॐ इह मयि रम-
स्व स्वाहा । १२ ।

Colophon :— इति छन्दोगानां वैवाहिकमन्त्राः समाप्ताः ॥
विषयः ॥ छन्दोगानां विवाहकर्मोपयोगिमन्त्राणां संग्रहः ॥

No. 69. छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् by गुणविष्णु ॥ Chhāndogyamantrabhāsyam.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 84. 13×4 inches. Prose. Appearance , old. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Śrīkānta Jhā, Naduar, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. Damaged.

Beginning :— ॐ नमः शिवाय ॥

शङ्कराय नमस्तस्मै भक्तानां यत्प्रसादतः ।
सूक्ष्मान्तर्हितदूरस्था भावा भान्ति यथाग्रतः ॥
स्थाणुरिव भारहारः किलाभूदधीत्य वेदं न विजानाति योऽर्थम् ।
अर्थवित्सकलं भद्रमश्नुते नाकमेति विज्ञानविधूतपाप्मा ॥
अतो मन्त्रार्थज्ञाने यतितव्यम ॥

End :— तस्मै वर्षाकालाय स्वधायै शरदे महालयप्रवीणत्वात् शरदः पितॄणां तृप्तिजनकत्वात् स्वधात्वेन वर्णनं मन्त्रद्वयं शुद्धपितरस्तेषां ज्ञानार्थं व्याख्यातम् ॥ ० ॥

Colophon :— इति भट्टश्रीगुणविष्णुकृतं मन्त्रव्याख्यानं समाप्तम् ॥ ० ॥ • ॥ श्री कृष्णाय नमः । श्रीविश्वेश्वरशिवचरणे मम भक्तिरस्तु ॥ श्रीदुर्गायै नमः ॥

विषयः । छन्दोगकर्मकाण्डोपयोगिमन्त्रव्याख्यानं गुणविष्णुकृतम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 155. R. M. Pt. III. P. 26. C. S. C. No. 32. P. 580. H. P. S. P. 1023-24.

(A) छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् by गुणविष्णु ॥ Chhāndogyamantrabhāsyam.

Substance:—Character, Maithilī. Brown and white paper. Lines, 11 on a page. Letters, 42 in a line. Fclia, 72. 10×4½ inches. Appearance, old. Prose. Worn out. Worm-eaten. Complete. Correct. Date, Śaka 1728. Place of deposit, Pandit Ravinātha Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. A commentary on the hymns of Sāmaveda by Guṇaviṣṇu Bhaṭṭa.

Beginning, End. Colophon, विषय :—Same.

(B) छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् by गुणविष्णु ॥ Chhāndogyamantrabhāsyam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 36. 10×4½ inches Appearance, old. Prose and hymns. Complete. Incorrect Date, San 1185 Sāl. Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. Worm-eaten. Very much damaged.

Post Colophon :—सन् ११८५ साल ॥ मङ्गलवनीग्रामे निवसति जगन्नाथशर्मणा लिखितं स्वपाठार्थमित्यर्थः ॥

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

(C) छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् by गुणविष्णु ॥ Chhāndogyamantrabhāṣyam.

Substance:—Character, Bengalī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 67 in a line. Folia, 47. 14×3½ inches. Prose. Appearance, old. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1711. Place of deposit, Pandit Gaṇanātha Jhā, Pahitol, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning :—ॐ नमः कृष्णाय ॥

मन्त्रभाष्यं समालोक्य यज्ञविद्यामशेषतः ।
लिखितं सर्वमन्त्राणां व्याख्येयं क्रियते मया ॥

End :— स्वपन्तः शयानाः । जाग्रतः जाग्रद्रूपाः यद्विद्वांसश्चाविद्वांसश्चैनश्च क्रिमतस्यावयजनमसि स्वाहा । सर्वं सुगमम् ॥

Colophon :— इति भट्टश्रीगुणविष्णुकृतच्छान्दोग्यमन्त्रभाष्ये द्वितीयः काण्डः समाप्तश्चायं श्रीरस्तु मयि लेखके ॥ श्री रामप्रसाददेवशर्मणः स्वाक्षरपुस्तकञ्च ॥ शकाब्दाः । १७११ ता ६ कार्त्तिक ॐ नमोस्तु श्रीगुरवे ॥

(D) छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् by गुणविष्णु ॥ Chhāndogyamantrabhāṣyam.

Substance.—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 6 on a page. Letters, 51 in a line. Folia, 48. 13×3 inches. Appearance, new. Complete. Incorrect. Prose. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Naduar, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga

Beginning :—ॐ नमः शिवाय ॥

मन्त्रभाष्यं समालोक्य यज्ञविद्यामशेषतः ।
निखिलग्राह्यमन्त्राणां व्याख्येयं व्याप्यते मया ॥
अथ पार्वणश्राद्धम् । तत्र प्रथमतः कुशासनं दैवे दद्यात् ॥

End :— तथा च बृहस्पति स्वस्तिनो दधातु । एताश्वतस्रो गातव्याः त्रिरावर्त्तयितव्या वा । इति गृह्यम् ॥

Colophon :— इति गुणविष्णुभट्टकृते छन्दोगमन्त्रभाष्ये प्रथमं काण्डं समाप्तम् ॥
श्रीकुमुदनाथेन लिखितम् ॥

(E) छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् by गुणविष्णु ॥ Chhāndogyamantrabhāsyam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 6 in a line. Folia, 82. 11½×4½ inches. Prose. Appearance, old. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, विषय: :—Same.

End :— संहारकत्वं वा अयमेवार्थस्वरूपः पुरुषो देहमभिव्याप्य स्थितो अनेन हस्तनिसावजलेन प्रीणात्वित्याशंसा वाक्यार्थः ॥ ❀ ॥

Colophon :— इति भट्टगुणविष्णुकृते छन्दोगमन्त्रभाष्ये अष्टमं खण्डं समाप्तम् ॥ ० ॥
ॐ नमः शिवाय ॥ ॐ तत्सत् ॥

(F) छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् by गुणविष्णु ॥ Chhāndogyamantrabhāsyam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 38. 13¾×5½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date, Śaka 1788. Damaged. Place of deposit, Raj Libary, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय: —same

(G) छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् by गुणविष्णु ॥ Chhāndogyamantrabhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 43. 11×3⅝ inches. Worn out. Damaged. Letters affected. Appearance, old. Complete. Correct. Date, La. Sam. 545. Place of deposit, Chitradhara library, Tabhaka, P.O. Dalsingh-Sarai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :— गौडेन्द्रस्य निधाय मासि कुसुते चैत्रे च पक्षे सिते ।
श्रीवीरेश्वरठक्कुरस्य वचनं मूर्ध्नि प्रतापैर्युतम् ।
वाणाम्नायमहेश्वरस्य वदनैरङ्के दिने वत्सरे ।
श्रीहरिकृष्ण इमां लिलेख सकलां पुस्तीं नवम्यान्तिथौ ॥ ० ॥

(H) छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् by गुणविष्णु ॥ Chhāndogyamantrabhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 98 in a line. Folia, 62. 15×2 inches. Appearance, old. Worm eaten. Worn out. Prose. Complete. Generally correct. Date, La. Sam. 477. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga.

Beginning, Colophon, विषय :—Same.

End:— यः करोति नरो मोहादविज्ञाय चतुष्टयम् ।
होममन्तर्जलादीनि तस्य चाल्पं फलं स्मृतम् ॥
इति विष्णुवचनात् होममन्तर्जलादौ स्नानकर्मणि आर्षादिज्ञानमैका-
न्तिकं तेनादावार्षादिकं लिखितमिति ॥

Post Colophon :— श्रीमधुसूदनशर्मणा स्वार्थमिदमलेखीति सिमरीग्रामे लसं ४७७ आषाढशुदि पञ्चमीशनौ ॥

(J) छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् by गुणविष्णु ।। Chhāndogyamantrabhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 45. 10½×4 inches. Appearance, old. Prose and hymns. Incomplete. Incorrect. Date, Śaka 1688. Place of deposit, Pandit Śrīdeva Jhā, Ramabhadrapur, P. O. Anandapnr, Darbhanga. Worm eaten. Very much damaged.

Beginning, विषय:—Same. End, Colophon :—Wanting.

Post Colophon :—ॐ नमो गणपतये ॥

शाके नागाष्टभूपे नभसि सितदले कामतिथ्यां सुधांशौ ।
ग्रामे चन्द्रा (चदौरा)भिधाने समलिखदचिराद्देवनाथः सुपुस्तम् ।
वेदार्थज्ञानशोभी विमलमतिरसौ शङ्करे दत्तचेता ।
नत्वा द्वैमातुरांघ्रिं सकलसुरवरैः सेव्यमानं समन्तात् ॥ १ ॥

No. 70. छान्दोग्योपनिषत् ।। Chhāndogyopaniṣat.

Substance :—Character, Davanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 37 in a line. Folia, 40. 10×5 inches. Appearance, old. Hymns. Complete Incorrect, Date, Saṁvat 1844. Place of deposit, Chitradhara Library, Tabhaka, P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. Worm eaten.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

ओमित्येतदक्षरमुद्गीथमुपासितोमिति हि उद्गायति तस्योपव्याख्यानमेषां भूतानां पृथिवी रसः पृथिव्या आपो रसोऽपामोषधयो

रस ओषधीनां पुरुषो रस: पुरुषस्य वाग्रसो वाच ऋग्रस ऋच. साम रस: साम्न उद्‌गीथो रस: स एष रसानां ॰ रसतम: परमपरार्ध्योष्टमो यद्‌उद्‌गीथ: कतमा कतमर्कतमत्कतमत्साम कतम: कतम उद्‌गीथ इति विमृष्टं भवति ।

End :— तद्धैतद्ब्रह्मा प्रजायत य उवाच प्रजापतिर्मनवे मनु: प्रज‚भ्य: आचार्यकुलाद्वेदमधीत्य यथाविधानं गुरो: कर्मातिशेषेणाभिसमावृत्य कुटुम्बे शुचै देशे स्वाध्यायमधीयानो धार्मिकान्विदधात्मनि सर्वेन्द्रियाणि संप्रतिष्ठाप्य हिं ॰ सत्सर्वभूतान्यन्त्र तीर्थेभ्य: स खल्वेवं वर्त्तयन्यावदायुषं ब्रह्मलोकमभिसंपद्यते न च पुनरावर्त्ततेन च पुनरावर्तते १५

Colophon :— इति दशम: प्रपाठक: छान्दोग्यं उपनिषदं समाप्तं ॥=॥=॥=॥=॥
श्रीरामचन्द्रजी सहाइ ॥ ॥ ८८ ॥ ८८ ॥ ≈ ॥ संवत् १८४४ ॥
विषय: । प्रणवोपासना प्रतीकोपासना अर्चिरादिमार्गनिरूपणं शाण्डिलविद्यादिकथनञ्चेति ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I P. 103. Pt. II. P. 39. 200. Pt. III. P. 41. R. M. Pt. 9. P. 266. A. C. Pt. I. P. 35. Ady. 182. Tri. Cat. Vol. III. Pt. I. C. P. 4126. Vol. IV. Pt. I. C. P. 5938, 6001. Vol. V. Pt. I. C. P. 6659, 6102-3 6713 and 6774 C. S. C. Vol. X. P. 525. 527. C. P. B. P. 151. H. P. S. Cat. No. 1285. B. C. P. 670, 74, 660, 680. Tan. Vol. II. P. 651-664. Vol. III. P. 1397.

(A) छान्दोग्योपनिषत् ॥ Chhāndogyopanisat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 48. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date, Saṁvat 1884. Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. Marked with marginal note.

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

No. 70. छान्दोग्योपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य ॥ Chhāndogyopaniṣadbhāṣyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 268. 14½×7½ inches. Appearance, fresh. Prose and hymns. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Raj Libary, Darbhanga. A commentary on Chhāndogyopaniṣat by Śaṇkarāchārya with the commentary of Ānandajñāna on it. Damaged.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

ओमित्येतदक्षरमित्याद्यष्टाध्यायी छांदोग्योपनिषत् तस्याः संक्षेपतोऽर्थ-
जिज्ञासुभ्य ऋजुविवरणमल्पग्रन्थमिदमारभ्यते ।

Beginning of the Com. on Bhasya:—श्रीगणेशाय नमः ॥

नमो जन्मादिसंबन्धबन्धविध्वंसहेतवे ।
हरये परमानन्दवपुषे परमात्मने ॥ १ ॥
नमस्त्रय्यंतसन्दोहसरसीरुहभानवे ।
गुरवे परपक्षौघध्वान्तध्वंसपटीयसे ॥ २ ॥
छन्दोगानामुपनिषद्भेदं व्याचिख्यासुर्भगवान्भाष्यकारश्चिकीर्षितग्रन्थ-
परिसमाप्तिप्रचयपरिपन्थिदुरितनिवर्हणसिध्यर्थमोङ्कारोच्चारणं मंगला-
चरणं संपादयन् व्याख्येयस्वरूपं दर्शयत्योमित्येतदिति ॥

End of Bhasya :—अर्चिरादिना मार्गेण कार्यब्रह्मलोकमभिसंपद्य यावद्ब्रह्मलोक-
स्थितिस्तावत्तत्रैव तिष्ठति प्राक्तो नावर्तत इत्यर्थः द्विरभ्यास
उपनिषद्विद्यापरिसमाप्त्यर्थः ॥ १६ ॥

End of Com. on Bhasya :—वियदादिजगज्जातं जातमज्ञानतो यतः ।
तदस्मि नामरूपादिविरहि ब्रह्म निर्भयं ॥
नमस्त्रय्यंतसन्दोहसरसीरुहभानवे ।
गुरवे परपक्षौघध्वान्तध्वंसपटीयसे ॥

Colophon:— इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीशंकरभगवतः कृतौ छांदोग्योपनिषद्विवरणेऽष्टमोध्यायः समाप्तः ॥

Colophon of Com. on Bhasya:—इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दज्ञानकृतायां छान्दोग्यभाष्यटीकायामष्टमोध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । छान्दोग्योपनिषद्व्याख्या आनन्दज्ञानकृतव्याख्यासहिता ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 193. Pt. II. P. 39. 200. Pt. III. P. 42. R. M. Pt. 9. 287. Ady. 182. H. P. S. Cat. No. 1296. Tan. Vol. III. P. 972-8. B. S. C. P. 981.

No. 72. जटापटलः by हयग्रीव ॥ Jaṭāpaṭalaḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 15. 11×5½ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Bachana Ṭhākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. It deals with the readings of Jaṭāpāṭha of Vedic hymns by Hayagrīva.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥

क्रमे यथोक्ते पदजातमेतत् द्विरभ्यसेदुत्तरमेव सर्वं ।
अभ्यस्य पूर्वं च तथोत्तरे पदे वसानमेवं हि जटाभिधीयते ॥ १ ॥

क्रमे यथोक्ते क्रमो द्वाभ्यामित्याद्युक्तक्रमप्रकारेण पदजातं पदद्वयं पदत्रयं वा द्विरभ्यसेत् द्विवारं पठेत् अभ्यासप्रकारमेवाह उत्तरमेव पूर्वं क्रमवत्पदद्वयं गृहीत्वा पूर्वं प्रथमं उत्तरपदमभ्यस्य ततः सन्धानद्वारा पूर्वं पदं द्विरभ्यस्योत्तरे पदेऽस्यात् । एवं प्रकारेण यदध्ययनं तज्जटाभिधीयते कथ्यते हीति निश्चयार्थः । एतदुदाहरणेन प्रदश्यते अग्निमीळऽईळेग्निमग्निमीळे इत्यादि तथा इन्द्रमिदिदिन्द्रमिन्द्रमित् ॥

End :— ननु संहितापदयोर्यत्र व्यत्यासो भवति कथं तत्राह ।

अनानुपूर्व्येण च यत्र संहिता पदक्रमाद्युत्क्रमपूर्ववत्क्रमः ।

भवेत्प्रकारोयमनादिरुत्तमः सदा जटाया इति सर्वसंमीतीं ॥ १२ ॥

यत्र यदा तु पूर्व्येण पदक्रमेण संहिता न भवति तत्र पदक्रमाद्युत्क्रमात्पुनः क्रमवत्सा उत्क्रम्यते तन इंगनेन पदं दर्शयेत्। यथा शुनश्चिच्छ्रेपं निदितं निदितं चिच्छुनः शेपं शुनश्चिच्छेपं निदितं शुनःश्रेयमिति शुनः शेपं चिदिति चित् नराचशंसं देव्यं देव्यं च नराशंसं नराचशंसं देव्यं नराशंसमिति नराशंसं चेति च अयमेवोत्तमः प्रकारः ॥

Colophon :— इति सर्वेषामाचार्याणां हयग्रीवं जटापटलं संपूर्णम् ॥

विषयः । वैदिकमन्त्राणां जटापाठप्रकारो दर्शितः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 197. Pt. II. P. 40. R. M. Vol. III. P. 199. H. P. S. P. 309. B. S. C. P. 4. C. M. P. 6.

No. 73. जटापटलः by अनन्त ॥ Jaṭāpaṭalaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 18. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Kunjabihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Worn out. Slightly damaged.

Beginning :— ॐ नमो गणेशाय नमः ॥

याज्ञवल्क्यमुनिं नत्वा कात्यायनमुनीनपि ।

वाग्देवतात्मजः श्रीमाननन्ताचार्यसंज्ञक. ॥१ ॥

आद्यशाखी स्वशाखायां जटाद्यष्टसु लक्षणम् ।

श्रुते विचार्य बहुशो मन्तं व्याडेः समाश्रयेत् ॥ २ ॥

स्वप्रातिशाख्यग्रन्थादौ जटालक्षणवर्जनात् ।

पारक्यमपि तद्ग्राह्यं यथाज्ञा तमिति स्मृतेः ॥ ३ ॥

तैत्तिरीये समाम्नाये व्याडिनैव महर्षिणा ।
जटाद्या विकृतीरष्टौ वक्ष्यन्ते नातिविस्तराम् ॥ ४ ॥
जटा माला शिखा लेखा ध्वजो दण्डो रथो घनः ।
अष्टौ विकृतीयप्रोक्ताः क्रमपूर्वा मनीषिभिः ॥ ५ ॥
एवमुद्दिष्टविकृतिषु प्रथमस्यादादौ जटालक्षणमाह ।
ब्रूयात्क्रमविपर्यासं क्रममीदृग्विधां दिशेत् ।
जटाख्यां विकृतिन्धीमान् विज्ञाय क्रमलक्षणम् ॥ १ ॥
अस्यार्थः । धीमान् आदौ क्रमलक्षणं सम्यक् ज्ञात्वा क्रमविपर्यासं क्रमं ब्रूयात् । ईदृग्विधां जटाख्यां विकृतिन्दिशेदित्यन्वयः । पदार्थस्तु आदौ क्रमं ब्रूयात्ततस्तत्क्रमविपर्यासं ब्रूयात्ततस्तमेव क्रमं ब्रूयात् ॥

End :— अथ घनः ॥
अन्तात्क्रमं पठेत्पूर्वं आदिमन्तान्तमानयेत् ।
आदिक्रमं नयेदन्तं घनमाहुर्मनीषिणः ॥ ६ ॥

Colophon :— समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥
विषयः । जटामालाशिखालेखाध्वजदण्डरथघनाष्टकलक्षणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 197. Pt. II. P. 40.

No. 74. जाबालोपनिषद्दीपिका by शङ्करानन्द ॥ Jābālopaniṣaddīpikā.

Substance :—Character. Maithilī. Dark yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 10. 11×3½ inches. Appearance, old. Complete. Correct. Date ? Prose. Damaged. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A Commentary on Jābālopaniṣat by Śankarānanda.

Beginning :— ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।
कृष्णद्वैपायनं व्यासं शंकरं लोकशङ्करं ।
आनन्दात्मानमप्यात्मगुरुदेवं नतोस्म्यहम् ॥

जावालोपनिषद्व्याख्यां ख्यापयन्तीं सुधानिधिम् ।
करिष्ये प्रीयतां देवोऽविमुक्तीयं तयेश्वरः ॥
सर्वासामुपनिषदां संगतिर्या कर्मकाण्डेन साऽन्यत्रापि तु संघतिश्चा-
स्माभिः बृहदारण्यकदीपिकारम्भे प्रदर्शिता ।

End :— किं बहुना यः संन्यासेन उक्तलक्षणेनानेककालमनुतिष्ठितेन स्वल्प-
कालं वा देहत्यागं देहस्य विमोचं करोति स्पष्टं सः स्वल्पमधिकं वा
कालमनुष्ठितसंन्यासः । परमहंसशब्दाभिधेयः । नाम निश्चितं इति
उपनिषत्समाप्त्यर्थः ॥ चतुर्थखण्डः ॥

Colophon :— इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रानन्दात्मपूज्यपादशिष्यस्य शंकरा-
नन्दभगवतः कृतिर्जाबालोपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥
विषयः । जाबालोपनिषद्व्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 206. Pt. II. 201. Pt. III. P. 44. R. M. Pt. I. P. 92 H. P. S. Cat. 8821. B. S. C P. 665. C. M. P. 108. Tan. Vol. III. P. 978-80.

No. 75. ज्योत्स्ना by रामचन्द्र ॥ Jyotsnā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 37. 14×4½ inches. Appearance, fair, Prose. Complete. Incorrect. Date, San 1285 Sāl. Place of deposit, Pandit Dukhamochana Jhā, Tumaul, P. O. Putai, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Rāmachandra.

Beginning :—श्री गणेशाय नमः ॥
यस्य भृङ्गावलिः कण्ठे श्रुतदानाम्बुपूरित ।
भाति रुद्राक्षमालेव स वः पायाद्गणाधिपः ॥ १ ॥
श्रीरामं सद्गुरुन्नत्वा याज्ञवल्क्यमुनिन्तथा ।
कात्यायनकृते प्रातिशाख्ये वाजसनेयके ॥ २ ॥

माध्यन्दिनानुसारेण ज्योत्स्नाख्या विवृतिर्लघु ।
क्रियते सुखबोधाय मन्दानां रामशर्मणा ॥ ३ ॥
जपादौ नाविकारोस्ति सम्यक् पाठमजानतः ।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेयं सम्यक् पाठस्य सिद्धये ॥ ४ ॥
स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियमः ॥ प्रतिज्ञासूत्रमेतत् स्वराणामुदात्ता-
दीनां संस्काराणां लोपागमवर्णविकाराणां च नियमोवश्यर्थमायसूत्रै-
र्विहितानां नियतपठनं छन्दसि माध्यन्दिनीये स्यात् ॥

End :— अङ्काग्निसप्तकुमिते शाके ईश्वरवत्सरे ।
इषशुक्लदशम्यां श्रीसिद्धेश्वरतनूभुवा ॥
रामेण रचिता प्रातिशाख्यज्योत्स्ना समर्पिता ।
श्रीरामसिद्धेशगुरुचरणाम्बुरुहद्वये ॥

Colophon :— इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटरत्नश्रीसिद्धेश्वरयोगिवरसूनुरामचन्द्रपण्डित-
विरचिता ज्योत्स्नाख्या प्रातिशाख्यविवृतिः समाप्ता ॥

Post Colophon:—ज्योतिर्वित्फलसंभूतो वैराय चेत्रसंस्थितः ।
रघुनाथस्तस्य कृते ज्योत्स्ना विरचिता मया ॥
गोविन्दाख्येन विदुषा व्यवहाराभिधेन च ।
अलेखि ज्योत्स्ना तेनायं रमेशः प्रीयतामिति ॥
श्रीगणेशाय नमः । श्रीगणेशाय नमः ॥ शाके सनवारहपचासी-
साल तारिकअषाडसुदिपडीवचन्द्रे ॥
विषयः । प्रातिशाख्यव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 213, 561. Pt. II. P. 132 (under Vājasaneyīsaṁhitā) H. P. S. P. 748. D. C P. 216.

(A) ज्योत्स्ना by राम ॥ Jyotsnā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 64. $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches.

Appearance, fresh. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya Sūtra of Kātyāyana by Rāma son of Siddheśvara.

Post Colophon:—ज्योतिर्वित्कुलसंभूतो वैराजक्षेत्रसंस्थित: ।
रघुनाथस्तस्यकृते ज्योत्स्ना विरचिता मया ।
गोविन्दाख्येन विदुषा व्यवहाराभिधेन च ।
अलेखि ज्योत्स्ना तेनेयं परमेश: प्रीयतामिति ॥ १ ॥

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) ज्योत्स्ना by रामचन्द्र ॥ Jyotsnā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 92. 11×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna. P. O. Waini, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Rāmachandra.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(C) ज्योत्स्ना by रामचन्द्र ॥ Jyotsnā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 92. 11½×4¾ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Maheśa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Rāmachandra. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) ज्योत्स्ना by रामचन्द्र ॥ Jyotsnā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 110. 11×4½ inches. Appearance, old, Prose. Complete. Inccorrect. Date, Saṁvat 1938. Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Rāmachandra.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) ज्योत्स्ना by राम ॥ Jyotsnā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 52 in line. Folia, 50. 15×4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect, Date ? Place of deposit, Pandit Vrajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana, by Rāma.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon :—Wanting

(F) ज्योत्स्ना by राम ॥ Jyotsnā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 72. 11×5 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Prātiśākhya by Rāma. Slightly damaged.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon :—Wanting.

No. 76. तेजोबिन्दूपनिषत् Tejobindūpanisat.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 1. 10¾×6 inches. Appearance, old, Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur, P. O. Tajpur, Darbhanga. An extract from Atharva-Veda. Slightly damaged.

Beginning :—विष्वक्सेनाय नमः ॥

ॐ तेजोविन्दुः परं ध्यानं विश्वातीत हृदि स्थितम् ।
आणवं शाम्भवं शाक्तं स्थूलं सूक्ष्म परं च यत् ॥
दुःसाध्यं च दुराराध्यं दुःप्रेक्ष्यं च दुराश्रयम् ॥
दुर्लक्ष्यं दुस्तरं ध्यानं मुनीनां च मनीषिणाम् ॥
जिताहारो जितक्रोधो जितसङ्गो जितेन्द्रियः ।
निर्द्वन्द्वो निरहंकारो निराशीरपरिग्रहः ॥
अगम्यागम्यकर्त्ता च गुरुमानार्थमानसः ।
सुखानि त्रीणि विन्दन्ति त्रिधामा हंस उच्यते ॥
परं गुह्यमिदं स्थानं व्यक्तं ब्रह्म निराश्रयम् ॥
व्योमरूपं कलासूक्ष्मं विष्णोस्तत्परमं पदम् ॥

End :—

शीतोष्णं क्षुत्पिपासं च संकल्पं च विकल्पकम् ॥
न ब्रह्मकुलदर्पं च न मुक्तिग्रन्थसंचयम् ॥
न भयं सुखदुःखं च तथा मानापमानयोः ।
एतद्भावविनिर्मुक्तं तद्ग्राह्यं ब्रह्मतत्परम् ॥
तद्ग्राह्यं ब्रह्मतत्परमिति ॥ हरिः ॐ तत्सत् ॥

Colophon:— इति अथर्वणवेदे तेजोविन्दूपनिषत्समाप्तम् ॥ शुभमस्तु सर्वजगताम् ॥ ॐ ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 234. Pt. II. P. 49. 204. Pt. III. P. 50. Ady. P. 187. B S. C. P. 612. C. M. P. 108. Tan. Vol. II. P. 720.

No. 77. तत्तिरीयोपनिषत् ।। Taittirīyopanisat.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 42 in a line Folia, 4. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose • Complete. Generally correct. Date, Samvat 1883 Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. Marked with marginal notes.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ।। हरिः ॐ ।।शं नो मित्रः शं वरुणः शं नो भवत्वर्यमा शन्न इन्द्रो बृहस्पतिः । शं नो विष्णुरुरुक्रमः । नमो ब्रह्मणे नमस्ते वायो त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि त्वामेव प्रत्यक्षं ब्रह्म वदिष्यामि ऋतं वदिष्यामि सत्यं वदिष्यामि तन्मामवतु । तद्वक्तारमवतु ।। अवतु मां । अवतु वक्तारम् । ॐ शान्तिः ३ ।। हरिः ॐ शिक्षां व्याख्यास्यामः । वर्णः स्वरः मात्राबलं साम सन्तानः इत्युक्त. शिक्षाध्यायः ।।

End:— अहहहं३ श्लोककृदहं३ श्लोककृत् अहमस्मि प्रथमजा ऋतस्य । पूर्वं देवेभ्यो अमृतस्य ना३ भापि । यो मा ददाति स इदेव मा३वा: अहमन्नामन्नामदन्त माऽद्मि अहं विश्वं भुवनमापभवां सुवर्णज्योतिः य एवं वेद इत्युपनिषत् । सह नाववतु सह नै भुनक्तु इति सर्वं ॐ शान्तिः ३ ।। ॐ तत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ।

Colophon:— इति तैत्तिरीये भृगुवल्ली समाप्ता ।। तत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु संवत् १८८३ मिति भादो शुदि ६ समाप्तम् ।।

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 235. Pt. II. P. 50. 204. Pt. III. P. 51. Ady. P. 188. Tri. Cat. Vol. III. Pt. I. C. P. 4123.

C. S. C. Vol. X. P. 525. C. P. B. P. 193. H. P. S. P. 445. B. S. C. 675. C. M. P. 108. Tan. Vol. II. P. 721, 1400 Tri. Cat. Vol. IV. P. 4726, 6020. Vol. V. P. 6670, 6793.

(A) तैत्तिरीयोपनिषत् ॥ Taittirīyopaniṣat.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 11. 10×5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Rāghava Jhā, Andauli, P. O. Madhavapur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

No. 78. तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यं सविवरणम् by आनन्दज्ञान ॥ Taittirīyopaniṣadbhāṣyaṁsavivaraṇam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 66. $13\frac{3}{4}\times6\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1882. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur, P. O. Tajpur, Darbhanga. A commentary on Taittirīyakabhāṣya of Śaṅkarāchārya by Ānandajñana. Very much damaged.

Beginning:— ॐ शन्नो मित्रः शं वरुणः शं नो भवत्वर्यमा शन्न इन्द्रो बृहस्पतिः शन्नो विष्णुरुरुक्रमः नमो ब्रह्मणे नमस्ते वायो त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्म वदिष्यामि ऋतं वदिष्यामि सत्यं वदिष्यामि तन्मामवतु तद्वक्तारमवतु अवतु मां अवतु वक्तारं ॐ शान्तिः शान्ति शान्तिः ॥

Beginning of Bhasya:—ॐ यस्माज्जातं जगत्सर्वं यस्मिन्नेव च लीयते ।
येनेदं धार्यते चैव तस्मै ज्ञानात्मने नमः ॥
यैरिमे गुरुभिः पूर्वं पदभाष्यप्रमाणतः ।
व्याख्याताः सर्ववेदान्तास्तान्नित्यं प्रणतोस्म्यहम् ॥
तैत्तिरीयकसारस्य मया चार्यप्रसादतः ।
विस्पष्टार्थरुचीनां हि व्याख्येयं संप्रणीयते ॥

Beginning of Commentary on Bhasya:—ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥
यत्प्रकाशसुखाभिन्नं यन्मन्त्रेण प्रकाशितम् ।
विवृतं ब्राह्मणे तत्स्यामद्दश्यं ब्रह्मनिर्भयम् ॥
यजुर्वेदशाखाभेदं तैत्तिरीयकोपनिषदं व्याख्यासुर्भगवान्भाष्यकारस्तत्प्रतिपाद्यं ब्रह्म जगज्जन्मादिकारणत्वेन तटस्थलक्षणेन मन्दमतीन् प्रति सामान्येनोपलक्षितं सत्यज्ञानादिना च स्वरूपलक्षणेन विशेषतो विनिश्चितं नमस्कारच्छलेन संक्षेपतो दर्शयति ॥ यस्माज्जातमिति ॥

End of Text:—अहं विश्वं भुवनमभ्यभवां सुवर्णज्योतिः य एवं वेद इत्युपनिषत् ॥
सह नाववतु सह नै भुनक्तु सहवीर्यं करवावहै तेजस्विनावधीतमस्तु
मा विद्विषावहै ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

End of Bhasya:—वल्लीद्वयविहितोपनिषत् परमात्मज्ञानं तामेतां यथोक्तामुपनिषदं शांतो दांत उपरतस्तितिक्षुसमाहितो भूत्वा भृगुवत्तपो महदास्थाय य एवं वेद तस्यैवं फलं यथोक्तमिति ॥

End of commentary on Bhasya:—तैत्तिरीयक भाष्यस्य शङ्करस्य दृढीयसः ।
स्फुटार्थबोधकामेभ्यो निरमायि सुटिप्पणम् ॥

Colophon:— इति तैत्तिरीयोपनिषत्संपूर्णा ॥

Colophon of Bhasya:—इति श्री परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य शङ्करभगवतः कृतौ तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥

Colophon of Commentary:—इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीशुद्धानन्द-पूज्यपादशिष्यश्रीभगवदानन्दज्ञानविरचितो तैत्तिरीयकभाष्यटिप्पणं संपूर्णमस्तु ॥ ॐ तत्सत् परब्रह्मणे नमः ॥ सम्वत् १८८२ शुभम् । परमात्मने नमः ।

विषयः । तैत्तिरीयकभाष्यटिप्पणम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 235. Pt. II. P. 50. 204. Pt. III. P. 51. Ady. 188. H. P. S. P. 547. B. S. C. P. 643, 640. Tan. Vol. III. P. 931. 990. Tri. Cat. Vol. IV. P. 5353.

(A) तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यविवरणम् by आनन्दगिरि ॥ Taittirīyopaniṣad-bhāṣyavivaraṇam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters 44 in a line. Folia, 55. 13×6½ inches. Prose. Appearance, tolerable. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on the Bhāṣya of Taittirīyo-panisat by Ānandajñāna. Date, Saṁvat 1871.

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

No. 79. त्रिभाष्यरत्नम् by उव्वट (सोम) Tribhāṣyaratnam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 35 in a line. Folia, 120. 10×4 inches. Appearance, new. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1768. Place of deposit, Dāmodara Singh Thākur, Bhaur, P. O. Lohat, Darbhanga. A commentary on Taittirīya-Prātiśākhya.

Beginning.—श्री गणेशाय नमः ॥ गुरुभ्यो नमः ॥ शुभमस्तु ॥
भक्तियुक्तः प्रणम्याहं गणेशचरणद्वयम्

गुरूनपि गिरन्देवीमिदं वक्ष्यामि लक्षणम् ॥ १ ॥
व्याख्यानं प्रातिशाख्यस्य वीक्ष्य वाररुचादिकम् ।
कृतं त्रिभाष्यरत्नं यन्नासते भूसुरप्रियम् ॥ २ ॥
श्लोकयोरनयोरयमर्थः भक्तिसहितोऽहं गणेशपादद्वयं गुरून् गिरमपि देवीं वाग्देवीमित्यर्थः ॥ तां च प्रणम्य लक्षणमिदं वक्ष्यामि यल्लक्षणं त्रिभाष्यरत्नं नाम भूसुरप्रियं विद्वत्प्रियं भासते । कीदृशं लक्षणं प्रातिशाख्यव्याख्यानरूपं वाररुचादिकं वीक्ष्य न्यूनातिरिक्त-परिहारेण कृतं रचितं आदिपदेनात्रेयमाहिषेयौ गृह्येते । अत एव त्रिभाष्यरत्नमिति नामप्रतिपत्तिः । त्रयाणां भाष्याणां समाहारस्त्रि-भाष्यं तस्य रत्नं भूषणम् । ३० । अथ वर्णसमाम्नायः ॥

End :— पादक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षणः ।
स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंसदम् ॥
गच्छेदाचार्यसंसदमिति ॥

Colophon :—इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ शुभमस्तु ।
संपूर्णं । संवत् १७६८ समयनाम भाद्रवसुदि एकादशि ॥
विषयः । यजुर्वेदीयतैत्तिरीयशाखाप्रातिशाख्यव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 238, 362. Pt. II. P. 81. 204. Pt. III. P. 51. R. M. Pt. I. P. 3. Tri. Cat. Vol III. Pt. I. B. P. 3691. B. S. C. P. 62. 13.

No. 80 दण्डकम् ॥ Daṇḍakam

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page Letters, 28 in a line. Folia, 24. 11×4 inches. Appearance, fair. Hymns. Complete. Generally correct. Date, San 1278 Sāl. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāthaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. Anonymous.

Beginning :—ॐ स्वस्ति ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ पवित्रे स्थो वैष्णव्यौ सवितुः प्रसवऽउत्से प्रताम्यच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रश्मिभिः। तस्य ते पवित्रपते पवित्रपूतस्य यत्ते कामः पुने तच्छकेयम् ॥ १ ॥ चित्ते पतिर्मा पुनातु वाक्पतिर्मा पुनातु देवो मा सविता पुनात्वच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रश्मिभिः। तस्य ते पवित्रपते पवित्रपूतस्य यत्कामः पुने तच्छकेयम् ॥ २ ॥

End :— उत्तिष्ठ ब्रह्मणस्पते देवयन्तस्त्वेमहे। उपप्रयन्तु मरुतः सुदानव इन्द्रप्राशुर्भवा सचा ॥ १६ ॥
गच्छ गच्छ सुरश्रेष्ठ आत्मसंसारवाहन।
यत्र ब्रह्मादयो देवास्तत्र गच्छ हुताशन ॥ १७ ॥

Colophon :— इति श्रीदण्डकसमाप्तम् ॥

Post Colophon :— सन १२७८ साल आषाढशुक्लप्रतिपद्दिवै श्रीराजेश्वरशर्मणा लिखितमिदम् ॥

विषयः। नवग्रहमन्त्राः। नवग्रहप्रत्यधिदेवतास्थापनमन्त्राः। नवग्रहदेवतास्थापनमन्त्राः। नवग्रहाधिदेवतास्थापनमन्त्राः। पञ्चलोकपालस्थापनमन्त्राः। नक्षत्रस्थापनमन्त्राः ध्रुवादिस्थापनमन्त्राः। वेदादिस्थापनमन्त्राः। दिक्पालस्थापनमन्त्राः। पूर्णाहुतिमन्त्राः। वैश्वानरस्तुतिः। आशीर्मन्त्राः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 243. Pt. II. P. 52. 205. Pt. III. P. 52. D. C. P. 318. Tri. Cat. Vol. III. P. 3563-64.

No. 81 दर्शपौर्णमासहोत्रपद्धतिः ॥ Darśapaurṇamāsahotrapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 24 in a line. Folia, 32. 9×4¼ inches.

Appearance, fresh. Prose and hymns. Date ? Complete. Incorrect. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ अमावास्यायामग्न्याधेयं कृत्तिकारोहिणी-मृगशिरोज्येष्ठाहस्तचित्राविशाखापुनर्वसुपुष्यरेवतीउत्तरादिषु नक्षत्रेषु वसन्तादिशुभदिने चन्द्रताराद्यनुकूलज्योतिषोपदिष्टकाले कृतस्मार्त्ता-धानो यजमानो सुस्नातो मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं कृत्वा ऋत्विजो वृणुयात् ॥

End :— अथ पत्न्या विस्रंसितं वेद ॐहोता वेदो स ॐस्तृणन्नेति ततो यथेतं निष्क्रामेत् ॥

Colophon :—इति दर्शपौर्णमासयोर्होत्रपद्धतिः समाप्ता ॥
विषयः । दर्शपौर्णमासहोत्राख्यविधिः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. II. P. 58. 205. Pt. III. P. 53. C. P. B. P. 200 (?)

No. 82 दर्शेष्टिः ॥ Darseṣṭiḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī, White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 31. 11×5 inches. Prose. Appearance, fresh. Complete. Generally correct. Date, San 7322 Sāl. Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः ।ॐ अद्य पूर्वोच्चारित-शुभपुण्यतिथौ ॐ तत्सत्परमेश्वरप्रीतये दर्शपौर्णमासाभ्यामहं यक्ष्ये । तत्र पौर्णमासेष्ट्याहं यक्ष्ये । संकल्प्योद्धर्त्ताम् । पञ्चभूसंस्काराः । त्रिभि-र्दर्भैः परिसमुह्य गोमयोदकेनोपलिप्य वज्रेण त्रिरुल्लिख्यानामिका-

कुशाभ्यामुयासूनुदूष्त्य उदकेनाभ्युच्य अग्निमुपसमाधाय आहव-
नीयोद्धरणम् । ततो दक्षिणाग्न्युद्धरणम् । षट्समिधो गृहीत्वा
अग्न्यन्वाधानमध्वर्युर्यजमानो वा अग्निमष्टाकपालेन पुरोडाशेन
सद्योहं यच्ये ॥

End :— आज्यस्कन्दने प्रायश्चित्तम् । आज्यस्कन्दने सस्कन्दनमभिमृशसि ।
भूपतये स्वाहा भुवनपतये स्वाहा । भूतानां पतये स्वाहा इत्याज्य-
स्कन्दनप्रायश्चित्तम् ॥

Colophon:— इति दर्शेष्टिः समाप्ता ॥ श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः । ३ । मातृपितृ-
चरणेभ्यो नमः ॥ ३ ॥ श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥ सन १३२२ साल चैत्र
शु० १४ मं० ॥

विषयः । दर्शपौर्णमासयज्ञविधानम् ॥

No. 83. दुर्गोपनिषत् ॥ Durgopanisat.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 1. 11×4½ inches Appearance, fresh. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bhuvaneśvara Jhā, Harinagar, P. O. Sumbha Deorhi, Darbhanga.

Beginning :—अथाथर्वशिरो दुर्गां व्याख्यास्यामः ॥ ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः ॐ.
अथाश्वलायनो भगवन्तं परमेष्ठिनं परिसमेत्योवाच । किं जगत्कारणं-
किं बन्धमोक्षयोः किं त्रयाणां देवानां ब्रह्मविष्णुरुद्राणां किं दशाव-
ताराणां विष्णोः अथास्य शिवस्यैकादशरुद्राणां अथास्या दशमहा-
विद्याश्च इत्याह परमेष्ठी ॥

End :— अथेदमथर्वशिरो योऽधीते प्रणवरूपिणीं सच्चिदानन्दलक्षणां ध्यान-
लक्षणाभ्यामनन्तपर्मैकाग्र्येण मनसाभिध्यायति तिष्ठत्युपहारपाणि-

वाञ्छितं फलमाप्नोति अन्ते दुर्गातत्त्वं परब्रह्म भवतीत्याह परमेष्ठी भगवानाश्वलायनं भगवन्तम् ॥

Colophon :— इत्यथर्वशिरो दुर्गोपनिषत्समाप्तम् ॥

विषय: । दुर्गायाः परब्रह्मत्वादिकथनम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 256.

No. 84. देवीसूक्तभाष्यम् by सायणाचार्य ॥ Devīsūktabhāṣyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 6. $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Devīsūkta of Atharvan-Veda by Sāyaṇāchārya.

Beginning :—श्री गणेशाय नमः ॥ अथ देवीसूक्तं ॥ अस्य सूक्तस्य सर्वे वै देवा देवीमुपतस्थुरिति देव्यथर्वशिरसि देवीप्रतिपादकत्वेनोक्तत्वाद्देवीसूक्तमिति व्यवहारः अहमित्यष्टर्चं त्रयोदशं सूक्तं । अम्भृणस्य महर्षेः दुहिता वाङ्नाम्नी ।

End :— एतच्छब्देन उक्तं सर्वं परामृश्य एतत्परिमाणमस्याः यत्तदेतेभ्यः परिमाणे वतुप् आसर्वनाम्न इत्यात्वं सर्वजगदात्मना अहं संभूतास्मि महच्छब्दादिमनिचि टेरिति टिलोपः ततः तृतीयाम् उदात्तनिवृत्तिस्वरेण तस्य उदात्तत्वं छान्दसो मे लोपः इत्यष्टमस्य सप्तमे द्वादशो वर्गः ॥

Colophon :— इति श्रीदेवीसूक्तभाष्यम् ॥

विषयः । अथर्ववेदीयदेवीसूक्तव्याख्या परब्रह्मपरा ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. II. P. 56. R. M. Vol. X. P. 270. H. P. S. Cat. No. 163. Tan. Vol. I. P. 172 (only text). Tri. Cat. Vol. IV. P. 4231.

No. 85. नवकण्डिकासूत्रम् ॥ by कात्यायन ॥ Navakandikāsūtram.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 5. 11×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Bilata Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ॥ अपरपक्षे श्राद्धं कुर्वीतोर्ध्वं वा चतुर्थ्या यदहः सम्पद्यते तदहर्ब्राह्मणानामन्त्रय पूर्वेद्युर्वा स्नातकानेके यतीन् गृहस्थान् साधून्वा श्रोत्रियान्वृद्धान् अनवद्यान् स्वकर्मस्थान् अभावेपि शिष्यान् स्वाचारान् द्विनग्नशुक्लविक्लिधश्यावदन्तविद्ध-प्रजननव्याधितव्यङ्गिश्वित्रिकुष्ठिकुनखिवर्जमनिन्द्येनामन्त्रितो नापक्रामेदामन्त्रितो वान्यदन्नं प्रतिगृह्णीयात् स्नाताच्छुचीनाचान्तान्प्राङ्मुखानुपवेश्य दैवे युग्मानयुग्मान्यथाशक्तिपित्र्यएकैकस्योदङ्मुखान्द्वौ वा दैवे त्रीन् पित्र्यएकैकमुभयत्र वा महानामप्येव तन्त्रं वा वैश्वदेविकं श्रद्धान्वितः श्राद्धं कुर्वीत शाकेनापि नापरपक्षमतिक्रामेन्मासि मासि वोशनमिति श्रुतेस्तदहः शुचिरक्रोधनोऽत्वरितोऽप्रमत्तः सत्यवादी स्यादध्वमैथुनश्रमस्वाध्यायान्वर्जयेदावाहनादिवाग्यतऽस्योपस्पर्शनादामन्त्रिताश्चैवम् ॥ १ ॥

End:— अथ काम्यानि भवन्ति स्त्रियो प्रतिरूपा प्रतिपदि द्वितीयायांस्त्रीजन्माश्वास्तृतीयायाश्चतुर्थ्यां क्षुद्रपशवः पुत्राः पञ्चम्यां द्यूतर्द्धिः षष्ठ्यां कृषिः सप्तम्यां वाणिज्यमष्टम्यामेकशफन्नवम्यान्दशम्यां गावः परिचारकाऽएकादश्यान्धनधान्यानि द्वादश्यां कुप्यं हिरण्यं जातिश्रेष्ठ्यं त्रयोदश्यां युवानस्तत्र म्रियन्ते शस्त्रहतस्य चतुर्दश्याममावास्यायां सर्वमित्यमावास्याया सर्वमिति ॥

Colophon:— इति नवकण्डिकासूत्रं समाप्तम् ॥
विषयः । श्राद्धविधानम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P 280, 664. Pt. II. P. 159. 230. Pt. III, P. 138. H. P. S. P. 787 (under cat. No. 959) B. S. C P. 170.

(A) नवकण्डिकासूत्रम् by कात्यायन ॥ Navakaṇdikāsūtram.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 35 in a iine. Folia, 3½. 11×5½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Buchana. Ṭhākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(B) नवकण्डिकासूत्रम् by कात्यायन ॥ Navakaṇdikāsūtram.

Substance:—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 7 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 4. 14×4 inches. Appearance, fair. Hymns. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jīvanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(C) नवकण्डिकासूत्रम् by कात्यायन ॥ Navakaṇdikāsūtram.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 6. 11×4 inches. Appearance, fair. Hymns in prose form. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय: । :—Same.

(D) नवकण्डिकासूत्रम् by कात्यायन ॥ Navakaṇḍikāsūtram.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 4 on a page. Letters, 50 on a line. Folia, 6. 14×2 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date, La-Sam 441. and Śaka 1488 Damaged. Place of deposit, Pandit Premadhara Jhā, Ujan, P O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :— Same.

Post Colophon :—लसं ४४१ शाके १४८८ श्रावणशुक्लदशम्यां शुक्रे निचिताग्रामे श्रीरामदेवेन स्वार्थं लिखितमिति ॥ कर्कहरिहरवासुदेवकृतान्व्याख्यातग्रन्थानालोक्य श्राद्धकाशिकाश्च गुरूपदेशं च प्राप्य लिखितमिदमतोऽशुद्धशंका नात्र कार्या सज्जनैरिति ।

कोटिद्वयस्य लाभेपि न तं सद्वंशजं धनुः ।

शरस्ववंशजस्तब्धो लवनाशस्य शङ्कया ॥

शुल्वयज्ञपार्श्वप्रभृत्यष्टादशपरिशिष्टमध्ये श्राद्धनामकं परिशिष्टमिदं चरणव्यूहे विचारितमस्ति ॥ श्रीमद्गुरुचरणाभ्यां नमः ॥ शुभमस्तु ॥ राम ॥

(E) नवकण्डिकासूत्रम् by कात्यायन Navakaṇḍikāsūtram.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 7, 8×3½ inches. Appearance, fresh, Prose in Sūtra form. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1862. Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudhury, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 86. नवकण्डिकासूत्रव्याख्या by कर्कोपाध्याय ॥ Navakaṇḍikāsūtravyākhyā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 14. 12×4 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudhury, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on the Navakaṇḍikāsūtra of Kātyāyana by Karkopādhyāya.

Beginning:—ॐ नमो गणेशाय ॥ श्रौतकर्मानन्तरं स्मार्त्तान्यावसथ्यादीन्यनुविहितानि तत्र श्राद्धमुक्तं तद्व्याख्यमित्यत आह भगवान् कात्यायनः। अपरपक्षे श्राद्धं कुर्वीतेति। श्राद्धमिति कर्मणो नामधेयम्। द्रव्यगुणादावप्रसिद्धेः। तच्च समुदायस्य सन्निधानाविशेषाद्राजसूयवत् ॥

End:— शस्त्रहतस्येति जलादिमृतानुपलक्षयति तेन च एभ्यः सपिण्डसोदकसगोत्रेभ्यस्त्रयोदश्यां पार्वणश्राद्धं देयम्। शस्त्रादिमृतेभ्यस्तु चतुर्दश्यामपरपक्षे एकोद्दिष्टविधिना श्राद्धं देयम्। सर्वमिति सर्वतिथिफलम् ॥ १ ॥

Colophon:— इति कर्कोपाध्यायकृतं निगदव्याख्यानं समाप्तम् ॥

Post Colophon:—क्षयाहे ह्यमावास्या महालये द्वे नवाह्निके।
द्वात्रिंशत्कुरुते पिण्डा शेषाः सांकल्पमाविदुः ॥
षट् दर्शे त्रयो यज्ञे नवैवान्वष्टकासु च।
वाधिक्ये द्वादश प्रोक्ता एक एव क्षयेहनि ॥ २ ॥
पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामहाः।
एकोद्दिष्टं त्रिभिः कार्यं अन्यथा पितृघातकः ॥ ३ ॥
प्रत्यब्दं पार्वणं कार्या तस्य सर्वैः सुतैरपि।
एकोद्दिष्टमपुत्राणां पुंसः स्याद्योषितामपि ॥ ४ ॥
विषयः। श्राद्धसूत्रव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 91. Pt. II. P. 17. 192. Pt. III. P. 20. C. P. B. P. 525. B. M. (1908) P. 302, H. P. S. Cat. No. 956.

No. 87. नादबिन्दूपनिषत् ॥ Nādabindūpanisat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 25 in a line. Folio, 1. 8×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Devakṛṣṇa Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning :—ओंकारो दक्षिणः पक्षः उकारस्तूत्तरः स्मृतः ।
मकारस्तस्य पुच्छं वा अर्धमात्राशिरस्तथा ॥
पादौ रजस्तमस्तस्य शरीरं सत्वमुच्यते ।
धर्मस्य दक्षिणं चक्षुरधर्मश्चोत्तरं स्मृतम् ॥
भूर्लोकः पादयोस्तस्य भुवो लोकस्तु जानुनोः ।
स्वर्लोकः कटिदेशे तु नाभिदेशे महर्जगत् ॥
जनलोकस्तु हृदये कण्ठदेशे तपस्ततः ।
भ्रुवोर्ललाटमध्ये तु सत्यलोको व्यवस्थितः ॥

End :— तद्गतस्तन्मनासक्तः शनैर्मुंचेत्कलेवरम् ।
सुस्थितो योगचारेण सर्वसंगविवर्जितः ।
ततो विलीनपाशोऽसौ निर्मलः केवलः प्रभुः ।
तेनैव ब्रह्मभावेन परमानन्दमश्नुते ।
परमानन्दमश्नुत इति ॥

Colophon :— इति नादबिन्दूपनिषत्समाप्त इति ॥
विषयः । ओंकारवाच्यार्थप्रतिपादनम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 285. Pt. II. P. 61. 207. Pt. III. P. 61. R. M. Pt. I. P. 51. Ady. 203. B. S. C. P. 611. C. M. P. 109.

No. 88. नारायणोपनिषत् ॥ Nārāyaṇopaniṣat.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 7 on a page. Letters, 17 in a line. Folia, 4. $5\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Bhuvaneśvara Jhā, Mahisi, P. O. Bariahi, Bhagalpur. It differs with Ms. No. 89.

Beginning :—श्रीमते रामानुजाय नमः ॥ ओं नमो नारायणाय ॥ ओं अथ पुरुषो ह वै नारायणो कामयेत् प्रजाः सृजेयेति नारायणात् प्राणो जायते मनःसर्वेन्द्रियाणि च खं वायुर्ज्योतिरापश्च पृथिवी विश्वस्य धारिणी नारायणाद्ब्रह्मा जायते नारायणाद्रुद्रो जायते नारायणात्-प्रजापतिः जायन्ते नारायणादिन्द्रो जायते नारायणादष्टौ वसवो जायन्ते नारायणादेकादश रुद्राः जायन्ते नारायणाद् द्वादशादित्या जायन्ते ॥

End :— ओं एतदथर्वशिरो योधीते प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं नाशयति सायमधीयानो दिवसकृतं पापं नाशयति माध्यदिनमादिशाभिमुखो धीयानः पञ्चमहापातकोपपातकात् प्रमुच्यते सर्ववेदपारायणपुण्य लभते नारायणे सायुज्यमाप्नोति नारायणे सायुज्यमाप्नोति ॥

Colophon :— अथर्वणवेदोक्तनारायणोपनिषदं समाप्तम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 294 Pt. II. P. 64. Pt. III. P. 63. R. M. Vol. I. P. 12. Ādy. P. 205. C. P. B. P. 238. H. P. S. P. 1386. B. S. C. P. 610, 693. C. M. P. 110. Tan. Vol. II. P. 743. Tri. Cat. Vol. V. P. 6267.

No. 89. नारायणोपनिषत् ॥ Nārāyaṇopaniṣat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 1½. 11×5½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Būchana Thākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. The text differs from previous Ms.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ पुरुषो ह वै नारायणो कामयत प्रजाः सृजेयेति नारायणात् प्राणो जायते मनः सर्वेन्द्रियाणि च खं वायुर्ज्योतिरापः पृथिवी विश्वस्य धारिणी नारायणाद्ब्रह्मा जायते नारायणादिन्द्रो जायते नारायणाद् द्वादशादित्या रुद्रा वसवस्सर्वा देवताः सर्वाणि च भूतानि नारायणादेव समुत्पद्यंते ।

End :— ओमित्यग्रे व्याहरत नम इति पश्चात् । ओमित्येकाक्षरं नम इति द्वे अक्षरे नारायणायेति पंचाक्षराणि । एतद्वै नारायणस्याष्टाक्षरं पदं यो ह वै नारायणस्याष्टाक्षरपदमधीते अनुपब्रुवन्सर्वमायुरेति विन्दते प्राजापत्यरायस्पोषं गौष्पत्यं स देवोमृतत्वमश्नुते स देवोमृतत्वमश्नुते॥

Colophon :— इति नारायणोपनिषत् समाप्तम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 294. Pt. II. P. 64. Pt. III. P. 63. Ady. P. 205. C. P. B. P. 238. B. S. C. P. 610, 693. C. M. P. 110. Tan. Vol. II. P. 747. Tri. Cat. Vol. II. P. 6267-9.

No. 90. नारायणोपनिषद्दीपिका by शंकरानन्द ॥ Nārāyaṇopaniṣaddīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 3. 10½×3½ inches. Appearance, old. Prose. Torn. Place of deposit, Raj Library,

Darbhanga. Complete. Generally correct. Date? A commentary on Nārāyaṇopanisat by Śaṅkarānanda.

Beginning :—ओंनमो नारायणाय ॥

नारायणोपनिषदं भेदपर्वतभेदिनीं ।
व्याख्यास्ये ब्रह्मविद्याया जननीं पापहारिणीं ॥
सम्बन्धो विषयस्तद्वत् साधिकारिप्रयोजनः ।
सर्वोपनिषदां तुल्यस्तस्मान्नात्रोच्यते पृथक् ॥
पुरुषः परिपूर्णो देशकालवस्तुपरिच्छेदशून्य इत्यर्थः ह प्रसिद्धिः सर्वासूपनिषत्सु वै स्मर्य्यमाणः नारायणः आपो नारास्ता अयनं यस्य स नारायणः अथवा नरा प्रतिविम्बकल्पा एवायनमात्मत्वेनाश्रयो यस्य स नरायणः नरायण एव नारायण : अथवा नरा विच्छिन्नचित्तास्तेषामाश्रयोऽविद्या नरायणं तस्यायमाश्रयत्वेन विषयत्वेन च संबन्धान्नारायणः आराद्दुःखकारणानि न आरा ब्रह्मचर्य्यादीनि साधनान्युदर्कसुखानि तान्ययनानि प्राप्तिसाधनानि यस्य स नारायणः अथवा अराः संसारचक्रस्य कामक्रोधादयस्तेषामयनमविद्या येषां जीवानां ते अरायणा आत्मबोधशून्यास्तद्विपरीत आनन्दात्मा नारायणः अथवा नरनारायणावतारो नारायणो मुनिः निवृत्तिमार्गवर्तां परमो गुरुः ॥

End :— ततः कीर्त्तिंसुवर्णगोप्रजायुः प्राप्यानन्तरं जीवन्मृतोवाऽमृतत्वं ब्रह्मज्ञानं तत्साध्यञ्च फलं अश्नुते प्राप्नोति ततोऽमृतत्वमश्नुते व्याख्यातं अभ्यास उपनिषत्समाप्त्यर्थः ।

Colophon :— इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यश्रीशंकरानन्दभगवतः कृतौ नारायणोपनिषद्दीपिकायां द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥
समाप्तोपनिषद्दीपिकेति ॥ श्रीगोविन्दचरणेभ्यो नमः ॥
विषयः । नारायणोपनिषद्व्याख्या ॥

Previous Notice—C. C. Pt. I. P. 294. Pt. II. P. 64. Pt. III. P. 63. R. M. Pt. I. P. 91. C. P. B. P. 238. B. S. C. P. 664, 680. Tan. Vol. III. P. 1003-4. Tri. Cat. Vol. II. P. 6267-68.

No. 91. निघण्टुः ॥ Nighanṭuḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White and yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 11. 11×5½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1923. Place of deposit, Babu Būchana Ṭhākura, Karnpur. P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं ॥ गौः । ग्मा । ज्मा ।क्ष्मा । क्षामा । क्षोणी । क्षितिः । अवनिः । उर्वी । पृथ्वी । मही । रिपः । अदितिः । इला । निर्ऋतिः । भूः । भूमिः । पूषा । गातुः । गोत्रेत्येकविंशतिः पृथिवी-नामधेयानि ॥ १ ॥

End :— अश्विनौ । उषाः । सूर्या । वृषाकपायी । सरण्यूः । त्वष्टा । सविता । भगः । सूर्यः । पूषा । विष्णुः । विश्वानरः । वरुणः । केशी । केशिनः । वृषाकपिः । यमः । अज एकपात् । पृथिवी समुद्रः । अथर्वा । मनुः । दध्यङ् । आदित्याः । सप्त ऋषयः । देवाः । विश्वेदेवाः ।।साध्याः । वसवः । वाजिनः । देवपत्न्यो देवपत्न्य इत्येकत्रिंशत्पदानि ॥ ६ ॥ अग्निर्द्रविणोदा-अश्वोवायुः श्येनोश्विनौ षट् ॥

Colophon:— इति नैघण्टौ पंचमोध्यायः ॥ संवत् १९२३ ॥ राम ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 295. Pt. II. P. 64. 207 Pt. III. P. 63. C. P. B. P. 240. H. P. S. P. 1207-1211. B. S. C. P. 2. C. M. P. 4,7. Tan. Vol. III. P. 1195.

(A) निघण्टुः ॥ Nighanṭuḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 19. 11×4 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1927. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. Complete in 5 chapters.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :—तांवे इत्युपनामकेशवेन लिखितं परार्थं च संवत् १६२७ ॥ भाद्रपदे मासे कृष्णपक्षे अष्टम्यां सौम्यवासरेदं पुस्तकं संपूर्णम् ॥

No. 92. निरुक्तम् by यास्क ॥ Niruktam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 35 in a line. Folia, 11. 11×4½ inches. Appearance, new. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balıa, P. O. Sakri, Darbhanga. The Ms. contains only 3rd chapter.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ साम्बशिवाय नमः ॥ अथेमा अतिस्तुतय इत्याचक्षते । पिवासम्प्रत्यय स एव स्यान्महाभाग्याद्देवतायाः ॥

End of Ms :— गन्धर्वोसीति वैणवं दण्डं गृह्णात्याचार्य ॐ सपरिषत्कमभ्येत्याचार्य परिषद्मीचाते ।

Colophon :— नास्ति ॥

विषयः । ऋग्वेदमन्त्राणां व्याख्यान' निर्वचनञ्च ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 297. Pt. II. P. 66. Pt. III. P. 63. R. M. Pt. III. P. 316. A. C. Pt. I. P. 39. C. M. Vol. I. Pt. V. P. 6. C. P. B. P. 244. H. P. S. Cat. No. 1550. B. S. C. P. 3. Tan. Vol. III P. 1205. Tri. Cat. Vol. IV. P. 4979. Vol. V. P. 6144.

No. 93. नृसिंहतापनीयोपनिषत् ॥ Nṛsiṁhatāpanīyopanisat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 21. 11½×4½ inches. Appearance, old. Prose (Hymns). Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Siṁheśvara Jhā, Mahisi, P. O.

देवहितं यदायुः । स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ ओं शान्तिः ओं शान्तिः ओं शान्तिः । आपो ह वा इदमासन्सलिलमेव स प्रजापति-रेकः पुष्करपर्णे समभवत्तस्यांतर्मनसि कामः समवर्त्ततेदं सृज्येयमिति ॥

End :— नमस्ते भगवन्प्रसीदेति होचुर्न भेतव्यं प्रयच्छतेति होवाच कैषानुझोत्येष एवात्मेति होवाच ते होचुर्नमस्तुभ्यं वयं त इतीति ह प्रजापतिर्देवाननुशशा-सानुशशासेति तदेष श्लोकः ॥
ओं तमोतेति जानीयादनुज्ञातारमान्तरम् ।
अनुज्ञामद्वयं लब्ध्वा उपद्रष्टारमाव्रजेत् ॥

Colophon :— इति तापनीये नवमः ॥ ९ ॥ समाप्तेयं ता० ॥
ओं उग्रं वीरं महाविष्णुं ज्वलन्तं सर्वतोमुखम् ।
नृसिंहं भाषणं भद्रं मृत्युमृत्युं नमाम्यहम् ॥
नृसिंहाय विद्महे वज्रनखाय धीमहि तन्नो नृसिंहः प्रचोदयात ॥

विषयः । नृसिंहोपास्तिविधिः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 304. Pt. II. P. 66. 209, Pt. III. P. 65. Ady. P. 212-13. H. P. S. P. 183. C. M. P. 11. Tan. Vol. II. P. 853 Vol. III. P. 1413.

No. 95. परमहंसोपनिषत् ॥ Paramahaṁsopanisat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 2. 1¾×6 inches. Appearance, old. Prose (Hymns) and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur, P. O, Tajpur, Darbhanga. Worn out. Slightly damaged.

Beginning :—ओं श्रीगणेशाय नमः ॥ अथातः परमहंसानां समाधिविधिं व्याख्यास्यामः सच्छब्दवाच्यमविद्याशबलं ब्रह्म ब्रह्मणोऽव्यक्तमव्यक्तान्महन्महतो अहंकारः अहंकारात्पञ्चतन्मात्राणि पञ्चतन्मात्रेभ्यः पञ्चमहाभूतानि पञ्चमहाभूतेभ्योऽखिलं जगत्पञ्चानां भूतानामेकैकं द्विधा विभज्य स्वार्धभागं विहायार्धभागं चतुर्धा विभज्येतरेषु योजिते पञ्चीकृतं पञ्चीकरणं मायारूपदर्शनम् । अध्यारोपापवादाभ्यां निःप्रपञ्चं प्रपञ्च्यते ॥

End :—

अकर्ताहमभोक्ताहमसंगः परमेश्वरः ।
सदा मत्सन्निधानेन चेष्टते सर्वमिन्द्रियम् ॥
ब्रह्मैवाहं न संसारी मुक्तोहमिति भावयेत ।
अशक्नुवन्भावयितुं वाक्यमेतत्सदाभ्यसेत ॥
ध्यानयोगेन मासाच्च ब्रह्महत्यां व्यपोहति ।
संवत्सरकृताभ्यासात्सिद्ध्याष्टकमवाप्नुयात् ॥

Colophon :— इति परमहंसोपनिषत् समाप्ता ॥

No. 96. परमहंसोपनिषत् ॥ Paramahaṁsopanisat

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page Letters, 32 in a line Folia, 2. $10\frac{3}{4}\times6$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur, P. O. Tajpur, Darbhanga. An extract from Atharvaveda. Slightly damaged.

Beginning :—ओं श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ योगिनां परमहंसानां कोयं मार्गस्तेषां का स्थितिरिति नारदो भगवन्तमुपगम्योवाच । तं भगवानाह योयं परमहंसमार्गो लोके दुर्लभतरो न तु बाहुल्योपि यद्येकोपि भवति । स एव नित्यपूतस्थः । स एव वेदपुरुष इति विदुषो मन्यन्ते । महापुरुषो यश्चित्तं तत्सदा मय्येवावतिष्ठते तस्मादहं च तस्मिन्नेवावस्थीयते । असौ स्वपुत्र-

मित्रकलत्रबंध्वादीन् शिखायज्ञोपवीतं च । त्यागस्वाध्यायं च सर्वकर्माणि संन्यस्यायं ब्रह्माण्डं च हित्वा कौपीनं दण्डमाच्छादनं च स्वशरीरस्योपभोगार्थाय लोकस्योपकारार्थाय च परिग्रहेत्तच्च न मुख्योस्ति कोयं मुख्य इति चेदयं मुख्यः न दण्डं न शिखा न यज्ञोपवीतं न स्वाध्यायं नाच्छादनं च इति परमहंसः ॥

End :— सुखे निस्पृहस्त्यागो रागः सर्वत्र शुभाशुभयोरनभिस्नेहो न द्वेष्टि न मोदं च सर्वेषामिन्द्रियाणां गतिरूपं रमते आत्मनो वावस्थीयते स यतिः कथ्यते स एव योगी च स एव ज्ञानी च यत्पूर्णानन्दैकबोधस्तद्ब्रह्माहमिति कृतकृत्यो भवति कृतकृत्यो भवति ॥ हरिः ओं तत्सदिति ॥

Colophon :— इत्यथर्ववेदे परमहंसोपनिषत्समाप्तम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 325. Pt. II P. 72. 209. Pt. III. P. 70. Ady. P. 216. H. P. S P. 1401. B. S. C. P. 613. 684. C. M. P. 110. Tan. Vol. II. P. 797

No. 97. परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsāṅkasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 5. 9¾×4¼ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Jayakānta Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. It deals with the recitation of vedic hymns by Keśava in Mādhyandinīya Śākhā.

Beginning :—ओं नमो गणेशाय ॥

नत्वा गणपतिं वेदे परिभाषाङ्कसूत्रकम् ।
उच्यते केशवेनेदं वेदाध्यायिसुखाप्तये ॥ १ ॥
अत्रादौ माध्यन्दिनीयवेदपरिभाषाया अङ्का नवानां सूत्राणां मध्ये येन सूत्रेण पदादिमध्यान्तवर्णेषु संज्ञा जायते तद्विना पदादिवर्णेष्वेकसंज्ञा

जायते तदुच्यते । पदादौ पूर्वहल्भ्योर्द्वियोच्चारौ संपूर्वयोश्छन्दसि ॥
पदादौ वर्त्तमानयोराद्यहल्विहीनयोर्यकारवकारयोः संपूर्वयोश्चाप्यनयोः
क्रमाद्द्वित्वयकारोच्चारौ स्तः ॥

End :— तत्र व्यासः ।
मन्त्रादौ नाधिकारोस्ति सम्यक् पाठमजानतः ।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेयं सम्यक् पाठस्य सिद्धये ॥
स्वरतो वर्णतो हीनात्कर्मसिद्धिर्न भवति । स्वरतो वर्णतो युक्तो यो
वेदभागं पठति तस्य कर्मसिद्धिर्भवत्येव ॥
नवानामपि सूत्राणां कथिताः कारिकास्त्विमाः ।
केशवेन कृतास्ताः स्युर्वेदाध्ययनबोधिकाः ॥

Colophon :— इति माध्यन्दिनवेदपरिभाषाः समाप्ताः ॥
विषयः । माध्यन्दिनवेदाध्ययनक्रमः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 128. Pt. II. P. 25. Pt. III. P. 28. R. M. Pt. III. P. 208. H. P. S. P. 1182-3 B. S. C. P.162. 46.

(A) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāṣāṅkasūtram.

Substance .—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 11. 11×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Būchana Ṭhākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय .—Same.

(B) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāṣāṅkasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 10,

on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 4.11½×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Chandrakānta Miśra, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—same.

(C) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsāṅkasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 12 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 6. 12×4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1778, and San 1264 Sāl. Place of deposit, Babu Sarupalāl Pāṭhaka, Murali, P. O. Bhaptiahi, Bhagalpur. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :—चैत्रशुक्लषष्ठ्यां कुजे सन १२६४ साल शाके १७७८ श्रीप्यारेशर्म-लिखितैषातिपुस्तकी ॥

(D) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsāṅkasūtram.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 8 on a page, Letters, 72 in a line. Folia, 4. 15×4 inches. Appearance, fresh. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vrajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsāṅkasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 4. 12¼×4¾ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect, Date ? Place of deposit, Babu Bhagīratha Thākur, Sajhuar, P. O. Bahera, Darbhanga. Slightly damaged. Differs with other mss.

Beginning, End, Colophon, विषय .—Same.

(F) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsāṅkasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper Lines, 10 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 4. 12×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Babu Bhagīratha Thākura, Sajhuar, P. O Bahera, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय ·—Same.

(G) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsāṅkasūtram.

Substance .—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 5. 10×4½ inches. Appearance, old Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Jatādhara Jhā, Madhupur, P. O. Kamtaul, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same

(H) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsāṅkasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 7 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 8. 11×3½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally corret. Date ? Place of deposit, Pandit Maheśa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged, It differs at the end with previous mss.

Beginning, Colophon, विषय :—Same.

End :— नवानामपि सूत्राणां षणिमताः कारिकास्त्विमाः ।
केशवेन कृतास्तास्तास्युर्वेदाध्ययनबोधकाः ॥
परिभाषाङ्कसूत्रञ्च यजुर्वेदस्य कारिका ।
दैवविल्केशवेनेदं कृतं ह्रस्तस्वरान्विताः ॥ ३ ॥
ह्रस्वोदात्तादिभिर्भेदैर्हस्तसंस्वरलक्षणम् ।
शिक्षादिभिः षडङ्गैश्च विज्ञेयं नवपाठकैः ॥ ४ ॥

(I) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsāṅkasūtram.

Substance : —Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 25 in a line. Folia, 8. 11×5 inches. Appearance, tolerable Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same as in "H".

(J) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Pribhāsāṅkasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. White and brown paper. Lines, 11 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 6. 11×4½

inches. Appearance, new. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same as in "H".

(K) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsānkasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 5. $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, new. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sadānanda Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same as in "H"

(L) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsānkasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 3. $14 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Duhkhamochana Jhā, Tumaul, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same as in "H".

(M) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsānkasūtram.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 9. 11×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Inccorrect.

Date ? Place of deposit, Pandıt Lokanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same as in "H".

(N) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāṣāṅkasūtram.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 5 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 13. $11\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, new. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Bikala Jhā, Lalaganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same as in "H"

(O) परिभायाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Pribhāṣānkasūtram.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. ·Letters, 40 in line. Folia, 6. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Chummana Khān, Hanuman Nagar, P. O. Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same as in "H".

(P) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsāṅkasūtram.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 35 in a line. Folıa, 9. 10×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date,

Śaka 1764. Place of deposit, Babu Budhana Miśra, Sukpur, P. O. Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same as in "H".

Post Colophon :—शाके १७६४ सन १२५० शाल फाल्गुनशुक्लचतुर्थ्यां शनौ ॥

(Q) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Pribhāsāṅkasūtram.

Substance.—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 8. 11×4¾ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Samvat 1934. Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same as in "H".

(R) परिभाषाङ्कसूत्रम् by केशव ॥ Paribhāsāṅkasūtram.

Substance,—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 6. 11×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Badana Miśra, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged.

End, Colophon, विषय :—Same as in "H".

Beginning :—Wanting.

No 97. परिव्राजकोपनिषत ॥ Parivrājakopanisat.

Substance :—Character, Bengalī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters 40 in a line. Folia, 2. 10×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date ?

Slightly damaged Place of deposit, Babu Phula Jhā, Bamari, P. O. Parsarma, Bhagalpur.

Beginning :—ओं नमः परमात्मने ॥ अथ परिव्राजकोपनिषत् ॥ ओं सह नाववत्विति ओं शान्तिः ॥ ३ ॥ अथ यतेर्नियमः कथमिति पृष्टवान्नारदः पितामहं पुरस्कृत्य । पितामहस्तं प्रत्युवाच । विरक्तः संन्यस्य वर्षासु ध्रुव शीलो-ष्टौमा.स्त्वेकाकी यतिश्चरेत ॥

End :— एतदेव मुमुक्षुः सर्वदा संसारतारकमनुस्मरन् जीवन्मुक्तो वसेत् । अधिकारिविशेषेण कैवल्यप्राप्त्युपायमन्विष्येदित्युपनिषत ॥ ओं ॥

Colophon :— इति परिव्राजकोपनिषदि सप्तमोपदेशः सम्पूर्णः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 330. Ady. 217, 204. B. S. C. P. 694.

No. 98. पिण्डपितृयज्ञ: by कर्क ॥ Piṇḍapitṛyajñaḥ.

Substance :—Character. Maithilī. Palm leaves Lines, 5 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 7. 14×2 inches. Appearance, old. Hymns Correct. Complete. Date ? Place of deposit, Pandit Premadhara Jhā, Ujan, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A part of Kalpasūtra with the commentary of Karkopādhyāya, dealing with Piṇḍapitṛyajña, Damaged.

Beginning :—नमो रामाय ॥ अपराह्णे पिण्डपितृयज्ञश्चन्द्रादर्शनेमावास्यायान्दक्षि-णाग्नौ अयणीहोमञ्च परिस्तीर्य तम्पूर्ववत्पात्रासादनमेकशोपरेण गार्हपत्य-ञ्चरुमपूर्णं स्त्रुवं वा तूष्णींगृहीत्वोत्तरेण दक्षिणाग्निमवहन्ति तिष्ठन्स-कृत्फलीकरोति सारतण्डुलमपूर्णं श्रपयित्वाभिघार्य्योंद्वास्यमेचाणेन जुहो...य इति सोमायेति च प्रास्य तद्दक्षिणेनोल्लिखत्यपहता इत्यपरेण वोल्मुकं परस्तात्करोति ये रूपाणीत्युदपात्रे णावने ...

End :— भिन्नकालमत्यङ्गं भवति यथा अग्निहोत्रार्थमुद्धरणं । लिङ्गं वचनं द्रष्टव्यं । अनुग्रहवचनं । [अर्थवादोऽङ्गत्वेप्युपपद्यते । अप्यनाहिताग्निना कार्यं इति वचनं । तस्मादङ्गं पिण्डपितृयज्ञ इति ॥

Colophon :— इत्युपाध्यायकर्क्कु...

विषयः । पिण्डपितृयज्ञः ।

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 337. P. II. P. 75 Pt. III. P. 72.

No. 99. प्रतिज्ञासूत्रं सभाष्यम् by अनन्तयाज्ञिक ॥ Pratijñāsūtraṁ Sabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 7 on a page. Letters, 25 in a line. Folia, 17. 12×4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga. Pratijñasūtra with a commentary by Ananta Yājñika.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ प्रतिज्ञा ॥ मन्त्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयम् । तस्मिंश्शुक्ले यजुषाम्नाये माध्यन्दिनीयके मन्त्रे स्वरप्रक्रियाहृद्युदात्तः श्रुतिमूले स्वरितस्त्वेवं जात्यादयोभिहिता ब्राह्मणे तूदात्तानुदात्तौ भाषिकस्वरौ तानस्वराणि छन्दोवत्सूत्राणि ॥

End :— अथानुस्वारस्य द० मित्यादेशः शषसहरेफेषु परेषु तत्र त्रैविध्यमाख्यातं ह्रस्वदीर्घगुरुभेदैर्दीर्घात्परोह्रस्वो ह्रस्वात्परो दीर्घो गुरौ परं गुरुः परसवर्णं-षत्प्रकृत्या चान्यत्र विसर्गेष्वीषद्विरामः पदाद्यस्य संयुक्ताकारस्येषद्दीर्घता च भवतीषद्दीर्घता च भवति ॥ २ ॥

Colophon :— इति प्रतिज्ञासूत्रं परिशिष्टसंज्ञम् ॥

Beginning of Bhasya:—श्री साम्बसदाशिव ॥ अस्य प्रतिज्ञासूत्रस्य भाष्यं लिख्यते ।

अम्बा योनि जगद्योनिमयोनिं योनिजं जनम् ।

योनिः सा त्रायते तं वन्देऽहं हंसरूपिणम् ॥ १ ॥

योनियोगवशं धरा योनिजायोनिजं जगत् ।

सोमसोममहं वन्दे जङ्गमाजङ्गमात्मकम् ॥

तत्र भगवानाचार्यः प्रत्यूहसंघातविघाताय स्वचिकीर्षितसमाप्त्यै वा मङ्गलार्थस्यानन्तर्यार्थस्य वाथशब्दस्यैकवृन्तगतफलद्वयन्यायेनैकशेषेणावृत्या वा वदन् शिष्यबुद्धिसमाधये प्रतिजानीते । अथ प्रतिज्ञेति ॥ विधास्यत इति सूत्रशेषः ॥

End :— यदाद्यस्येति । त्विभ्रत्यभ्रमाभूदत आद्याकारस्येति यथा त्वसोः पवित्रम् । अत्र वकारयकारयोरीषद्दीर्घोच्चारणं यथा भवति तथा पठनीयं एवं परमेष्ठ्यादिषु ज्ञेयम् । अत एवाध्यायसमाप्तौ दीर्घपाठे इति संप्रदायविदो लिखन्ति । द्विरभ्यासः परिसमाप्त्यर्थः । अन्ये विस्तरशः स्वरसंस्काराः पञ्चदश शाखासाधारण्येन प्रातिशाख्ये उपनिबद्धाइति ॥ ॥

Colophon :— इति अनन्तयाज्ञिकविरचिते प्रतिज्ञासूत्रभाष्ये तृतीया कण्डिका । समाप्तं चैतत्प्रतिज्ञासूत्रभाष्यम् ॥

विषयः । सभाष्ये प्रतिज्ञासूत्रे कात्यायनीये उदात्तादीनामुच्चारणभेदाः प्रदर्शिताः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 349. Pt. III. P. 72. R. M. Pt. VIII. P. 29. H P. S. Cat. No. 944.

(A) प्रतिज्ञासूत्रभाष्यम् by अनन्तयाज्ञिक ॥ Pratijñāsūtrabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 11. 15×4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally correct. Date, San 1284 Sāl. Place of deposit, Pandit Vrajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) प्रतिज्ञासूत्रभाष्यम् by अनन्तयाज्ञिक ॥ Pratijñāsūtrabhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 25. 17×4 inches.

Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date, San 1278 Sāl. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय .—Same.

Post Colophon :—समाप्तश्चैतत्प्रतिज्ञासूत्रभाष्यम् । सन १२७८ साल । आषाढ-कृष्णाचतुर्दश्यां भृगुवासरे मुजवनाग्रामावस्थितवलिग्रामसं श्रीराजेश्वर-शर्मणा लिखितमिदं पुस्तकम् । स्वपाठार्थम् ॥ श्रीकाश्यां पुरि ॥ श्रीविश्वेश्वरो जयति ॥

(C) प्रतिज्ञासूत्रभाष्यम् by अनन्तयाज्ञिक ॥ Pratijñāsūtrabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 7. 13¾×½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, San 1287 Sāl. Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga A commentary on Pratijñāsūtra of Kātyāyana by Ananta Yājñika. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) प्रतिज्ञासूत्रभाष्यम् by अनन्तयाज्ञिक ॥ Pratijñāsūtrabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 18. 11×4½ inches Appearance, old. Prose. Complete. Correct Date ? Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) प्रतिज्ञासूत्रभाष्यम् by अनन्तयाज्ञिक ॥ Pratijñāsūtrabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 16. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Mahesa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon :—Wanting.

No. 100. प्रतिज्ञासूत्रवृत्ति : by केशव ॥ Pratijñāsūtravṛttih.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 12×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, San 1270 Sāl. Place of deposit, Babu Buchana Ṭhākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on the Sūtra of Kātyāyana by Kesava.

Beginning :—श्रीमत्कात्यायनं वन्दे मुनिश्रेष्ठं च याजुषम् ।
यस्तेने कल्पशास्त्रं तं याज्ञवल्क्यसुतं गुरुम् ॥
अथ प्रातिशाख्यसूत्रकथनानन्तरं प्रतिज्ञा विधास्यत इति शेषः ।प्रति-ज्ञायते शेषसंस्कारो यया सा प्रतिज्ञा अत्राहं प्रत्ययः कृदन्तं पदमिदं अत्र मन्त्रब्राह्मणयोर्वेदनामधेयम्भवति मन्त्रा इषेत्वादिखं ब्रह्मान्ताः ब्राह्मणानि व्रतमुपैष्यन्तादीनि प्राश्नीपुत्रादन्तानि । मन्त्रश्च ब्राह्मणाश्च मन्त्रब्राह्मणे तयोर्मन्त्रब्राह्मणयोः इत्यत्रेतरयोगे समासो द्वन्द्वः । नाम एव नामधेयम् । अत्र तु स्वार्थे नामशब्दाद्धेयः प्रत्ययस्तद्धितः । वेदश्च तन्नामधेयश्च वेदनामधेयम् । इत्यत्र कर्मधारयः समासः । अत्र प्रतिज्ञा-शब्देन प्रक्रिया बोद्धव्या तथा च मन्त्रब्राह्मणयोरित्युभयमत्र संवध्येते ॥

End :— सूत्रैः ससुधांशुभिर्विलसिते शिक्षा प्रतिज्ञाभिधा ।
वेदाब्धौ मुनिना कृता भगवता कात्यायनेनाङ्कृता ॥

तस्यां गोकुलसूनुकेशवकृता वृत्तिस्तु संगृह्यताम् ।
धीरैः साधुपदानुभिर्यदपि सा संभाव्यदोषैर्युता ॥ १७ ॥

Colophon :—इति केशवविरचितप्रतिज्ञासूत्रवृत्तौ तृतीयकण्डिकासूत्रवृत्तिः समाप्ता । ३ ।
सन १२-७० साल ॥
विषयः । कात्यायनप्रतिज्ञासूत्रव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P 349. Pt. II. P. 210. Pt III. P. 74. H. P. S. P. 775. B. S. C. P. 44.

(A) प्रतिज्ञासूत्रवृत्ति : by केशव ॥ Pratijñásūtravṛttiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 8. 13½ × 4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Last verse wanting.

Beginning, End, except last verse, Colophon, विषय :—
Same.

No. 101. प्रश्नोपनिषत ॥ Praśnopanisat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 6. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. Marked with marginal notes.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐ भद्रं कर्णेभिः । ॐ सुकेशा च भारद्वाजः ।
शैब्यश्च सत्यकामः । सौर्यायणी च गार्ग्यः । कौशल्यश्चाश्वलायनो भार्गवो
वैदर्भिः । कबन्धी कात्यायनस्ते हैते ब्रह्मपरा ब्रह्मनिष्ठाः । परं ब्रह्मान्वेष-

माणाः । एष ह वै तत्सर्वं वक्ष्यतीति । ते हसमित्पाणयो भगवन्तं पिप्पलादमुपसन्नास्तान्ह स ऋषिरुवाच ॥ भूय एव तपसा । ब्रह्मचर्येण श्रद्धया । संवत्सरं संवत्स्यथ । यथाकामं प्रश्नान्पृच्छथ । यदि विज्ञास्यामः ॥

End :— तदेष श्लोकः ।
अरा इव रथनाभौ कला यस्मिन्प्रतिष्ठिताः ।
तम्वेद्यं पुरुषं वेद यथा मा वो मृत्युः परिव्यथा इति ॥
तान्होवाचैतावदेवाहमेतत्परम्ब्रह्म वेद नातः परमस्तीति । ते तमर्चयन्तस्त्वं हि नः पिता योस्माकमविद्यायाः परं पारं तारयसीति । नमः परमऋषिभ्यो नमः परमऋषिभ्यः ॥

Colophon :— इति अथर्वणीये प्रश्नोपनिषत्समाप्ता षष्ठः प्रश्नः ॥ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः । ओं तत्सद्ब्रह्मणे ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 359. Pt. II. P. 81, 211. Pt. III. P. 76. Ady. P. 221. C. S. C. Vol. X. P. 525. H. P. S. P. 1104. B. S. C. P. 660, 672. Tri. Cat. Vol. IV. P. 5984. Vol. V. P. 6722. Tan. Vol. II. P. 858.

(A) प्रश्नोपनिषत् ॥ Prasnopanisat.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 4. 12×5 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Rāghava Jhā, Andauli, P. O. Madhavapur, Darbhanga. Contains the commentary of Śankarāchārya on it.

Beginning, End, Colophon विषय :—Same.

No 102 प्रश्नोपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य ॥ Prasnopanisadbhāsyam.

Substance :—Character, Bengali, White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 15. 14×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date, Saka 1629. Place of deposit, Babu Bhagīratha Thākur, Sajhuar. P. O. Bahera, Darbhanga. Slightly damaged. A commentary on Prasnopanisat of Atharvan Veda by Śankarāchārya.

Beginning :—श्रीं नमः परमदेवतायै ॥ मन्त्रोक्तस्यार्थस्य विस्तरानुवादि इदं ब्राह्मणमारभ्यते । ऋषिप्रश्नप्रतिवचनाख्यायिका तु विद्यास्तुतये । एवं संवत्सरब्रह्मचर्यसंवासादियुक्तैस्तपोयुक्तैर्ग्राह्या । पिप्पलादिवत्सर्वज्ञकल्पैराचार्यैर्वक्तव्या च न येन केनचिदिति विद्यां स्तौति । ब्रह्मचर्यादिसाधनसूचनाच्च तत्कर्त्तव्यता स्यात। सुकेशा नामतः भरद्वाजस्यापत्यं भारद्वाजः शैब्यश्च शिवेरपत्यं शैब्यः सत्यकामो नामतः सौर्यायणि सूर्यस्यापत्यं सौर्यः तस्यापत्यं सौर्यायणिः छान्दसं दीर्घः सौर्यायणीति वा ॥

End :— त्वं हि नोऽस्माकं पिता ब्रह्मशरीरस्य विद्यया जनयितृत्वात ।नित्यस्याजरामरस्याभयस्य त्वमेवमस्माकं अविद्याया विपरीतविज्ञानाजरामरणरोगदुःखादिग्राहादविद्यामहोदधिर्विद्याप्लवेन परमं पुनरावृत्तिलक्षणां मोक्षाख्यं महोदधेरिव पारं तारयसि अस्मानित्यतः पितृत्वं तवास्मान् इत्युपपन्नं इतरस्मादितरोपि हि पिता शरीरमात्रं जनयति तथा संपूज्यतमो लोके किमु वक्तव्यमात्यन्तिकाभयस्य दातुरित्यभिप्रायः । नमः परमऋषिभ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृभ्यो नमः परमर्षिभ्य इति द्विर्वचनमादरार्थम् ॥

Colophon :— इति श्री गोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य भगवतः कृतावाथर्वणोपनिषत्सु प्रश्नभाष्यविवरणं समाप्तम् ॥ इति प्रश्नभाष्यम् ॥

Post Colophon :—नवकररसचन्द्रैः सम्मिते शाकवर्षे ।
गतवति खररश्मौ चित्रमाद्यंशलेशम् ॥

अखिलविदिदमभाष्यं प्रश्नभाष्यं समग्रं ।
हरपुरमधितिष्ठन् श्रीद्विजो रामकान्तः ॥
ओं नमः परमात्मने ॥
विषयः । अथर्ववेदीयप्रश्नोपनिषद्विवरणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 359. Pt. II. P. 81, 211. Pt. III. P. 76. Ady. P. 221. H. P. S. P. 1105. B. S. C. P. 641, 661. Tan. Vol. III. P. 1012.

No. 103. प्रश्नोपनिषद्भाष्यविवरणम् by नारायणेन्द्रसरस्वती ॥ Prasnopanisadbhāsyavivaraṇam.

Substance :—Character Devanāgarī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 36. 13×6¼ inches. Appearance, old. Prose, Complete. Generally correct. Date? Saṁvat 1813. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā; Mahespur, P. O. Tajpur, Darbhanga. A commentary or Bhāṣya on Praṣnopaniṣat by Śaukarāchārya with the commentary on Bhāsya by Nārāyaṇendra Sarasvatī. Worn out. Slightly damaged.

Beginning of Prasnopanisat :—ओं सुकेशा च भारद्वाजः शैब्यश्च सत्यकामः सौर्यायणी च गार्ग्यः कौशल्यश्चाश्वलायनो भार्गवो वैदर्भिः कवन्धी कात्यायनस्तेहैते ब्रह्मपरा ब्रह्मनिष्ठाः परं ब्रह्मान्वेषमाणा एष ह वै तत्सर्वं वक्ष्यतीति ते ह समित्पाणयो भगवन्तं पिप्पलादमुपसन्नास्तान् ह स ऋषिरुवाच भूय एव तपसा ब्रह्मचर्येण श्रद्धया संवत्सरं संवत्स्यथ यथाकामं प्रश्नान् पृच्छथ यदि विज्ञास्यामः सर्वं ह वो वक्ष्याम इत्यथ कवन्धी कात्यायन उपेत्य पप्रच्छ भगवन् कुतो ह वा इमाः प्रजाः प्रजायन्त इति तस्मै स होवाच ॥

Beginning of Bhasya :—ओं नमः परमात्मने नमः ॥ मन्त्रोक्तस्यार्थस्य विस्तरानुवादीदं ब्राह्मणमारभ्यते ऋषिप्रश्नप्रतिवचनाख्यायिका तु विद्यास्तुतये

एवं संवत्सरब्रह्मचर्यसंवासादितयो युक्तैर्ब्राह्मा पिप्पलादवत्सर्वज्ञकल्पै-राचार्यैर्वक्तव्या च न येन केनचिदिति विद्यां स्तौति ॥

Beginning of Commentary on Bhasya :—ओं नमः परात्मने नमः ॥ अथर्वणो ब्रह्मा देवानामित्यादिमन्त्रैरेवास्मतत्वस्य निर्णीतत्वात्तत्रैव ब्राह्मणेन तदभिधानं पुनरुक्तमित्याशंक्य तस्यैवेह विस्तरेण प्राणोपासनादिसाध-नसाहित्येनाभिधानान्न पौनरुक्त्यमिति वदन् ब्राह्मणमवतारयति मन्त्रेति।

End of Upanisat :—तान्होवाचैतावदेवाहमेतत्परं ब्रह्म वेद नातः परमस्तीति ते तमर्चयन्तस्त्वं हि नः पिता योऽस्माकमविद्यायाः परं पारं तारयसीति नमः परमऋषिभ्यो नमः परमऋषिभ्यः ॥

End of Bhasya :—इतरस्मादितरोपिहि पिता शरीरमात्रं जनयति तथापि स पूज्यतमो लोके किमुत वक्तव्यं आत्यन्तिकाभयस्य दातुरित्यभिप्रायः । नमःपरमर्षि-भ्यो ब्रह्मविद्यासंप्रदायकर्तृभ्यो नमः परमर्षिभ्य इति द्विर्वचनमादरार्थम्॥

End of Commentary on Bhasya:—इतरस्मादिति पितृत्वादेव किं पूज्यतरत्वं किमु वक्तव्यमित्यर्थः । अतएव वाजसनेयके मां चापि स ह दास्यायेत्युक्तमिति भावः ॥

Colophon :— इति प्रश्नोपनिषत्समाप्ता ।

Colophon of Bhasya:— इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरि-ब्राजकाचार्यशंकरभगवतः कृतावाथर्वणोपनिषत्प्रश्नभाष्यं संपूर्णम् ॥

Colophon of Commentary on Bhasya :— इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राज-काचार्यश्रीमत्कैवल्येन्द्रशिष्यज्ञानेन्द्रगुरुचरणसेविनारायणेन्द्रसरस्वतीवि-रचितंप्रश्नोपनिषद्भाष्यविवरणं समाप्तम् ॥ संवत १८८३ माघशुक्लनवम्यां चन्द्रे वासरे समाप्तम् ॥

विषयः । प्रश्नोपनिषदि शंकरभाष्यस्य व्याख्यानं नारायणेन्द्रसरस्वती-विरचितम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 359. Pt. II. P. 81. 211. Pt. III. P. 76. Ady- P. 221. H. P. S. P. 1105. B. S. C. P. 661. 641. Tan. Vol. III. P. 1012.

No. 104. प्रातिशाख्यम् by कात्यायन ॥ Prātisākhyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 21. 11×3½ inches Appearance, old. Sūtras. Complete. Generally correct. Date, San 1280 sāl. Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning :—जपादौ नाधिकारोस्ति सम्यक् पाठमजानतः ।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेयं सम्यक् पाठस्य सिद्धये ॥
स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियमः ॥ लौकिकानामर्थपूर्वकत्वात् । न सम-
त्वात । स्याद्वाम्नायधर्मित्वाच्छन्दसि नियमः । यत्तन्न । वायुः खात् ।
शब्दस्तत खं करोपसंघातादीन्वाक् त्रीणि स्थानानि । द्व करणे । शरीरात् ।
शरीरं । शरीरे ॥ तेषा६० स उदस्त्रैकाल्यम् ॥ ओंकारः स्वाध्यायादौ ॥
ओंकाराथकारौ

End :— अथ पदगोत्राणि ॥
भारद्वाजकमाख्यातं भार्गवन्नाम भाष्यते ।
वाशिष्ठमुपसर्गास्तु निपातः काश्यपः स्मृतः ॥
अथ पददेवता. ॥
सर्वन्तु सौम्ययाख्यातं नाम वायव्यमिष्यते ।
अग्नेयस्तूपसर्गः स्यान्निपातो वारुण. स्मृतः ॥
इत्याह स्वरसंस्कारप्रतिष्ठापयिता भगवान्कात्यायनः । वृद्धं वृद्धिः ॥

Colophon :— इति श्रीकात्यायनसूत्रे प्रातिशाख्ये अष्टमोध्यायः समाप्तमिदं प्रातिशाख्यम् ॥

Post Colophon :—श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीगुरवे नमः ॥ सन १२८० साल
श्रीझिङ्गुरशर्मणो लिखितमिदम् ॥ श्रीअन्नपूर्णादेव्यै नमः ॥
विषयः । वैदिकव्याकरणम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 362. Pt. II. P. 81. Pt. III. 77. C. P. B. P. 298. D. C. P. 206. H. P. S. No. 896. Tri. Cat. Vol. III. P. 3691. 4133. Vol. V. P. 6650, 6656.

(A) प्रातिशाख्यसूत्रम् by कात्यायन ॥ Prātiśākhyasūtram.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 18. $13\frac{3}{8} \times 4\frac{1}{2}$ inches Appearance, fair. Sūtras Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1936. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय, —Same.

(B) प्रातिशाख्यसूत्रम् by कात्यायन ॥ Prātiśākhyasūtram.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters. 38 in a line. Folia, 11. 12×5 inches. Appearance, fair. Sūtra form. Complete. Generally correct. Date, San. 1287. Place of deposit, Pandit Kuñjabihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Sūtras numbered in red ink. Chapter coloured with red chalk.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :—शैलाष्टकर्णेन्दुमिते च वर्षे तैषे सिते गौरितिथौ हि भूजे ।
नेवाजिशर्मा विलिखत्स्वबुध्या सुप्रातिशाख्यं बहुकार्यहेतोः ॥

(C) प्रातिशाख्यम् by कात्यायन ॥ Prātiśākhyam.

Substance —Character, Maithilī. Yellow paper Lines, 8. on a page. Letters, 38 in a line. 16 $11\frac{3}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Ap-

pearance, old. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) प्रातिशाख्यम् by कात्यायन। Prātiśākhyam.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 11. 15×4 inches. Appearance, tolerable. Sūtras. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vrajmahana Jhā, Nanaur P.O. Tamuria, Darbhanga. Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) प्रातिशाख्यम् by कात्यायन ॥ Prātiśākhyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 85 in a line. Folia, 28. 15×4 inches Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vrajmohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. Damaged.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon:—Wanting.

No. 105 प्रातिशाख्यदीपिका by रात्रि ॥ Prātiśākhyadīpikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page Letters, 38 in a line. Folia, 151. 10×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Samvat 1841. Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jha, Maubehat, P. O.

Putai, Darbhanga. A commentary on Prātisákhya of Kātyāyana by Rātri. Slightly damaged.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा गुरुपदाम्भोजं कातीयादीनृषीनपि ।
क्रियते बालबोधाय प्रातीशाख्यस्य दिपिका ॥ १ ॥
नानाग्रन्थान् समालोक्य उवटादिकृतानपि ।
शिक्षाश्च संप्रदायाश्च तथाध्येतृगणस्य च ॥ २ ॥
सम्यगुच्चरितो मन्त्रो भवेत्कामधुगित्ययम् ।
नियमः क्रियते श्रुत्वा तथा सूत्रकृतापि च ॥ ३ ॥
जपादौ नाधिकारोस्ति सम्यक् पाठमजानतः ।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेयं सम्यक् पाठस्य सिद्धये ॥ ४ ॥
सूत्रम् । स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियमः । स्वरउदात्तानुदात्तस्वरितप्रचयलक्षणः । संस्कारो लोपागमवर्णविकारप्रकृतिभावलक्षणो वक्ष्यमाणः तयोश्छन्दसि नियमोऽधिकृतो वेदितव्यः ॥ शिष्यबुद्धिसमाधये ॥

End :— इत्याह स्वरसंस्कारप्रतिष्ठापयिता भगवान्कात्यायनः इत्याह स्म । वृद्धं वृद्धिः । व्याकरणापेक्षया विशेषविधानाद्वृद्धमिदं शास्त्रमत एतदध्येतृणां वृद्धिर्भवतीति इत्युक्तार्थः ॥
अदृश्यभावान्मतिविभ्रमाच्च यत्किंचिदून' लिखितं मयात्र ।
तत्सर्वमार्यैः परिशोधनीयं दोषो न देयः खलु लेखकस्य ॥

Colophon :— इति श्रीसदाशिवाग्निहोतृसुतरात्रिकृता प्रातिशाख्यदीपिका समाप्ता ॥

Post Colophon :—श्रीरस्तु ॥ आश्विने मासे कृष्णपक्षे द्वितीयायां तिथौ सोमवासरे लिखितं राक्षसनामसंवत्सरे दक्षिणायने वर्षाऋतौ संवत् १८४१ इति श्रीकृष्णादीक्षितात्मज नारायणदीक्षितेन लिखितं स्वार्थं परोपकारार्थं ॥
विषयः । प्रातिशाख्यस्य टीका ॥

Previous Notice :—H. P. S. Vol II. P. 744.

(A) प्रातिशाख्यदीपिका by रात्रि ॥ Prātiśākhyadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 131. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Rātri.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon :—Wanting.

(B) प्रातिशाख्यदीपिका by रात्रि ॥ Prātiśākhyadīpikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 50. 11×5 inches. Appearance; old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Maheśa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Rātri.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon :—Wanting.

No. 106. प्रातिशाख्यभाष्यम् by उव्वट ॥ Prātiśākhyabhāṣyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 108. 11×5½ inches Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Babu Buchana Ṭhākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Ubbaṭa

Beginning :—श्रीमन्महागणपतये नमः ॥ अथ प्रातिशाख्यभाष्यं लिख्यते ॥
यस्य भृङ्गावलिः कण्ठे श्रुतदानाम्बुपूरिते ।

भाति रुद्राक्षमालेव स नः पायाद्गणाधिपः ॥ १ ॥
जपादौ नाधिकारोस्ति सम्यक् पाठमजानतः ।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेयं सम्यक् पाठस्य सिद्धये ॥ २ ॥
स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियमः ॥ स्वर उदात्तानुदात्तस्वरितप्रचितलक्षणः ।
संस्कारो लोपागमवर्णविकारप्रकृतिभावलक्षणः तयोः स्वरसंस्कारयो-श्छन्दसि विषये नियमोऽधिकृतो वेदितव्यः ॥

End :— इत्याह स्वरसंस्कारप्रतिष्ठापयिता भगवान्कात्यायनः । एवं स्वरसंस्कारप्रतिष्ठापयिता भगवान्कात्यायन इदं शास्त्रमाह वृद्धं वृद्धिः एतदुक्तार्थम् ॥

Colophon :— इत्यानन्दपुरवास्तव्यवज्रटसूनुनोव्वटेन कृते मातृमोदाख्ये प्रातिशाख्य भाष्ये अष्टमोध्यायः ॥ ८ ॥
विषयः । कात्यायनप्रणीतप्रातिशाख्यस्योव्वटप्रणीतभाष्यम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 362. Pt. II. P. 81. Pt. III. P. 77. R. M. Pt. IV. P. 54. C. P. B. P. 298. H. P. S. Cat. No. 273. B. S. C. P. 13, 62. D. C. P. 216.

(A) प्रातिशाख्यभाष्यम् by उव्वट ॥ Prātiśākhyabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White and yellow paper. Lines, 7 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 141. $11 \times 3\frac{3}{4}$ inches. Appearance, new. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Govardhana Jhā, Balia, P.O. Sakri, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Ubbaṭa.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) प्रातिशाख्यभाष्यम् by उव्वट ॥ Prātiśākhyabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 99. $13\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches

Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1081. Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P.O. Putai, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Ubbaṭa. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same

Post Colophon :—भूव्योमवेदद्वयभूमितेब्दे मार्गे शिवे भास्करके कलानिधेः।
तिथौ कृतं वज्रटसूनुना यल्लिलेख प्रेमातिनेवाजिशर्मा ॥ १

———

(C) प्रातिशाख्यभाष्यम् by उब्बट ॥ Prātiśākhyabhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 125. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date, San 1280 sāl. Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Ubbaṭa.

Beginning, End, Colophon, विषय:— Same.

Post Colophon :—सन १२८० साल श्रीभिक्षुरशर्मणा लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

———

(D) प्रातिशाख्यभाष्यम् by उब्बट ॥ Prātiśākhyabhāsyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 103. 11×4¾ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1933. Place of deposit, Pandit Jīvanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same,

———

(E) प्रातिशाख्यभाष्यम् by उव्वट ॥ Prātiśākhyabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 11 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 65. 14×5 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Subhadra Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Ubbaṭa.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(F) प्रातिशाख्यभाष्यम् by उव्वट ॥ Prātiśākhyabhāsyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. Yellow paper. Lines, 6 on a page. Letters, 31 in a line. Folia, 198 10×4 inches?. Appearance, new. Prose. Complete. Generally corıect. Date Place of deposit, Pandit Bikala Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya of Kātyāyana by Ubbaṭa.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(G) प्रातिशाख्यभाष्यम् by उव्वट ॥ Prātiśākhyabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 48. 10¾×4¾ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Pañchānana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Prātiśākhya by Ubbaṭa covering the text from 4th chapter to 8th chapter.

End, Colophon, विषय :—Same. Beginning :—Wanting.

(H) प्रातिशाख्यभाष्यम् by उब्बट ॥ Prātiśākhyabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 26. 12×4½ inches. Apprearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date, Place of deposit, Pandit Śivaśaṅkara Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. A commentary on Prātiśākhya by Ubbaṭa.

Beginning, End, Colophon, .—Wanting ; विषय ;—Same.

———

No. 107. बृहद्वार्त्तिकसंबन्धग्रन्थः॥ Bṛhadvārtikasambandhagranthaḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 20 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 129. 15×8½ inches, Appearance, old. Verse. Extent of 8385 ślokas. Incomplete. Generally correct. Date? Damaged. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A treatise on the Bhāsya of Kaṇva upanisat. Anonymous.

Beginning :—स्वाविद्याविभवप्रसूतविपुलद्वैतप्रपंचाहित-
स्पष्टभ्रान्तितिरोहितात्ममतयो यं भागशो मन्वते ।
निर्भागं सकलाभिधानमननव्यापारदूरस्थितं ।
वन्दे नन्दितविश्वमव्ययमजं भक्त्या तमेकं विभुम् ॥ १ ॥

End :— आरब्धेयं प्रयत्नेन वेदान्तोपनिषत्परा ११३५ ।
शतानि दश चैकं च चत्वारिंशताथाष्ट च ।
श्लोकाः संबन्धभाष्येऽस्मिन् संख्याताः संख्ययाखिलाः ॥ ११४८ ॥

Colophon :— इति संबन्धवार्त्तिकं समाप्तम् ॥
विषयः । कण्वोपनिषद्भाष्यवार्त्तिकम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P, 376. Pt II. P. 85. 213. Pt. III. P. 80.

———

No 108. बृहदारण्यकोपनिषत्॥ Bṛhadāraṇyakopaniṣat.

Substance—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 65. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose. Complete, Generally correct. Date, Saṁvat 1884. Place of deposit, Pandit Bhaie Pāthaka, Karıon, P. O. Ballipur, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओम्ः उषा वाश्वस्य मेध्यस्य शिरः सूर्यश्चक्षुर्वातः प्राणो व्यात्तमग्निर्वैश्वानरः संवत्सर आत्माश्वस्य मेध्यस्य द्यौः पृष्ठमन्तरिक्षमुदरं पृथिवीपाजस्य दिशः पार्श्वे अवान्तरदिशः पर्शव ऋतवोङ्गानि मासाश्चार्धमासाश्च पर्वाण्यहोरात्राणि प्रतिष्ठा नक्षत्राण्यस्थीनि नभो मा॰॰सामान्यवध्य ॰॰ सिकताः सिंधवो गुदायकृच्चक्लोमानश्च पर्वता ओषधयश्च वनस्पतयश्च लोमान्युद्यन्पूर्वार्द्धो निम्लोचं जघनार्द्धो यद्विजृम्भते तद्विद्योतते यद्विधूनते तत्स्नयति यन्मेहति तद्वर्षति वागेवास्य वाक् ॥ १ ॥

End :— समानमासांजीवीपुत्रात्सांजीवीपुत्रो माण्डूकायनेर्माण्डूकायनिर्माण्डव्यान्माण्डव्यः कौत्सात्कौत्सो माहित्थेर्माहित्थिर्वामकक्षायणाद्वामकक्षायणः शाण्डिल्याच्छाण्डिल्योवात्स्याद्वात्स्यः कु श्रेः कुश्रिर्यज्ञवचसोराजस्तंवायनाद्यज्ञवचाराजस्तंवायनस्तुरात्कावषेयात्तुराकावषेयः प्रजापतेः प्रजापतिःब्रह्मणो ब्रह्म स्वयंभूब्रह्मणे नमः ॥ ४ षष्ठस्य पंचमं ब्राह्मणम् ॥

Colophon :— इति श्रीबृहदारण्यके उपनिषत्काण्डे षोडशोऽध्यायः समाप्तः ॥ संवत् १८८४ वैशाखसुदि १ एकं रामजी ॥
विषयः ब्रह्मज्ञानोपदेशार्थं याज्ञवल्क्यमैत्रेय्याराण्याद्युपाख्यानम् ॥

No. 109. बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य ॥ Bṛhadaraṇyakopanisad-bhāṣyam.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 12 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 50. 13×3 inches. Appearance, very old. Incomplete. Correct. Date? Prose. Place of deposit, Pandit Śiveśvara Jhā, Lalaganj, P. O. Jhunjharpur, Darbhanga. A commentary on Bṛhadāraṇya-kopanisat by Śaṅkarāchārya.

Beginning :—नास्ति

End:— Not Legible

Colophon :— इति गोविन्दानन्दपूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीशङ्करभगवतः कृतायां बृहदारण्यकटीकायां षष्ठोऽध्यायः ॥
विषयः । शङ्कराचार्यकृतबृहदारण्यकोपनिषद्व्याख्या ॥

Previous Notice:—C. C. Pt I. P. 376. Pt. II. P. 85. 213. Pt. III. P. 80. R. M. Pt. I. P. 2. Ady. 227. C. S. C. vol. X. P. 530. C. P. B. P. 310. H. P. S. Cat. No. 869. B. S. C. P. 617. Tan. vol. III. P. 1019. Tri. Cat. vol. IV. P. 4795.

No. 110. बृहन्नारायणोपनिषत् ॥ Bṛhannārāyaṇopaniṣat.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 5. 12×4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Devakṛṣṇa Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning :—ओं गणेशाय नमः ॥ ओं घृणीः सूर्य आदित्यमर्चयन्ति तपः सत्यं मधुक्षरन्ति । तद्ब्रह्म तदा आपोज्योतिरसोमृतंब्रह्मभूर्भुवः स्वरोम् सर्वो वै रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमोस्तु पुरुषो वै रुद्रस्तन्महो नमो नमः ॥ विश्वभूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं जायमानं च यत् । सर्वोह्येषु रुद्रः तस्मै रुद्राय नमोस्तु । कद्रुद्रावाप्रचेतसे मीढुष्टमाय तव्यसे वोचे शंतमं हृदी सर्वेह्येषु रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमोस्तु ॥

End :— इतद्वै जराभयमग्निहोत्रं य एवं विद्वानुदगयने प्रमीयते देवानामेव महिमानं गत्वा आदित्यस्य सायुज्यं गच्छत्यथ यो दक्षिणे प्रमीयते पितृणामेव महिमानं गत्वा चन्द्रमसः सायुज्यं गच्छत्येतौ सूर्याचन्द्रमसो-र्महिमानौ ॥ ब्राह्मणो विद्वानेभिर्जयति तस्माद्ब्राह्मणो महिमान-माप्नोति तस्माद्ब्राह्मणो महिमानमाप्नोत्युपनिषत् ॥

Colophon :— इत्यथर्ववेदे बृहन्नारायणोपनिषत् ॥ संपूर्णम् ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीराम ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 376. Pt. III. P. 80. Ady. P. 228. C. P. B. P. 354. H. P. S. P. 448. C. M. P. 111.

No. III- ब्रह्मबिन्दूपनिषत्॥ Brahmabindūpanisat.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 26 in a line. Folio, 1. 8×4 inches. Verse. Appearance, old. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Devakṛṣṇa Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning :— ओं ॥ मनो हि द्विविधं प्रोक्तं शुद्धं चाशुद्धमेव च ।
अशुद्धं कामसंकाशं शुद्धं कामविवर्जितम् ॥
मन एव मनुष्याणां कारणं बन्धमोक्षयोः ।
बन्धाय विषयासक्तं मुक्तं निर्विषयं स्मृतम् ॥
अतो निर्विषयस्यास्य मनसो मुक्तिरिष्यते ।
तस्मान्निर्विषयं नित्यं मनः कार्यं मुमुक्षुणा ॥

End :— ज्ञाननेत्रं समादाय चरेद्वह्निमतः परम् ।
निष्कलं निर्मलं शान्तं तद्ब्रह्माहमिति स्मृतम् ॥
सर्वभूताधिवासं च यद्भूतेषु वसत्यपि ।
सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्म्यहं वासुदेवं ।

Colophon :— इति ब्रह्मबिन्दूपनिषत्समाप्तः ॥

Previous Notice—C. C. Pt. I. P. 382. Pt. II. P. 86. 213. Pt. III. P. 81. R. M Pt. 1. P. 52. Ady. 229. H. P. S. Cat. No. 1767. B. S C. P. 611.

No 112 ब्रह्मोपनिषत् ॥ Brahmopanisat.

Substance—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia 2. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ओम् ॥ सह नाववतु । ओं शान्तिः शान्तिः ॥ शान्तिः ॥ अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवन्ति ॥ हृदयं कण्ठं मूर्धा चेति ॥ तत्र चतुष्पादं ब्रह्म विभाति । जागरितं स्वप्नं सुषुप्तं तुरीयमिति ॥ जागरिते ब्रह्मा । स्वप्ने विष्णुः । सुषुप्ते रुद्रः तुरीयमचारं ॥ स आदित्यः पुरुषो विष्णुश्चेश्वरश्च । स्वयममनस्कमश्रोत्र-मपाणिपादं । ज्योतिर्विदितं ॥

End :—

नेत्रस्थं जागरितं विद्यात्कण्ठे स्वप्नं समाविशेत ।
सुषुप्तं हृदयस्थं तु तुरीयं मूर्ध्नि संस्थितम् ॥
यतो वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य मनसा सह ।
आनन्दमेतज्जीवस्य यज्ज्ञात्वा मुच्यते बुधः ॥
सर्वव्यापिनमात्मानं क्षीरे सर्पिरिवार्पितम् ।
आत्मविद्यातपोमूलं तद्ब्रह्मोपनिषत्पदम् ॥
तद्ब्रह्मोपनिषत्पदमिति ॥

Colophon :— इति श्वेताश्वतरशाखागतब्रह्मोपनिषत्समाप्ता ॥ ओं ॥ शान्तिः । शान्तिः शान्तिः ॥ ओं सह नाववतु ॥ ओं शान्तिः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 389. Pt. II. P. 88. 213. Pt. III. P. 84. Ady. P. 231. C. P. B. P. 316. H. P. S. P. 1383. B. S. C. P. 608, 610, 661 670, 675. C. On. P. 112. Tan. Vol. II. P. 755. Tri. Cat. Vol. III. P. 2612.

No. 113. ब्रह्मोपनिषद्दीपिका by शंकरानन्द ।। Brahmopanisaddīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 6½. 10½×3½ inches. Appearance, old. Prose. Damaged. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on "ब्रह्मोपनिषत्" by Śaṅkarānanda.

Beginning :—ओं नमो नमो ब्रह्मणे ॥

ब्रह्मोपनिषदं नाम ब्रह्मात्मैक्यावबोधिनीं ।
व्याकरिष्यामि तेनेदं तुष्यतु ब्रह्म सर्वगं ॥
त्वं ब्रह्मासीत्युक्तेऽधिकारिणः कर्तृत्वादिविपरीतज्ञानवतो ऽयोग्यत्वेन न बोधो जायते ततोऽस्य बोधोत्पादनार्थं नाभ्यादीनि स्थानान्युररीकृत्य विविधोपायानाह । अथ उपनिषदारम्भे स्तुत्या मङ्गलप्रयोजनोऽथशब्दोधिकारिणमाह ॥

End :— उपनिषत्पदं सादेरुपरि पूर्वस्य संसारनिरासार्थस्य ब्रह्माद्यर्थस्यविद्याबन्ध शिथिलीकरणार्थस्य ब्रह्मज्ञातमन्तरेणासंभवादु पनिषद्ब्रह्मज्ञानं तस्य पदं विषयः ब्रह्मज्ञानैक्यबोध्यमित्यर्थः तद्ब्रह्मोपनिषत् पदं व्याख्यातं पदाभ्यास उपनिषदर्थपरिसमाप्त्यर्थं इति ॥

Colophon :— इति श्री मत्परमहंसपरिब्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यस्य शंकरानन्दभगवतः कृतौ ब्रह्मोपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥ श्रीगोविन्दचरणेभ्यो नमः ॥
ओं नमः कृष्णाय ॥ विश्वेश्वराय नमः ॥
विषयः । शङ्करानन्दकृतब्रह्मोपनिद्व्याख्या ॥

Previous Notice:—C C. Pt. I. P. 389. Pt. II. P. 88. 213. Pt. III. P. 84. R. M. Pt. I. P. 91. Ady. 231-2. B. S. C. P. 667. C. M. P. 112. Tan. Vol. III. F. 1041. Tri. Cat. Vol. II. P. 6267.

———

A. ब्रह्मोपनिषद्दीपिका by शंकरानन्द ॥ Brahmopaniṣaddīpikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 9. 12¾×5 inches Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. A commentary on Brahmopanisat by Śaṅkarānanda.

Beginning, End, Colophon, विषय: —Same.

———

No. 114. ब्राह्मणवंशा ॥ Brāhmaṇavaṁśa.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 5. 10×5 inches. Appearance, new. Hymns. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, pandit Sadānanda Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ वद्ंशः ॥ समनमसाञ्जीवीपुत्रतसाञ्जीवीपुत्रो मण्डूकायनेर्माण्डूकायनिर्माण्डव्यान्माण्डव्यः कौत्सात्कौत्सो माहित्थेर्माहित्थिर्वामकक्षायणाद्वामकक्षायणो वात्स्याद्वात्स्यः शाण्डिल्याच्छाण्डिल्यः कुश्रेः कुश्रिर्यज्ञवचसो राजस्तम्बायनाद्यज्ञवचाराजस्तम्बायनस्तुरात्कावषेयात्तुरःकावषेयः प्रजापतेः प्रजापतिर्ब्रह्मणो ब्रह्म स्वयम्भूर्ब्रह्मणे नमः । १ ॥

End :— इमावेव गौतमभारद्वाजौ ॥ अयमेव गौतमोऽयम्भारद्वाज इमावेव विश्वामित्रजमदग्नी अयमेव विश्वामित्रोऽयञ्जमदग्निरिमावेव वशिष्ठकश्यपावयमेव वशिष्ठोऽयं कश्यपो वागेवात्रिर्वाचाह्यन्नमद्यतेऽत्तिर्हवैनामैतद्यदत्रिरिति सर्वस्यात्ता भवति सर्वमस्यान्नं भवति यऽएवं वेद ॥ १२ ॥ ब्रह्मणे नमः ॥

Colophon :— इति श्रीब्राह्मणवंशा समाप्तम् ॥ शिवाय नमः ॥ यादृशी पुस्तकी दृष्ट्वा-तादृशी लिखितं मया । यदि शुद्धमशुद्धं वा मया दोष न दीयते ॥ विषय. । शतपथब्राह्मणवंश. ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 631. Pt. II. P. 228. Pt. III. P.131. D. C. P. 263. H P. S. Cat. No. 1279.

A. ब्राह्मणवंशा ॥ Brāhmaṇavaṁśā.

Substance ·—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 3½. 11×5½ inches. Appearance, fair. Prose Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Bachana Thākur, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

B. ब्राह्मणवंशा ॥ Brāhmaṇavaṁśā.

Substance ·—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 5. 11×4½ inches, Appearance, fair. Prose Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Pañchānana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhāgalpur.

Beginning, End, differ. विषय —Same.

C. ब्राह्मणवंशा ॥ Brāhmaṇavaṁśā.

Substance:—Character Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 5. 11×4¼ inches. Appearance, fair. Hymns. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Pañchānana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय .—Same.

D. ब्राह्मणवंशा ॥ Brāhmaṇavaṁśā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 4. 14×4½ inches. Appearance, fair. Hymns. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Duḥkhamochana Jhā, Tumaul, P. O. Putai, Darbhanga. Accented throughout.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

E. ब्राह्मणवंशा ॥ Brāhmaṇavaṁśā.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 4. 11×4 inches Appearance, old. Hymns. Complete Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Accented throughout.

Beginning, विषय :—Same , End same as in "B" ; Colophon :—Wanting.

End :— एतत्सकलजनस्य अस्मै पुत्राय धेहि धारय किंच पोषं रयीनां धनानां पुष्टिं तनूनामङ्गानामारोग्यं त्वात्मानं वाचः वचनस्य स्वादिमानं माधुर्यं सुदिनत्वं अह्नां दिवसानां सुभगत्वं अस्मै पुत्राय धेहीति पूर्वक्रियासंबन्धः दक्षास्येति कर्मणि षष्ठी विना भावप्रत्ययेन दक्षशब्दे दक्षत्वमभिधीयते इति ॥

Colophon :— इत्यावसथिकमहाधर्माधिकृतश्रीहलायुधकृतौ ब्राह्मणसर्वस्वे अग्न्याधानादि-मन्त्रव्याख्या समाप्ता ॥ इति श्रीः ॥

Post Colophon :—शुचौ स्वच्छपक्षेऽष्टमीभानुवारे विमारेशनाथोऽनलागागभूमिः ।
शके शैलजाधीशपादप्रसादादिलादेव सर्वमेतल्लिलेख ॥
शाके १७७३ आषाढशुक्लाष्टम्यां रवौ श्रीहलायुधकृतब्राह्मणसर्वस्वमिदं श्रीजीवनाथशर्मणा लिखितमिति श्रीः ॥
विषयः । कर्मकाण्डोपयोगिवेदमन्त्रव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 389. Pt. II. P. 88. Pt. III. P. 84. B. S. C. P. 160, 191.

(A) ब्राह्मणसर्वस्वम् by हलायुध ॥ Brāhmaṇasarvasvam.

Substance :—Charactei, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 82. 13×5 inches, Appearance, fresh. Prose and hymns. Complete. Generally correct. Date, Saṁvat 1941. Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. A commentary on the hymns of White-Yajurveda, dealing with karmakāṇda by Halāyudha. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :—शके वैक्रमीयेन्दुवेदाङ्कचन्द्रेऽवलक्षे च पक्षेऽष्टमीशुक्रमासे ।
दिनाधीशवारे गिरीशप्रसादादिलादेवसर्वस्वमेतल्लिलेख ॥

(B) ब्राह्मणसर्वस्वम् by हलायुध ॥ Brāhmaṇasarvasvam

Substance :—Character, Bengalī. Dark-white paper. Lines, 6 on a page. Letters, 80 in a line. Folia, 190. $16\frac{3}{4} \times 2\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Hymns. Prose. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1627. Place of deposit, Pandit Viśvanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai. Darbhanga. A commentary on the hymns of Śuklayajurveda by Halāyudha. Very much damaged.

Beginning, विषय —Same, End, Colophon :—Differ,

End :— असौ स्वर्गाय लोकाय स्वाहेति यदुदीरयन् । इदमग्रे स्त्रीविषयेप्यनूदित एव मन्त्रः पठितव्यः । तदनुश्रुतं ऊर्वोरन्तरे कृत्वा क्षितिमवलोकयन्त कनिष्ठानग्रतः कृत्वा पंङ्क्तिक्रमेण यत्रोदकमवहतं भवति तत्र गत्वोदकं करिष्यामः पारस्करोदितान् प्रेतोपकारान् कुर्वति ॥

Colophon :— इत्यावसथिकमहाधर्माधिकृतश्रीहलायुधकृतं ब्राह्मणसर्वस्वं समाप्तम् ॥ श्रीः ॥ शुभमस्तु । शकाब्दा. १६२७ ॥ आश्विनस्य ॥

———

(C) ब्राह्मणसर्वस्वम् by हलायुध ॥Brāhmaṇasarvasvam.

Substance . Character, Devanāgarī. White paper. Lines 7 on a page. Letters, 55 in a line. Folia, 196. of which 7 are missing in the beginning. $14 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning of Ms :—कूर्मपुराणे ॥

न वेद पाठमात्रेण सन्तोषं कारयेद्गुरु ।
पाठमात्रावसानस्तु पङ्के गौरिव सीदति ॥
योधीत्य विधिवद्विप्रो वेदार्थं न विचारयेत् ।

स सान्वयः शूद्रसमः पात्रतां न प्रपद्यते ॥

व्यासः ।

वेदस्याध्ययनं सर्वं धर्मशास्त्रस्य वापि यत् ।

अजानतार्थं तत्सर्वं तुषानां कण्डनं यथा ॥

तथा ।

यथा पशुर्भारवाही न तस्य लभते फलम् ।

द्विजस्तथार्थानभिज्ञो न वेदफलमश्नुते ॥

End :— ततः प्रजापतये स्वाहा इदं प्रजापतये ततः परिष्कृतवहिरग्नौ तूष्णीं प्रोक्षणीपात्रस्थ शेषप्राशनं ब्रह्मणे वा दानं ब्राह्मणभोजनं यथाशक्ति विंशत्यापरब्राह्मणभोजनं अच्छिद्रावधारणं पंचाशत्तारिशावधासनं कुर्यात्।

Colophon, विषय :—Same.

———

No. 116. भाषिकसूत्रभाष्यम् by अनन्तभट्ट ॥ Bhāṣikasūtrabhāṣyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 12. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1935. Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Puatı, Darbhanga. A commentary on Bhāṣikasūtra by Ananta Bhaṭṭa.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

वन्दे विष्णुं सदानन्दं भक्तकल्पमहीरुहम् ।

यच्छायामाश्रितैर्लभ्यं नरैरर्थचतुष्टयम् ॥ १ ॥

कुपिताहिफणाछाया समीकृत्यापरं सुखम् ।

सेवन्ते तत्पदं धीरास्तमनन्तं भजेन्वहम् ॥ २ ॥

याज्ञवल्क्यमुनिन्नत्वा कात्यायनमुनीनपि ।

व्याख्यास्ये भाषिकं सूत्रं कात्यायनमुनीरितम् ॥ ३ ॥
मन्त्रलक्षणभिन्नत्वाच्छतपथब्राह्मणस्य तु ।
तल्लक्षणाय मुनिना प्रणीतं भाषिकं खलु ॥ ४ ॥
तस्येदमादिमं सूत्रम् । अथ ब्राह्मणस्वरसंस्कारनियमः ॥
अथशब्दः आनन्तर्यार्थः ॥ अथ मन्त्रलक्षणप्रणयनानन्तरं वतपथब्राह्मण-
स्वरसंस्कारनियमः क्रियत इति सूत्रशेषः ॥

End :— अम्बा भागीरथी यस्य नागदेवात्मजः सुधीः ।
तेनानन्तेन विवृतं भाषिकं सूत्रमुत्तमम् ॥
अनेन प्रीयतान्देवो रमानाथः सदा मम ।
ब्रह्मादिवन्दितपदो देवशिखामणिः ॥
वचनप्रसूनयाऽनन्ताख्येन सूरिणा रचिता ।
भ्रियतां हृदये सदये कमलामहिलेन पुरुषेण ॥

Colophon :— श्रीमन्व्ययमशाखिना नागभट्टात्मजेन श्रीमदनन्तभट्टेन रचितं भाषिक-
सूत्रभाष्यं समाप्तम् ॥ संवत् १६३१ साल राम राम राम ॥
विषयः । भाषिकसूत्रव्याख्यानम् ॥ शतपथब्राह्मणोपयोगिस्वरनिर्णायकम् ।

Previous Notice .—C. C. Pt. I. P. 410. Tri. Cat. Vol III. Pt. I. B. P. 3528. H. P. S. Vol. III. Cat. No. 205. H. P. S. (1923) P. 1174. B. S. C. P. 46. 57.

No. (A) भाषिकसूत्रभाष्यम् by अनन्तभट्ट ॥ Bhāsikasūtrabhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 36 in a line. Folia 8. 11×5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahpur, P. O. Pandaul

Darbhanga. A commentaiy on Bhāṣikasūtra of Kātyāyana by Ananta Bhaṭṭa.

Beginning, विषय:—Same; End, Colophon:—Wanting.

No 117. मण्डलब्राह्मणम् ॥ Maṇḍalabrāhmaṇam.

Substance.—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 5. 11×4½ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Maheśa Jhā, Maubehat. P. O. Putai, Darbhanga. Accented throughout. Slightly damaged. This is a part of Śatapatha Brāhmaṇa.

Beginning :—ओं तत्सत् ॥ यदेतन्मण्डलं तपति तन्महदुकुथन्ताऽऋचः स ऋचा-ह्लोकोथ यदेतदर्चिर्दीप्यते तन्महाव्रतं तानि सामानि ससाम्नाह्लोकोथ यऽएषऽएतस्मिन्मण्डले पुरुषः सोग्निस्तानि यजु ७ षि सयजुषाह्लोकः ॥१॥ सैषा त्रय्येव विद्या तपति तदुधै तदप्यविद्वा ७ सऽआहुस्त्रयी वाऽएषा विद्या तपतीति वाग्घैव तत्पश्यन्ती वदति ॥ २ ॥ सऽएषऽएव मृत्युः ॥

End :— सऽएषऽएव मृत्युः । यऽएषऽएतस्मिन्मण्डले पुरुषो यश्चायन्दक्षिणेक्षन् पुरुषः सऽएषऽएवम्विदऽआत्मा भवति सोमृतो भवति मृत्युर्ह्यस्यात्मा भवति ॥ १३ ॥

Colophon :— ब्राह्मणस्य तृतीयः प्रपाठको मण्डलः समाप्तः ॥ कण्डिका ॥ १ ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 421. Pt. II. P. 96. Pt. III. P. 91. C. P. B. P. 342. D. C. P. 256. Tan. Vol. III. P. 557.

(A) मण्डलब्राह्मणम् ॥ Maṇḍalabrāhmaṇam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 6. 8½×4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon विषयः—Same.

(B) मण्डलब्राह्मणम् ॥ Maṇḍalabrāhmaṇam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 4. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose (Hymns.) Complete. Incorrect. Date, San 1294 Sal. Place of deposit, Pandit Jīvanātha Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

Post Colophon :—श्रीयदुनन्दनस्य हस्ताक्षरम् । सुखपुरग्रामावस्थितस्वयं पाठार्थम् । कार्तिकशुक्लचतुर्दश्यां बुधे महनारिपुरे लिखितम् ॥ सन १२९४ साल ॥

(C) मण्डलब्राह्मणम् ॥ Maṇḍalabrāhmaṇam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters 30 in a line. Folia, 3½. 11×5½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect Date ? Place of deposit, Babu Buchana Thākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. This ms. differs from the others only by *viniyoga* in the beginning.

Beginning, End, Colophon, विषयः—Same.

(D) मण्डलब्राह्मणम् ॥ Maṇḍalabrāhmaṇam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 36 in a line Folia, 6. 10×4½ inches. Appearance, old. Hymns Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Meghanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Accented throughout. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

(E) मण्डलब्राह्मणम् ॥ Maṇḍalabrāhmaṇam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 5. 11×4½ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Accented.

Beginning, End, Colophon विषय·—Same.

No. (F) मण्डलब्राह्मणम् ॥ Maṇḍalabrāhmaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 5. 11×4 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged. Accented throughout. The ms. contains Brāhmaṇavaṁśā also, so the extract at the end has been given from the ms.

Beginning, विषय :—Same.

End :— इमावेव गौतमभरद्वाजौ ॥ अयमेव गोतमोयम्भरद्वाजऽइमावेव विश्वामित्रजमदग्निऽअयमेव विश्वामित्रोयञ्जमदग्निरिमावेव वशिष्ठ-

कश्यपावयमेव वशिष्ठोयं कश्यपो वागेवात्रिर्वाचा ह्यन्नमद्यते त्रिर्हवै नामै-
तद्यदत्रिरिति सर्वस्यात्ता भवति सर्वमस्यान्नम्भवति यऽएवम्वेद ॥ २ ॥

Colophon :—इति वंशा समाप्ता ॥

(G) मण्डलब्राह्मणम् ॥ Maṇḍalabrāhmaṇam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 3. 14×4½ inches. Appearance, fair. Hymns Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Duḥkhamochana Jhā, Tumaul, P. O. Putai, Darbhanga Accented throughout.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same

No. 118. मण्डलभाष्यम् by सायणाचार्य ॥ Maṇḍalabhāṣyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 7 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 10 14×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1933. Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. A commentary on Maṇḍalabrāhmaṇa by Sāyaṇāchārya.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ मण्डलभाष्यं लिख्यते ॥ सूर्यमण्डलार्चिः
पुरुषत्रयस्याधिदैवाधियज्ञाध्यात्मपरत्वेनार्थ उच्यते । तत्राधिदैवमयमर्थः ।
चयनगतबृहदुकूथमहाव्रताग्नित्रयं क्रमेण मण्डलार्चिः पुरुषरूपत्वेनोपा-
सनीयमिति अधियज्ञमयमर्थः । चयनगतरुक्मपुष्करपर्णहिरण्यपुरुषाणां
मण्डलादित्रयरूपत्वेनोपासनं । अथाध्यात्ममपि मण्डलादित्रयमेव दक्षि-
णाक्षिगतशुक्लकृष्णवर्णतदन्तवर्तिपुरुषाणां मण्डलादित्रयरूपत्वे-
नोपासनमिति ॥

End :— स एष एव मृत्युरित्यादिना वेदितुः फलवर्णनं य एतस्मिन्मण्डले पुरुषो यश्च दक्षिणनेत्रे स एष मृत्युः सच एवंविदो नरस्यात्मा भवति । स एवंविदस्माल्लोकात्प्रैति म्रियते य एनमेवात्मानमभिसंभवति प्राप्नोति अमृतत्त्व भवति हि यतो मृत्युरस्यात्मा भवति स एषोऽग्निर्यजुरात्मकोधियज्ञं अधिदैवं मण्डलमध्यवर्ती अध्यात्मं दक्षिणाक्षिवर्ती पुरुषो मृत्युरूपः तमात्मत्वेन विद्वानस्माल्लोकात्प्रपन्ने वा मृतो भवतीत्यर्थः ॥

Colophon :— इति श्रीसायनाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशमाध्यन्दिनीये शतपथब्राह्मणे दशमकाण्डे तृतीयप्रपाठके चतुर्थब्राह्मणस्य भाष्यं समाप्तम् ॥ शुभं भवतु ॥ संमत् १९३३ ॥
विषयः । मण्डलव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 421.

No. 119. मन्त्रदण्डकम् ॥ Mantradaṇḍakam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White & yellow paper Lines, 6 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 28. 10×4 inches. Appearance, old. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmalāla Jhā, Sarbasima, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. See Daṇḍaka.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ओं ॥ पवित्रे स्थो वैष्णव्यौ सवितुर्वः प्रसवऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रश्मिभिः ॥ .. तस्य ते पवित्रपते पवित्रपूतस्य यत्कामः पुने तच्छकेयम् ॥ १ ॥

End :— गच्छ गच्छ सुरश्रेष्ठमात्मसंसारवाहनम् ।
गच्छ ब्रह्मादयो देवा आगच्छन्तु हुताशनम् ॥ १७ ॥

Colophon :— इति वेदसंग्रहमन्त्रदण्डकसंपूर्णम् ॥ शुभमस्तु ।
विषयः । समिद्धोमः । नवग्रहप्रत्यधिदेवतास्थापनम् । पञ्चलोकपाल-

स्थापनम् । नक्षत्रस्थापनम् । वेदादिस्थापनम् । पूर्णाहुतिः । वैश्वानरस्तुतिः । अमृताभिषेकः ॥

Previous Notice.—C. C. Pt. I. P. 243 Pt. II. P. 52, 205. Pt. III. P. 52. Tri. Cat. Vol· III. Pt. I (B) P. 3546. D C. P, 319, 346.

No. 120. मन्त्रार्थदीपिका by अनंताचार्य ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance·—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8-9 on a page. Letters, 29 in a line. Folia, 81 $10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches Appearance, old. Prose Complete. Incorrect Date, Śaka 1762. Place of deposit, Pandit Bikala Jhā, Lalaganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

वन्दे विष्णुं दैत्यजिष्णुम्भक्तकल्पमहीरुहम् ।
यच्छायामाश्रितैर्लभ्यं नरैरर्थचतुष्टयम् ॥ १ ॥
याज्ञवल्क्यमुनिन्नत्वा कात्यायनमुनिन्तथा ।
अपरोक्षब्रह्मतत्वान् वन्दे विद्यागुरून्परान् ॥ २
कात्यायनस्मार्त्तसूत्रगतमन्त्रार्थदीपिकाम् ।
अनन्ताचार्यनामाहं करिष्यामि सतां मुदे ॥ ३ ॥

End:—

न पाण्डित्याभिमानेन न च वित्तस्य लिप्सया ।
रचिता दीपिका सेयं विद्वज्जनमुदे मया ॥
अनेन प्रीयतां देवो लक्ष्म्याराधितपादुकः ।
ब्रह्मरुद्रादिगीर्वाणसंसेव्यः सर्वदा हरिः ॥
यावच्चन्द्रश्च सूर्यश्च यावत्तिष्ठति मेदिनी ।
जयतातावदेवायं ग्रन्थः सज्जनवाक्स्थितः ॥
सर्वं वेदैकसंवेद्यं सर्वदेव शिखानि च ।

देशतः कालतश्चैव गुणतोऽनन्तमाश्रये ॥
शाके वसुवसूषट्कप्रथमाङ्कपरीमिते । १६ ८८ ।
ग्रन्थोऽयं निर्मितः काश्यामनन्ताचार्यधीमता ॥

Colophon·— इति श्रीमन्नागदेवभट्टात्मजेनानन्ताचार्येण विरचिता सार्त्तमन्त्रार्थदीपिका समाप्ता ॥ शाके १७६२ वैशाखकृष्णसप्तम्यां कवौ श्रीस्वेष्टदेवतायै नमः॥ भौरग्रामावस्थितशतलखयसं श्रीवटुकनाथशर्मणा लिखितमिदं स्वार्थम् ॥ विषयः । अनन्ताचार्यप्रणीता वाजसनेयिकर्मकाण्डमन्त्रव्याख्या ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 91. Pt. II. P. 3. (under Ananta Bhaṭṭa).

No. 121. मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 67. $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date, Śaka 1725. Place of deposit, Pandit Śrīdeva Jhā, Ramabhadrapur, P. O. Anandapur, Darbhanga. In ms. (K) three verses are found after the 2nd verse, which have been added as Foot Notes.

Beginning :—ओं नमो गणेशाय ॥

तरावालोलायां भयचकितगोपालतरुणीं ।
दृगन्तैरुन्मीलत्कुवलयदलश्रेणिसुभगैः ।
हठादापूर्णायां तपनतनयानीरनिवह-
भ्रमेण प्रक्षेप्तुं तत्कृतकरपुटो रक्षतु हरिः ॥ १ ॥
श्रुत्वा तातपणं सुदारुणतरं कामाभिरामाकृतिः ।
जानक्या निभृतातिकातरदृशा साकूतमालोकितः ।
श्रीरामः स पुनातु धूर्जटिधनुर्भङ्गे यदङ्गेऽभव-
द्रोमाञ्चस्य मिषेण गुरुहृदयानन्दादमन्दाङ्कुरः ॥ २ ॥

राजा श्रीरामचन्द्रः क्षितिपतितिलकः क्षोणिचक्रैकभूषा
तस्मादासीच्च दोषाकर इव जलधेः शोभमानः कलाभिः ।
येनक्षोणीधरीयक्षितिपतिनगरे स्थापिता वर्णमार्गा
विद्याः किञ्चानवद्या द्विजवरनिवहाः शिक्षिता रक्षिताश्च ॥ ३ ॥
तेन श्रीधर्मचन्द्रः समजनि धरणीपालमूर्धन्यरत्नं
यत्नादाराधितश्रीपतिपदकमलध्यानधाराधुरीणः ।
यस्मिन्नायच्छमाने रणशिरसि धनुर्दण्डमुद्दण्डवीर्ये
प्रत्यर्थिक्षोणिपालाः क्षणमपि समरे नासितुं संक्षमन्ते ॥ ४ ॥
आदेशादथ राज्ञस्तस्य श्रीधर्मचन्द्रस्य ।
मन्त्रार्थदीपिकेयं क्रियते शत्रुघ्नशर्मणा सम्यक् ॥ ५ ॥
उवटे मन्त्रव्याख्या गुणविष्णौ ब्राह्मस्य सर्वस्वे ।
वेदविलासिन्यामपि कौशलमीक्ष्यं तथापि मे सद्भिः ॥ ६ ॥
पूर्वग्रन्थेषु या व्याख्या लिख्यतेऽत्रापि सा मया ।
किन्तु तेपु दुरूहं यत्तदत्रापि विपद्यते ॥ ७ ॥
स्नानमन्त्रास्तथा सन्ध्या मन्त्रा देवार्चने तथा ।
श्राद्धमन्त्रास्ततः पश्चात्षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ ८ ॥
वैवाहिकाद्या मन्त्रा व्याख्यास्यन्ते क्रमादिह ।
उपोद्घातप्रसङ्गाभ्यां केचिदन्येपि कुत्रचित् ॥ ९ ॥

End :— हलायुधेमी उवटोपि चार्थास्ततो विधेया मयि नावलेपः ।
रत्नाकरे किं मणयो न सन्ति ततः समाकर्षति यः स धन्यः ॥

Colophon :— इति महाराजाधिराजश्रीधर्मचन्द्रकारितमहोपाध्यायश्रीशत्रुघ्नकृतमन्त्रार्थदीपिकायां ज्ञानकाण्डव्याख्यानं समाप्तमिति ॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥ नमस्तस्यै ॥ नमः शिवाय ॥ नमः श्रीसूर्याय ॥

Post Colophon :— शाके १७२५ कार्तिकशुक्लद्वितीयायां चन्द्रे लिखितमिदं पुस्तकं हाटीपार्लीसं श्रीरोहिणीदासशर्मणा रामभद्रपुरे शुभे ॥ नमस्तस्यै ॥ नमस्तस्यै ॥

विषयः । स्नानमंभ्यादेवार्चनश्राद्धशतरुद्रियवैवाहिकादिमन्त्राणां व्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 431. Pt. II. P. 216. R. M. Pt. V. P. 261. H. P. S. Cat. No. 1656. B. S. C. P. 106.

F. N. बभूव राजन्यकुलावतंसः पुरासुशर्मा किल राजसिंहः ।
निहत्य यो भारतसंयुगेषु चकार भूमीधरभूमिरत्नाम् ॥ ३ ॥
तदन्वये यो महनीयकीर्तिः सुवीरचन्द्रः क्षितिपः किलासीत् ।
चकार यः संयुगयज्ञभूमौ पशूनशेषानिव वैरिवीरान् ॥ ४ ॥
तस्मादसीमगुणसिन्धुरशेषबन्धुरासीत्समस्तजनगीतभुजप्रतापः ।
श्रीदेवकीतनयपादरतः प्रयागचन्द्रः प्रजानयनरञ्जनपूर्णचन्द्रः ॥ ५ ॥

(A) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrarthadīpikā.

Substance : – Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 19. 10×3¾ inches. Appearance, old. Prose and hymns. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bulana Pāṭhaka, Murali, P. O. Bhaptiahi, Bhagalpur. A commentary on the selected hymns of Śukla-yajurveda by Śatrughna Śarmaṇ. Very much damaged.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon, Wanting.

(B) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 72 in a line. Folia, 39. 11½×4½ inches. Appearance, very old. Prose and hymns. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1708. Place of deposit, Pandit Vedā-

nanda Miśra, P. O. Ranitol, Darbhanga. A commentary on the hymns of white Yajurveda used in ceremonial rites by M. M. Śatrughna. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :—शाके १७०८ माघशुक्लद्वितीयायां रवौ लिखितमिदं श्रीधर्मदत्तेन ॥

(C) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance.—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 82. 11×3¾ inches. Appearance, old. Prose and hymns. Complete. Correct. Date, Śaka 1735. Place of deposit, Paṇdit Rādhākānta Pāthaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga A commentary on selected hymns of White-Yajurveda specially dealing with karmakāṇḍa by Śatrughna Śarman. Very much damaged

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

Post Colophon :—शरगुणमुनिचन्द्रे शाकके माघकृष्णे
गतशशधरतिथ्यां कृष्णमरण्याख्यकेन ।
लिखितमिदमनेकैः स्वीयलोकैश्च सार्धं
गुरुचरणसरोजं हृत्सरोजे निधाय ॥

(D) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance —Character, Maithilī, White and Nepālī paper. Lines, 13 on a page. Letters 38 in a line. Folia 6. 12¼×5 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct Date? Place of deposit, Babu Buchana Thākura, Karnpur, P. O.

Sukpur, Bhagalpur. A commentary on the hymns of Yajur-veda dealing with karmakāṇḍa by Śatrughna.

Beginning विषय :—Same, End, Colophon :—Wanting.

(E) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 18 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 48. 10×4½ inches. Appearance, old. Prose Complete. Generally correct. Date, Saṁvat 1773. Place of deposit, Pandit Phuddi, Jhā, Awama P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, Colophon, विषय :—Same, End, Differs.

Post Colophon :—सम्वत् १७७३ चैत्रकृष्णाद्वितीयायां कुजे धरौरान्तर्गतावामग्रामे दरिहरासं श्रीरतिपतिशर्मणा स्वार्थं लिखितमिदं पुस्तकमिति ॥ शुभमस्तु ॥

(F) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 71 in a line. Folia, 69. 12×4 inches. Appearance, New. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmalāla Jhā, Sarbasema. P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning .—Wanting, End, Colophon, विषय:—Same.

No. (G) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 57 in a line. Folia, 67. 12×5 inches.

Prose. Appearance, new. Complete. Correct. Date, Śaka 1772. Place of deposit, Pandit Śiveśvara Jhā, Lalaganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga. Differs in the end.

Beginning, विषयः—Same, Colophon:—Wanting.

End :— अश्विनोर्भिषज्येन तेजसे ब्रह्मवर्चसायाभिषिञ्चामि किमर्थं ब्रह्मणो वर्चसाय ॥

(H) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 62. 12×4 inches. Prose. Appearance, old. Complete Incorrect Date ? Place of deposit, Pandit Gonu Miśra, Lalaganj. P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय.—Same.

Post Colophon :— श्रावणार्जुनतृतीयायां सुरपूज्यवासरे श्रीसोमदत्तेनेदं पुस्तकं लिलिखे ॥ श्रीगणेशाय नमो नमः ॥

(I) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 10 on a page. Letters, 76 in a line. Folia, 48. 12×3 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally correct. Date, San 1239 Sāl. Place of deposit, Babu Kṛṣṇa Datta Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga A commentary on the hymns of Yajurveda dealing with Karmakāṇḍa by Śatrughna.

Beginning, End, Colophon, विषय:—Same.

(J) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 80 in a line. Folia, 47. 15×3½ inches. Appearance, old. Damaged. Incomplete. Incorrect Date? Place of deposit, Pandit Rāghava Jhā, Andauli, P. O. Madhavapur, Darbhanga. In the beginning verses 3 and 4 and F. N. verses of No 121 are wanting.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

(K) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance·—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 60. 11×5 inches. Appearance. tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit. Pandit Vāsudeva Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga.

Beginning, विषय·—Same. End, Colophon·—Wanting

(L) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 5. 13×5½ inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga.

Beginning:—Wanting, End, Colophon, विषय.—Same.

(M) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Maithılī. Yellow paper. Lines, on a page. Letters, 74 in a line. Folia, 63. 16×5½ inches. Appearance, tolerable. Prose and hymns. Incomplete. Incorrect Date, Śaka 1759. Place of deposit, Pandit Gaurīkānta Jhā, Devahi, P. O. Tamuria, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय .—Same.

Post Colophon :—शाके १७५९ पौषशुक्लत्रयोदश्यां चन्द्रे महाराजाधिराजश्रीश्रीविजयगोविन्दसिंहबहादुराज्ञया श्रीनारायणदत्तेन लिखितमिदं पुस्तकं निखरैलग्रामवासिना ॥

(N) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance —Character, Maithilī, White paper, Lines, 10 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 14. 14×4½ inches, Appearance, old. Prose Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandıt Ravinātha Jhā, P. O. Andhra Tharhi, Darbhanga. Damaged. Beginning verses 3 and 4 and F. N. verses of No. 121 are wanting.

Beginning विषय :—Same ; End, Colophon :—नास्ति ।

(O) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 44 in a line Folia. 66. 11×4½ inches. Appearance, old. Damaged. Prose. Complete Correct. Date ? Place of deposit, Pandıt Manohara Thākur, Tabhaka,

P. O. Dalsingh Sarai, Darbhanga. Beginning verses 3 and 4 and foot-note verses of No 121 are wanting.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(P) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 81. 11×4¼ inches. Appearance, fair. Prose and hymns. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudhari, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(Q) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārithadīpikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 106. 11×4½ inches. Appearance, fair. Prose and hymns. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1935. Place of deposit, Tulākṛṣṇa Jhā, Lalaganj, P O. Pachagachhia, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(R) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 128. 16×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1673. Place of deposit, Pandit Kapileśvara Miśra, Parsarma,

P. O. Paisarma, Bhagalpur. Very much damaged. Beginning verses 3 and 4 and F. N. verses of No. 121 are wanting.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(S) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 94. 11×9½ inches. Appearance, old. Prose Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vasudeva Jhā, Sukpur. P. O. Sukpur, Bhagalpur. The first and the last folia are missing. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon :—Wanting, विषय :—Same.

(T) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 50 in a line Folia, 85. 14×4½ inches Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning, विषय : Same , End, Colophon :—Wanting.

(U) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 54. 3¼×11¼ inches. Appearance,

old Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Bilaṭa Jhā, Parsarma, P. O. Parsarma, Bhagalpur. Slightly damaged. Beginning verses 3 and 4 and foot-note verses of No. 121 are wanting.

Beginning, विषय :—Same, End, Colophon :—Wanting.

(V) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 57. 13X5 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jaṭādhara Jhā, Madhupur, P. O. Pindaruch, Darbhanga. Slightly damaged. Beginning verses 3 and 4 and foot-note verses of No. 121 are wanting.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(W) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 54. 12X4½ inches. Appearance, old Prose and hymns. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Babu Hariśchandra Jhā, *alias* Bangatu Jha, Pokhrauni, P. O. Loha, Darbhanga. Slightly damaged. In the beginning foot-note verses of No. 121 are wanting.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(X) मन्त्रार्थदीपिका by शत्रुघ्न ॥ Mantrārthadīpikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 76. 10½ × 5½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect Date ? Place of deposit, Pandit Gaurīkānta Jhā, Rahika, P. O. Rahika, Darbhanga. Very much damaged. Beginning 4 verses and foot-note verses are wanting and differ with the other Ms.

Beginning :—श्रीगणेशाय नम. ॥

आराध्य राधिकाधवमनुरुध्य गुरूपदेशमतियत्नात् ।
मन्त्रार्थदीपिकेयं क्रियते शत्रुघ्नशर्मणासम्यक् ॥ १ ॥
उव्वट मन्त्रव्याख्या गुणविष्णौ ब्राह्मणस्य सर्वस्वे ।
वेदविलासिन्यपि कौशलमीच्यं तथापि तैः सद्भिः ॥ २ ॥
पूर्वा यातु व्याख्या लिख्यतेत्रापि सा मया ।
किन्तु तेषु दुरूहं यत्तदत्रापि विषद्यते ॥ ३ ॥
स्नानमन्त्रास्तथा संध्यामन्त्रा देवार्चने तथा ।
श्राद्धमन्त्रास्तथा पश्चात्षडङ्गं शतरुद्रियम् ॥ ४ ॥
वैवाहिकाद्या मन्त्रा व्याख्यास्यन्ते क्रमादिह ।
उपोद्घातप्रसंगाभ्यां किञ्चिदन्येपि कुत्रचित् ॥ ५ ॥

End :— कुतस्त्वमेवमुच्यसे इति चेत् । यतस्त्वं वीर्यस्य स्वकीयवीर्यकर्मणा ईशिषे ईश्वरोसि किञ्च उभयेभ्यः उभयलोकप्राप्त्यर्थं प्रतिचिकित्से व्याध्यपगमं कुरु । गविष्टौ च गोशब्देनात्रामुष्यलोक उच्यते स्वर्गैषणायां प्रभूतायां त्वमस्मात्प्रतिचिकित्से यथा स्वर्गं पश्याम तथाकुर्विति वाक्यार्थः ।

Colophon : — इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीशत्रुघ्नशर्मविरचिता मन्त्रदीपिका समाप्ता ॥

No. 122. मन्त्रावली ॥ Mantrāvalī.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 5. 9½ × 4½ inches. Appearace, old. Hymns. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Raghunātha Jhā, Mujauna, P. O. Waini. Darbhanga. A collection of vedic hymns for offering. Anonymous. Slightly damaged.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ॥ सप्त ऋषयः श्रुतिहिताः शरीरे सप्त रक्षन्ति सदमप्रमादम् सप्तः स्वपतो लोकमीयुस्तत्र रजागृतो अस्वप्नजौ सत्रेसदौ च देवौ गोतेमाद्यावाहनं ओं वरुणस्योत्तम्भनमसि वरुणस्य स्कम्भसर्जनीस्थो वरुणस्य ऋतसदन्यसि वरुणस्य ऋतसदनमसि वरुणस्य ऋतसदनमासीद ॥ १ ॥

युक्तेन मनसा वयन्देवस्य सवितुः सवेस्वगर्यापशक्त्या ॥ २ ॥

End:— विष्णो कर्माणि पश्यत यतो व्रतानि सस्पशे इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥
मूर्धानं दिवो अरतिं जनानामासन्ना पात्रं जनयन्त देवाः ॥

Colophon:— इति मन्त्रावली समाप्ता ॥
विषयः । होमार्थं मन्त्रसंग्रहः ॥

No. 123. मन्त्रोद्धार. by रुद्रधर ॥ Mantroddhārah.

Substance:—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page, Letters, 52 in a line. Folia, 53. 13 × 2 inches. Appearance old. Hymns. Complete. Correct. Damaged. Date? Place of deposit, Pandit Jageśvara Jhā, Hanuman Nagar, P. O. Lohat, Darbhanga. A collection of Vedic hymns by Rudradhara Upādhyāya.

Beginning :— ओं नमो हरिहराभ्याम् ॥
ओंवर्ष्मोस्मि समानानामुद्यता मिव सूर्यः ।
इमन्तमभितिष्ठामि यो मा कश्चाभि दासति ॥
ओं विराजो दोहोसि विरजो दोह मशयि ।
मयिपाद्यायै विराजो दोहः ॥
ओं आपस्थ युष्माभिः सर्वान्कामानवाप्नवानि ॥

End :— ओं विष्णोराटमसि विष्णोः रनप्त्रेस्थो विष्णोः स्यूरसि विष्णोर्ध्रुवोसि-
वैष्णवमसि विष्णवे वा ॥ विष्णोः ॥

Colophon :— इति महामहोपाध्यायश्रीरुद्रधरकृतो मन्त्रोद्धार समाप्तः ॥
ओं नमस्तस्यै ॥
विषय. कर्मकाण्डोपयोगी मन्त्रोद्धारो वाजसनेयिनाम् ॥

Beginning :—Wanting , End, Colophon, विषय :—Same.

(A) मन्त्रोद्धार by रुद्रधर ॥ Mantroddhāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 6. 11 × 4 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Madhusūdana Miśra, Haripur, P. O. Nehara, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
श्रीमद्रुद्रधरेणायं विधौ वाजसनेयिनाम् ।
अनायसाय सुधियां मन्त्रोद्धारो विधीयते ॥ १ ॥
ओं वर्ष्मोस्मि समानानामुद्यतामिव सूर्यः ।
इमं तमभितिष्ठासि यो मा कश्चाभिदासति ।
ओं विराजो दोहोसि विराजो दोहमसीय मयि पाद्यायै विराजो दोहः ।
ओंआपस्थ युष्माभिः सर्वान्कामानवाप्नवानि ।
अरिष्टास्माकं वीरामापरासेधिमत्पयः ॥
ओं समुद्रन्वः प्रहिणोमि स्वां योनिमभिगच्छतु ।

End.— ओं तस्मिन्काले प्रिमाग्निमध्ये स्नात· स्नातेऽरोगिणि ।
अव्यङ्गे पतिते क्लीबे पिता तुभ्यं पदास्यति ।
इति पूगयज्ञोपवीतदानमन्त्राः ॥
ओं ऋतवनु ऋतावृध ऋतुष्ठास्थ ऋतावृधः ।
घृतश्चयुतो मधुश्चयुतो विरा नाम कामदुघा अक्षीयमाणाः ।
इति दूर्वाक्षतदानमन्त्रः ॥
ओं द्यौः शान्तिरन्तरिक्षद० शान्तिः पृथिवी शान्तिरापः शान्तिरोषधयः
शान्तिः वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्तिः ब्रह्म शान्तिः सर्वद०
शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सामा शान्तिरेधि ॥ इति शान्तिमन्त्रः ॥

Colophon :— समाप्ताः संस्कारमन्त्राः ॥ शुभमस्तु ॥
विषयः । अर्हणामन्त्राः । पञ्चपायश्चित्तमन्त्राः । विवाहमन्त्राः । चतुर्थीमन्त्राः । अन्नप्राशनमन्त्राः । चूडाकरणमन्त्राः । उपनयनमन्त्राः । वेदारम्भमन्त्राः । समावर्तनमन्त्राः । प्रतिष्ठामन्त्रः । वसोर्धारामन्त्रः । पूगयज्ञोपवीतदानमन्त्रः । दूर्वाक्षतदानमन्त्रः । शान्तिमन्त्रः ॥

(B) मन्त्रोद्धारः by रुद्रधर ॥ Mantroddhāraḥ.

Substance.—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 47. 15×2 inches. Appearance, old. Complete. Correct. Date, La. Sam. 556. Place of deposit, Pandit Ādyānātha Miśra, Pahitol, P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same as in Cat. No. 121.

Post Colophon :—लसं ५५६ श्रावणशुक्लाष्टम्यां शुक्रे दिगम्बोधग्रामे करणश्रीकृष्णदासलिखितमिदं पुस्तकमिति ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥
पुस्तकलिखनपरिश्रमवेत्ता विद्वज्जनो नान्यः ।
सागरलंघनखेदं हनूमानेकः परं वेद ॥

भीमस्यापि भवेद्भङ्गो मुनेरपि मतिभ्रमः ।
यथादृष्टं तथा लिखितं लेखको नास्ति दोषकः ॥

(C) मन्त्रोद्धारः ॥ Mantıoddhāraḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper Lines, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 33 of which 2-6, 14-16, 20, 21-30 and 32 are missing. Incomplete. Generally corıect 11½×4½ inches. Appearance, fair. Hymns. Date ? Place of deposit, Pandit Josana Pāṭhaka, Murali, P. O. Bhaptıahī, Bhagalpur. Anonymous. Slightly damaged.

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

No 124. महारुद्रपद्धति or महारुद्रमञ्जरी by मालजीवेदाङ्गराय ॥ Mahārudra-paddhatiḥ or Mahārudramañjarī.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters. 36 ın a line. Folia, 78. 12×4 inches Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Samvat 1863. Place of deposıt, Pandıt Rāmakṛṣṇa Chaudhari, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur A treatise on Mahārudravidhāna by Mālajī. References are given from the following:—Parāsara, Sāradātilaka, Ratanāvalī. Kundasiromanı, Parasurāmadīpikā, Sangrahavākya, Nāradasaṁhitā. The codex is complete in 17 chapters.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा विघ्नविनाशनाय च गुरुं विघ्नेशपादाम्बुजं
हृत्पद्मान्तरनित्यवर्जितउतानाशाय विद्याप्रदम् ।
विप्राणामुपकारकाय तिगलाभट्टात्मजो मालजी

नामाहं प्रकरोमि पद्धतिमिमां रुद्रार्चनामञ्जरीम् ॥
पूर्वं तावत् ज्योतिर्विदुक्तरुद्रानुष्ठानयोग्यं समयं निश्चित्य अनन्तरं धर्मानुष्ठानयोग्यं तीर्थं तडागारामनदीतीरादिदेशं विचित्योक्तस्थलालाभे गृहस्योत्तरे देशे पूर्वे देशे वा भूमिशोधनादि विधाय मण्डपादि रचयेत ॥

End :— आसीद्गुर्जरमण्डले क्षितितलालङ्कारभूते पुरे
स्वच्छे श्रीस्थलसंज्ञके गुणनिधिश्रीभट्टरत्नाभिधः ।
तज्जश्रीतिगलाह्वयः प्रवर्धिस्तस्यात्मजो मलजी
सार्थं पद्धतिमाकरोन्निगमविद्वेदाङ्गरायः सुधीः ॥

Colophon :— इति विद्वन्मुकुटमणिरत्नभट्टश्रीरत्नात्मजभट्टश्रीत्यगालालसूनुना मालजिव वेदाङ्गरायोपनाम्ना कृतेयं महारुद्रपद्धतिः समाप्तिमगात् ॥

Post Colophon :—संवत १८६३ तत्रोर्जशुक्ल ५ पञ्चम्यां मन्दवासरे लिपिकृतं रामकृष्णचौवे वासी कालाडेहरा का हाल जयनगरमध्ये ॥
विषयः । १ प्रथमे मण्डोपहारः . भूमिप्रार्थना । कुण्डरचनावेदिकामानम् आचार्यवरणादि । संकल्पः । भूतशुद्धिः । देहशुद्धिः । मातृकान्यासः । २ द्वितीये मन्त्रन्यासः । शिवमूर्तिस्थापनम् । पंचामृतस्नपनम् । जयस्वरूपनिरूपणम् ॥ ३ तृतीये यन्त्रपूजा । ४र्थे । स्तम्भपूजाप्रकारः । जपप्रशंसा । ५ मे होमविधिः । वलिदानम् ॥ ६ पूर्णाहुतिः । रुद्रभेदाः । मन्त्रविभागः । होमक्रमनिरूपणम् । ७ मे महारुद्रकर्मनिरूपणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. 441. Pt. II. P. 101. 216 H. P. S. P. 646.

No. 125. महारुद्रपद्धति. by विश्वनाथपन्त ॥ Mahārudrapaddhatiḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 119. 9½×4½ inches. Appearance, old. Prose and hymns. Damaged. Complete.

Incorrect. Date, Śaka 1689, Place of deposit, Rāj Library, Darbhanga. The codex deals with Mahārudravidhi.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसांवगोपालाय नमः ॥ श्रीमहारुद्रानुष्ठानप्रयोगपद्धतिः लिख्यते । मध्यान्हस्नानसमंये प्रक्षालनादि देशकालौ च स्मृत्वा-प्रारिप्सितस्यामुकरुद्राङ्गस्नानमध्यान्हस्नानएकतन्त्रेणाहं करिष्ये इति संकल्पकर्मा सत्यां वारुणं तदभावे मंत्रादिसत्यस्नान्यतमस्नानं कृत्वा धुतःशुक्लवस्त्राधरीयोत्तरीयः संध्यातर्पणादेवतार्चनपञ्चमहायज्ञान् सम्पाद्य सुप्रक्षालितपाणिपादः सोपग्रहसव्यपाणिः सपवित्रदक्षिणपाणिः स्वाचान्तकर्मस्थानमागत्य श्रीपर्णादिप्रशस्तदारुनिर्मिते कुशोत्तरकंवलाद्यास्तृते पिठे प्राङ्मुखोपविश्य स्वदक्षिणतः पत्निमुपवेश्य गायत्र्या नैरृत्यां शिखां वधातुं छिंजुटिकां च वध्वा यथाविधिनूतनयज्ञोपवितधारणं कृत्वा कर्माङ्गमाचमनं विधाय प्राणायामत्रयं कालज्ञानं कृत्वा अमुकफलकामोमुकरुद्रमहं करिष्येति संकल्पं कुर्यात् ॥

End :— ततो नानागोत्रान् वाना शर्मणोमुकसंख्याकान् ब्राह्मणान् यथाकालं यथा-देशं यथाशक्ति संपादितेनान्नेनाहं भोजयिष्ये इनि ब्राह्मणभोजनसंकल्पः ततो ब्राह्मणैः सह सुहृन्मित्रयुतो हर्षयुक्तो यजमानः साचार्यो भुञ्जीत ॥ ६ ॥

Colophon :— इति श्रीविश्वनाथपंतविरचिते रुद्रपद्धतिः समाप्तः ॥ ६ ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीशङ्करार्पणमस्तु श्रीसांवगोपालरामगोविन्दार्पणमस्तु ॥ मगमत् ॥ शके १६८६ वर्षे सर्वजितनामाब्दे पौषकृष्ण १४ इन्दुवासरेस्येदं पुस्तकं लिख्यते ॥

विषयः । महारुद्रविधानम् ॥

Previous Notice .—C. C. Pt. I. P. 583. (Under Viśvanātha). 441 (Under Mahārudraprayogapaddhati by Ananta Dīkṣita). Pt. III. P. 113 (Under Rudrapaddhati).

No. 126. माण्डव्योपनिषाद् by माण्डव्य ॥ Mandavyopanisad.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 43 in a line. Folia, 2. 13¾×4 inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Raj Libıary, Darbhangā. Extent of 38 slokas.

Beginning :—ओं नमः ॥

वैतथ्यं सर्वभावानां स्वप्न आहुर्मनीषिणः ।
अन्त.स्थानात्तु भावानां संवृतत्वेन हेतुना ॥ १ ॥
अदीर्घत्वाच्च कालस्य गत्वा देशान्न पश्यति ।
प्रतिबुद्धश्च वै सर्वस्तस्मिन्देशे न विद्यते ॥ २ ॥

End :—

तस्मादेवं विदित्वैवमद्वैते योजयेत्स्मृति ।
अद्वैतं समनुप्राप्य जड़वल्लोकमाचरेत् ॥ ३६ ॥
निःस्तुतिर्निर्नमस्कारो निःस्वधाकार एव च ।
चलाचलनिकेतश्च यतिर्यादृच्छिको भवेत् ॥ ३७ ॥
तत्त्वमाध्यात्मिकं दृष्ट्वा तत्त्वं दृष्ट्वा तु बाह्यतः ।
तत्त्वीभूतस्तदारामस्तत्त्वादप्रच्युतो भवेत् ॥ ३८ ॥

Colophon :— इति वैतथ्याख्यं द्वितीयं प्रकरणम् ।। इतिमाण्डव्योपनिषत्समाप्ता ॥
विषयः । अद्वैतब्रह्मविचार ॥

No. 127. माण्डूक्योपनिषत् ॥ Māṇdūkyopanisat.

Substance :—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 6 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 18. 13×3 inches Appearance, fresh. Prose and verse in the form of hymns. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Muktinātha Jhā, Baruary, P. O. Pārsarma, Bhāgalpur. Marked with useful notes by the writer,

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रज्ञानांशुप्रतानैस्थिरचरनिकरव्यापिभिर्व्याप्य विश्वान्
भुक्त्वा भोगान् स्थविष्ठान् पुनरपि धिषणोद्भासितान्कामजन्यान् ।
पीत्वा सर्वान्विशेषान्स्वपिति मधुरभुग्मायया भोजयन्नो
मायासंख्यातुरीयं परममृतमजं ब्रह्म यत्तन्नतोस्मि ॥ १ ॥
यो विश्वात्मा विधिजविषयान् प्राप्य भोगान् स्थविष्ठान्
पश्चाच्चान्यान् स्वमतिविभवान् ज्योतिषा स्वेन सूक्ष्मान् ।
सर्वानेतान्पुनरपि शनैः स्वात्मनि स्थापयित्वा
हित्वा सर्वान्विशेषान् विगतगुणगणः पात्वसौ नस्तुरीयः ॥ २ ॥
ओं भद्रं कर्णेभिरिति भद्रं न इति शान्तिः ॥ ३ ॥

End :—

अजमपि जनियोगं प्रापदैश्वर्ययोगा-
दगति च गतिमत्तां प्रापदेकं ह्यनेकम् ।
विविधविषयधर्मग्राहिमुग्धेक्षणानां
प्रणतभयनिहन्तृब्रह्मयत्तन्नतोस्मि ॥ १ ॥
प्रज्ञावैशाखभेदक्षुभितजलनिधेर्वेदनाम्नोऽन्तरस्थं
भूतान्यालोक्य मग्नान्यविरतजननग्राहघोरे समुद्रे ।
कारुण्यादुद्दधारामृतमिदममरैः दुर्लभं भूतहेतो-
र्यस्तं पूज्याभिपूज्यं परमगुरुममुं पादपातैर्नतोस्मि ॥ २ ॥
यत्प्रज्ञालोकभासा प्रतिहतिमगमत्स्वान्तमोहान्धकारो
मज्जोन्मज्जंश्च घोरे ह्यसकृदुपजनोदन्वति त्रासने मे ।
यत्पादावाश्रितानां श्रुतिसमविनयप्राप्तिरग्र्याह्यमोघा ।
तत्पादौ पावनीयौ भवभयविनुदौ सर्वभावैर्नमस्ये ॥ ३ ॥ इति ॥

Colophon :— मण्डूकोपनिषत्समाप्तः ॥ ४ ॥
विषयः । अध्यात्मविचारः ॥

No. 128. माण्डूक्योपनिषत्कारिकाभाष्यविवरणम् by आनन्दगिरि ॥
Māṇḍūkyopanisatkārikābhāśyavivaraṇam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 16 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 30. 13×6½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Saṁvat 1888. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur, P. O. Tajpur, Darbhanga. A commentary on the kārikā of Gaudapādāchārya by Śaukarāchārya with the commentary of Ānanda Giri on the Bhāsya. Slightly damaged.

Beginning :—ज्ञानेनाकाशकल्पेन धर्मान् यागगतोपमान् ।
ज्ञेयाभिन्नेन संबुद्धस्तं वन्दे द्विपदां वरम् ॥ १ ॥

Beginning of Bhāsya:— ओंकारनिर्णयद्वारेणागमतः प्रतिज्ञातस्याद्वैतस्य बाह्यविषयभेदवैतथ्याच्च सिद्धस्य पुनर्द्वैते शास्त्रयुक्तिभ्यां साक्षान्निर्द्धारितस्यैतत्तदुत्तमं सत्यमित्युपसंहारः कृतोन्ते तस्यैतस्यागमार्थस्याद्वैतदर्शनस्य प्रतिपक्षभूतद्वैतिनो वैनाशिकाश्च तेषां चान्योन्यविरोधाद्रागद्वेषादिक्लेशास्पदं दर्शनमिति मिथ्यादर्शनञ्च सूचितं क्लेशानास्पदत्वादात्मैकत्वबुद्धिरेव सम्यग्दर्शनमित्यद्वैतदर्शनं स्तूयते तदिह विस्तरेणान्योन्यविरुद्धतया असम्यग्दर्शनत्वं प्रदर्श्य तत्प्रतिषेधेनाद्वैतदर्शनसिद्धिरुपसंहर्तव्या आवीतन्यायेनेत्यलातशान्तिरारभ्यते ॥

Beginning of Commentary on Bhāṣya :—ओं श्रीगणेशाय नमः ॥
ओमाद्यन्तमध्यमङ्गलाः ग्रन्थप्रचारिणो भवन्तीत्यभिप्रेत्यादावोंकारोच्चारणवदन्ते परदेवताप्रणामवन्मध्येपि परदेवतारूपमुपदेष्टारं प्रणमति । ज्ञानेनेति। पूर्वोत्तरप्रकरणसंबन्धपूर्वप्रकरणत्रये वृत्तमर्थक्रमादनुवदति । ओंकारेति ॥

End of Text :—दुर्दर्शमतिगाम्भीरमजं साम्यं विशारदम् ।
बुध्वा पदमनानात्वं नमस्कुर्मो यथाबलम् ॥ १०० ॥

End of Bhāsya :—यत्प्रज्ञालोकभासाप्रतिहतिमगमत्स्वान्तमोहान्धकारो
मज्जोन्मज्जच्च घोरे ह्यसकृदुपजनो दन्वतित्रासने मे ॥

यत्पादानाश्रितानां श्रुतिशमविनयप्राप्तिरग्न्या ह्यमोघा
तत्पादौ पावनीयौ भवभयविनुदौ सर्वभावैर्नमस्ये ॥ १०२ ॥

Colophon of Bhāsya :— इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य श्रीशङ्कर-भगवतः कृतागमशास्त्रविवरणे अलातशान्त्याख्यं] प्रकरणचतुष्टयं सम्पूर्णम् ॥

End of Commentary on Bhāsya :—विष्णुं कृष्णं स्वमायाविरचितवि-
विद्वैधतवर्गं निसर्गादुद्घातानर्थं मार्थं निरवधि मधुरं सच्चिदेकस्वभावम् ।
आम्नायात्मानमेकं विधिमुखविमुखं नेतिनेतीति गीतम्
वन्दे वाचां धियां वा परमपि जगतामास्पदं कल्पितानाम् ॥ १ ॥
गौडपादीयभाष्यस्य व्याख्या व्याख्यातृसंमता ।
संमिता निर्मिता सेयमर्पिता पुरुषोत्तमे ॥ २ ॥

Colophon of Commentary on Bhāsya :—इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दगिरिकृतायां गौडपादभाष्यटीकायां चतुर्थं प्रकरणं समाप्तम् सं १८८८ ॥
विषयः । माण्डूक्योपनिषद्भाष्यव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 447. Pt. II. P. 103, P. III. P. 97. Ady. P. 248. Tan. Vol. III. P. 1440. 1050. 1445.

No. 129. माण्डूक्योपनिषद्भाष्यविवरणम् by आनन्दज्ञान ॥
Māṇdūkyopanisadbhāsyavivaraṇam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 18 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 27. 12½×6 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākārta Jhā, Mahesapur, P. O. Tajpur, Darbhangā. Damaged. A commentary on the bhāsya of Śaṅkarāchārya on Māṇḍūkyopanisat by Ānandajñāna with text.

Beginning:—ओमित्येतदक्षरमिदꣳसर्वं तस्योपव्याख्यानं भूतं भवद्भविष्यदिति सर्वमोङ्कार एव यच्चान्यस्त्रिकालातीतं तदप्योंकार एव सर्वꣳ ह्येतद्ब्रह्म-अयमात्मा ब्रह्म सोयमात्मा चतुष्पात् जागरितस्थानो बहिः प्रज्ञः सप्ताङ्गः एकोनविंशतिमुखः स्थूलभुक् वैश्वानरः प्रथमः पादः ॥

Beginning of Bhāsya:—ओं श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रज्ञानांशुप्रतानैः स्थिरचरनिकरव्यापिभिर्व्याप्य लोकान्
भुक्त्वा भोगान्स्थविष्ठान्पुनरपि धिषणोद्भासितान्कामजन्यान् ।
पीत्वा सर्वान्विशेषान् स्वपिति मधुरभुङ्मायया भोजयन्तो
मायासंख्यातुरीयं परममृतमजं ब्रह्म यत्तन्नतोस्मि ॥ १ ॥
यो विश्वात्मा विधिजविषयान्प्राश्य भोगान्स्थविष्ठान्
पश्चाच्चान्यान्स्वमतिविभवान् ज्योतिषा स्वेन सूक्ष्मान् ।
सर्वानेतान्पुनरपि शनैः स्वात्मनि स्थापयित्वा
हित्वा सर्वान्विशेषान्विगतगुणगणः पात्वसौनस्तुरीयः ॥ २ ॥

ओमित्येतदक्षरमित्यादिवेदान्तार्थसारसंग्रहभूतमिदं प्रकरणचतुष्टयमारभ्यते अतएव न पृथक् संबन्धाभिधेयप्रयोजनानि वक्तव्यानि तान्येव तु वेदान्ते संबन्धाभिधेयप्रयोजनानि तान्येवेह भवितुमर्हन्ति तथापि प्रकरण-व्याचिख्यासुस्तानि संक्षेपतो वक्तव्यानि ॥

Beginning of Commentary on Bhāsya:—श्रीगणेशाय नमः ॥

परिपूर्णपरिज्ञानपरितृप्तिमते सते ।
विष्णवे जिष्णवे तस्मै कृष्णनामभृते नमः ॥
शुद्धानन्दपदाम्भोजद्वन्द्वमद्वन्द्वतास्पदम् ।
नमस्कुर्वे पुरस्कर्तुं तत्वज्ञानमहोदयम् ॥
गौडपादीयभाष्यं हि प्रसन्नमिव लक्ष्यते ।
तदर्थतोतिगंभीरं व्याकरिष्ये स्वशक्तितः ॥
पूर्वं यद्यपि विद्वांसो व्याख्यानमिह चक्रिरे ।
तदथापि मन्दबुद्धीनामुपकाराय यत्पते ॥
श्रीगौडपादाचार्यस्य नारायणप्रसादतः प्रतिपन्नान्माण्डूक्योपनिषदर्थां

विष्करणपरानपि श्लोकानाचार्यप्रणीतान्व्याचिख्यासुर्भगवान्भाष्यकारः चिकीर्षितस्य भाष्यस्याविघ्नपरिसमाप्त्यादिसिद्धये परदेवतातत्त्वानुस्मरणपूर्वकं तन्नमस्काररूपं मङ्गलं शिष्टाचारप्रमाणकं मुखतः समाचरन्नर्थादपेक्षितमभिधेयाद्यनुबन्धमपि सूचयति । प्रज्ञानेत्यादिना ॥

End of Text:—अमात्रोऽनन्तमात्रश्च द्वैतस्योपशमः शिवः ।
ओंकारो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जनः ॥ २६ ॥

End of Bhāsya :—अमात्रस्तुरीयमोंकारो मीयतेनयेति मात्रा परिच्छित्तिः । सा अनन्ता यस्य सोनन्तमात्रः नैतावत्त्वमस्य परिच्छेत्तुं शक्यत इत्यर्थः सर्वद्वैतोपशमत्वादेव शिवः ओंकारो यथा व्याख्यातो विदितो येन स परमार्थतत्त्वमस्य मननान्मुनिः नेतरो जनः शास्त्रविदपीत्यर्थः ॥

End of of Commentary on Bhāsya :—ननु यथोक्तप्रणयपरिज्ञानरहितस्यापि शास्त्रपरिज्ञानवत्त्वान्नजन्मोपलक्षितसंसारभाक्त्वेन पुरुषार्थासिद्धिर्मैवं शास्त्रविदोपितत्त्वज्ञानाभावे मुख्यपुरुषार्थासिद्धिरित्यभिप्रेत्याह नेतरइति तदेवं प्रमाणवद्द्वारेण निरुपाधिकमात्मानमनुसंदधानस्य पुरुषार्थपरिसमाप्तिर्नेतरेषां बहिः मुखानामिति स्थितम् ॥

Colophon :— इति माण्डूक्योपनिषद् व्याख्याने गौडपादभगवतः कृतौ ओंकारनिर्णये प्रथमं प्रकरणम् ॥

Colophon of Bhāsya :—इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य शङ्करभगवतः कृतावागमशास्त्रविवरणे प्रथमप्रकरणं माण्डूक्यव्याख्यानं समाप्तम् ॥

Colophon of Commentary on Bhāsya :—इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दज्ञानविरचितायां गौडपादीयभाष्यटीकायां प्रथमं प्रकर्णं समाप्तम् ॥ शुभम् ॥
विषयः । माण्डूक्योपनिषद्भाष्यव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 447. Pt. II. P. 103 P. III P. 97. Ady. P. 248. C. S. C. Vol. X. P. 529. B. S. C. P. 620. 681, Tan. Vol. III. P. 1046.

(A) माण्डूक्योपनिषद्भाष्यव्याख्या by आनन्दज्ञान ॥ Māṇḍūkyopanisadbhāsyavyākhyā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 15 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 154. Complete. Generally correct. Date ? Prose. Appearance, tolerable. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga, A commentary on the Bhāṣya of Gaudapāda by Ānandajñāna with the commentary of Śaukarāchārya on the Upaniṣat. 13×6½ inches.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same as in cat. No. 127.

No. 130. माण्डूक्योपनिषद्व्याख्या by गौडपाद ॥ Māṇḍūkyopaniṣadvyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 7. 11×5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion. P. O. Ballipur, Darbhanga. A commentary on Māṇḍūkyopaniṣat by Gaudapāda.

Beginning :—ओं नमो गणेशाय ॥

बहिः प्रज्ञो विभुर्विश्वो ह्यन्त. प्रज्ञस्तु तैजसः ।
घनप्रज्ञस्तथा प्राज्ञ एक एव त्रिधा स्मृतः ॥ १ ॥
दक्षिणाक्षिमुखे विश्वो मनस्यन्तस्तु तैजस. ।
आकाशे च हृदि प्राज्ञस्त्रिधा देहे व्यवस्थितः ॥ २ ॥

विश्वो हि स्थूलभुङ्नित्यं तैजसः प्रविविक्तभुक् ।
आनन्दभुक् तथा प्राज्ञस्त्रिधा भोगस्त्रिबोधत ॥ ३ ॥
त्रिषु धामसु यद्भोग्यं भोक्ता यश्च प्रकीर्तित. ।
वेदे तदुभयं यस्तु स भुञ्जानो न लिप्यते ॥ ४ ॥
प्रभव सर्वभावानां सतामिति विनिश्चय ।
सर्वं जनयति प्राणश्चेतोंशून् पुरुषः पृथक् ॥ ५ ॥

End :— प्रज्ञा वैशाखवेधाक्षुभितजलनिधेर्वेदनाम्नोऽन्तरस्थं
भूतान्यालोक्य मग्नान्यविरतजननग्राहघोरे समुद्रे ।
कारुण्याद्दुग्धधारामृतमिदममरै दुर्लभं भूतहेतो-
र्यस्तं पूज्याभिपूज्यं परमगुरुममुं पादपातैर्नतोस्मि ॥
यत्प्रज्ञालोकभासाप्रतिहतमगमत्स्वान्तमोहान्धकारो-
म्मज्जोन्मजश्च घोरे ह्यसकृदुपजनो दन्वति त्रापने मे ।
यत्पादावाश्रितानां श्रुतिसमविनयप्राप्तिरग्र्याह्यमोघा
तत्पादौ पावनिन्द्यौ भवभयविनदौ सर्वभावैर्नमस्ये ॥

Colophon :— Wanting.

विषयः । माण्डूकोपनिषट्टीका ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 447. Pt. II. P. 103. Pt. III. P. 97. Ady. 248.

No. 131. मुण्डकोपनिषत् ॥ Muṇḍakopaniṣat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 5. 13×5 inches. Appearance, fair. Prose and verse (Hymns). Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karıon, P. O. Ballipur, Darbhanga.

Beginning :—श्रीकृष्णो विजयतेतराम् ॥ ओं सह नाववतु ॥ ओं भद्रं कर्णेभि· ॥ ओं स्वस्ति न इन्द्र. ॥ ओं शान्ति· ॥ ब्रह्मा देवानां प्रथम. सम्बभूव विश्वस्य कर्त्ता भुवनस्य गोप्ता स ब्रह्मविद्यां सर्वविद्याप्रतिष्ठामथर्वाय ज्येष्ठपुत्राय प्राह अथर्वणे यां प्रवदेत ब्रह्मा अथर्वा तां पुरोवाचाङ्गिरे ब्रह्मविद्यां स भरद्वाजाय सत्यवहाय प्राह भरद्वाजोङ्गिरसे परावरां शौनको ह वै महाशाल्तोङ्गिरसं विधिवदुपसन्त: पप्रच्छ कस्मिन्नु भगवो विज्ञाते सर्वमिदं विज्ञातं भवतीति ॥

End :— तेषामेवैतां ब्रह्मविद्यां वदेत शिरोव्रतं विधिवद्यैस्तु चीर्णं तदेतत्सत्यमृषि-रङ्गिरा: पुरोवाच नैतदचीर्णव्रतोधीते नमः परमऋषिभ्यो नमः परम-ऋषिभ्य: ॥

Colophon :— इति मुण्डकं समाप्तम् ॥ ओं नमो भगवते वासुदेवाय सच्चिदानन्दात्मने शर्म: समीहे ॥

Previous Notice :—C. C. Pt- I. P 460. Pt. II. P. 106, 218. Pt III. P. 99. Ady. P. 250 H. P. S. P. 1101. Tan. vol. II. P. 886, 1418. Tri. Cat. vol. V. P. 6722.

No. 132. मुण्डकोपनिषद्भाष्यम् by शङ्कराचार्य ॥
Mundakopanisadbhāsyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 16. 13×6 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date, Samvat 1883. Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. A commentary on Muṇḍakopaniṣat by Śaṅkarāchārya.

Beginning :—ओं श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं ब्रह्मादेवानामित्याद्यथर्वणोपनिषदस्याश्च विद्यासंप्रदायकर्तृत्वपारम्पर्यलक्षणं सम्बन्धमादावेवाह स्वयमेव स्तुत्यर्थं

यस्मिन्ज्ञाते भवेज्ज्ञातं सर्वं तत्स्यामसंशयम् ॥ १ ॥
ब्रह्मोपनिषद्गर्भोपनिषदाद्या अथर्वणवेदस्य बह्व्य उपनिषद. सन्ति तासां शारीरके अनुपयोगित्वेनाव्याचिख्यासितत्वाददृश्यत्वादिगुणको धर्मोक्तेरित्याद्यधिकरणोपयोगितया मुण्डकस्य व्याचिख्यासितस्य प्रतीकमादत्ते । ब्रह्मा देवानामित्याद्या अथर्वणोपनिषद्व्याचिख्यासितेति शेष: ॥

End :— प्रकृतपरामर्शकादेतच्छब्दादवगम्यते ग्रन्थद्वारेण विद्यायाः प्रकृतत्वसंभावनात्र सर्वत्र ब्रह्मविद्यासम्प्रदानमिति सूचयन्नाह । एतां ब्रह्मविद्यां वदेतेति ॥

Colophon :— इति मुण्डकभाष्यटिप्पणं ॥ संवत् १८८२ शुभम् ॥ परमात्मने नमः ॥
विषय :—मुण्डकोपनिषद्भाष्यव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 460. Pt. II. P. 106, 218. Pt. III. P. 99. R. M. Pt. II. P. 138. A. C. Pt. I. P. 45. Ady. P. 250. C. S. C. Vol. X. P. 525. H. P. S. Cat. No. 1390. Tan. Vol. III. P. 1062.

(A) मुण्डोपनिषद्भाष्यविवरणम् by आनन्दगिरि ॥ Muṇdopanisadbhāsyavivaraṇam.

Substance :—Character. Devanāgarī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 26. 13×6½ inches. Appearance tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Muṇḍopanisadbhāsya of Śaukarāchārya. Date, Saṁvat 1878.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 134. योगतत्त्वोपनिषत् ॥ Yogatattvopaniṣat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 1. 10¾×6 inches

Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahespur, P. O. Tajpur. Darbhanga. An extract from Atharvan Veda. Slightly damaged.

Beginning :—श्रीरामः ॥

योगतत्वं प्रवक्ष्यामि योगिनां हितकाम्यया ।
तद्श्रुत्वा च पठित्वा च सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥
विष्णुर्नाम महायोगी महामायी महातपाः ।
तत्वमार्गे यथा दीप्तो दृश्यते पुरुषोत्तम. ॥
यः स्तनं पूर्वं पीत्वापि निष्पीड्य च पयोधरान् ।
यस्मिन्जाते भगे पूर्वं तस्मिन्नेव भगे रमेत् ॥
या माता सा पुनर्भार्या या भार्या जननी हि सा ।
यः पिता स पुन. पुत्रो यः पुत्रः स पुन. पिता ॥
एवं संसारचक्रेण कूपचक्रे घटा इव ।
भ्रमन्तो यानि जन्मानि श्रुत्वा लोकां समश्नुते ॥

End.— घटमध्ये यथा दीपं निर्वाणं कुम्भकं विदु. ।
पद्मपत्रमिवाच्छिन्नमूर्ध्ववायुर्विमोक्षणे ॥
भ्रुवोर्ललाटमध्यस्थं तज्ज्ञेयं च निरञ्जनम् ।
निषिद्धे तु न निर्वाते निर्जने निरुप इव ॥
निश्रितं चात्मभूतानां प्रविष्टं योगसेवया ।
प्रविष्टे योगसेवयेति । हरि ओं तत्सत् ॥

Colophon :— इति अथर्वणवेदे योगतत्वोपनिषत्समाप्तम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 477. Pt. II. P. III, 219. Pt. III. P. 102. Ady. P. 259. C. M. P. 113. Tan. Vol. II. P. 760.

No. 135. योगशिखोपनिषत् ॥ or योगशिखोपनिषत् ॥
Yogaśikhopaniṣat.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 1. $10\frac{3}{4}\times6$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahespur, P. O. Tajpur, Darbhanga. An extract from Atharvan Veda. Slightly damaged.

Beginning:—अथ योगशिखां प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमाम् ।
यदा तु ध्यायते मन्त्रं गात्रकम्पोभिजायते ॥
आसनं पद्मकं बध्वा यच्चान्यद्वापि रोचते ।
कुर्यान्नासाग्रदृष्टिं च हस्तौ पादौ च संयुतौ ॥
मन: सर्वत्र संयम्य ओंकारं तत्र चिन्तयेत् ।
ध्यायेत्तु सततं प्राज्ञो हृत्कृत्वा परमेष्ठिनम् ॥
एकस्तम्भे नवद्वारे त्रिस्थूणे पञ्चदैवते ।
ईदृशे तु शरीरे च मतिमानुपलक्षयेत् ॥
आदित्यमण्डलं दिव्यं रश्मिज्वालसमाकुलम् ।
तस्य मध्यगतो वन्हि: प्रज्वालादीपवर्तिवत् ॥

End:— पुण्यमेतत्समासाद्य संक्षेपात्कथितं मया ।
लब्धयोगेन बोद्धव्यं प्रसन्नं परमेष्ठिनम् ॥
जन्मान्तरसहस्रेषु यदा नाश्नाति किल्विषम् ।
तदा पश्यति योगेन संसारे च्छेदनं परम् ॥
इति हरि: ओं तत्सत् ॥

Colophon:— इति अथर्वणवेदे योगशिखोपनिषत्समाप्तम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt I. P. 479. Pt. II. P. 112, 219. Pt. III. P. 103. Ady. P. 260. B. S. C. P. 11.612. C. M. P. 146. Tan. Vol. II. P. 762.

No. 136. रात्रिसूक्तव्याख्या ॥ Rātrisūktavyākhyā.

Substance.—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 8. 10½×4¼ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Rātrisūkta. Sāyaṇāchārya is the author of the first commentary. Repetition of this hymn in the night in सूतिकागृह is efficacious in preventing harm caused by illness, evil spirits etc.

Beginning of the first Commentary —श्रीगणेशाय नम ॥ अथ रात्रिसूक्तं प्रारभ्यते रात्रीत्यष्टर्चं पञ्चदशं सूक्तं सोभरिपुत्रस्य कुशिकस्यार्षं यद्वा भारद्वाजस्य सुता रात्र्याख्या अस्य सूक्तस्य ऋषिःगायत्रं रात्रिर्देवताकं तथाचानुक्रान्तं रात्री कुशिक सौभरो रात्रिर्वा भारद्वाजी रात्रिस्तवं गायत्रमिति दुःस्वप्नप्रदर्शने उपोषितेन कर्त्रा पायसेन होतव्यं तत्रैतत्सूक्तं करणत्वेन विनियुक्तम् । तथा चारण्यके श्रूयते स यद्य तेषां किंचित्पश्येदुपोष्य पायसं स्थालीपाकं श्रपयित्वा रात्रीसूक्तेन प्रत्यृचं हुत्वेति ॥

End of the first Commentary —दिवसस्य तनये परमपि छन्दसि परस्पष्ठं तस्य पूर्वामन्त्रितांगवद्भावात्पदद्वयं समुदायस्याष्टमिकं सर्वादात्तत्वं त्वत्प्रसादात् जिग्युषे शत्रून् जिग्युषे मम स्तोमं न स्तोत्रमिव हविरपि वृणीष्व त्वं जयतेर्लिटः क्वसु सन्लिटोर्जेरित्यभ्यासादुत्तरस्य जकारस्य कुत्वं षष्ठ्यर्थे चतुर्थी वक्तव्येतिचतुर्थी वसोःसंप्रसारणमिति संप्रसारणम् इत्यष्टमस्य सप्तमे चतुर्दशो वर्गः ॥

Colophon of the first Commentary:—इति रात्रिसूक्तभाष्यम् ॥

Beginning of the second Commentary:—श्रीगणेशाय नमः । अथ रात्रीसूक्तस्यापरा व्याख्या अथैतद्रात्रिसूक्तं रात्रिदेवताप्रतिपादकं सा रात्रिदेवता द्वेधा जीवरात्रिरीश्वररात्रिश्च तत्राद्या प्रसिद्धा यस्यामस्मदादीनां जीवानां प्रतिदिनं व्यवहारो लुप्यते द्वितीया तु यस्यामीश्वरव्यवहारलोपो भवति महाप्रलयकाले तदानीमन्यवस्त्वभावात्केवलं ब्रह्ममाया-

स्मकमेव वस्तु सर्वकारणमव्यक्तपदवाच्यम् तिष्ठति सा द्वितीया रात्रिः
तदुक्तं देवीपुराणे ।
ब्रह्ममायात्मिका रात्रिः परमेशलयात्मिका ।
तदधिष्ठातृदेवी तु भुवनेशी प्रकीर्तितेति ॥
तदेवं सर्वोत्तमदेवताप्रतिपादकस्य रात्रिसूक्तस्य भाष्यकारादिभिः कृत-
व्याख्यानस्यापि विस्पष्टं व्याख्यानं यथामति क्रियते ॥

End of the second Commentary :—दिवः परमाकाशरूपपरमात्मनो दुहितः
पुत्रि परमात्मप्रकाशेन चिच्छक्तेरभिव्यज्यमानत्वाद्युक्तं परमात्मपुत्रीत्वं त्वत्प्र-
सादात्कामादीन् शत्रून् जिग्युषे मम स्तोत्रमिव हविरपि यथाशक्ति दत्तं
वृणी व भजेति इत्यष्टमी ८

Colophon :— इति रात्रिसूक्तस्य द्वितीया व्याख्या समाप्ता ॥ श्री ॥ श्र ॥
विषयः । रात्रिसूक्तटीका ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 503. Pt. II. P. 118. D. C. P. 353. C. P. B. P. 409. Tri. Cat. Vol. IV. P. 4228.

———

No. 137. रामतापनीयोपनिषत् ॥
Rāmatāpanīyopaniṣat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 15. 14×5½ inches. Appearance, tolerable. Verse. Complete. Incorrect. Date? Saṁvat 1898. Place of deposit, Pandit Rāghava Jhā, Audauli, P. O Madhavapur, Darbhanga. The codex contains the commentary ot Ānanda Nidhi. This is Pūrvatāpanīya.

Beginning :—श्रीरामाय नम ॥
चिन्मयेऽस्मिन्महाविष्णौ जाते दशरथे हरौ ।
रघोः कुलेखिलं राति राजते यो महीस्थितः ॥

स राम इति लोकेषु विद्वद्भि प्रकटीकृत ।
राक्षसा येन मरणं यान्ति स्वोद्रेकतोऽथवा ॥ २ ॥
रामनाम भुवि ख्यातमभिरामेण वा पुन. ।
राक्षसान्मर्त्यरूपेण राहुर्मनसिजं यथा ॥ ३ ॥

End :— इत्येतैर्ब्रह्म सप्तचत्वारिंशन्मन्त्रैर्नित्यं देवं स्तौति तस्य स्तुतो देव' प्रीतो भवति तस्माद्य एतैर्मन्त्रैर्नित्यं देवं स्तौति स देवं पश्यति सोऽमृतत्वं गच्छति सोऽमृतत्वं च गच्छतीति ॥

Colophon :— इत्यथर्वणरहस्ये रामोत्तरतापनीयोपनिषत्समाप्ता ॥ हरि. ओं श्रीरामाय परमात्मने नम. ॥
विषय । रामस्य ब्रह्मस्वरूपत्वनिरूपणम् ॥

Previous Notice —C. C. Pt. I. P. 514. Pt. II. P. 120. 221. Pt. III P. 109. Ady. 263. C. M. P. 114. Tan. Vol. II. P. 892. B. S C. P. 640,663. H. P. S. P. 1410. C. P. B. P. 413.

(A) रामतापनीयोपनिषत् ॥ Rāmatāpanīyopaniṣat.

Substance.—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 11 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 15. $14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rāghava Jhā, Andauli. P. O. Mahespur, Darbhanga. The codex contains commentary of Viśveśvara on it

Beginning, End, विषय :—Same.

End :— तद्भक्ता ये लब्धकामांश्च भुक्त्वा तथा परं परमं यान्ति ते च ।
इमा ऋच सर्वकामार्थदाश्च ये ते पठन्ति अमला यान्ति मोक्षं ये ते पठन्त्यमलायान्तिमोक्ष मिति ॥ १० ॥ ओं तत्सत् ॥

No. 138. रामतापनीयोपनिषत ॥ Rāmatāpanīyopaniṣat.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 12. 8×5 inches Appearance, old. Prose. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rāghava Jhā, Andauli, P. O. Madhavapur, Darbhanga. This is Uttaratāpanīya.

Beginning :—श्रों नमो भगवते रामचन्द्राय ॥ श्रों यो ब्राह्मणम्विदधाति पूर्वं यो वै वेदांश्च प्रहिणोति तस्मै तस्मै तश्च ह देवमात्मबुद्धिप्रकाशं मुमुक्षुर्वै शरणमहं प्रपद्ये । श्रों वृहस्पतिरुवाच । याज्ञवल्क्यम् ॥

End :— तदेतदृचाभ्युक्तं ऋचोऽक्षरे परमे व्योमन् यस्मिन् वा अधि विश्वे निषेदु. यस्तन्न वेद किमृचा करिष्यति । य एतद्विदुस्तइमे समासत इति तद्विदः । तद्विष्णो. परमं पदश्च सदा पश्यन्ति सूरय. दिवीव चक्षुराततं तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवाँसस्तमिन्धते विष्णोर्यत्परमं परम् इति तद्विदुरिति तद्विदुरिति भद्रं कर्णेभिरिति ॥

Colophon :— इति रामतापनीयोपनिषत्सुत्तरखण्ड. समाप्त. ॥
विषय: । रामस्य ब्रह्मस्वरूपत्वनिरूपणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 514. Pt. II. P. 120, P. 221. Pt. III. P. 109. R. M. Pt. I. P. 4 Ady. 261. C. B. P. 413. H. P. S. Cat. No. 1798. B. S. C. P. 667, 670, 673.

No. 139. रामोत्तरतापनीयव्याख्या by आनन्दवन ॥
Rāmottaratāpanīyavyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 11. 15×5 inches. Appearance tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit Pandit Rāghava Jhā, Andauli, P. O. Mahes-

pur, Darbhanga. A commentary on Rāmottaratāpanīya by Ānandavana.

Beginning :—ओं सीतारामाभ्यान्नम ॥

सत्यं तारकतत्वमोमिदमणुं स्थूलं चतुष्पादकं ।
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिसंस्मृतित्रयाद्विश्वाद्यतीतं विभुं ।
भ्रूनासान्त उपास्यमानममरै स्तुत्यं तुरीयात्मकं ।
भक्तानुग्रहविग्रहं जनकजा जानिं भजे राघवम् ॥ १ ॥
य. शब्दे परिनिष्ठितोऽथ परमे ब्रह्मण्यतिन्यायत-
स्तत्कारुण्यसुधाब्धिविन्दुकणिकासंसारसन्तापनुत् ।
यद्गाम्भीर्यमगाधमप्यनुचरैर्गाधं समाश्रीयते ।
तस्य श्रीगुरुराघवस्य चरणद्वन्द्वारविन्दं नम ॥ २ ॥
आशीद्वारिठवंश्या नृहरिरिति पुरा केशवाह्वस्य सूनु ।
तस्मात्कृष्णाह्वयोभूद्धरणिसुरवर पत्तने कुन्दनाख्ये ।
तस्मात्सूनु र्गुणाब्धि. समजनि कमलां वा प्रभूत्या यतीना-
मानन्दाद्य स रामोपनिपदि विदधे साधुटीकां वनाख्य. ॥ ३ ॥

End of Ms. :—द्वितीयमाह स्वप्नेति स्वप्नस्थान. स्वप्नस्थानमस्य तैजसस्येति स्वप्न-
स्थान । अन्त. जाग्रत् प्रज्ञानैकसाधनावहिर्वि.

Colophon .— नास्ति ॥

विषयः । रामोत्तरतापनीयटीका ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 514. Pt. II. P. 120. Pt. III. P. 109. Ady. 263. H. P. S. Cat. No. 1802. B. S. C. P. 667.

No. 140. रामोत्तरतापन्युपनिषद्दीपिका by नारायण ॥
Rāmottaratāpanyupanisaddīpikā.

Substance :—Chaiacter, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 22. 12½×5 inches. Appearance, fiesh Complete Incorrect. Date ? Place of deposit, Nīlakaṇtha Sirgh Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. A commentary on Rāmottaratāpanīya by Nārāyaṇa. This Ms. contains first part also.

Beginning :—ओं श्रीरामतापनीयेऽस्मिन् पंचत्रिंशतमे मते ।
आथर्वणे तथा खण्डा दशपूर्वाभिधे मता ॥
यस्याम्भसि शयानस्य योगनिद्रां वितन्वतः ।
नाभिः हृदाम्बुजादासीद् ब्रह्मा विश्वसृजां पतिः ।
यस्यावयवसंस्थानै कल्पितालोकविस्तर. ।
तद्वै भगवतो रूपं विशुद्धं सत्वमूर्जितम् ।
एतन्नानावताराणां निधानं वीजमव्ययमितिस्मृते. ॥
नारायणकथनानन्तरं सद्वतारकथनावसरे प्राप्ते मुख्यत्वाद्रामावतारमात्र-न्निरूपयति श्रीरामस्वरूपं तु नारसिंहे निर्णीते दशरथेऽधिकरणे रघो-र्दिलीपात्मजस्य सूर्यवंशस्य कुले चिन्मये ज्ञानस्वरूपे महाविष्णौ नाना-वतारमूलकारणे हरौ जाते सति रामाभिधाप्रवृत्तेति शेषः । अनेनास्य पूर्णावतारता तस्या निर्वचनमखिलं रातीत्यादि ॥ १ ॥

End :— नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
अस्पष्टपदवाक्यानां रामोत्तरप्रदीपिका ॥

Colophon :— इति रामोत्तरतापनीयदीपिका समाप्ता अलीपच्छ्रीहेमनाथशर्मा रामाय नम. ॥
विषयः । रामोत्तरतापनीव्याख्या ॥

Previous Notice ·—C. C. Pt. I. P. 514. Pt. II. P. 120. Pt. III. 109. B. S. C. P. 635(2).

No. 141 रुद्रभाष्यम् by हरदत्त || Rudrabhāṣyam.

Substance :—Character. Devanāgarī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 13 of which 1-7 are missing in the beginning. 8½4×½ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Kiśorī Jhā, Mahesapur, P. O. Tajpur, Darbhanga. Very much damaged. A commentary on Rudrādhyāya hymns of White Yajurveda by Haradatta.

Beginning of Ms. :—पर्यवसानस्थानमिति च वचनम् । कत्तावुक्तौ ॥ श्रूयत इति श्रवः श्रवभिन्दन् श्रवभेत्ता ब्रह्मद्विषो मूर्ध्नों भिनत्तीति वर्म तनुत्रं ग्रीवादित्वादिनि वरूथं सारथेर्गुप्तस्थानं हस्तिनामुपरि हस्तिपकानां गुप्तिस्थानमित्यन्ये । विल्मं विलवत्सच्छिद्रशिरस्त्राणादिभस्मभाजनमित्यन्ये विल्ममुपाय इतिनैरुक्ता. । कवचमागुल्फविलं वर्क शुक्रं । श्रुतो विश्रुतः प्रसिद्ध श्रुतसेन ॥ इति षष्ठोनुपाक ॥

End ·— नमो रुद्राय दिवि स्थिता: तेषां वर्षमिषुस्थानीयमेघेषु स्थित्वाऽभिवर्षती इति एवं नम इत्यादि । तदेव पृथिव्यां येन्तरिक्षे ये दिवि येषामन्नं येषां वात· येषां वर्षमिति स्थितेषु मन्त्ररूपेषु नमो रुद्रेभ्य इति एतत्तेभ्योनमइत्यादि च सर्वं समानमिति । उत्तराणि यजुंषि त्रयो मन्त्राः ।

Colophon :— इति श्रीहरदत्तविरचिते श्रीरुद्रभाष्ये एकादशोनुवाकः । श्रीमत्तास्मींदामोदामोदरेणेदमलेखि ॥

विषय । रुद्राध्यायव्याख्यानम् ॥

Previous. Notice .—C. C. Pt. II. P. 124 (?). H. P. S. P. 428.

No. 142. रुद्रसूत्रम् by अनन्तदेव ॥ Rudrasūtram.

Substance.—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 13. 12×4 inches. Appearance, Fair. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudhary, Akama, P. O. Supaul, Bhagalpur. It deals with the worship of Rudra by Anantadeva.

Beginning :—ओं नमो गणेशाय ॥ ओं नम शिवायादिगुरवे । ओं नमो वाजसनेयाय याज्ञवल्क्याय ॥ ओं नमो भगवते कात्यायनाय ॥

सिद्धिबुद्धिप्रदातारं विघ्नव्यूहविदारणम् ।
महागणपतिं वन्दे भक्तकल्पमहीरुहम् ॥ १ ॥
श्रीनृसिंहं रमानाथं सच्चिदानन्दविग्रहम् ।
विधीन्द्रादिभिराराध्यं भक्तकामदुघं भजे ॥ २ ॥
सच्चिदानन्दरूपाय शिवादेहार्धधारिणे ।
नम ओंकारवाच्याय शिवायाभीष्टदायिने ॥ ३ ॥
याज्ञवल्क्यं मुनिन्नत्वा कात्यायनमुनिन्तथा ।
श्रीगुरून्पितरौ रुद्रग्रन्थकर्तॄं स्तथापरान् ॥ ४ ॥
श्रुतिं शातपथीं वीक्ष्य वृहत्पाराशरीं स्मृतिम् ।
वौधायनमुने सूत्रं श्रीमदुद्धवसूनुना ॥ ५ ॥
तन्यतेनन्तदेवेन रुद्रकर्मप्रकाशकम् ।
उपकाराय सर्वेषां सूत्रं वाजसनेयिनाम् ॥ ६ ॥

End :—
श्रीमदुद्धवपुत्रेण काशीपुरनिवासिना ।
धीमतानन्तदेवेन श्रुतिस्मृतिसमुद्धृतम् ॥ १ ॥
त्रैवेद्यमोढसंज्ञेन रुद्रसूत्रं समर्पितम् ।

मदीयनाथयोर्विष्णुवंशयोः शिवपादयोः ॥
मुहुर्मुहुः प्रार्थयेहं सज्जनान् शुद्धमानसान् ।
मयोक्तमिह संशोध्यं विचार्य सद्गुणं च यत्
यश्च श्रमः समुत्पन्नो ग्रन्थस्यास्य विलेखने ।
सर्वात्मा तेन विश्वेश प्रीयतां परमः शिवः ॥ ४ ॥

Colophon :— इति श्रीमदुद्धवात्मजानन्ददेवविरचितं रुद्रप्रसादकाख्यं रुद्रसूत्रं संपूर्णम् ॥

विषयः । पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यासपूर्वकं जपविधिः । पञ्चाङ्गन्यासः । रुद्रध्यानम् । अर्चनम् । परशुरामबौधायनीयशिवार्चनविधि । होमविधिः । मन्त्रसिद्धिविधि । आत्माराधनविधि । भस्मत्रिपुण्ड्रधारणविधिः । रुद्राक्षधारणविधिः । मन्त्राणां ऋषिच्छन्दोनिर्देशः ॥

Previous Notice:—C C. Pt. I. P. 111. C. P. B. P. 426. H. P. S. Cat. No. 1096.

No. 143 रुद्रोपनिषत् ॥ Rudropaniṣat.

Substance.—Character. Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 18 in a line. Folia, 6. 5½×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Visnukānta Jhā, alias Bilata Jhā, Madhupur, P. O. Kamtaul, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं तत्सत् ॥ ओं देवा ह वै स्वर्गलोकमाध्यायंस्ते रुद्रमपृच्छन् को भवानिति सोऽब्रवीत् अहमेकः प्रथममासं वर्त्तामि च भविष्यामि च नान्यः कश्चिन्मत्तो व्यतिरिक्त इति सोन्तरादन्तरं प्राविशद्दिशश्चान्तरं प्राविशत् । सोहं नित्यानित्यो अव्यक्ताव्यक्तो ब्रह्माऽब्रह्मोहं प्राचःप्रत्यंचोऽहं दक्षिणामुदञ्चोऽहमधश्चोर्ध्वं चाहं दिशश्च प्रतिदिशश्चाऽहं पुमानपुमान् स्त्री चाहं सावित्र्यहं त्रिष्टुप् जगत्यनुष्टुप् चाहं ॥

End :— ओंकारो य ओंकारस्स प्रणवो यः प्रणवस्स प्राणो यः प्राणस्स सर्व-
व्यापी यस्सर्वव्यापी सोऽनन्तो योऽनन्तस्तरं यत्तारं तच्छुक्लं यच्छुक्लं
तत्सूक्ष्मं यत्सूक्ष्मं तद् वैद्युतं यद्वैद्युतं तत्परं ब्रह्म यत्परं ब्रह्म स एको
य एकस्स रुद्रो य रुद्रस्स ईशानो य ईशानस्स भगवान्माहेश्वरः ॥

Colophon :— इति रुद्रोपनिषत् समाप्त ॥

No. 144. लक्ष्मीनारायणहृदयम् Lakṣmīnārāyaṇahṛdayam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 12 10×4, inches. Appearance, fair Verse. Complete. Incorrect. Date. San 1291 Sal. Place of deposit, Pandit Khadganātha Jhā, Champur, P. O. Bariahi, Bhagalpur. An extract from Atharvarahasya attributed to Nārāyaṇa and Lakṣmī separately.

Beginning :—ओं नमो लक्ष्मीनारायणाय ॥ अस्य श्री नारायणहृदयस्तोत्रमंत्रस्य
श्रीभगवान् भार्गवऋषिरनुष्टुप्छन्दो नां वीजं रां शक्तियं कीलकं
णं अस्त्रं मम सकलकामनासिध्यर्थे श्रीलक्ष्मीनारायणप्रीत्यर्थे जपे
विनियोगः ॥ अथ न्यासः । ॐ अग्न्यात्मने अनिरुद्धायाङ्गुष्ठाभ्यां
नमः ॥ ॐ वाय्वात्मने प्रद्युम्नाय तर्जनीभ्यां नमः ॥

End :— ध्यायेल्लक्ष्मीं प्रहसितमुखीं कोटिबालार्कभासां
विद्युद्वर्णाम्बरवरधरां भूषणाढ्यां सुशोभाम् ।
वीजापूरं सरसिजयुगं विभ्रतीं स्वर्णपात्रम्
भर्त्रा युक्तां मुहुरापदां मह्यमप्यच्युतश्रीः ॥
पीनवक्षां सुवर्णाङ्गीं पद्महस्तां मुदान्विताम् ।
लक्ष्मीं ध्यायति मन्त्रेण स भवेत्पृथिवीपतिः ॥

Colophon :— इति श्रीअथर्वणरहस्ये उत्तरभागे महालक्ष्मीहृदयात्मकं स्तोत्रं संपूर्णं
यदक्षरमित्यादि ॥

Post Colophon :—सन् १२६१ शालाख्ये चैत्रकृष्णाष्टमीगुरुवासरे भागलपूरे लिखित-मिदं पण्डितश्रीगोपालमिश्रेण ॥

विषयः । नारायणहृदयम् । लक्ष्मीहृदयम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 540. Pt. II. P. 127. Pt. III. P. 114. C. P. B. P. 434. B. S. C. P. 531. C. M. P. 197.

No. 145. लघुकारिका by विष्णुशर्मा ॥ Laghukārikā

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia 4. 14×4½ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Jayanārāyana Pāthaka, Kainpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. It deals with Kuśandikā by Visnu Śarmā Contains 1st chapter only.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य देवं गणनायकं परं सरस्वती वाप्यथ याज्ञवल्क्यं ।
श्रीश्रीधराचार्यं च शिष्यमुख्यान् ब्रवीम्यहं ग्रन्थमनुत्तमञ्च ॥ १ ॥
श्रीदेवदत्तो मतिनायकः पुरा माध्यन्दिनीयोप्यथ गौडवासी ।
श्रीविष्णुशर्मा इति तस्य सूनुः स कारिताकारवितौ बभूव ॥ २ ॥
पारस्करं नमस्कृत्य येन पारः प्रदर्शितः ।
शाखाधीतं याज्ञवल्क्यं लघ्वीब्रूते च कारिकाम् ॥ ३ ॥
निषेकाद्याः श्मशानान्ताः संस्काराः स्मार्त्तकर्मणि ।
गृह्यसूत्रेपि गुप्तार्थाः प्रत्यक्षा दर्शयिष्यते ॥ ४ ॥

End of Ms. :—यो वा स्वाध्यायी सततं च विप्र इदं च शास्त्रमनधीत्य मूढः ।
करिष्यते कर्म सजाड्यभावात्स ब्रह्मघातीत्यथ देवतानाम् ॥ ७३ ॥
इति श्रीविष्णुशर्मप्रणीतायां लघुकारिकायां कुशण्डिकाप्रकरणम् ॥

प्रथमः ॥ १ ॥ अथर्त्तुमतीं भार्यां गच्छेच्च पुत्रशंकया तस्य विधिं प्रवक्ष्यामि ॥

Colophon—Wanting.

विषयः । कुशण्डिकाविधिः प्रथमः ॥ अभिगमनप्रकरणम् । गर्भौषधि-प्रकरणम् । पुंसवनप्रकरणम् । सीमन्तोन्नयनादिः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 540. Pt. II. P. 223.

लघुकारिका by विष्णुशर्मा ॥ Laghukārikā.

Substance:—Character. Maithilī White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 3. 13×5 inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Suvaṁśa Lāla Jhā, Sukpur. P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, विषय:—Same, End, Colophon:—Wanting.

No. 146. लघुकारिका by सहदेव ॥ Laghukārikā.

Substance:—Character. Devanāgarī. White paper. Lines 8 on a page. Letters, 45 in a line. Folia 14·11×4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mūjauna, P. O Waini, Darbhanga.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥

किमर्थं स्थण्डिलं कृत्वा स्थाप्यते चतुरिष्टका ।
वेलुका क्षिप्यते मध्ये किमर्थं स्थापयेच्छुचि ॥ १ ॥
कात्यायन उवाच ॥

कूर्माकारा धरा ज्ञेया इष्टकाश्च चतुर्गुणा ।
स्थण्डिलं तत्र कर्त्तव्यं पृथ्वीतापोपशान्तये ॥ २ ॥
युगरूपेष्टकाश्चैव दिशो रक्षन्तु सर्वदा ।
त्रयस्त्रिंशत्कोटिश्च देवता मध्यमारुते ॥ ३ ॥
ऐन्द्रीकृतयुगा नाम याम्या त्रेतायुगा तथा ।
वारुणी द्वापरा नाम उत्तरा च कलिः स्मृता ॥ ४ ॥

End :— शीर्षहस्तौ ततः पादौ पञ्च वारुणकं तथा ।
हुताश्च' तु शरीरं तु ज्ञातव्यं सर्वदा द्विजैः ॥
आहुत्यां केशवो देवो होता साक्षाद्बृहस्पतिः ।
ब्राह्मणानां हितार्थाय कथितोयं मया विधिः ॥
एवं लक्षणसंयुक्तं यज्ञे होमेन कारयेत ।
अन्यथा नव संस्कारं न तु होमे फलं लभेत् ॥

Colophon .— इति कात्यायनोक्तगृह्यसारं संगृह्य लड्डदेवेन रचिता लघुकारिका ॥
विषय । स्थण्डिलविधि । सर्वपात्रसमूहनादिविधि । यज्ञपुरुषाह्वानम् । चतुर्थीव्यवस्था । हवनविधि. । चतुर्थीप्राशनम् । सप्तपदीविधानम् । अश्मारोहणम् । सुमङ्गलीलक्षणम् । मधुपर्क । कुशकण्डिकामानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 540. Pt. II. P. 223. H. P. S. P. 925.

No. 147. वज्रसूच्युपनिषत्सुबोधिनी by शंकराचार्य ॥
Vajrasūchyupanisatsubodhinī.

Substance:—Character Devanāgarī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 3. 14×9 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date. Śaka 1778 and Saṁvat 1923. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur, P. O. Tajpur, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning :—श्रीकृष्णचन्द्राय नमः ॥

वज्रसूची प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदजम्।
दूषणं ज्ञानहीनानां भूषणं ज्ञानचक्षुषा ॥
ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्राश्चत्वारो वर्णा. तेषां वर्णानां ब्राह्मणप्राधान्यं इति वेदवचनान्निरूपितम्। स्मृतिभिरुक्तं च। तत्र चायमस्ति को ब्राह्मणो नाम कः जीवः ।१। किं देहः २ किं जातिः ३ किं वर्णः ४ किं पाण्डित्यं ५ धर्मः ६ किं धार्मिकां ७ किं कर्म ८ इत्यष्टौ विकल्पा प्रथमं जीवा ब्राह्मण इति चेत् नहिं सर्वस्यापि जनस्य जीवस्यैकरूपत्वा-त्तस्माज्जीवो ब्राह्मणो न भवत्येव ॥

End :— प्रारब्धकर्मजनितफलावधिलोकाननुग्रहकुर्वन् एवावतिष्ठते तद्यथा ज्ञात्वाप्यसर्पसर्पोस्थितया कंपं न मुञ्चति विश्वस्थाखिलमोहोपि मोहकार्य तथा च विन ॥

Colophon :— इति श्रीशङ्कराचार्यविरचितो अथर्ववेदे वज्रसूचीउपनिषत्सुबोधिनी समाप्तम् ॥ संवत् १९२३ शक १७७८ ज्येष्ठशुक्लसप्तम्यां ७ मौ ॥
विषयः। प्रथमं ब्राह्मणनिरूपणम्। ब्रह्मनिरूपणम्। मोक्षनिरूपणम् महावाक्यार्थबोधनिरूपणम् ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 548. Pt. II. P. 130, 223. Pt. III. P. 116. Ady. P. 267. H. P. S. P. 1398. 1400. B. S. C. P. 669. 678. Tan. Vol. II. P. 673.

No. 148 वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance.—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 254. 10¼×5 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date? San 1258 Sāl, Place of deposit, Pandit Harivaṁśa Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning :—ओ३म् ॥ इषे त्वोर्जे त्वा । इषे त्वा व्वायवस्थ देवो वः सविता प्राप्पर्यतु श्रेष्ठतमाय कर्मण ऽआप्यायध्वमघ्न्या इन्द्राय भागम्प्रजावती रनमीवाऽअयक्ष्मा मा वस्तेन ईशतमाघशꣳसो ध्रुवाऽअस्मिन् गोपतौ स्थान बह्वीर्यजमानस्य पशून् पाहि ॥ १ ॥ व्वस्मोः पवित्रम् ॥

End :— हिरण्मयेन पात्रेण । हिरमयेन पात्रेण सत्यस्यापि हितं मुखम् । योसावादित्ये पूरुषः सोसावहम् ॥ ओ ३ म् ॥ खम्ब्रह्म ॥ १७ ॥

Colophon :— इति वाजसनेयिसंहितायां दीर्घपाठे चत्वारिंशोध्यायः ॥ ४० ॥

Post Colophon :—सन् १२४८ साल फाल्गुनशुक्लनवम्यां बुधे ॥

Previous Notice.—C. C. Pt. I. P. 560. Pt II. P. 132, 224. Pt. III. P. 119. C. P. B. P. 450. B. S. C. P. 39, 60. C. M. P. 39. D. C. P. 157. Tan. Vol. I. P. 369.

(A) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā·

Substance:—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 126. 14×2 inches. Appearance, old. Hymns Complete. Correct. Date, Śaka 1617. Place of deposit, Baladeva Jhā, Raiam, P. O. Lohat, Darbhanga. Damaged. Accented. The Ms. contains 20 Adhyāyas only.

Beginning:—Same, End, Colophon:—Wanting.

Post Colophon :—शाके १६१७ पौषशुक्लद्वितीयायां शनौ ॥
पौषे मासि सिते पक्षे तृतीयाशनिवासरे
लिलेखेदं चातिशीघ्रं वेदवित् श्रीगुणाकर ॥
शुभमस्तु श्रीरस्तु कूपग्रामे ॥

(B) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 5 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 370. 10×4 inches. Appearance, tolerable, Hymns. Complete. Correct. Date, Śaka 1725. Place of deposit, Pandit M. M, Rājanātha Miśra, Saurath, P. O. Madhubani, Darbhanga. Damaged.

Beginning, End, Colopon.—Same.

(C) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisamhitā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 6—7 on a page. Letters 21—23 in a line. Folia, 369. 9¾×3½ inches. Appearance, tolerable. Hymns. Complete. Correct. Date, San 1249 Sāl. Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga. Damaged.

Beginning, End, Colophon.—Same.

(D) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisamhitā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 5 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 285. 11×4½ inches. Appearance, old. Hymns. Incomplete. Correct. Date ? Damaged Place of deposit, Pandit Śiva Śaṅkār Jhā, P. O. Anadhratharhi, Darbhanga.

Beginning :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(E) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 169. 16×2 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date, Śaka 1654. Place of deposit, Pandit Sadānanda Jhā, P O. Andhra-tharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon :—Same.

Post Colophon :—शाके १६५४ श्रावणशुक्लद्वितीयायां बुधवासरे मैवीग्रामे दरिहरासं श्रीभगवानेनालेखि पुस्तकमिदम् । शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥ बुधवालसं श्रीब्रह्मपतिशर्मणः पाठार्थं यजुर्वेदो लिखापयश्रीभगवानशर्मणा दत्वैव ॥
भग्नपृष्ठकटिग्रीवाबद्धदृष्टिरधोमुखः ।
पुस्तके लिखनं कष्टं पुत्रवत्परिपालयेत ॥

(F) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 5 on a page. Letters, 25 in a line. Folia, 387.. $11\frac{1}{2}$×5 inches. Appearance, new. Hymns. Complete. Correct. Date, San 1295 Sāl Place of deposit, Pandit Sadānanda Jhā, P. O. Andhra tharhi, Darbhanga.

Beginning, End. Colophon :—Same.

Post Colophon :—सन् १२८५ साल पौषकृष्णाष्टम्यां कुजे रजौरामाण्डरसं प्रेमनाथसुतश्रीसदानन्दशर्मणा लिखितमिदं शुक्लयजुर्वेदपुस्तकम् । श्रीराधाकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः ॥ श्री ठाढीग्रामनिवासिन्यै जगदम्बायै नमो नमः । शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥ श्रीगोपालकृष्णाय नमः ६५ साल ॥

(G) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 5 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 310. 9×4 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Incorrect. Date, Śaka. 1763 Place of deposit, Pandit Sadānanda Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon:—Same.

Post Colophon:—शके रामसाग्निरसे चाद्रिचन्द्रे ।
तिथौ दिग्गुरौ मेचके पौपशुक्ले च ।
शुरेशैः प्रबन्धोद्धृतेचोत्तरार्धं ।
समस्तं लिखेद्भद्रनन्दनेन मांचे । श्रीमदुग्रतारायै नमः ॥ लेखकस्य
शुभम्भूयात् ॥

(H) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance:—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 4 on a page. Letters, 51 in a line. Folia, 149. 18×2¼ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date, Śaka, 1670. Place of deposit, Pandit Ādyanātha Miśra, Pahital P. O. Manigachi, Darbhanga.

Beginning:—Same. End, Colophon:—Wanting.

Post Colophon:—शाके १६७० मार्गशुक्लतृतीयायां शनौ श्रीमन्नित्यानन्दोपाध्याय-
महते वैदिकाय लिखित्वा दत्तमिदं श्रीमथुरापतिशर्मणा ॥
ॐ नमो रामाय ॥ ॐ ब्रह्मणे नमः ॥

(I) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 5 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 114. 10×3¼ inches. Appearance, old. Complete. Correct. Date, Śaka 1744. Place of deposit, Pandit Phuddi Jhā, Awama, P. O. Jhanjhaipur, Darbhanga.

Beginning :—Wanting, End, Colophon :—Same.

(J) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance —Character. Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in line. Folia, 433. 14×7 inches. Appearance, fresh Hymns. Complete Generally correct. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. Date, Samvat 1922. The Ms. contains the commentary of Mahidhara on the first half. First two Adhyāyas are accented.

Beginning :—Same , End, Colophon : —Wanting.

(K) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 203 14×7 inches. Appearance, fresh. Hymns. Complete Generally correct Date, Saṁvat 1923. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. The Ms contains the commentary of Mahīdhara on the second half.

Beginning :—Wanting. End, Colophon : —Same.

(L) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 3 to 9 on a page. Letters, 27 in a line. Folia, 306. 11×5½ inches Appearance, old. Hymns. Complete. Generally correct. Date, San 1286 Sāl. Place of deposit, Pandit Śivanandana Ṭhākur, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged.

Beginning, End. Colophon:—Same.

(M) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājsaneyisaṁhitā.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 25 in a line. Folia, 353. 11½×4¼ inches. Appearance, fresh. Hymns. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Pauchānana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon:—Same.

(N) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 187. 11×5 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Rāmeśvara Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon:—Same.

(O) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper Lines 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 256. 11½×5½ inches. Appearance, old. Hymns. Complete Correct Date? Place of deposit, Pandit Meghanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga Slightly damaged. Accented throughout.

Beginning, End, Colophon :—Same.

(P) वाजसनेयिसंहित ॥ Vājasaneyisamhitā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper Lines, 8 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 224. 12½×5½ inches. Appearance, fresh. Hymns. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Ghurana Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon :—Same.

(Q) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisamhitā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 5 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 310. 11×4 inches Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Pulakita Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Accented throughout.

Beginning, End, Colophon :—Same.

(R) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vajasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 200. 10½×4 inches Appearance, very old. Hymns. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bilata Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged. Accented throughout.

Beginning, End, Colophon :—Same.

(S) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 5 on a page. Letters, 30 in a line Folia. 334 11½×4 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date, San 1266 Sāl. Place of deposit, Pandit Dīnānātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon :—Same.

(T) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 240. 12×5¼ inches. Appearance, fair. Hymns. Complete. Correct. Date, San 1279 Sāl. Place of deposit, Pandit Jīvanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Accented throughout.

Beginning, End, Colophon :—Same.

(U) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance.—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 5 on a page. Letteis, 55 in a line. Folia, 88. 14×2 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date, La. San 346. Place of deposit, Pandit Subhadra Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Accented in red ink. Very much damaged. This Ms. contains only 18 Adhyāyas.

Beginning :—Same; End, Colophon:—Wanting.

Post Colophon :—अब्दे लक्ष्मणसेनभूपतिमते षड्वेदवह्न्यङ्किते
ज्येष्ठे मासि महार्णवेन लिखिता पुस्तीयमस्तैनसा ।
वारे भार्गवसंज्ञके हरतिथौ पापौघविध्वंसिन:
श्रीकृष्णस्य पदारविन्दयुगलानम्रेण रम्याक्षरा ॥
लसं ३४६ ज्येष्ठे श्रीमहार्णवेन लिखिता चासौ पुस्तीति ॥

(V) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 208. 11×4½ inches. Appearance, old Hymns. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Subhadra Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged. Accented in red ink throughout.

Beginning, End, Colophon:—Same.

(W) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 6 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 290. 11×4½ inches.

Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date ? Place of depostt, Pandit Lokanâtha Jhâ, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged. Accented throughout.

Beginning, End, Colophon :—Same.

(X) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 24 in a line. Folia, 315. 10×4½ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Jatādhara Jhā, Madhopur, P. O. Pindaruch, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon :—Same.

(Y) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisaṁhitā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 322. 11½×4½ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date, Śaka, 1816 and San 1302 Sāl. Place of deposit, Pandit Achambhita Jhā, Banakatta, P. O. Benipatti, Darbhanga. Accented throughout in red. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon :—Same.

Post Colophon :—सम्वत् १९५१ शाके १८१६ सन् १३०२ साल आश्विनशुक्र पञ्चम्यां गुरौ बनकट्टाख्यग्रामवासिना खण्डवलासं श्रीभवनाथेनालेखि स्वपाठार्थमिति ॥ इह काश्यां पुण्यक्षेत्रेऽलिखत् ॥ श्रीभवानीविश्वनाथाभ्यानमः ॥

(Z) वाजसनेयिसंहिता ॥ Vājasaneyisamhitā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepali paper. Lines, 7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 306. $10\frac{1}{1} \times 4\frac{1}{4}$ inches, Appearance, old. Complete Correct. Date, San 1269 Sāl. Place of deposit, Pandit Achambhita Jhā, Banakatta, P. O. Benipatti, Darbhanga. Accented throughout in red. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon :—Same.

Post Colophon :— सन् १२६८ साल ॥

कार्तिकस्य शिते पक्षे पञ्चदश्यां रविवासरे ।

व्यलिखन्मुनीलालश्च वैदिकग्रन्थमुत्तमम् ॥

मधुकरपट्टादरिहराकुलवंशोद्भवः ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ ओं तत्सत् ॥

No. 149. वाजसनेयिसंहिताक्रमपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitākramapāṭhaḥ.

Substance —Character, Maithilī. White paper Lines, 9 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 44. 15×4 inches. Appearance, tolerable. Hymns. Incomplete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Vrajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga The Ms. contains from beginning to 6 and 36 to 40 Adhyāyas.

Beginning :—ॐ तत्सत् ॥ श्रीमद्गुरुचरणकमलेभ्यो नमः ॥ हरिः ॥ ओ ३ म् ॥

इषे त्वा । त्वोर्ज्जे ऊर्ज्जेत्वा । त्वा वायवः । वायवस्थ स्थदेवः ।

देवो वः । वः सविता । सविता प्रार्पयतु । अर्पयतु श्रेष्ठतमाय ।

श्रेष्ठतमाय कर्मणे । श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठ । तमाय । कर्मणऽआप्यायध्वम् ।

आप्यायध्वम् । प्यायध्वमघ्न्या । अघ्न्या इन्द्राय । इन्द्राय भागम् ।

भागम्प्रजावती । प्रजावतीरनमी वा । प्रजावतीरितिप्रजा । वतीः ।

End :— हिरण्मयेन पात्रेण । पात्रेण सत्यस्य । सत्यस्यापिहितम् । अपिहित-म्मुखम् । अपिहितमित्यपि हितम् मुखमिति मुखम् । योसौ । असावादित्ये । आदित्ये पुरुषः । पुरुषः सः । सोसौ असावहम् । अहमित्यहम् । ओङ्कम् । खं ब्रह्म । ब्रह्मेति ब्रह्म ॥

Colophon .— इति श्रीवाजसनेयिमन्त्रसंहितायांन्दीर्घपाठे क्रमे चत्वारिंशतितमो-ध्यायः ॥ ४० ॥ लेखकस्य शुभम्भूयात् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 5C0. Pt. II. P. 132. 224. Pt. III. P. 119. C. P. B. P. 388. H. P· S. P. 683. B. S. C. P. 61. D. C. P. 166.

(A) वाजसनेयिसंहिताक्रमपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitākrama-pāṭhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 15. 11×4¾ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place-of deposit, Pandit Pañchānana Jhā, Sukpur. P. O. Sukpur, Bhagalpur. This Ms. contains only five Adhyāyas from 36 to 40.

Beginning — ॐ हरिः ओम् ॥ ऋचं वाचम् ॥ वाचं प्र । प्रपद्ये । पद्ये मनः । मनो यजुः । साम । सामप्राणम् । प्राणञ्चक्षुः । चक्षुः श्रोत्रम् । श्रोत्रमिति श्रोत्रम् । वागोजः । ओजः सह । सहौजः । ओजो मयि । मयि प्राणापानौ । प्राणापानाविति प्राणापानौ ॥ १ ॥

End :— हिरण्मयेन पात्रेण । पात्रेण सत्यस्य । सत्यस्यापिहितम् । अपिहित-म्मुखम् । अपिहितमित्यपिहितम् । मुखमिति मुखम् । योऽसौ । असा-वादित्ये । आदित्ये पुरुषः । पुरुषः सः । सोऽसौ । असावहम् । अह मित्यहम् । ओ३म् ॥ खम् । खम्ब्रह्म ॥ ब्रह्मेति ब्रह्म ॥ इति ॥

Colophon :— इति श्रीवाजसनेयिसंहितायां क्रमपाठे चत्वारिंशोऽध्यायः ॥

(B) वाजसनेयिसंहिताक्रमपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitākrama-pāṭhaḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 631. 9¾×4½ inches. Appearance, old Hymns Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmacharaṇa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon.—Same as in cat. No. 149.

(C) वाजसनेयिसंहिताक्रमपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitākrama-pāṭhaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 40. 11×5 inches. Appearance, old Hymns Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Manbehat, P. O. Putai, Darbhanga. This contains five Adhyāyas from the beginning, Accented throughout.

Beginning :—Same. End, Colophon : - Wanting.

(D) वाजसनेयिसंहिताक्रमपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitākrama-pāṭhaḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 37. 11×5 inches.

Appearance, old. Hymns Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Lokanatha Jhā Manbehat, P. O. Putai, Darbhanga. It contains only 4 Adhyāyas in Uttarārdha. Gaps are left in copying Not accented.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रोम् इमम्मे । मे वरुण । वरुणश्रुधि । श्रुधिहवम् । हवमद्य । अद्या च । च मृडय । मृडयेति मृडया त्वामवस्युः । अवस्युराचके ॥ १ ॥ त्वन्नः । नोऽअग्ने । अग्ने वरुणस्य । व्वरुणस्य व्विद्वान् । विद्वान्देवस्य देवस्य हेडः । हेडोऽअव । अवयासिसीष्ठाः । यासिसीष्ठाऽइति यासिसीष्ठा. । यजिष्ठो व्वह्नितमः । व्वह्नितम. शोशुचानः । वह्नितम इति वह्नि । तमः । शोशुचानो व्विश्वा । व्विश्वाद् द्वेषाश्च सि । द्वेषाश्च सि प्र । प्रमुमुग्धि । मुमुग्ध्यस्मत । अस्मदिन्यस्मन् ॥ २ ॥

End :— खड्गो व्वैश्वदेवः । व्वैश्वदेवः श्वा । व्वैश्वदेवऽइति व्वैश्वदेव । श्वा कृष्णः । कृष्णः कर्णः । कर्णो गर्दभ. । गर्दभस्तरक्षुः । तरक्षुस्त्वेति रक्षसाम् । रक्षसामिन्द्राय । इन्द्राय सूकर. । सूकरः सिंहः । सिंहो मारुतः । मारुत. कृकलासः । कृकलासः पिप्पका । पिप्पका शकुनिः शकुनिस्तेतिशरव्यायै । शरव्यायै व्विश्वेषाम् । विश्वेषान्देवानाम् । देवानां पृषतः । पृषत इति पृषतः ॥ ४० ॥

Colophon :— इति वाजसनेयिसंहितायां दीर्घपाठे क्रमे चतुर्विंशतिमोऽध्यायः ॥ विषयः । एकविंशाच्चतुर्विंशाध्यायान्तक्रमपाठः ॥

(E) वाजसनेयिसंहिताक्रमपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitākrama-pāṭhaḥ.

Substance .—Character Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 22. 11½×4 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Achambhita Jhā, Banakatta, P. O. Benipatti,

Darbhanga, Accented throughout in red. This contains five Ādhyāyas only from 36 to 40

Beginning :—ओ ३ म् ॥ ऋचं व्वाचम् । व्वाचं प्र । प्रपद्ये । पद्ये मनः । मनो यजुः । यजुः साम । साम प्राणम् । प्राणश्चक्षुः । चक्षुः श्रोत्रम् । श्रोत्रमिति श्रोत्रम् । व्वागोजः । ओजः सह । सहौजः । ओजो मयि । मयि प्राणापानौ । प्राणापानाविति प्राणापानौ ॥ १ ॥ यन्मे । मे च्छिद्रम् । छिद्रं चक्षुषः । चक्षुषो हृदयस्य । हृदयस्य मनसः । मनसो वा । व्वाति तृण्णम् । अतितृण्णं बृहस्पतिः । अतितृण्णमित्यतिस । तृण्णम् । बृहस्पतिर्मे । मेतत । तद्दधातु । दधात्विति दधातु । शन्नः । नो भवतु । भवतु भुवनस्य । भुवनस्य य. । यस्पति । पतिरिति पतिः । ऊतिभि । कया । ऊतिभिरित्यूतिः । भि ॥ २ ॥
विषयः । षट्त्रिंशाध्यायमारभ्य चत्वारिंशाध्यायान्तं वाजसनेयिसंहितायाः क्रमपाठो निदर्शितः ॥

End, Colophon :—Same as in Cat. No. 149.

No. 150. वाजसनेयिसंहिताघनपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitāghanapāṭhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 31. 11×4¾ inches Appearance, fair. Prose. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Pañchānana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. The Ms. contains only the 31st Adhyāya.

Beginning —ओम् ॥ सहस्रशीर्षा पुरुष· सहस्रशीर्षेति सहस्रशीर्षा । पुरुष. सहस्राक्षः । सहस्राक्ष. सहस्रपात । सहस्राक्ष इति सहस्रा अक्ष । सहस्रपादिति । सहस्रपात ॥ स भूमिम् । स भूमिᳫं सर्वतः । सर्वतस्पृत्वा ।

स्पृत्वाति । अत्यतिष्ठत् । अतिष्ठद्दशाङ्गुलम् । दशाङ्गुलमिति । दश ।
अङ्गुलम् ॥ १ ॥

End — इष्ण्यन्निषाणा । इषाणामुम् । अमुम्मे । म३ इषाण । इषाण सर्व-
लोकम् । सर्वलोकम्मे । सर्वलोकमिति । सर्व । लोकम् । म इषाण ।
इषाणेतीषाण ॥ २२ ॥

Colophon :— इति वाजसनेयि ... ॥
विषयः । सहस्रशीर्षा...स्य घनपाठः ॥

No. 151. वाजसनेयिसंहिताजटापाठः ॥ Vājasaneyi-saṁhitājaṭāpāṭhaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters 40 in a line. Folia, 48. 11×4½ inches. Appearance, old. Hymns. Incomplete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Bilaṭā Jhā, Maubehat, P. O. Putai. Darbhanga. It contains Adhyāyas 31, 36, 37, 38, 39 and 40 only. Accented.

Beginning :— ओम् ॥ सहस्रशीर्षा पुरुषः पुरुषः सहस्रशीर्षा सहस्रशीर्षा पुरुषः ।
सहस्रशीर्षेति सहस्र । शीर्षा । पुरुषः सहस्राक्षः । सहस्राक्षः पुरुषः
पुरुषः सहस्राक्षः । सहस्राक्षः सहस्रपात्सहस्रपात् सहस्राक्षः सहस्राक्षः
सहस्रपात् । सहस्राक्ष इति सहस्र । अक्षः । सहस्रपादिति सहस्र ।
पात् । स भूमिम्भूमिꣳ स स भूमिम् । भूमिꣳ सर्वतः सर्वतो भूमिम्भू
मिꣳ सर्वतः । सर्वतस्पृत्वा स्पृत्वा सर्वतः सर्वतस्पृत्वा । स्पृत्वात्यति-
स्पृत्वा स्पृत्वाति । अत्यतिष्ठदतिष्ठदत्यत्यतिष्ठत् । अतिष्ठद्दशाङ्गुलन्दशाङ्गुल-
मतिष्ठदतिष्ठद्दशाङ्गुलम् । दशाङ्गुलमिति दश । अङ्गुलम् ॥ १ ॥

End :— योसावसौ यो योऽसौ । असावादित्य आदित्योऽसावसादित्ये । आदित्ये
पुरुषः पुरुषऽआदित्यऽआदित्ये पुरुषः । पुरुषःस स पुरुषः पुरुषः सः ।

सोसावसौ स सोसौ। असावहमहमसावसावहम्। अहमित्यहम्।
ओ३ङ्क्ष ङ्कमो ३ मो३ङ्कम्। खम्ब्रह्म ब्रह्मखङ्खम्ब्रह्म। ब्रह्मेति ब्रह्म ॥ ४०॥

Colophon.— इति श्रीवाजसनेयिमन्त्रसंहितायां पदक्रमजटायां चत्वारिंशो-ध्यायः ॥ ४० ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥ श्रीगुरवे नमः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 560. Pt II. P, 132. Pt. III. P. 119. D, C. P. 168.

(A) वाजसनेयिसंहिताजटापाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitājatā-pāthah.

Substance :—Charactei, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 8. 11×4¾ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Pañchānana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. The Ms. contains only the 31st Adhyāya.

Beginning .—Same End, Colophon :—Wanting.

(B) वाजसनेयिसंहिताजटापाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitājatāpāṭhaḥ.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 35 in a line. Folia 15. 11½×4 inches. Appearance, old. Hymns. Incomplete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Achambhita Jhā, Banakatta, P. O. Benipatti, Darbhanga. Accented throughout. This contains two Adhyāyas only 39 and 40.

Beginning :— ओ३म् ॥ स्वाहा प्राणेभ्यः प्राणेभ्यः स्वाहा स्वाहा प्राणेभ्यः प्राणेभ्यः साधिपतिकेभ्यः साधिपतिकेभ्यः प्राणेभ्यः प्राणेभ्यः साधि-

पतिकेभ्यः । साधिपतिकेभ्यऽइति साधि । पतिकेभ्यः । पृथिव्या- ऽअग्नयेग्नये पृथिव्यै पृथिव्याऽअग्नये । अग्नयेन्तरिक्षायान्तरिक्षा- याग्नयेन्तरिक्षाय । अन्तरिक्षाय व्वायवे व्वायवेन्तरिक्षाय व्वायवे । व्वायवऽइति व्वायवे । दिवे सूर्य्याय । सूर्य्याय दिवे दिवे सूर्य्याय । सूर्य्यायेति सूर्य्याय ॥ १ ॥

End, Colophon:—Same as in Cat. No. 151.

(C) वाजसनेयिसंहिताजटापाठः ॥ Vājasaneyisamhitājaṭāpaṭhaḥ.

Substance :--Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 14. 11×5 inches. Appearance, old. Hymns Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged. This contains the 30th and 40th Adhyāyas only. Accented throughout.

Beginning, End, Colophon —Same as in " B."

(D) वाजसनेयिसंहिताजटापाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitājaṭātpāthaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 470 of which only 170 contains this Ms. 10×4½ inches. Appearance, old. Hymns. Slightly damaged. Accented in red. Incomplete. Correct. Date ? Samvat 1800. Place of deposit, Pandit Vraja-mohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. The Ms. contains only the last three Adhyāyas of first-half (पूर्वार्धं)

Beginning of the Ms. :—जातवेदो जातवेदोनुदस्व । जातवेदऽइति जात । व्वेदः । नुदस्वेति नुदस्व । अधिनो नोध्यधिनः । नो अहि अहि

नो नो ब्रूहि । ब्रूहि सुमनस्यमानः सुमनस्यमानो ब्रूहि ब्रूहि सुमनस्य मानः । सुमनस्यमानऽइति सुमनस्यमानः ॥ २ ॥ षोडशीस्तोम स्तोम- षोडशी षोडशीस्तोम. ।

End :— वृत्रहेति वृत्र । हा । जुषताꣳ सोम्यꣳ सोम्यञ्जुषन्ताञ्जुषन्ताꣳ सोम्यम् । सोम्यम्मधु मधु सोम्यꣳ सोम्यं मधु । मध्विति मधु ॥ ८१ ॥ इमम्मे मऽइममिमम्मे ॥

Colophon :— इति संहितायां पदक्रमजटायां वाजसनेयीशाखायां विंशतिमोऽध्यायः ॥ संवत् १८०० । २३ लीखितं पाठकमणी रामरक्षावटज्ञानी ॥ शुभं भवतु ॥

No. 152. वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisamhitāpada-pāṭhaḥ.

Substance.—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 348. 11½×4 inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Achambhita Jhā, Banakatta, P. O. Benipatti, Darbhanga. Accented throughout in red.

Beginning :— ओं नमस्सिद्धिविनायकाय । अथ संहितायां पदपुस्तकी लिख्यते ॥ ओ३म् ॥ इषे । त्वा । ऊर्ज्जे । त्वा । व्वायव । स्थ । देवः । व्वः । सवित प्र । अर्प्पयतु । श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठ । तमाय । कर्म्मणे । आ । प्यायध्वम् अघ्न्याः । इन्द्राय । भागम् । प्रजावतीरितिप्रजावतीः । अनमीवाः । अयक्ष्माः । मा । व्वः स्तेनः । ईशत । मा । अघशꣳ सऽइत्यघ । शꣳसः । ध्रुवा । अस्मिन् । गोपताविति गो । पतौ । स्यात । वह्वीः । यजमानस्य । पशून् । पाहि ॥ १ ॥

End :— व्वायुः । अनिलम् । अमृतम् । अथ । इदम् । भस्मान्तमिति भस्म । अन्तम् । शरीरम् । ओ३म् । क्रतोऽइति क्रतो । स्मर । क्लीवे । कृतम् ॥ १३ ॥ हिरण्मयेन । पात्रेण । सत्यस्य । अपिहितमित्यपि ।

हितम् । मुखम् । यः । असौ । आदित्ये । पुरुषः । सः । असौ । अहम् ॥ १४ ॥ ओ३म् । खम् । ब्रह्म ॥०॥

Colophon:— इति वाजसनेयिसंहितायां दीर्घपाठे पदे चत्वारिंशोध्यायः ॥ वनकट्टाख्यग्रामवासिना खण्डवलासं श्रीभवनाथेनालेखि स्वपाठार्थमिदम् ॥

Previous Notice:—D. C. P. 163. H. P. S. No. 822.

(A) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 226. 10¾×4¾ inches. Appearance, old. Hymns. Incomplete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. The text of the 21st to the 24th Adhyāya is missing. Accented throughout.

Beginning, End, Colophon:—Same.

(B) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 33 in a line. Folia, 251. 11×4¾ inches. Appearance, fair. Hymns. Complete. Correct. Date, San 1285 Sāl. Place of deposit, Pandit Jīvanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon:—Same.

(C) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 340. 15×4 inches. Appearance, tolerable. Hymns. Complete. Correct. Date, San 1285 Sāl. Place of deposit, Pandit Vrajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. Accented.

Beginning, End, Colophon:—Same.

(D) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 214. 11×5 inches. Appearance, fair, Prose. Complete. Incorrect. Date, San 1285 Sāl. Place of deposit, Pandit Śivanandana Thākura, Karnapur, P. O. Sakpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon:—Same.

(E) वाजसनेयिसंहितापदपाठ. ॥ Vājasaneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 5 on a page. Letters, 24 in a line. Folia, 300. 11×4 inches Appearance, new. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sadānanda Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon:—Same.

(F) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisaṃhitāpadapāṭhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in line. Folia, 242. 11—4½ inches. Appearance, old. Complete. Correct. Date? Worn out. Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon :—Same.

(G) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ.

Substance ;—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 7—8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 251. 12×4 inches. Appearance, old. Complete. Correct. Date, San 1256 Sāl. Place of deposit, Pandit Vikala Jhā, Lalganj. P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon :—Same.

(H) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ.

Substance : —Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 202. 10½×4½ inches. Appearance, old. Hymns. Incomplete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Folia 1, 4 and 85-89 are missing. Slightly damaged.

Beginning, :—Wanting. End, Colophon :—Same.

---

(1) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisamhitāpadapāṭhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 68. 11½×4¼ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Incorrect. Date ? Śaka 1732. Place of deposit, Pandit Subhadra Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. It contains the last 20 Adhyāyas only. Accented throughout,

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः । इमम् । मे । वरुण । श्रुधि । हवम् । अद्य । च । मृडय । त्वाम् । अवस्युः । आचके ॥ १ ॥ त्वम् । नः । अग्ने । वरुणस्य । विद्वान् । देवस्य । हेडः । अव । यासिसीष्ठाः । यजिष्ठः । वह्नितम इति वह्नितम. । शोशुचानः । विश्वा । द्वेषांसि । प्रमुमुग्धि । अस्मत् ॥ २ ॥

End, Colophon :—Same.

Post Colophon:—शाके लोचनवह्निशैलशशभृद्युक्ते च भाद्रे शुभे ।
पक्षे स्वच्छतरे तथानलतिथौ पूर्वाह्णये ऋच्छके ॥
अब्दे लक्ष्मणसेनभूपतिमते सप्ताभ्रशैलात्मके ।
श्रीमद्वैदिकजीवनेन लिखिता पुस्तीयमस्तैनसा ॥
श्रीराधाधवाय नमः ॥

(J) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White pnper. Lines, 9 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 80. 11×4 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Pulakita Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. First 13 Adhyāyas only are complete.

Beginning :—Same. End, Colophon :—Wanting.

(K) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 222. 11×5 inches. Appearance, tolerable. Hymns. Incomplete. Correct Date? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapura, P. O. Pandaul, Darbhanga. The Ms. contains 35 Adhyāyas only.

Beginning, End, Colophon :—Wanting.

(L) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 206. $11\frac{1}{8}\times4\frac{3}{8}$ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct, Date? Place of deposit, Pandit Pañchānana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Only one folio is missing in the beginning.

Beginning :—Wanting. End, Colophon :—Same.

(M) वाजसनेयिसंहितापदपाठः ॥ Vājasaneyisaṁhitāpadapāṭhaḥ.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 24 in a line. Folia, 262 of which page 1 in part I and pages 72 and 73 in part II are missing. 11×5 inches. Appearance, old. Hymns. Incomplete. Generally correct. Date, San 1273 Sāl. Place of deposit, Babu Buchana Thākura, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Accented in red ink through out.

Beginning :—Wanting. End, Colophon :—Same,

No. 153. वाजसनेयिसंहितामन्त्रभाष्यम् by उवट ॥
Vājasaneyisaṁhitāmantrabhāṣyam.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 277. 11×5 inches. Appearance, fresh. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on the hymns of Vājasaneyisaṁhitā by Uvaṭa. This Ms. contains 20 Adhyāyas only.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ यजुर्वेदाय ॥

हृदयं दाक्षिणं चाक्षि मंडलं चाद्विरुह्य यः॥
वेष्टते तमहं नौमि ऋग्यजुः सामविग्रहं ॥ १ ॥
आदित्याल्लब्धवान्यस्तः शाखाः पञ्चदशापरा ।
तं याज्ञवल्क्यं वंदेहं मंत्रभाष्यप्रसिद्धये ॥ २ ॥
गुरुमस्तकंतश्चैव तथा शातपथश्रुतेः ।
ऋषीन्वक्ष्यामि मन्त्राणां देवताश्छान्दसं च यत् ।
ऋचो यजूंषि सामानि तथार्थः पदवाक्ययोः ।
श्रुतयश्चात्र याः प्रोक्ताः योर्थवादश्चकर्मणः ॥

End :— अश्विना पिबताम्मधु सरस्वत्यसजोषसा । इन्द्रः सुत्रामा वृत्रहा जुषन्ताꣳसोम्यं म्मधु ॥ ३० ॥ इमंम्मे ॥

Colophon :— इति वाजसनेयउअटकृतमंत्रभाष्ये विंशोध्यायः ॥ २० ॥

Previous Notice :—C. C Pt. I. P. 70. Pt. III. P. 119. R. M. Pt. VII. P. 290. D. C. P- 170. H. P. S. Cat P. 686. B. S. C. P. 105.

(A) वाजसनेयिसंहितामन्त्रभाष्यम् by उवट ॥

V jasaneyisaṁhitāmantrabh syam.

Substance :—Character, Maithilī. Palm leaves. Lines, 7 on a page. Letters, 58 in a line. Folia, 115. 14×2 inches. Appearance, old. Prose. Damaged. Incomplete. Incorrect. Date, La. Saṁ 372. Place of deposit, Pandit M. M. Rājīnātha Miśra, Sauıath, P. O. Madhubani, Darbhanga. A commentary on the hymns of Vājasaneyisaṁhitā by Uvaṭa. This was written at the time of Vardhamānopādhyāya by Goṇḍi Miśra, the author of Śūdrāchārapaddhati. Raj Library, Darbhanga. Folia 1—5 are missing.

Beginning of Ms. :—शर्द्धं इति बलनामः पुरन्दरः पुरदारयिता गोत्रभित् मेघान् भिनत्ति वृत्यर्थं वज्रबाहुर्य्यः स स आषातु यज्ञसुपतो जुषाणः, etc.

End :— हिरण्मयेन पात्रेणोस्येतत् अथवा पदे तदुत्क्रमते जदेकमित्यतः प्रभृति-तदेतद्ब्रह्म खं तदेतद्भ्याकाशं प्रति वा भवति नमो ब्रह्मणे यजुर्वेदाय सवित्रे याज्ञवल्क्याय: ॥

Colophon :— आनन्दपुरवास्तव्यवज्रटाख्यस्य सूनुना ।
मन्त्रभाष्यमिदं क्लृप्तं भोज्ये पृथ्वीं प्रशासति ॥
समाप्तञ्चेदं मन्त्रभाष्यम् ॥

Post Colophon :—लसं ३७२ आषाढवदिद्वादशीचन्द्रे रानपुरनगरे धर्म्माधिकरणिक-महामहोपाध्यायश्रीवर्धमानमहाशयानामाज्ञया लिखितमिदं सत्वर-पाणिना श्रीगोण्डिशर्म्मणेति ॥
पुस्तकलिखनपरिश्रमवेत्ता विद्वज्जनो नान्यः ।
सागरलङ्घनखेदं हनूमानेकः परं वेद ॥
विषय :—Same.

154. वासुदेवोपनिषत् ॥ Vāsudevopanisat.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 4. $11\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fresh. Verse and hymns. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Sachchidānanda Rai, Ekadha, P. O. Nowhatta, Bhagalpur.

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ वासुदेवोपनिषत्प्रारम्भः ॥
यत्सर्वंहृदयाकारं यत्र सर्वं प्रतिष्ठितम् ।
वस्तुतो यन्निराधारं वासुदेवपदं भजे ॥ १ ॥
आप्यायन्तु ममाङ्गानि वाक्प्राणश्चक्षुः श्रोत्रमथो बलमिन्द्रियाणि च सर्वाणि सर्वं ब्रह्मौपनिषदं माहं ब्रह्म निराकुर्य्यां मामा ब्रह्म निराकरोदनिराकरणमस्त्वनिराकरणं मे अस्तु तदात्मनि निरते ये उपनिषत्सु धर्मास्ते मयि सन्तु ते मयि सन्तु । ओं शान्तिः ॥ ३ ॥

End :— तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरयः । दिवीव चक्षुराततम् । तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवांसः समिन्धते । विष्णोर्यत्परमं पदं इत्येतन्निर्वाणमनुशासनं वेदानुशासनं । यस्त्वेतद्वाधीते सोप्येवमेव भवत्यों सत्यमित्युपनिषत् । आप्यायन्त्वेति शान्तिः ॥

Colophon :— इति वासुदेवोपनिषत् समाप्तम् ॥
विषयः । गोपीचन्दनधारणविधिः ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 568. Pt. II. P. 134. 224. Pt. III. P. 120. Ady. P. 273. H. P. S P. 1407. C. M.P. 148. Tan. Vol. II. P. 677.

No. 155. विकृतिकौमुदी ॥ Vikṛtikaumudī.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 2. $11\times5\frac{1}{2}$ inches,

Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Buchana Ṭhākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. A commentary on Vikṛtivallī of Vyāḍi on the 8th Vikṛti of the Vedas. Anonymons.

Beginning :— यत्प्रसादेन भासंते ब्रह्माद्या जगदीश्वराः ।
यज्ज्ञानाद्विनिवर्त्तते याशाःपुत्रेण चादयः ॥ १ ॥
तम्वन्दे परमानन्दं जगदानन्दवर्द्धनम् ।
नित्यज्ञानघनं विष्णुं लोकाधिकोनमच्युतम् ॥ २ ॥
ग्रन्थे प्रकृतिवल्लयाख्ये व्याडिप्रोक्ते पुरातने ।
टीकेयं क्रियतेस्माभिर्नाम्ना विकृतिकौमुदी ॥ ३ ॥

End of Ms. :— नत्वादौ शौनकाचार्यं गुरुं वेदमहानिधिम् ।
मुनीन्द्रं सर्वदेवज्ञं ब्रह्मज्ञं लोकविश्रुतम् ॥ ४ ॥
आदौ गुरुशौनकाचार्यं नमतीत्युत्तरेणान्वयः । नन्वीश्वरनमस्काराये-
न्नायादौ नत्वेत्युपपन्नमिति चेन्न गुरुतरादिनमस्काराभिप्रायेणादि-
ग्रहणस्य युक्तत्वात् । शुनकस्यापत्यं शौनकः तस्यापत्यमित्यनेन सूत्रेण
अण् प्रत्ययविधानात् सचासावाचार्यश्चेति तथोक्तः ॥
उपनीय गुरुः शिष्यं वेदमध्यापयत्सुधीः ।
सकल्पं सरहस्यं ....

Colophon :—Wanting.

विषयः । विकृतिवल्लीव्याख्या सव्याख्या विकृतिकौमुदी ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 569.

No. 156. वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Snbstance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 46. 9⅝×3½ inches.

Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāthaka, Mujauna. P. O. Waini, Darbhanga. A commentary on White-Yajur-Veda covering the 1st Adhyāya only by Mahīdhara.

Beginning :— ओं श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं गुरुभ्यो नमः ॥

प्रणम्य लक्ष्मीं नृहरिं गणेशं भाष्यं विलोक्योवटमाधवीयम् ।

यजुर्मनूनां विलिखामि चार्थं परोपकाराय निजेक्षणाय ॥ १ ॥

दूरादसूयां निधूय कृपां कृत्वा ममोपरि ।

विलोक्यो वेददीपोयं बुद्धिमद्भिर्द्विजोत्तमैः ॥ २ ॥

नमादौ ब्रह्मपरंपरया प्राप्तं वेदं वेदव्यासो मन्दमतीन् मनुष्यान्विचिन्त्य तत्कृपया चतुर्द्धा व्यस्य ऋग्यजुः सामाथर्वाख्यांश्चतुरो वेदान् पैलवैशंपायनजैमिनिसुमन्तुभ्यः क्रमादुपदिदेश ते च स्वशिष्येभ्य एवं परंपरया सहस्रशाखो वेदो जातः ॥

End :— तथा नाम नामयति आत्मानं प्रति सर्वाणि भूतानि इति नाम। आज्यं दृष्ट्वा सर्वेप्यत्तुं नमन्ति । तथा देवानां प्रियं इष्टं अनाधृष्टं अनभिभूतं गतसारत्वदोषेण तिरस्कृतं चरु पुरोडाशादीनि चिरस्थित्या गतसाराणि स्युरितीदं न तथा । देवयजनं देवा इज्यन्तेऽनेनेति यागसाधनं । ईदृशं त्वमस्यतस्त्वागृह्णामीति वाक्ये शेषः ॥ ३१ ॥

Colophon :— इति ।

श्रीमन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे ।

शाखाध्याज्यगृहीतोयमध्यायः प्रथमोऽगमत् ॥ १ ॥

विषयः । शुक्लयजुर्वेदप्रथमाध्यायव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 561, 604. Pt. II. P. 132, 224. Pt. III P. 119. A. C. Pt. I. P. 45 C M. P. 39. D. C. P. 178. H. P S. P. 688. B. S. C. P. 40, 62.

(A) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 27. 12×4 inches. Appearance, fair. Prose. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmakṛsna Chaudhary, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on the hymns of Yajur-Veda by Mahīdhara. The codex contains Chapter 1 and a part only of Chapter 2.

Beginning, विषय :—Same; End, Colopnon :—Wanting.

(B) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 139. 11×4¾ inches. Appearance, fresh. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Yajur-Veda by Mahīdhara.

Beginning, विषय :—Same; End, Colophon :—Wanting.

(C) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 14. 10½×5 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Chummana Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Yajur-Veda by Mahīdhara. The codex contains 2 chapters only.

Beginning :— श्रीगणपतये नमः ॥ ओं यजुर्वेदाय नमः ॥ कात्यायनः ॥ इध्मं प्रोक्षति विस्रंस्य वेदिं च बर्हिः प्रतिगृह्य वेद्यां कृत्वा पुरस्ताद् ग्रन्थिं कृष्णोसीति प्रतिमन्त्रमिति । इध्मं विस्रंस्य प्रोक्षेत । वेदिं च प्रोक्षेत् बर्हिरादाय वेद्यां पूर्वग्रन्थिं कृत्वा प्रोक्षत्क्रमान्मन्त्रत्रयेणेति सूत्रार्थः ॥३४॥

End :— पुनः कीदृशं कीलालं कीलबंधं कीलनं कीलो बन्धस्तमलति वारयतीति कीलालं अलम् वारणपर्य्याप्त्योरिति धातुः सर्वबन्धनिवर्त्तकं ईदृशस्य त्रिविधस्य सारस्य वहनादपां पितृतर्पकत्वमुपपन्नम् ॥३४॥

Colophon :— श्रीमन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे ।
इध्मप्रोक्षादिपिन्ड्यान्तो द्वितीयोध्याय ईरितः ॥ २ ॥
वन्दामहे महेशान चण्डकोदण्डखण्डनम् ।
जानकीहृदयानन्दचन्दनं रघुनन्दनम् ॥ २ ॥
विषयः । दर्शपौर्णमासेष्टिपिण्डपितृयज्ञमन्त्राणां व्याख्या ॥

(D) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 25 of which 2, 13 and 19 are missing. $10\frac{1}{4} \times 5$ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Chummana Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Yajur-Veda by Mahīdhara. The codex contains the 4th Chapter only.

Beginning :— श्रीनमः गणपतये ॥ ओं यजुर्वेदाय नमः ॥
लक्ष्मीनरहरिं वन्दे नीलकण्ठं त्रिलोचनम् ।
यो वेदार्थं स्मृतो भक्तं वेद यत्करुणाकरः ॥ १ ॥
आधानाग्निहोत्राग्न्युपस्थानं चातुर्मास्यमन्त्रास्तृतीयाध्याये प्रोक्ताः ।
चतुर्थाध्यायमारभ्याष्टमस्य द्वात्रिंशत्कण्डिकापर्यन्तमग्निष्टोममन्त्रा

उच्यन्ते तेषां प्रजापतिर्ऋषिः तत्र चतुर्थे यजमानसंस्कारपूर्वकं सोमक्रयमन्त्राः प्राधान्येनोच्यन्ते । तत्रादौ यजमानः षोडशर्त्विजो वृत्वारण्योरग्नी समारोप्य शालां गच्छेत् ॥

End :— यद्वा प्रतारयतीति प्रतरणः । यज्ञपारं प्रापयति प्रतरणः सुवीराः शोभनास्त्वत्प्रसादलभ्या वीराः अस्मत्पुत्रपौत्रा यस्य तव सत्त्वं सुवीरः अवीरहा न वीरान् हन्ति इति अवीरहा वीराणां परिपालक इत्यर्थः ॥ ३६ ॥

Colophon :— श्रीमन्महीधरकृते मन्त्रदीपे मनोहरे ।
शालागमाद्वाचनान्तश्चतुर्थोऽध्याय ईरितः ॥
विषय. । सोमक्रयमन्त्राणां व्याख्यानम् ॥

(E) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia 23 of which 4 and 9 are missing. 11 ×5 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Chummana Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Yajur-Veda by Mahīdhara. The codex contains the 5th chapter only.

Beginning :— श्रीगणाधिपतये नमः ॥ ओं यजुर्वेदाय नमः ॥ चतुर्थेऽध्याये सर्त्विग्यजमानस्य शालाप्रवेशमारभ्य क्रीतसोमस्य शालाप्रवेशपर्यन्ता मन्त्रा उक्ताः। अथ पञ्चमोऽध्यायस्तत्रादौ आतिथ्येष्टौ हविर्ग्रहणादिमन्त्रा उच्यन्ते ॥ का० ॥ निर्वपेदग्नेस्तनूरिति पञ्चकृत्वः प्रतिमन्त्रमिति ॥

End of Ms. :— पयो व्रतादिभिः कृशं क्षीणं यजमानमनुगच्छतीति कृशानुः बहिः पवमानदेशस्त्वं परिषद्यः पवमानश्चासि । स्तोतुं समेता ऋत्विजः

परिषत् । तद्योग्यः परिषद्यः अतएव शुद्धत्वात्पवमानः चत्वार्थ । हे चा.........

Colophon :—Wanting.

विषयः । हविर्ग्रहणादिमन्त्रव्याख्या ॥

(F) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Fclia, 21 of which 1, 2, 4—13 15 and 16. are missing. $10\frac{1}{4} \times 5$ inches. Appearance, fair. Prose. Inccmplete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Chummana Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Yajur-veda by Mahīdhara.

Beginning :—Wanting.

Beginning of Ms.:—व्याख्याते ॥ ३ ॥ का० ॥ विष्णोः कर्माणीति वाचयति यूपमन्वारब्धमिति ॥ पूर्व पृष्टवन्तं यजमानं वाचयेदिति सूत्रार्थः ॥

End :— किं च हे मघवन् हेधनवन् इन्द्र मर्डिता । मृड सुखकरणे मृडतीति मर्डिता यजमानस्य सुखयिता त्वदन्यो नास्ति । न विद्यते अतो हे इन्द्र ते तव वचः त्वमेव सुखयितेत्येवं रूपं त्वदीयं वचनं अहं ब्रवीमि । वदामि ॥ ३७ ॥

Colophon :— श्रीमन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे ।
अभ्यादानाद्वाचनान्तः षष्ठोध्यायः समीरितः ॥
विषयः । अभ्याधानादिमन्त्रव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 444. (on Mahīdhara).

(G) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance : –Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 33 in a line. Folia, 27. 10½×5 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date? Only 5th folio is missing. Place of deposit, Pandit Chummana Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Yajur-Veda by Mahīdhara. The codex contains the 7th chapter only.

Beginning :— श्रीलक्ष्मीनाराय नमः ॥
षष्ठेऽध्याये यूपसंस्कारादिसोमाभिषवपर्यन्ता मन्त्रा उक्ताः। सप्तमे ग्रहग्रहणमन्त्रा उच्यन्ते ॥ कात्यायनः । उपांशुं च गृह्णाति वाचस्पतये देवो देवेभ्यो मधुमतीरिति । मन्त्रत्रयस्य प्रतीकोपादानात्तत्रैकेन मन्त्रेणोपांशुग्रहमेकैकवारं गृह्णीयात् ॥

End :— को नरोऽदादित्युक्तवान् कस्मै नरायादात् प्रश्नद्वयस्योत्तरमाह । कामोऽदात् कामायैवादात् न त्वं दाताऽहं प्रतिगृहीता त्वत्कामाभिमानी देवो मत्कामाभिमानिनेऽदात् एवं चेत्काम एव दाता काम एव प्रतिगृहीता नान्यः । हे काम एतत् द्रव्यं तव । दातृप्रतिगृहीतृत्वात् ॥ ४८ ॥

Colophon :— श्रीमन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे ।
उपांश्वादिप्रदानान्तः सप्तमाध्याय ईरितः ॥
विषयः ॥ ग्रहग्रहणमन्त्रव्याख्या ॥

————

(H) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 30 of which 2, 14, 15, 16, 22 and 26 are missing. 10½×5 inches.

Appearance, fair. Slightly damaged. Prose. Incomplete. Generally correct. Date? Place of deposit. Pandit Chummana Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on the Yajur-Veda by Mahīdhara. The codex contains the 8th and the 9th chapters only.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ सप्तमेऽध्याये उपांशुग्रहादिसवनद्वयगता मन्त्रा दक्षिणादानान्ता उक्ताः अष्टमे तृतीये सवनगतादित्यग्रहादिमन्त्रा उच्यन्ते । तत्र कात्यायनः । प्रतिप्रस्थानादित्यपात्रेण द्रोणकलशा उपयामगृहीतोसीति गृहीत्वा द्वे देवत्यानजुहोत्युत्तरार्द्धे इति

End :— अमी हे कुरवः पाञ्चाला वा वो युष्माकमेषस्व दीर्घराजास्तु । अस्माकं ब्राह्मणानां सोमश्चन्द्रो बल्लीरूपो वा । सोमो राजा प्रभुरस्तु ॥ ४ ॥

Colophon :— इति ॥ श्रीन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे ।
वाजपेयो राजसूयारंभान्तो नवमोगमत् ॥ ८ ॥
विषयः । अग्निष्टोममन्त्रव्याख्या । षोडशीमन्त्रव्याख्या । द्वादशाहमन्त्रव्याख्या । अग्निष्टोममन्त्रव्याख्या । वाजपेयमन्त्रव्याख्या चेति ॥

(I) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 10 of which 3 to 5 and 11 to 23 are missing. 10½×5 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Chummana Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Yajur-veda by Mahīdhara. The codex contains the 10th chapter only.

End :—Wanting.

Beginning :— श्रीगणपतये नमः ॥ गृह्णाति यूपमुत्तरेण नैमित्तिकीरसंभवत्वेतरा पृथक्पात्रेष्वौदुंवरेषु सारस्वती गृह्णात्यपोदेवा इति इडाग्रहणं कार्यशेषोपलक्षणं देवसूहविषां भागपरिहरणान्ते हुते अभिषेकार्थं वक्ष्यमाणा अपो वक्ष्यमाणप्रकारेणौदुम्बरवृक्षपात्रेषु पृथक् गृह्णाति ॥

End of Ms. :— हिरण्यरूपौ हिरण्यवद्रूपं ययोस्तौ सुवर्णखचितकटकाद्यलंकारेण हिरण्यवद्भासमानौ तथा इन्द्रौ सामर्थ्योपेतौ एवमध्यात्ममर्थः । अधिदैवं स्वयमर्थः हे वरुण हे मित्र मित्रावरुणौ देवविशेषौ युवां गर्त्तं रथोपरि भागं गर्त्तसदृशमारोहति । परबाणेभ्यो रक्षितुं चर्मकेलकादिभिराच्छादितो रथस्योपरि........

Colophon :— Wanting.

विषयः । गृह्णाति यूपमुत्तरेणेत्यादिमन्त्राणां व्याख्यानम् ॥

(J) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance —Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 37 in a line. Folia, 34 of which 1, 13—17 are missing. 10½×5 inches. Appearance, fair. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Chummana Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Yajur-veda by Mahīdhara. The codex contains the 2nd chapter only.

Beginning of Ms. :— मृदं जलं च ततः एव आदेयं तत फाल्गुनकृष्णाष्टम्यामुखासंभरणम् । तदर्थमाहवनीयदक्षिणाग्नीनुद्धृत्याहवनीयात् प्राक् कृते चतुःकोणे गर्ते ततस्तडागान्मृत्पिण्डमानीय भूसमं स्थापयेत् । पिण्डाहवनीयान्तराले सच्छिद्रां वल्मीकमृदं निदध्यात् आहवनीयादक्षिणदेशेऽश्वगर्दभाजा प्रमुखाः प्रागपरामुंजरशनाबद्धाः स्थाप्याः । आहवनीयोत्तरं वैणव्युभयतस्तीक्ष्णाकल्माषी हिरण्मयी वाभ्रिः स्थाप्या ।

ततः कर्माह कात्यायनः। अष्टगृहीतं जुहोति सततमुज्जुहून्युंजात इति ॥

End :— यद्वा द्वौ पादौ यस्य स द्विपात्। तस्मै द्विपदे चत्वारः पादा यस्य स चतुष्पात् तस्मै पादः पत् पादस्य लोपोऽहस्त्यादिभ्य इत्यन्तलोपे पदादेशः द्विपदे मनुष्याय चतुष्पदे गवाद्ये अन्नं धेहि जाताद्येकवचनम्। सर्वेभ्यो नरपशुभ्योऽन्नं देहीत्यर्थः ॥ ८३ ॥

Colophon :— श्रीमन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे।
उखादिसमिदाध्यन्तोध्याय एकादशोगमत ॥
विषयः। उखादिसमिदाध्यन्तमन्त्रव्याख्या ॥

(K) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 31 in a line. Folia, 35 of which the 34th is missing 10½×5 inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Chummana Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. A commentary on Yajur-veda by Mahīdhara. The codex contains the 12th chapter only.

End :—Wanting.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ एकादशाध्याये उखासंभरणादिमन्त्रा उक्ताः द्वादशाध्याये उखाधारणादिमन्त्रा उच्यन्ते ॥ तत्र का०। यजमानकण्ठे रुक्मं प्रति मुञ्चते परिमण्डलमेकविंशतिपिण्डं कृष्णाजिननिष्यूतं लोमशुक्लकृष्णेषु शणसूत्रे त्रिवृत्यां तमुपरिनाभिबहिः पिण्डंदशानो रुक्म इति ॥

End of Ms :— यद्वा। उर्जोऽन्नस्य न पात्। न पातयति न नाशयति न पात। पतेर्णिजन्तात्क्विप्। हे अन्नस्याविनाशक हेजातवेदः जातप्रज्ञान-

भीतिभिः कर्मभिर्निमित्तभूतैर्हितः स्थापितः सन् सुशस्तिभिः शोभनाभिः शस्तिभिः कृत्वा त्वं मंद.........

Colophon :— नास्ति ॥
विषयः । उखाधारणादिमन्त्रव्याख्या ॥

(L) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpah.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 94 11×4 inches. Appearance, fair. Prose and hymns. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. A commentary on Śukla Yajur-veda by Mahīdhara covering the first five Adhyāyas only.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ शुभमस्तु ॥ सह स्तोमा सह च्छन्दसऽआवृतः सह प्रमाऽऋषयः सप्त दैव्याः पूर्वेषां पथ्यामनुदृश्य धीरा अन्वाले-भिरे रथ्यो न रश्मीन् ॥ १ ॥ सह स्तोमाः । ऋषिसृष्टिप्रतिपादिका त्रिष्टुप् । दैव्या सप्त ऋषयः । दिवस्य प्रजापतेः इमे दैव्याः प्रजा-पतिप्राणाभिमानः । सप्त ऋषयः । भरद्वाजकश्यपगौतमात्रिवशिष्ठ-विश्वामित्रजमदग्निसंज्ञाः । अन्वालेभिरे । सृष्टवन्तः । सृष्टिर्यज्ञमिति शेषः । किं कृत्वा । पूर्वेषां पन्था पन्थानं अनुदृश्य अग्रस्तनकल्पोत्प-न्नानामवसिताधिकाराणां मार्गं विलोक्य ॥

End :— ये पृथिव्यां रुद्रा वर्त्तन्ते तेषां अन्न इषवः अन्नमदनीयं वस्तु रायुधं अयथान्नभक्षणेकभक्षणे चौर्ये वा प्रवर्त्यरोगमुत्पाद्य जनान् घ्नन्ति तेभ्यः पृथिवीस्थेभ्यो रुद्रेभ्यो नमोऽस्तु तेऽस्मान् अवन्त्वि-त्यादिपूर्ववत । एते प्रत्यवरोहा मन्त्राः । अथ प्रत्यवरोहान् जुहोतीति व्यवहाराय संज्ञाकरणम् ॥ ६६ ॥

श्रीमन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे ।
शतरुद्रियहोमोयं षोडशोध्याय ईरितः

Colophon :— इति श्रीमहीधरकृते षोडशोध्यायरुद्रजाप्ये पञ्चमोध्यायः ॥ ५ ॥
विषयः । शतरुद्रियमन्त्रव्याख्यानमात्रम् ॥

(M) वेददीपः by महीधर ॥ Vedadīpaḥ.

Substance :—Chaıacter, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 52. 11×5½ inches. Appearance, new. Prose. Complete. Generally correct. Date, Saṁvat 1931. Place of deposit, Pandıt Dāmodara Singh Ṭhākura, Bhaur, P. O. Lohat, Darbhanga. A commentary on Rudrādhyāya of Sukla Yajuıveda by Mahīdhara.

Beginning, End, Colophon :—Same.

No. 157. वेदपारायणविधिः ॥ Vedapārāyaṇavidhiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters. 30 in a line. Folia, 2. 11×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged. An extract from Atharvaveda.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ अथातश्चतुर्णां वेदानां पारायणविधिं व्याख्यास्यामस्तानुलोम्येन प्रातिलोम्येन व्यपारयीत श्रृणुयाद्वा ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यऽइति तदभिश्लोकोभिवदति ॥ १ ॥
ब्राह्मणः क्षत्रियो वापि वैश्यो वापि पथि स्थितः ।

धर्मार्थकाममोक्षार्थं वेदपारायणं चरेत् ॥ २ ॥
स्वयं पारयितुं वेदं न शक्नोति यदा द्विजः ।
पारयेद्विधिवद्वेदं ब्राह्मणेन स्वसन्निधौ ॥ ३ ॥
ऋग्वेदोऽथ यजुर्वेदः सामवेदोथाथर्वणः ।
अनुलोमविलोमाभ्यामेतेषु श्रवणं स्मृतम् ॥ ४ ॥
यदा तु चतुरो वेदान् श्रोतुन्नैव क्षमो भवेत् ।
पूर्वोक्तेन विधानेन स्वशाखां शृणुयात्तदा ॥ ५ ॥
चतुर्वेदविदो विद्वान् सर्वांश्चैव प्रसादयेत् ।
तेषांश्च वरणं कार्यं वेदपारायणाय वै ॥ ६ ॥

End :— निःकल्मषसुखं भुक्त्वा विष्णुलोके महीयते ।
पुत्रार्थी तु विशेषेण श्रुत्वा वेदमथर्वणम् ।
अवश्यं लभते पुत्रं दीर्घायुषमनामयम् ॥ २४ ॥
एवं य. पारयेद्वेदं यथावत्प्रयतो द्विजः ।
पुत्री धनी च दीर्घायुर्भूत्वा मोक्षमवाप्नुयात् ॥ २५ ॥

Colophon :— इत्याथर्वणपरिशिष्टे वेदपारायणविधिः समाप्तम् ॥
विषयः । चतुर्वेदपाठविधानम् ॥

(A) वेदपारायणविधिः ॥ Vedapārāyaṇavidhiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page Letters, 40 in a line. Folia, 2. 11×8½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged. An extract from Atharva Pariśiṣṭa.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 158. वेदपारायणम् ॥ Vedapārāyanam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. 11×4¼ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai. Darbhanga. Very much damaged. An extract from Bhavisyottara Purāna dealing with the recitation of the four Vedas

Beginning :— श्रीगणेशाय नम· ॥

अतः परं प्रवक्ष्यामि वेदपारायणं स्मृतम् ।
पारायणे शते तार्क्ष्य स राजा जायते भुवि ॥ १ ॥
पुरीं द्वारावतीं गच्छेत्पारायणं तथाश्विने ।
न तेषां पुनरावृत्तिर्गर्भवासं गतो भवेत ॥ २ ॥
तपः परं कृतयुगे त्रेतायां ज्ञानमेव च ।
द्वापरे चाध्वरः प्रोक्तः कलौ पारायणं युगे ॥ ३ ॥
धर्मार्थकाममोक्षं च लभते नात्र संशयः ।
सर्वतीर्थाधिकं पुण्यं सर्वदानान्न संशयः ॥ ४ ॥
दानेन यद्भवेत्पुण्यं यच्चाश्विने श्रुतिश्रुत. ।
अकृत्वा यदि मृत्युः स्यात्पापं गच्छति दारुणम् ॥ ५ ॥

End :— पठित्वा चतुरो वेदान् स्वखन्चैव कारयेत् ।
मार्कण्डेयपुराणञ्च पठित्वा च यथाविधि ॥ ३४ ॥
पुष्पधूपादिवस्त्रैश्च नैवेद्यन्तु तत्फलैः ।
विप्राणां भोजनैर्होमैः कर्त्तव्यश्च सदा द्विजः ॥ ३५ ॥

Colophon :— इति भविष्योत्तरपुराणे वेदपारायणं समाप्तम् ॥
विषयः । चतुर्वेदपारायणविधिः । तत्फलञ्च ॥

(A) वेदपारायणम् ॥ Vedapārāyaṇam.

Substance :—Character Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 3. 11×3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Bilata Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. An extract from Bhavisyottara Purāṇa. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 159. वेदमन्त्रव्याख्या by मोहनशर्मा ॥
Vedamantravyākhyā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 6 on a page. Letters, 80 in a line. Folia, 70. 16×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Generally correct. Date, Śaka 1780. Place of deposit, Pandit Muralīdhara Jhā, Chainpur, P. O. Bariahi, Bhagalpur. A commentaιy on the hymns of the Vedas dealing with rites by Mohana Śarman. Slightly damaged. 38 folia are marked in figures and 32 are marked in letters from क to स

Beginning : – ओंनमः शिवाय ॥

श्रीगोविन्दपदध्यानाच्छ्रीमन्मोहनशर्मणा ।
क्रियते वेदमन्त्राणां व्याख्या सर्वसुसम्मता ॥
शन्न आपो धनुन्याः शमनः सन्तु नृप्याः समुद्रिया आपः शमनः सन्तु कूप्याः ॥ धनुन्या मरुदेशभवा आपो जलानि शं कल्याणं नोऽस्माकं कुर्वन्त्विति शेषः। तथा नृप्याः अनुपदेशभवा आपः शं कल्याणं अनन्तीति क्विप् शमनः कल्याणप्रापिकाः सन्तु। अनुगता आपो यत्रेत्यनूप उपोऽनोर्देशे इत्यपां स्थाने उपादेशः ॥

End :— न केवलमेते रक्षन्ति आप्यायः सप्त रक्षन्तु के ते सप्त आपः शुक्र-शोणितवसामज्जाश्लेष्माश्रुमूत्राणि । किञ्चास्यामवस्थायां प्राणापानौ देवौ जागृतः रक्षार्थं सत्रसदौ सत्रे देहे स्थायिनौ असुयुजौ स्वप्नं ययोर्न विद्यते इत्यर्थ. । इति चतुर्थीकर्म ॥ एवं ब्राह्मणसर्वस्व-लिखितमन्त्रव्याख्या समाप्ता ॥

Colophon :— श्रङ्गायनग्रामनिवासिमोहनविद्यानिधिभट्टाचार्यकृता भवदेवादिटीका-समाप्ता ॥ ओंनम. सरस्वत्यै ॥

Post-Colophon :— व्योमाष्टाब्धिशुधांशुभिः परिमिते शाकेऽवलक्षे दले ।
भाद्रे मासि सुधांशुसंख्यकतिथौ पक्षेऽब्जजे चालिखत् ।
स्वार्थं श्रीरतिनाथशर्मसुकृती ध्यात्वा शिवं शंकरं ।
द्वीपाख्ये नवपूर्वके पुरइदं पुस्तं मुदा सत्वरम् ॥ १ ॥
विषयः । कर्मकाण्डोपयोगिमन्त्राणां विशदव्याख्यानम् ॥

No. 160. व्याख्यानचिन्तामणिः by नित्यानन्द ॥
Vyākhyānachintāmaṇiḥ.

Substance :—Character, maithilī. Palm leaves. Lines, 6 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 124. 13×2 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Correct Date, Place of deposit, Pandit Sureśa Miśra, Saurath, P. O. Madhubani, Darbhanga. A commentary on the hymns of Yajur-veda dealing with Karmakāṇḍa.

Beginning :— ओं नमो नारायणाय ॥
हरितरुहृदयतु यस्य प्रणवो मूलं प्रकाण्डदण्डश्च ।
ध्वनिरतिविततता शाखा वेदाश्छन्दांसि पत्राणि ॥
स जयति कुमतितमिस्रं विधुरभिभविता स्वतेजसा सहसा ।
अविकलसकलपदार्थः प्रसरति पुरतः प्रसादतो यस्य ॥

निघण्टुं प्रसमीक्ष्य सारसुगतं व्याख्यान्वये ब्राह्मणं ।
व्याख्याविधिं गुणविष्णुमर्थनिपुणान् शिक्षैकदीक्षागुरून् ।
वृद्धान्वाससुपास्य संग्रहमिमं षट्कर्मणां प्रीतये ॥
नित्यानन्द उदाजहार यजुषां व्याख्यानचिन्तामणिं ॥

End :— आवह इति परेण सम्बन्धः । विरामपाठाभ्याद्ग यः ॥ इति चतुर्थी होमः समाप्तः ॥

Colophon : — ओं नमो वाग्देवतायै ॥ श्रीविष्णुश्रीविष्णुश्रीरामश्रीराम ॥
विषयः । कर्मकाण्डोपयोगिशुक्लयजुर्मन्त्रव्याख्या नित्यानन्द प्रणीता ॥

No. 161. व्यूढपुण्डरीकः ॥ Vyūdhapuṇḍarīkah.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 30 in a line Folia, 52. 9×4½ inches Appearance, tolerable. Prose and hymns. Complete. Incorrect Date, Saṁvat 1894. Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. Damaged.

Beginning :— गणेशाय नमः ॥ अथ समूढाहीनपौण्डरीकस्य प्रयोग अन्यासंग्यः षडहस्त्रःभ्छंदोमाश्चतुष्टोमोग्निष्टोमो विश्वजिदतिरात्र इत्यनुवाकेन पौण्डरीक एकादशरात्रउक्तः । तत्र महन्मे वोच इत्यादिसमिदाधानां तो विधिरग्निष्टोमवद्भवति विशेषस्तूच्यते तस्य द्वादशोपसत्कस्तयज्ञे प्रथमोपसद्दिनेसुब्रह्मण्यायां द्वादशाहे सुत्यामागच्छति सुत्यादेशः द्वितीयाद्युपसत्सु एकादशाहे सुत्यामागच्छेत्यादि एकैकापचयेन श्वः सुत्यांतमिति ॥

End :— पृष्ठं तृचे कौलालवर्हिषं तृचे अर्कं पुष्यं तृचे देवस्थानं तृ संकृतिस्तृचे । भार्गवस्तृचे । यशस्तृचे । सर्वैव तृचेषु कुर्यादितरेषामभ्यास्यायाश्च लोपः ॥

Colophon :— इति व्यूढपौण्डरीकः इदं समाप्तः ॥ संवत १८६४ ॥ मिति माघ-
मासे कृष्णपक्षे १० ॥ शनिवासरे ॥ शुभमस्तु ॥
विषयः । अहीनद्वादशाहसत्रस्य प्रयोगकथनम् ॥

No. 162. शतपथब्राह्मणम् ॥ Śatapathabrāhmaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 5. 10×4 inches. Appearance, new. Hymns. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Sadānanda Jhā, Tharhī, P. O. Andhra-tharhi, Darbhanga.

Beginning :— अथ ब्राह्मणम् ॥
यदेतन्मण्डलं तपति तन्मदुःखन्ताऽऋचः सऋचाल्लोकोथयदेत-
दर्चिर्दीप्यते तन्मवतन्तानि सामानि ससान्नाल्लोकोथ यऽएतस्मिन्मण्डले
पुरुषः सोग्निस्तानि यजु ꣳ षि सयजुषाल्लोकः ॥ १ ॥

End :— सऽएषऽएव मृत्याः यऽएषऽएतस्मिन्मण्डले पुरुषो यश्चायन्दक्षिणेक्ष-
न्पुरुषः सऽएषऽएवं विद्भवति स यदैवं व्वेदमाल्लोकात्प्रैत्यथैतमेवा-
त्मानमभिसम्भवति सोमृतो भवति मृत्युर्यस्यात्मा भवति ॥ २३ ॥
ब्राह्मणम् ॥

Colophon :— इति तृतीयः प्रपाठकः समाप्तः ॥ कण्डिका संख्या ॥ ८१ ॥ नैव वा
इदमग्रे सदासीत् ते च सदासीत् ॥ ओं तत्सत् हरिः ओम् ॥
विषयः । शुक्लयजुर्वेदशाखीयम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 630. Pt. II. P. 150, 228. Pt. III. P. 131. D. C. P. 236. B. S. C. P. 44, 55, 60 and 61. Tan. Vol. II. P. 555—558.

No. 163. शतपथब्राह्मणम् ॥ Śatapathabrāhmaṇam.

Substance :—Character, Mathilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 41. 15×4 inches. Appearance, tolerable. Hymns. Complete in 10 kāṇdas. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vrajmohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. A part of Śatapathabrāhmaṇa, complete in 10 parts. Accented in red ink.

Beginning :— ओं नमः श्रीवक्रतुण्डाय ॥ हरिः ओ३म् अग्निरेष पुरस्ताच्चीयते । संवत्सरऽउपरिष्टान्महदुक्थꣳशस्पते प्रजापतेर्व्विस्रस्तस्याग्रꣳरसो गच्छ नः ॥ १ ॥ स यः सप्रजापतिर्व्यस्रꣳसतः । सम्वत्सरः सोथ यान्यस्य तानि पर्व्वाणि व्यस्रꣳसन्नाहोरात्राणि तानि ॥ २ ॥

End :— अथ वꣳशः । समानमासाञ्जीवीपुत्रातेसाञ्जीवीपुत्रो माण्डूकायने- र्माण्डूकायनिर्म्माण्डव्यान्माण्डव्यः कौत्सात्कौत्सो माहित्थेर्माहि- त्थिर्वामकक्षायणाद्वामकक्षायणो वात्स्याद्वात्स्यः शाण्डिल्याच्छाण्डिल्यः कुश्रेःकुश्रिर्यज्ञवचसो राजस्तम्वायनाद्यज्ञवचाराजस्तम्वायनस्तुरात्का- वषेयात्तुरःकावषेयः प्रजापतेः प्रजापतिर्ब्रह्मणो ब्रह्म स्वयम्भुब्रह्मणे नमः ॥ ८ ॥ ब्राह्मणम् ॥ २ ॥ ६५ ॥ चतुर्थः प्रपाठकः ।कण्डिकासं ख्या ॥ ७५ ॥ षष्ठोध्यायः । ६ । अस्मिन् काण्डे कण्डिकासंख्या ॥ ३६॥

Colophon :— इति माध्यन्दिनीये शतपथब्राह्मणेऽग्निरहस्यं नाम दशमं काण्डं समाप्तम् ॥ १० ॥ लिखितमिदम् ॥ श्रीश्रचधरशर्मणा स्वार्थम् ॥ विषयः । अग्निरहस्याभिधः ॥

Previous Notice :—Same as in Cat. No. 162.

No. 164. शतपथब्राह्मणम् ॥ Śatapathabrāhmaṇam.

Substance:- Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 43 in a line. Folia, 76. 11×4½ inches.

Appearance new. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning :— दुर्गादेव्यै नमः ॥ द्वयाहं प्राजापत्याः ॥ देवाश्चासुराश्च ततः कानीयसाऽएव देवाज्ज्यायसाऽअसुरास्त एषु लोकेष्वस्पर्धन्त ॥ १ ॥

End :— कश्यपन्नैध्रुवेः कश्यपो नैध्रुविर्वाचोव्वागग्निभ्योऽअग्निभ्यादित्यादित्यानीमानि शुक्लानि यजुंषि वाजसनेयेन याज्ञवल्क्येनाख्यायन्ते ॥ ३३ ॥ ब्राह्मणम् ॥ ५ ॥

Colophon :— पञ्चमः प्रपाठकः समाप्तः ॥ कण्डिका ॥ १०९ ॥ विषयः । शुक्लयजुर्वेदशाखीयम् ॥

Previous Notice :—Same as in Cat. No. 162.

(A) शतपथब्राह्मणम् ॥ Śatapathabrāhmaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 30 11×4$\frac{3}{4}$ inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Babuan Jhā, Maubehat, P. O. Putai. Darbhanga. Slightly damaged. Accented.

Beginning. विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting

(B) शतपथब्राह्मणम् ॥ Śatapathabrāhmaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 35 in a line. Folia, 8. 11×4$\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Hymns. Incomplete. Correct. Date ? Place

of deposit, Pandit Maheśa Jhā, Maubehat, P O. Putai, Darbhanga. Accented.

Beginning, विषय :—Same; End, Colophon :—Wanting.

No. 165. शतपथब्राह्मणम् ॥ Śatapathabrāhmaṇam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 8 on a page. Letters, 31 in a line. Folia, 328. 12×5½ inches. Appearance, new. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1856. Place of deposit, Pandit Vikala Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

व्रतमुपैष्यन्। अन्तरेण हवनीयं च गार्हपत्यं च प्राङ्निष्ठं नय उपस्पृशति तद्यदप उपस्पृशत्यमेध्यो वै पुरुषो यदनृतं वदति तेन पूतिरन्तरतो मेध्या वाऽआपो मेध्यो भूत्वा व्रतमुपायानीति पवित्रं वा आपः पवित्रं पूतो व्रतमुपायानीति तस्माद्वा अप उपस्पृशति ॥ १ ॥

End :— अपो ह वै वृत्रं जघ्नुस्तेनैवैतद्वीर्येणापः स्पन्दते स्यन्दमानानां वै वसती वरीर्गृह्णाति व्वसतीवरीभ्योनिग्राभ्या निग्राभ्याभ्यो ग्रहान्विगृह्णते तेनैवैतद्वीर्येण ग्रहान्विग्टह्णते होतृचमसा घोषा वाजद्धोता योषायैवा इमा प्रजाः प्रजायन्ते तदेनमेतस्यै योषा या ऋचो हेतुः प्रजनयति तस्माद्धोतृचमसात् ॥ २५ ॥

Colophon :— सप्तमः प्रपाठकः समाप्तः ॥ कण्डिका ॥ ११४ ॥ काण्डे कण्डिका-संख्या ॥ ८२१ ॥

इति अध्वरनाम तृतीयं काण्डम् ॥ ॥ ३ ॥ ग्रन्थ संख्या २१३१ ।

संवत् १८८६ ॥

विषयः। हविर्यज्ञैकवाह्वर्ध्वरकाण्डत्रयात्मके तत्र यज्ञादिप्रतिपादनम् ॥

Previous Notice :—Same as in Cat. No. 162.

No. 166. शतपथब्राह्मणभाष्यम् by सायणाचार्य ॥
Śatapathabrāhmaṇabhāṣyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 15. 10¾×4½ inches. Appearance, fair. Prose and hymns. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāthaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. A commentary on the fourth Brāhmaṇa of the third Prapāṭhaka of the tenth kāṇḍa of Śatapathabrāhmaṇa by Sāyaṇa with text.

Beginning :— यदेतन्मण्डलं तपति तन्महदुक्थंतिति ॥ बृहदुक्थं मण्डलत्वेन ध्येयम् । एवं महाव्रतचित्याग्नि अर्चिः पुरुषात्मना ध्येयौ । वेदत्रयस्याग्निवायुसूर्यात्मकत्वेन त्रयो वेदा दैवतानीति वक्तुं प्रयुज्यते । अतो मण्डलस्य बृहदुक्थद्वारा ऋग्वेदात्मत्वोपासनमिति ॥

End :— ते च एते उभे इति । एष्वरुक्म एतत्पुष्करपर्णं चः एते लभे एतं पुरुषमपीतः प्राप्नुतस्तदाधारे भवत इत्यर्थः । ऋक्सामे उभे यजुः अपीतः यजुरधीने स्तः । एवं उ एवमेवैकेष्टकः रुक्मपुष्करपर्णयोः पुरुषाधारत्वे ऋक्सामयोश्च यजुरधीतत्वं तस्मादेहेष्टकोग्निरित्यर्थः ॥२३॥

Colophon :— इति श्रीसायनाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणे दशमकाण्डे तृतीयप्रपाठके चतुर्थब्राह्मणभाष्यं समाप्तम् ॥
विषयः। दशमकाण्डस्थतृतीयप्रपाठकान्तर्गतचतुर्थब्राह्मणभाष्यम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 631. Pt. II. P. 150. B. S. C. P. 54. D. C. P. 254.

No. 167. शतपथब्राह्मणभाष्यम् by सायणाचार्य ॥
Śatapathabrāhmaṇabhāṣyam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 168. 10¼×4 inches. Appearance, old. Damaged. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga. A commentary on Śatapatha-brāhmaṇa of Mādhyandinīya Śākhā containing the sixth chapter of द्वितीयकाण्ड by Śayaṇāchārya.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
आद्ये काण्डे प्रपञ्चेन पौर्णमासीष्टिरीरिता ।
सायं पूर्णपदेशेन दोहो ब्रह्मत्वचिन्तनम् ।
अग्न्याधानं पवमानेष्टिरग्निहोत्रमुपस्थितिः ।
चातुर्मास्यादिकास्सर्वे हविर्यज्ञोत्र वर्ण्यते ॥

तत्र तावत्सर्वेष्टिप्रकृतित्वेन प्राक् प्रतिपादिताया दर्शपूर्णमासेष्टेर्विधा-स्यमया अग्निसाध्यत्वादग्निसाधकमाधानं प्रतिपाद्यते । तत्र चोदक-हिरण्यादिसंभाराणां पंचानां संभरणं विधित्सुः संभारनामनिर्वचनं करोति ॥ स यद्वा इतश्चेतश्च संभरति तत्संभाराणां संभारत्वं ॥

End :— तदाहुरिति ॥ यस्माच्चातुर्मास्ययाजी परमां गतिं प्राप्तवान् ततस्ता दुरभिज्ञ. कथयति किमिति । तदुच्यते चातुर्मास्येनेष्टवतो यज-मानमन्विष्यन्तो जनाः ब्रह्मलोकादर्वाचीनेषु न विन्दन्ति । न लभन्ते पद्वेति तत्र कारणाभिधानं ॥ २ ॥ ब्राह्मणं ॥

Colophon :— पंचमः प्रपाठकः ॥ वेदार्थस्य प्रकाशेन···हार्दं निवारयन् ।
पुमर्थांश्चतुरो देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥ इति श्रीमद्राजाधिराजपरमे-
श्वरवैदिकमार्गप्रवर्त्तकश्रीवीरहरिहरभूपालसाम्राज्यधुरन्धरेण सायना-
चार्यविरचिते माधवीयवेदार्थप्रकाशे माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणे द्वितीय-
काण्डे षष्ठोध्यायः ॥
विषयः । सायणाचार्यकृतशतपथब्राह्मणव्याख्या ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 60. Pt. II. P. 150. A. C Pt. I. P. 46. C. P. B. P. 481.

No. 168. शिक्षा by अमरेश ॥ Śiksā.
वर्णरत्नप्रदीपिका ॥ (Varṇaratnapradīpikā.)

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 24. 11×4 inches Appearance, fair. Verse. Complete. Correct. Date, San 1278 Sāl. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. It deals with the rules of reading Vedic hymns by Amareśa.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रेयो दिशतु नः कृष्णः कंसमातङ्गकेशरी ।
राधाकेलिकलाभिज्ञो गोपीवादकुतूहली ॥ १ ॥
उत्पन्नो यस्तु ते वंशे बुद्धिमान् कृतनिश्चयः ।
अमरेश इति ख्यातो भारद्वाजकुलोद्वहः ॥ २ ॥
सोहं शिक्षां प्रवक्ष्यामि प्रातिशाख्यानुसारिणीम् ।
बालानां पाठशुद्ध्यर्थं वर्णज्ञानादिहेतवे ॥ ३ ॥
जपादिशुभकार्येषु पुमान्नाधिकृतो भवेत् ।
सम्यक् पाठं विना यस्मात्तन्निमित्तं वदाम्यहम् ॥ ४ ॥

स्वरसंस्कारयोर्वेदे नियमः कथितो यतः ।
ततो विचार्य वक्तव्यो वर्णसंघात उत्तमः ॥ ५ ॥

End :— अमरेशकृतामेतां शिक्षां यो धारयेत्सुधीः ।
विद्वज्जनसभामध्ये जयं स लभते ध्रुवम् ॥
वादे यस्य चतुर्मुखोपि जडतां धत्ते क्षणं विस्मितो ।
वर्णोच्चारणकौतुके पुनरसौ वाचस्पतिर्मूकताम् ॥
सोयं वादिघनानिलाः प्रमुदितो वाचालदर्पं हरन् ।
भूमीन्द्रैरभिपूजितो विजयते नाम्नाऽमरेशः सुधीः ॥ २२८ ॥

Colophon :— इत्यमरेशकृता वर्णरत्नदीपिका शिक्षा समाप्ता ॥

Post Colophon :—सन् १२७८ साल ज्येष्ठकृष्णाष्टम्यां भृगुवासरे । मुजवनाग्रामाव-
स्थितवलिआसस श्रीरामेश्वरशर्मणा लिखितमिदं स्वार्थम् ॥
विषयः । शुक्लयजुर्वेदमन्त्रोच्चारणाध्ययनस्वरादिनियामकः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 28, 553. H. P. S. P. 1188.

(A) शिक्षा by अमरेश ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines. 9 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 10. 15×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Baha, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) शिक्षा by अमरेश ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 5. 9×4 inches. Appearance, new. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sadānanda Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same

(C) शिक्षा by अमरेश ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 9. 11×4¾ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vasudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged.

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(D) शिक्षा by अमरेश ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 13. 11×4¾ inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Pañchānana Jha, Sukpur, P. O Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

(E) शिक्षा by अमरेश ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithili White paper. Lines 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 14. $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{8}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Yadunandana Jhā, Sukpur, P. O Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same

(F) शिक्षा by अमरेश ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 60 in a line. Folia, 6. $14 \times 4\frac{1}{8}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect Date? Place of deposit, Pandit Duḥkhamochana Jhā, Tumaul, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(G) शिक्षा by अमरेश ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithili. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 15. $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Maheśa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(H) शिक्षा by अमरेश ॥ Śikṣā.

Substance —Character, Maithilī White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 14. 11×4¾ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit Pandit Babuana Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(I) शिक्षा by अमरेश ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 13. 11×5 inches. Appearance, old. Verse Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Bhuṭakuna Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same

(J) शिक्षा by अमरेश ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 5 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 8. 11½×3½ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Achambhita Jhā, Bankatta, P. O. Benipatti, Darbhanga,

Beginning, विषय :—Same ; End, Colophon :—Wanting.

No 169. शिक्षा by अमोघानन्द ॥ Śikṣā.

Substance:—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 6. 11×4¾ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning:— नमो गणेशाय ॥

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि अमोघानन्दकारिणीम् ।
यस्याः श्रवणमात्रेण सर्वत्र विजयी भवेत् ॥ १ ॥
ओष्ठ्यान्दन्त्यांल्लघुश्चैव पुनरेव लघूत्तरः ।
नादनासिक्यसहितांल्लवणानि पृथक् पृथक् ॥ २ ॥
ब्रह्मवाहुवृहद्वह्नो वृहती बोर्वधान यः ।
वहिर्वृहस्पतेबिभ्रन्तीतो वहुबोध यः ॥ ३ ॥
वर्हिषा च पिवन्नते अम्बकम्बाधबुद्ध्योः ।
बन्धुस्तन्द्री च बन्नीताम्बिकया बभ्लुशायकैः ॥ ४ ॥

End:— पुस्तकः प्रत्यधीतं नाधीतं गुरुसन्निधौ ।
सभामध्ये न शोभन्ते जारगर्भं इव स्त्रियाः ॥ १०० ॥
एकः सर्वं न ज्ञो नातिसर्वमेकश्च वीरति ।
एव मत्वा न मुह्यन्ति पण्डिताः शुद्धभाविनः ॥ १०१ ॥

Colophon:— इति श्रीअमोघानन्दिनी शिक्षा समाप्ता ॥ श्रीतुलारामैः ॥
विषयः । वेदाध्ययनविधिः ॥

Previous Notice.—C. C. Pt. I. P. 29. Pt. II. P. 6. Pt. III. P. 7. R. M. Pt. I P. 72. B. M. (1908). P. 28. Pt. I. H. P. S. Vol II. (1923). No. 1517.

(A) शिक्षा by अमोघानन्द ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 5. $12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Maheśa Jhā, Maubehat, P. O. Putai Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) शिक्षा by अमोघानन्द ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 53 in a line. Folia, 6. $9\frac{3}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Appearance, new. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Sadānanda Jhā, P O. Andhratharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same

(C) शिक्षा by अमोघानन्द ॥ Śikṣā.

Substance .—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 10 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 5. $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1734. Place of deposit, Pandit Phudī Jhā, Awama, P O. Jhanjharpur, Darbhanga. The last verse in the previous Ms. is not found in this Ms.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) शिक्षा by अमोघानन्द ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 27 in a line. Folia, 8. 9¼×4 inches. Appearance, fair. Verse Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1847. Place of deposit, Pandit Chummana Miśra, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. The last verse in the previous Ms. is not found in this Ms.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 170. शिक्षा (लघु) by अमोघानन्द ॥ Śikṣā (Laghu).

Substance :—Character, Devanāgarī. White and yellow paper. Lines, 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. 11×4 inches. Appearance, fair. Verse Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1936. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. It deals with the rules of reciting Vedic hymns.

Beginning :—

श्रीमहेशाय नमः ॥ अविघ्नमस्तु ॥
अथ लघ्वमोघानन्दिनी शिक्षा ॥
अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि अमोघानन्दिनीं शुभाम् ।
पादादौ च पदादौ च संयोगावग्रहेषु च ।
यः शब्द इति विज्ञेयो योन्यः सय इति स्मृतः ॥
युक्तेन मनसा तद्वत्तत्त्वायानि तथा परम् ।
अनूकांशेन चाद्यन्तु तुरीयमनुपाश्रये ॥ २ ॥
पदान्तावप्यविच्छेदे संयोगान्ते च तिष्ठताम् ।
वर्जयित्वा ऋहौ यानामीषत्स्पृष्टत्वमिष्यते ॥ ३ ॥

End :—

सर्वेऽजष्टासिश्वासि संयोगे ह्रस्व इष्यते ।
अच्यमाश्चयावैति संयोगेन द्विरुच्यते ॥

ज्ञात्वा वेदविनाशन्तु सम्यक्ब्रूयाच्च वै बुधः ।
आद्यन्तं तु विविक्ते वै तथा धर्मो न हीयते ॥ १७ ॥

Colophon .— इति सत्यमोघानन्दिनी शिक्षा समाप्ता ॥ शुभमस्तु । संवत् १६३६ असढवदी १२ पं वालमुकुन्दस्येदम् ॥
विषयः । वैदिकमन्त्रेषु स्पृष्टेषत्स्पृष्टादिप्रयत्नविचारः ॥

Previous Notice :–C. C. Pt. I. P. 29. H. P. S. P. 1187. B. S. C. P 46, 63.

No. 171. शिक्षा by नारद ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White payer. Lines, 7 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 22. 12×3 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāthaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. It deals with the rules of chanting the Samaveda hymns by Nārada.

Beginning .— श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसामवेदाय नमः ॥
अथातः स्वरशास्त्राणां सर्वेषां वेदनिश्चयम् ।
उच्चनीचविशेषाद्धि स्वरान्यत्वं प्रवर्त्तते ॥ १ ॥
आर्चिकं गाथिकं चैव सामिकं च स्वरान्तरम् ।
कृतान्ते स्वरशास्त्राणां प्रयोक्तव्यं विशेषतः ॥ २ ॥
एकान्तरः स्वरो हृधृचु गाथासुद्व्यन्तरः स्वरः ।
सामसूत्र्यन्तरं विद्यादेतावत्स्वरतोन्तरम् ॥ ३ ॥
ऋक्सामयजुरंगानि ये यज्ञेषु प्रयुञ्जते ।
अविज्ञानाद्धि शास्त्राणां तेषां भवति विस्वरः ॥ ४ ॥

End :— यथा व्याघ्री हरेत्पुत्रान् दंष्ट्राभिर्न च पीडयेत् ।
भीता पतनभेदाभ्यां तद्वद्वर्णान् प्रयोजयेत् ॥
एवं वर्णाः प्रयोक्तव्या नाव्यक्ता न च पीडिता ।

सम्यग्वर्णप्रयोगेण ब्रह्मलोके महीयते ॥
द्वितीयः प्रपाठकः । ग्रन्थसंख्या २४० ॥

Colophon :— नारदी शिक्षा समाप्ता ॥

Post-Colophon :— स्वस्ति संवत् १३३६ से २० वर्षे मार्गशरशुद्धपक्षे लिखितं आभ्यं-तरनागरज्ञानी त्रिपाठी गागजीस्मजदेवरामया लिखित स्वयं । प्रति-पदा भृगुदिने वाराणसीमध्ये लिखयः । शुभमस्तु । कल्याणमस्तु ॥
विषयः । सामवेदमन्त्राणामुच्चारणाध्ययनादिविधानं निरूपितम्

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 287. Pt. II. P. 62. Pt. III. P. 62, H. P. S. P. 1176. C. M. P. 73. Tri. Cat. Vol. IV. P. 4983.

No. 172. शिक्षा by नारद ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 52 in a line. Folio, 1. 13¾×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, San 1287 Sāl. Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning :— तानरागस्वरग्रामपूर्वोक्तानान्तु लक्षणम् ।
पवित्रं पावनं पुण्यं नारदेन प्रकीर्त्तितम् ॥ १ ॥
शिक्षामाहुर्द्विजातीनामृग्यजुःसामलक्षणम् ।
नारदीमशेषेण निरुक्तमनुपूर्वशम् ॥ २ ॥
सप्तस्वरास्त्रयो ग्रामामूर्च्छनस्त्वेकविंशति ।
तानाएकोनपञ्चाशदित्येतत्स्वरमण्डलम् ॥ ३ ॥
षड्जश्च ऋषभश्चैव गन्धारो मध्यमस्तथा ।
पञ्चमो धैवतश्चैव निषादः सप्तमः स्वरः ॥ ४ ॥
षड्जमध्यमगान्धारास्त्रयो ग्रामाः प्रकीर्त्तिताः ।

भूर्लोकाज्जायते षड्जो भुवर्लोकाच्च मध्यमः ॥ ५ ॥
स्वर्लोकाच्च गान्धारो नारदस्य मतं यथा ।
स्वररागे विशेषेण ग्रामरागा इति स्मृता ॥ ६ ॥

End :— माण्द्रलोपक्रमेत्पर्वसर्वशाखास्वयं विधिः ।
सप्तमन्त्रान् नियम्य षष्ठम्वाचमुत्सृजेत् ॥ १४ ॥
न तां समीरयेद्वाचं या प्राणमुपरोधयेत ।
प्राणानामुपरोधेनावसूर्यञ्चोपजायते ॥ १५ ॥
स्वरव्यञ्जनमाधुर्यं लुप्यते नात्र संशयः ॥

Colophon :— इति नारदीये शिक्षा समाप्तः ॥ सन् १२८७ साल पौषकृष्णनवम्यां कुजे ॥ श्रीं
विषयः । षड्जमध्यमगान्धारादीनां स्वराणां प्रयोगकथनम् ॥

No. 173. शिक्षा by पाणिनि ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 2. 11×5½ inches, Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date, San 1273 Sāl. Place of deposit, Babu Bachana Thākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयमतं यथा ।
शास्त्रानुपूर्वान्तविद्याद्यथोक्तं लोकवेदयोः ॥
प्रसिद्धमपि शब्दार्थमविज्ञातमबुद्धिभिः ।
पुनर्व्यक्तीकरिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥
त्रिषष्ठश्चतुः षष्टं वा वर्णास्तु मते यथा ।
प्राकृते संस्कृते चापि स्वयं प्रोक्ताः स्वयम्भुवा ॥

End :— त्रिनयनमभिमुखस्य तामिमां
य इह पठेत्प्रयतश्च सदा द्विजः ।
स भवति धनधान्यपशुपुत्रकीर्तिमा॰
सुखसमश्नुते दिवीति दिवीति ॥
अथ शिक्षामात्मोदात्तश्च इकारं स्वराणां यथा ।
लीटतौस्पृष्टौदात्तश्चाष्टस्तु शंकर एकादश उक्तम् ॥

Colophon :— इति श्रीपाणिनीयशिक्षा माध्यन्दिनीयशाखा यजुर्वेदमध्ये उपयोग-मन्त्राः ॥ इति शिक्षा समाप्ता ॥ सन् १२७३ साल ॥ पौषकृष्ण-चतुर्दश्यां शनौ ॥ लेखकस्य स्वयम्भूयात् ॥
विपयः । वेदाध्ययनविधिः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 646, 333. Pt. II. P. 74. 210. Pt. III. P. 134. A. C. Pt.I. P. 93. C. M. P. 4. C P. B. P. 508. H. P. S. Cat. No. 1502. Tan. Vol. III. P. 1183.

(A) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithılī. White paper. Lınes, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 4. 12×3½ irches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Raj Library, Baruari, P. O. Parsarma, Bhagalpuı. Slıghtly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lınes, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 4. 10×4½ inches.

Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(C) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 68 in a line. Folia, 3. 15×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect Date? Place of deposit, Pandit Vrajamohana Jhā, Nanour, P. O. Tamuria, Darbhanga. Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same,

(D) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 2. 10×4½ inches Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 1' on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 1. 10¾×4½ inches Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place

of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(F) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 2. 9×4 inches Appearance, new. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit. Pandit Sadānanda Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga. A hand-cook of Phonetics of the Yajur-veda according to Pāṇini school.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(G) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 4. 14×4½ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Duḥkhamochana Jhā, Tumaul. P. O Putai Darbhanga. Contains a commentary on it by Dharaṇīdhara.

Beginning of Commentary :—श्रीगणेशाय नमः ॥

पातु वो निकषग्रावा मतिहेम्नः सरस्वती ।
प्राज्ञेतरपरिच्छेदं वचसैव करोति या ॥ १ ॥
छन्दःकल्पनिरुक्तानि विवृतानीह सूरिभिः ।
शिक्षा न विवृता यस्मात्तस्मात्तां विवृणोम्यहम् ॥ २ ॥
अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि ॥ अथेत्ययमानन्तर्यें वेदाध्ययनस्यानन्तरमङ्गपाठः

किं कारणं षडङ्गवेदोऽध्येतव्य इति स्मरणात् तत्र च शिक्षा प्रथमा अथशब्दानुषङ्गात् सा च वक्तव्येत्यथशब्दस्यार्थः ॥

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

End of Commentary :—भगवत: साक्षात्स्तुतिपरश्लोकमाह ॥ त्रिनयनेति ॥ वैतालीयं छन्दोऽस्य । त्रिनयनमुखान्निःसृता यथा गुहायाः सिंहो निष्क्रामति तथा निःसृता एतावता त्रिनयनेनापि न कृतेत्यर्थः तां यः पठेदधीयीत स धनादिभिर्युज्यते सुखमतुलं परमानन्दं च मोक्षमुक्तप्रकारेणाश्नुते प्राप्नोति स्वर्गादीनि परिमितकालत्वात्तोलयितुं शक्यन्ते मोक्षाख्यं तु अपरिमितकालावाच्छिन्नं सुखरूपमित्यर्थः ॥ ५७ ॥

Colophon :— इति पाणिनीयशिक्षाभाष्यं संपूर्णम्

(H) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 72 in a line. Folio, 1. $13\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(I) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 3. $9\frac{1}{2}\times4$ inches. Appearance old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place

of deposit, Pandit Babuan Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(J) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 4. 11×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Maubehat, P. O Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(K) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 3. 11×4⅘ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Duḥkhamochana Jhā, Tumaul, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 174. ॥ शिक्षापञ्जिका by धरणीधर ॥ Śiksāpañjikā

Substance :—Character, Devanāgarī. White and yellow paper. Lines, 11 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 8. 10×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka,

Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. A commentary on Pāṇi- nīya Śikṣā by Dharaṇīdhara.

Beginning :— श्रीगणेशं वन्दे ॥
पातु वो निकषग्रावा मतिहेम्नः सरस्वती ।
प्राज्ञेतरपरिच्छेदं वचसैव करोति या ॥ १ ॥
छन्दःकल्पनिरुक्तानि विवृतानीह सूरिभिः ।
शिक्षा त्वविवृता यस्मात्तस्मात्तां विवृणोम्यहम् ॥ २ ॥
अथ शिक्षामिति ॥ अथेत्ययमानन्तर्ये । वेदाध्ययनस्यानन्तरमङ्गपाठः । किं कारणं । षडङ्गो वेदोऽध्येतव्य इति स्मरणात् । तत्र च शिक्षा प्रथमा । अथशब्दानुषङ्गात्सा वक्तव्येत्यथशब्दस्यार्थः । एतेनैव सिद्धे वेदस्याङ्गानन्तर्ये व्याकरणादिष्वथशब्दोऽस्त एव नाधीयते ॥

End:— साक्षात्स्तुतिपरं श्लोकमाह । त्रिनयनमिति ॥ वैतालीयं छन्दोस्य । त्रिनयनमुखान्निःसृताः यथा गुहायाः सिंहो निष्कामति । तथा निःसृताः । एतावता त्रिनयनेनापि न कृतेत्यर्थः । तां य. पठेदधीयीत स धनादिभिर्युज्यते । सुखमतुलं परमानन्दं च मोक्षमुक्तपुकारेणाश्नुते प्राप्नोति । स्वर्गादीति परिमितकालत्वात्तोलयितुं शक्यते । मोक्षाख्यं तु अपरिमितकालावच्छिन्नं सुखरूपमित्यर्थः ॥

Colophon :— इति पाणिनीयशिक्षाव्याख्या समाप्ता ॥

Post-Colophon :— संवत् १६ आषाढकृष्ण १२ तिथौ शनिवासरे लिखितमिदं शुभम् ॥
विषयः । पाणिनीयशिक्षाविवृत्तिः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 333. Pt. II. P. 74. H. P. S. Vol. II. P. 1180.

———

(A) शिक्षाभाष्यम् ॥ Śiksābhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 6. 10¾×5½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, San 1256 Sāl. Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. Slightly damaged. A commentary on Pāṇinīya Śiksā by Dharaṇīdhara.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 175. शिक्षा by पराशर ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 9. 10¾×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, San 1294 Sāl. Place of deposit, Pandit Yadunandana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged. Extent, 156 Ślokas.

Beginning :— अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाराशरमतं यथा ।
यथा देवेषु विश्वात्मा यथा तीर्थेषु पुष्करः ॥ १ ॥
तथा पाराशरी शिक्षा सर्वशास्त्रेषु गीयते ।
प्रणवन्तु प्रवक्ष्यामि तिस्रो मात्रा त्रिदैवतम् ॥ २ ॥
तिस्रो रूपं त्रिवर्णाश्च त्रिस्थानन्त्रिगणान्तथा ।
अक्षराशीतिरेकश्च प्रथमा कण्डिका स्मृता ॥ ३ ॥
लक्षणोक्तप्रकारैस्तु इषेत्वेति निदर्शनम् ।
त्रीणि त्रीणि च चत्वारि दश पञ्चाष्टमं स्मृतम् ॥ ४ ॥

End :— एवं ज्ञात्वा पठेद्यस्तु स गच्छेद्ब्रह्मणावं पदम् ।
नमो प्रियो द्विजः कश्चिच्छूद्रपाठी त्वतिप्रियः ॥

इति पाराशरेणोक्तं विप्राणां हितकाम्यया ।
शिष्याणामुपदेशाय परलोकहिताय च ॥

Colophon :— इति पाराशरी शिक्षा समाप्ता ॥

Post Colophon :—मार्गे मासि शिते पक्षे अष्टम्यां भृगुवासरे ।
न्यलिखद्यदुनाथस्य स्वयं पाठार्थमेव च ॥
सन् १२९४ साल श्री विश्वनाथनगरी ॥
विषयः । वेदमन्त्राणामुच्चारणादिनियमः ॥

Previous Notice .—C. C. Pt. I. P. 335. Pt. II. P 74 H. P. S. Cat. No. 1509—10.

(A) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 9 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1749. Place of deposit, Babu Badana Miśra, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 10. 11×4¾ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Babuana Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning .—Same ; End, Colophon, विषय :—Wanting.

End of Ms. .—गवानेकवर्णानां क्षीरं स्यादेकवर्णकम् ।
क्षीरं यथा तथा ज्ञानं निगमस्य गवां यथा ॥ १४७ ॥
द्वे पदे चैव मोक्षाय ममेति निर्ममेति च ।
ममेति बिध्यन्ति शत्रून् नपश्यमन्तः ॥ १४८ ॥
अरञ्जना. पञ्च अर्धमाका भवन्ति ।
पूषामित्रावसुश्चैव अञ्जनाश्च प्रकीर्त्तिताः ॥ १४९ ॥

(C) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 7. 12½×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Maheśa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, विषय :—Same as in "B".

No. 176. शिक्षा by पराशर ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 18. 12×2 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1928. Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. It deals with the recitation of vedic hymns by Parāśara. Śix ślokas in the beginning are missing.

Beginning :— प्रश्नशपूयश्चकेति चत्वारि तु परिदन्त्या प्रकीर्त्तिताः ॥ ६ ॥
वकारः केवलो यत्र यत्र रेफोप्यधःस्थितः ।
दन्त्य उपरि विज्ञेयो पूयश्चके निदर्शनम् ॥ ७ ॥

जलजुम्बिकान्यायेन रेफस्योपरि गच्छति ।
रेफाद्गतस्य वर्णस्य उष्मवर्जाद्द्विवं भवेत् ॥ ८ ॥
व्यञ्जनशिरसि निविष्टो रेफोरिव वर्णतां याति ।
स सर्वत्र न कर्त्तव्यं कर्त्तव्यः शषसहेषु च ॥ ९ ॥
पुना रेफः समायाति यदूयुष्माणोन्यसंयुताः ।
उष्मणामुपरिस्थश्च रेफो याति रिवर्णताम् ॥ १० ॥

End :— अथ मर्यादा । शतचतुर्दशनवतिद्व्यवसानानि भवन्ति । शतचश-रमेकाशित्यन्त्यावसानव्यवसानवतुरवसानन्यवसानामध्यवसानापञ्चाव-सानषडावसाननवावसानानि ॥ अन्त्यवसाननिर्णयं समाप्तम् ॥

Colophon — इति श्रीपराशरकृता शिक्षाशास्त्रं समाप्तम् ॥

Post Colophon :—श्रीसंवत् १६२८ समये फाल्गुनवदि १४ शनीवासरे ॥
विषयः । वेदमन्त्राणामुच्चारणस्वरावसानादयो निरूपिताः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 646. Pt. II. P. 74. H. P. S. Cat. Nos. 1509—10.

(A) शिक्षा by पराशर ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 22, of which the first folia is missing. 10×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date, Saṁvat, 1722. Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P.O. Putai, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :—श्रीसंवत् १७२२ समये फाल्गुनवदि षष्ठ्यायां बुधवासरे कर्बुदा-विशालामध्यस्थे श्रीगोर्षाग्रामे लिखितमिदं पुस्तकं श्रीविश्वनाथ-ज्योतिर्विदेन ॥

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥
आदर्शदोषान्मतिविभ्रमाद्वा स्वराविशेषाल्लिखनस्य वेगात् ।
यदत्र वृत्तं तदशुद्धवर्णं क्षमन्तु सन्तः खलु लेखकस्य ॥

(B) शिक्षा by पराशर ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 19. 11×4 inches. Appearance, fair. Verse. Incomplete (only one page is missing). Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakrī, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(C) शिक्षा by पराशर ॥ Śikṣā.

Substancs :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 19. 11×4 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete Incorrect. Date, Saṁvat 1921. Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. It deals with the recitation of vedic hymns.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं पाराशराय नम. ॥ अनुस्वराꣳशोष्मासु मकारः ॥
लघुस्त्रिष्यो भवेद्दीर्घो दीर्घंदृष्यो भवेल्लघुः ।
स्वरात्परो तथा दीर्घः पिण्डे पृष्णि भवेल्लघु ॥ १ ॥
पादादौ तु गुरुर्ज्ञेयौ पादमध्ये लघुर्यवौ ।
पुनर्लघु पदान्ते च सुपसर्गात्परौ लघु ॥ २ ॥

यथा पतन्संगहने लताभिर्न धार्यते तुङ्गतरुस्तथेति ।
स्तुम्भस्तु छायासिपासस्य पूर्वं लघुवर्णे नो गुरुतामुपैति ॥ ३ ॥
वकारं च चतुष्कोणं दं रं केवलमेव च ।
ऊर्ध्वक्षेपो लघुश्चैव वकार लिखितत्रयम् ॥ ४ ॥

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 177. शिक्षा by माण्डव्य ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 3. $13\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning :— अथातः सम्प्रवक्ष्यामि शिष्याणां हितकाम्यया ।
माण्डव्येन यथा प्रोक्ता ओष्ठसंख्या समाहृता ॥ १ ॥
इषे त्वा बर्ही: प्रथमाक्षरं । बाहुभ्यां तिस्र पृथुबुध्नी बृहद्ग्रावासी ब्रह्मवनिस्त्वीरीन्द्रस्य बाहुरसि बधान देव तिस्र ऊर्ज्जे त्वा दब्धेन त्वा पञ्चदश ॥ १ ॥ कृष्णोसि बर्हिषेत्वा बर्हिरस्यग्ने बृहन्तमध्वरे सविर्बाहूस्थो बाहुभ्यां बृहस्पतये ब्रह्मणे बृहस्पतिर्यज्ञमिषामादयध्व-मग्ने दब्धायो सम्बर्हिस्त्रयोदश ॥ २ ॥

End :— देवस्य त्वा बाहुभ्याम्बृहस्पतये पिबतम्ब्रह्मणे ब्रह्मोर्ध्वं बर्हिर्भ्यो बभूव ब्रह्मणो बृहद्ब्रह्मणा दश ॥ ३८ ॥ स्वाहा प्राणेभ्यो बृह-स्पतिर्बलेन ब्रह्मणे ब्रह्महत्यायै चतुर्थः ॥ ३९ ॥ ईशा व्वास्यं क्रिवं एका ॥ ४० ॥

Colophon :— इति माण्डवी शिक्षा समाप्ता ॥

Post Colophon:--लिखितमिदं श्रीनेवाजीशर्मणः स्वपाठार्थम् ॥

विषय. । यजुर्मन्त्रेषु बकारवकारयोर्नियमः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 447 Pt. II. P. **103.** H. P. S. Cat. No. 1525.

(A) शिक्षा by माण्डव्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 3. 11½×5 inches. Appearance, new. Complete. Correct. Date? Place of deposit Pandit Sadānanda Jhā, P. O. Andhratharhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) शिक्षा by माण्डव्य ॥ Siksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8—9 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 5. 11×5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur P. O. Pandaul, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(C) शिक्षा by माण्डव्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 7. 10×4 inches. Appearance, old. Prose Complete. Generally correct.

Date? Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon :—शुभ्यसितगुरुवारे विशाखायां श्रेयहेतेवे एतस्मिन्विघटितकाले श्रीजयपालशर्म्म लिखेत् ॥
मम पुस्तकी हरेद्यस्तु चौरविद्याबलेन च ।
पिता च गर्दभस्तस्य माता च ग्रामशूकरी ॥ राम ॥

No. 178. शिक्षा (माध्यन्दिनीया) Śikṣā. (Mādhyandiniyā.)

Substance.—Character, Maithili. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 3. $11\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Śivanandana Thākura, Karnapur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. It deals with the recitation of hymns of Śukla Yajurveda.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय नमः ॥
अथ माध्यन्दिनी शिक्षा ॥
अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि माध्यन्दिनीमतं यथा ॥ १ ॥
षकारस्य षकारः स्याट्टकयोगे तु नो भवेत् ।
इषे त्वर्ज्जं कृष्णा उक्षा समुद्रः प्रत्युदाहृतिः ॥
पदादौ विद्यमानस्य ह्यसंयुक्तस्य यस्य च ॥ २ ॥
आदेशो हि जकारस्य संयुक्तः सन् हरयेन तु ।
यज्ञेन यज्ञं वै लक्ष्यं मयूरे प्रत्युदाहृतिः ।
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः समस्याद्यस्तथैव च ॥ ३ ॥

रेफेणाथ इकारेण युक्तस्य सर्वदा भवेत् ।
सूर्यो ब्राह्मन्तु वै लक्ष्यं शष्याय प्रत्युदाहृतिः ॥ ४ ॥

End :— वसोः पवित्रं वै तद्वदुदाहरणमुच्यते ।
ऋकारः खलु सर्वत्र एकार सदृशो भवेत् ॥
इदे मृगस्तृतीया च ऋचम्वाचमथापरम् ॥

Colophon :— इति माध्यन्दिनी शिक्षा समाप्ता ॥ श्रीकालिका ॥
विषयः । शुक्लयजुर्मन्त्रनामध्ययनविधानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 450. H. P. S. P. 1185-64.

(A) शिक्षा ॥ Śiksā

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. 9×4 inches. Appearance, new. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Sadānanda Jhā, P. O. Andhrathaṛhi, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 10 on a page. Letters, 36 in a line Folia, 2. 11×5½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Samvat 1923. Place of deposit, Babu Buchana Ṭhākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय .—Same.

Post Colophon :—मुष्ट्याकृतिर्मकारे च तकारे तु नखग्रहः ।
अनुस्वारे तु द्वयोः क्षेप उष्मान्ते गुलिमोक्षणम् ॥ १ ॥
ककारे च टकारे च द्वयो चांगुलिनामनम् ।
पश्चाङ्गुल्यं पाकारं तु तकारे कुण्डलाकृति ॥ २ ॥
अथाध्ययनविधिः ॥
प्रणवं प्राक् प्रयुञ्जीत व्याहृतित्रितयं ततः ।
सावित्रीं चानुपूर्वेण ततो वेदान् समारभेत् ॥ ३ ॥
हस्तौ तु संयतौ धार्यौ जानुनोपरि संस्थितौ ।
गुरोरनुमतिं कुर्यात्पठन्नान्यमतिर्भवेत् ॥ ४ ॥ संवत् १६२१ ॥

(C) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 2. 15×4 inches. Appearance, fresh. Verse. Complete. Incorrect Date ? Place of deposit, Pandit Vrajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, :—Same.

(D) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. 11×5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pañchānana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, :—Same.

(E) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. 10¾×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Yadunandana Jhā, Sukpur, P O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(F) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 2. 11×4¾ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Vāsudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

(G) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 3. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Achambhita Jhā, Banakatta, P. O. Benipatti, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same

(H) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Maubehat, P O. Putai Darbhanga. Very much damaged

Beginning, End, Colophon, विषय : - Same.

(I) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 2. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect Date? Place of deposit, Pandit Bhuṭakuna Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(J) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 4. 9½×8½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Jīvanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(K) शिक्षा ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 2. 11×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Babuan Jhā Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(L) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 9. on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 3 12½×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Mahesa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(M) शिक्षा ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 2. 10×4½ inches Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Rāmacharaṇa Jhā, Maubehat, P. O. Putai Darbhanga. Very mnch damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 179. शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 17. 11×4 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. It deals with the recitation of hymns of the White Yajurveda by Yājñavalkya.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ अथातस्त्रैस्वर्यलक्षणं व्याख्यास्याम ॥
उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितश्च तथैव तत् ।
लक्षणं वर्णयिष्यामि दैवतं स्थानमेव च ॥ १ ॥
शुक्लमुच्चं विजानीयान्नीचं लोहितमेव च ।
श्यामं तु स्वरितं विद्यादग्निरुच्चस्थदैवतम् ॥ २ ॥
नीचे सोमं विजानीयात्स्वरिते सविता भवेत् ।
उदात्तं ब्राह्मणं विद्यान्नीचं क्षत्रियमेव च ॥ ३ ॥
वैश्यं तु स्वरितं विद्याद्भारद्वाजमुदात्तकम् ।
नीचं गौतममित्याहुर्गार्ग्यं तु स्वरितं विदुः ॥ ४ ॥

End :— विधिनाप्यं विधिज्ञानमविधानान्न लभ्यते ।
अविधानपरो नित्यं प्रायश्चित्तीयते नरः ॥ ८२ ॥
युक्तियुक्तं वचो ग्राह्यं न ग्राह्यं गुरुगौरवात् ।
सर्वशास्त्ररहस्यं तद्याज्ञवल्क्येन भाषितम् ॥ ८२ ॥

Colophon :— इति श्रीयाज्ञवल्क्यमुनिकृता वाजसनेयी शिक्षा समाप्ता ॥
विषय । शुक्लयजुर्मन्त्रानामध्ययनवर्णोच्चारादिनियामकः ॥

Previous Notice.—C. C. Pt. I. P. 474. Pt. II. P. 110. Pt III. P. 102. H. P. S. P. 1177.

(A) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śiksā.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 16. 11×4¾ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Gaugādhara Miśra, Nikasi, P.O. Pindaruch, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 52 in a line. Folia, 9. 14×4½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Duhkhamochana Jhā, Tumaul, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(C) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 16 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 8. 11×5½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Buchana Thākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śiksā.

Substance ;—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 41 in a line. Folia, 13. 11×5 inches. Appearance, new. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(E) शिक्षा by याज्ञवल्क्य । Śikṣā.

Substance :—Charactcr, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 24. 7½×5½ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudhari, Ekama, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(F) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śiksā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 14. 11×4¾ inches Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vasudeva Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon विषय :—Same.

(G) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 38 in a line. Folia. 8. 11×5½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Śivanandana Ṭhākura, Karnpur, P. O Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(H) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 21. 9×4 inches. Appearance, fresh. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1936. Place of deposit, Vāsudeva Miśra, Salampur, P. O. Ghataho, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(I) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 33 in a line. Folia, 16. 11×4½ inches Appearance, fair. Prose and verse. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Babuan Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Only one folio in the beginning is missing.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(J) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 9 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 6. 11½×4½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date, San 1259 Sāl. Place of deposit, Pandit Jaṭādhara Jhā, Madhupur, P. O. Pindaruch, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same

(K) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 10. 10×3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Generally correct. Date ? Worn out. Place of deposit, Pandit Phuddi Jhā, Awama, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same

(L) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 11. 12×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(M) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 16. 11×4 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Lokanātha Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय : —Same.

(N) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 7. 11½×3½ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Achambhita Jhā, Banakatta, P. O. Benipatti, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning :— श्रीगणेशाय ॥

द्वैधे चैव समुत्पन्ने लक्षणानिर्णयो भवेत् ।
लक्षणं वर्णयिष्यामि देवतास्थानमेव च ॥ १ ॥
अथातस्त्रैस्वर्यंलक्षणं व्याख्यास्यामः ।
उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितश्च तथैव च ॥ २ ॥
लक्षणं वर्णयिष्यामि गोत्रश्छन्दश्च दैवतम् ॥ २ ॥
शुक्लमुच्चं विजानीयान्नीचं लोहितमुच्यते ।
श्यामश्च स्वरितन्विद्यादग्निमुखस्य दैवतम् ॥ ३ ॥
नीचे सोमं विजानीयास्स्वरिते सविता भवेत् ।
उदात्तं ब्राह्मणं विद्यान्नीचं क्षत्रियमुच्यते ॥ ४ ॥

End of Ms. :— वसुसंख्याक्षरं वाक्यं त्रिपदी वा चतुष्पदी ।
सहास्यासन् गायत्री अग्निन्दूतं श्रुधीहवम् ॥ १४ ॥

उभौ सप्ताक्षरं वाक्यं पुनश्चैव नवाक्षरम् ।
अष्टाक्षरं विजानीयात्पुरुषञ्च विनिर्दिशेत् ॥ ८५ ॥
ऊनाशीतिश्च वर्णानि अथैताश्च प्रकीर्त्तिता: ।
मुक्ताक्षरादिवाक्यानि द्वादशैतानि संख्यया ॥ ८६ ॥
द्वादशाक्षरं प्रथमम्पञ्चमञ्चेति निव्…………

Colophon :—Wanting.

विषय: । शुक्लयजुर्मन्त्राणामुच्चारणाध्ययनविधि: ॥

(O) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance .—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 3. $10\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Yadunandana Jhā, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय —Same.

(P) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣa

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 8. $11\times4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Maheśa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon :—Wanting.

(Q) शिक्षा by याज्ञवल्क्य ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 9. 11×4 inches. Appearance, old. Verse. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Vadana Miśra, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged.

Beginning, विषय :—Same; End, Colophon, Wanting.

No. 180. शिक्षा by Lomas'a ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Devanagarī White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 5. $10\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga. It deals with the recitation of the Sāmaveda.

Beginning :— ओं नमः सामसहाय ॥

लोमशंन्यां प्रवक्षामि गर्गावाम्यंयाविंतिताम् ।
सावधानां यथोकं चाचार्यवचनं यथा ॥ १ ॥
ह्रस्वं दीर्घं तथा वक्रमभिगातं तु सामगाः ।
मुहुस्तृद्ग चक्रुर्युः संपाताचानसंजवतः ॥ २ ॥
केन कं पावितः कंपः संयोगो येन कंपते ।
क्रियाकय इति प्रोक्तो स्वाना सो कंप उच्यते ॥ ३ ॥
पूर्वांगेणाद्रुतं पूर्वं परांगेणा त्रुधारितम् ।
व्यंजाननद्विधामित्रस्वरो भाजस्तु कंपते ॥ ४ ॥

End :— एकमन्त्रो जवद्रस्वो द्विमात्रो दीर्घं उच्यते ।
प्लुतस्त्रिमात्रो विज्ञोयो व्यंजनं चार्द्धमात्रिकम् ॥
सर्वं नवतुर्थं न वर्द्धत एतानि वर्द्धति यथाहश्चरविगं इति इमचक्र

अतापमात्रास्त्वृगोत्वागतं तातिचरहस्यावहैंपदानि नाम पूरिस्वारोप्यंगं न लोपो व्यंजनलोपः ॥ १० ॥ खएडा ॥ ८ ह्रा ॥

Colophon :— इति लोमशी शिक्षा ॥

विषयः । सामवेदीयमन्त्राणामध्ययनक्रमकथनम् ॥

Previous Notice .—C. C. Pt. I. P. 546. Pt. II. P. 129, 223 Pt. III. P. 116.

No. 181. शिक्षा by वशिष्ठ ॥ Śikṣā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 56 in a line. Folia, 4. $13\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning :— अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि वशिष्ठस्य मतं यथा ।
सर्वानुक्रममुद्धृत्य ऋग्यजुषलक्षणम् ॥ १ ॥
अथादित्ये यजुर्वेदे भेदे माध्यन्दिनीयके ।
वक्ष्यामि ऋग्यजुषकं विभान्तनिभाश्रितम् ॥ २ ॥
अनादेशे यजुर्ज्ञेयामनादेशे तु संख्यया ।
यजुरेवावरे यज्ञे याज्ञवल्क्यमुखा भवेत् ॥ ३ ॥
द्वे वसाना ऋचः सर्वा यजुरन्यस्यमाश्रितम् ।
वर्गादिवृसु चैव स्यात्तत्राविष्ट यजुर्भवेत् ॥ ४ ॥

End :— चत्वारिंशत्तमेऽध्याये ईशावास्यमिति चतुर्दशाग्ने नयति च द्वे इति सप्तदशर्चौ वाय्वनिलमिति द्वे यजुषमिति ओमिति देवी गायत्री क्रतोरिति त्रीणि यजुंषि हिरण्मये वा खम्ब्रह्मेति च तिचत्वारिंशत्तमे यजुंषि सप्तजुषो संख्याविभागः ॥ १७ ॥

एकीकृता ऋचः सर्वाः मूनयश्चवेद भूमिताः।
अचिन्तनाथवा ज्ञेया वशिष्ठेन च धीमता ॥
एवं सर्वाणि यजुंषि रामाश्चि च सुयुग्मकाः ।
अथवा पञ्चभिन्यूना संहितायां विभागतः ॥

Colophon :— इति वशिष्ठोक्तऋग्यजुषोर्विभागं समाप्तम् ॥
इति वाशिष्ठी शिक्षा समाप्ता ॥ शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥
विषय :—शुक्लयजुर्वेदसं हितायां ऋग्विभागः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 566. Pt II. P. 134. Pt. III. P. 120. H. P. S. Vol. II. P. 1192-

---

No. 182. शिवोपनिषत ॥ Śivopanisat.

Substance .—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 5. 11×5½ inches. Appearance, fair. Prose. Complete Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Buchana Thākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning :— श्रीशिवाय गुरवे नमः ॥
हरिः ओम् । देवाह वै स्वर्गं लोकमायंस्ते देवा रुद्रमपृच्छन् को भवानिति सोब्रवीदहमेकः प्रथममासं वर्त्तामि च भविष्यामि च नान्यः कश्चिन्मत्तो व्यतिरिक्त इति सोंतरादंतरं प्राविशद्दिशान्तरं प्राविशत्सोहं नित्यानित्यो व्यक्ताव्यक्तो ब्रह्माब्रह्माहं प्रांचः प्रत्यंचोहम् etc.

End :— सकृज्जप्त्वैव शुचिपूतः कर्मण्यो भवति द्वितीयं जप्त्वा गणाधिपत्य-मवाप्नोति तृतीयं जप्त्वैवमेवानुप्राविश्यों सत्यमों सत्यम् ॥

Colophon :— इति शिव अथर्वशिवोपनिषत्समाप्तमस्तु ॥ श्री ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 654. Ady. P. 281. C. P B. P. 520. H. P. S. P. 1420.

No. 183. शुक्लयजुर्विधानम् ॥ Śuklayajurvidhānam

Substance :—Character, Maithilī White paper Lines, 9 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 21 11×3¾ inches. Appearance, fresh. Prose. Complete in 6 chapters. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Sureśa Miśra, Saurath, P. O. Madhubani, Darbhanga.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं नमः सिद्धम् ॥ अथातोमन्त्राणामनुष्ठानकल्पनम्वशिष्ठादिभिर्ब्रह्मर्षिभिरनुष्ठितमनुव्याख्यास्यामो नान्यद्ब्राह्मणस्य धनार्जनक्रिया विद्यते होमानां यज्ञानां चैवावश्यं क्रिया किन्तु मन्त्राहुतिर्बीजज्ञानं विद्याधनानां यजुर्वेदैत्यदिश्यते क एते मन्त्रा ये एते मन्त्रा ऋग्यजुः सामाथर्वाङ्गिरस उभयात्मका मन्त्रा देवताभीष्टा वा परा द्रव्यसंस्कारकाश्चेति etc. ॥

End :— तत्तच्छक्त्यपेक्षयाऽमुष्मिंल्लोके कृतस्य कर्मणः फलः हि संपत्तिः प्रत्ययश्च नच विद्याधरादय प्रसारितधनानां जनपूर्ववर्णरसेषु नास्ति यज्ञविरोधित्वादित्यने नैव प्रकारेण सर्वे मन्त्राः प्रकीर्तिता येनोक्तास्ते च सर्वे यशस्करा अथवा सर्वमन्त्राणां विस्तरेण पृथग्विधानम्विस्तरेणां पृथग्विधानमिति ॥ ६ ॥

Colophon :— इति श्रीयजुर्वेदवाजसनेयसंहितायजुर्विधाने षष्ठोध्याय. ॥
विषय—शुक्लयजुर्वेदमन्त्राणां तत्तत्कर्मणि विनियोगकथनम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 469. Pt. II. P. 101. P. S. P. 736. B. S. C. P. 79. D. C. P. 205.

(A) शुक्लयजुर्विधानम् ॥ Śuklayajurvidhānam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 54 in a line. Folia, 15. 15×4 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date, San 1285 Sāl. Damaged. Place of deposit, Pandit Vrajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga.

Beginning, End. Colophon, विषय :—Same.

(B) शुक्लयजुर्विधानम् ॥ Śuklayajurvidhānam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 4. 11×4½ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Gaṅgādhara Miśra, Parsarma, P. O Parsarma, Bhagalpur.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon :—Wanting.

No. 184. शुक्लयजुःसर्वानुक्रमणिका by कात्यायन ॥
Śuklayajuḥsarvānukramaṇikā.

Substance :—Character, Devanāgarī and Maithilī. White paper. Lines, 8—10 on a page. Letters, 39 in a line. Folia, 30. 11×4½ inches. Appearance, new. Sūtra form. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Govardhana Jhā, Balia, P. O. Sakri, Darbhanga.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

मण्डलान्तर्विद्यामविहृदयआधिष्ठितं येन । शुक्लानियजुंषि
भगवान्याज्ञवल्क्यो यतः प्राप तं विवस्वन्तन्त्रयीमयमर्चिष्मन्तम-

भिध्याय माध्यन्दिनीये व्वाजसनेयके यजुर्वेदाम्नाये सर्वे सखिले सशुक्रियऽऋषिर्दैवश्छन्दाᳬंस्यनुक्रमिष्यामो यजुषामनियताक्षरत्वादेकेषां छन्दो न विद्यते द्रष्टार ऋषयः स्मर्त्तारः परमेष्ठ्यादयो देवता मन्त्रान्तर्भूताऽग्न्यादिका हविर्भाजः स्तुतिभाजो वा न. शाखोखाश्यो पवेषकपालेध्मोलूखलादयश्च प्रतिमाभूतश्छन्दांसि इत्यादि ॥

End :— शुक्रियेषु तु विज्ञेया एकादश मनीषिभिः
एकीकृत्य समाख्यातं त्रिशतं ऽयधिकं मतम् ।
त्रिशतं त्र्यधिकं मतम् ॥ ३० ॥ ३ ॥

Colophon :— इत्यनुवाकसंख्यानामपरिशिष्टसंपूर्णम् ॥
विषयः । शुक्लयजुर्वेदशाखीयऋषिदैवतछन्दोनिरूपणम् । अनुवा०
निरुपणञ्चेति ॥

Previous Notice:—C. C. Pt. I. P. 561. Pt. II. P. 132. 224 Pt. III. P. 119. C. P. B. P. 568. H. P. S. P. 725. B. S. C. P 107. D. C. P. 188.

(A) शुक्लयजुःसर्वानुक्रमणिका by कात्यायन ॥
Śuklayajuḥsarvānukramaṇikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 17 on a page. Letters, 64 in a line. Folia, 20. 15×4 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Vrajamohana Jhā, Nanaur, P. O. Tamuria, Darbhanga. Damaged.

Beginning, End, Colophon विषय.—Same.

(B) शुक्लयजुःसर्वानुक्रमणिका by कात्यायन ॥
Śuklayajuḥsarvānukramaṇikā.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 72 in a line. Folia, 17. 11×5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon:—Wanting.

(C) शुक्लयजु सर्वानुक्रमणिका by कात्यायन ॥
Śuklayajuḥsarvānukramaṇikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 38 in a line. Folia, 29. 8½×4 inches. Appearance, old. Sūtra in prose form. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1794. Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa, Chaudhari, Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) शुक्लयजुःसर्वानुक्रमणिका by कात्यायन ॥
Śuklayajuḥsarvānukramaṇikā.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 13. 10½×4½ inches. Appearance, fresh. Hymns in prose form. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Pusa Road, Darbhanga. It contains 1st chapter complete and some portion of 2nd chapter.

Beginning :— श्रीगणेशाय नम. ॥ तत्र हिरण्यवर्णामिति पञ्चदशर्चस्य श्रीसूक्तस्याद्यायाः श्रीरूषि चिक्लीतश्चतुर्दशानामानन्दकर्दमचिक्लीतेन्दिरासुता ऋषयः श्र्यग्नी देवते आद्याश्चतस्रोऽनुष्टुभः पञ्चमीषष्ठ्यौ त्रिष्टुभौ सप्तम्यादयोऽनुष्टुभः । अन्त्या प्रस्तारपङ्क्तिः इष्टार्थे जपे विनियोगः । अथ न्यासः । हिरण्यवर्णां अङ्गुष्ठाभ्यान्नम. । तां म आवह तर्जनीभ्यां नमः । अश्वपूर्वां मध्यमाभ्यान्नमः । कांसोस्मितां अनामिकाभ्यान्नमः । चन्द्रां प्रभासां कनिष्ठिकाभ्यान्नमः । आदित्यवर्णे करतलकरपृष्ठाभ्यान्नम ॥

End :— तामिति । इयमृक् द्वितीयया ऋचा व्याख्याता । प्रभूतं भूयिष्ठम् गावः गाः दास्यः परिचारिकाः उभयत्र शस् । अर्थे इयान्विशेषः ॥ १५ ॥ इति तृतीयो वर्गः महादेव्यै च विद्महे ।
यः शुचि प्रयतो भूत्वा जुहुयादाज्यमन्वहम् ।
श्रियः पञ्चदशर्चं च श्रीकाम सततं जपेत् ॥
अस्य सूक्तस्य स्वरनियमो वैयाकरणवैदिकशिष्टसंप्रदायाद्वोध्यः ॥

Colophon :— इति श्रीविद्याधरस्वामिकृतं श्रीसूक्तभाष्यं संपूर्णम् ॥
विषयः । ऋग्वेदीयश्रीसूक्तव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—Tanjore Vol. I. P. 433.

No. 186. श्रीसूक्तविधानम् by वैद्यनाथ ॥
Śrīsūktavidhānam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 12 on a page. Letters, 62 in a line. Folia, 37. 13×5 inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karian, P. O. Ballipur, Darbhanga. A commentary on Śrīsūkta of Ṛgveda by Vaidyanātha Payagunda, He has also explained the mode of worship of Śrī (Lakṣmī) in the beginning.

Beginning :— स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ॥

सकलदुरितदात्रं पार्वतीप्रेमपात्रं
अरुणललितगात्रं विश्वनाथैकपुत्रम् ।
रचितविविधचित्र हेमभूषाविचित्रं
मणिखचितसुछत्रं नौमिगं स्वाखुपत्रम् ॥ १ ॥
श्रियं प्रणम्य तत्सूक्तं विधिं यन्त्रादिसंयुतम् ।
पायगुण्डो वैद्यनाथो व्याचष्टे बालतुष्टये ॥ २ ॥
चतुर्विधं श्रियं सूक्तं वेदभेदात्तु यद्यपि ।
हिरण्यवर्णामित्याद्यं भूतपंक्त्यृचमादिमम् ॥ ३ ॥
रथे अक्षेष्विति चतुर्ऋचं बोध्यं द्वितीयकम् ।
आयंतीयं तृतीयं च चतुर्थमथ संश्रृणु ॥ ४ ॥

End :— आनन्दकाननिवासिजनाग्रगण्य
श्रीविश्वानथपदपङ्कजषट्पदेन ।
श्रीवैद्यनाथविदुषाङ्ककलापयुक्तं
श्रीसूक्तभाष्यममलं कृतमीशतुष्ट्यै ॥ १ ॥

Colophon :— इति श्रीमत्पायगुण्डोपाख्यमहादेवात्मजवैद्यनाथविरचितं श्रीसूक्तविधानं समाप्तम् ॥ श्रीमहालक्ष्मीप्रसादोस्तु ॥ श्रीः ॥ श्रीसीतापतये नमो नमः ॥ श्रीः ॥

विषयः । श्रीपूजाविधानम् । यन्त्रोद्धारः । श्रीसूक्तविवरणम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. III. P. 140. H P. S. P. 1320.

No. 187. श्रौतपद्धति. by पद्मनाभ ॥ Śrautapaddhatih.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 24. 11½×5 inches. Appearance, tolerable. Prose and hymns. Complete. Gener-

ally correct. Date ? Place of deposit, Raj Libıary, Darbhanga.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥
विघ्नराजं नमस्कृत्य देवीं सरस्वतीं तथा ।
शिष्याणामुपकाराय लिख्यते श्रौतपद्धतिः ॥
कृताधानस्य प्रथमपौर्णमास्यां मातृपूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं ततोन्वारम्भणीया ॥

End :— ततः सर्वाग्निभ्यो भस्मोद्धृत्य यत्र राशीकृतो भवति तत्समीपं गच्छेत् ॥
असतेयांसवापभस्मोद्वापाय नम इति वदेत् । तत आवसथ्याग्नौ होमः
एवं यावज्जीवं स्वयमग्निहोत्रं होतव्यं। उपवासथे स्वयं नियमेन होमः ॥
इति होमः ॥

Colophon :—Wanting,
श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥
विषय : । कृताधानोत्तरकर्मनिर्णयः ॥

Previous Notice :—H. P. S. Vol. II. of 1915. P. 184.

No. 188. श्वेतकेतुकण्डिका (छान्दोग्य) ॥
Śvetaketukaṇdika.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 63 in a line. Folia, 9. 15×5 inches. Appearance, tolerable. Prose. Complete. Correct. Date Place of deposit, Raj Library, Darbhanga.

Beginning :— ओं ॥ श्वेतकेतुर्हारुणेय आस तं पितोवाच ॥ श्वेतकेतुर्नाम हा किल आरुणेयः आरुणेरपत्यं आस बभूव तं श्वेतकेतुं पिता आरुणिः ॥
श्वेतकेतोवसब्रंचर्यंभमवै सोभ्यास्मत्कुलीनोननूच्यब्रह्मबन्धुरिव भवतीति ॥

वस गुरुकुले ब्रह्मचर्यमध्ययनञ्च कर्त्तुं न वै न जातु अननूच्य साङ्ग-
वेदमनधीत्य ब्रह्मबन्धुब्राह्मणाभास. इत्यारुणिवाक्यपरिसमाप्तौ ॥

End .— नन्वेतावता शरीरादौ विकारे देवदत्तादिशब्दप्रवृत्तिनिमित्तं धर्मो
व्यासज्य वर्त्तते स्थूलत्वादिर्गुणा एकत्वञ्च तत्र प्रातिभासिकमेवेति
वाक्यार्थः पर्यवसन्नस्त्रिवृदर्शयितुमुपक्रमते यथा तु खलु सौम्ये यास्ति-
स्रो देवतास्त्रिवृत्त्रिवृदेकैका भवति तन्मे विजानीहीति ॥

Colophon :— तृतीया काण्डिका समाप्ता ॥
विषय. । ब्रह्माद्वैतविचार ॥

Previous Notice :—See Chhāndogyopanisat.

No. 189. श्वेताश्वतरोपनिषत् ॥ Śvetāśvataropaniṣat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 11 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 6. $10\frac{3}{4}$×6 inches. Appearance, old. Prose (Hymn form) and verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur, P. O. Tajpur, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning :— श्रों श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रों ब्रह्मवादिनो वदन्ति
किं कारणं ब्रह्म कुतस्म जाता जीवाम केन क्क च संप्रतिष्ठा ।
अधिष्ठिता. केन सुखेतरेषु वर्त्तामहे ब्रह्मविदो व्यवस्थाम् ॥ १ ॥
कालः स्वभावो नियतिर्यदृच्छा भूतानि पुरुषं इति चिन्त्यं ।
संयोगयेषां न त्वात्मभावादात्माप्यनीशः सुखदु खहेतोः ॥ २ ॥
ते ध्यानयोगानुगतो अपश्यन्देवात्मशक्तिं स्वगुणैर्निगूढाम् ।
यः कारणानि निखिलानि तानि कालात्मयुक्तान्यधितिष्ठत्येक. ॥ ४ ॥

समेकेन मन्त्रिवृतं षोडशान्तं शतार्द्धारं विंशतिप्रत्यराभिः ।
अष्टकैषड्भिर्विश्वरूपैकपाशं त्रिमार्गभेदं द्विनिमित्तैकमोहम् ॥ ४ ॥

End :— तपः प्रभावाद्देवप्रसादाच्च ब्रह्म ह श्वेताश्वतरोथ वित ।
अत्याश्रमिभ्य. परमं पवित्रं प्रोवाच सम्यगृषिसंघजुष्टम् ॥
वेदान्ते परमं गुह्यं पुरा कल्पप्रचोदितम् ।
नाप्रशान्ताय दातव्यं नापुत्राशिष्याय वै पुन ॥
यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।
तस्यैते कथिता ह्यर्था. प्रकाशन्ते महात्मनः ॥

Colophon .— इति श्वेताश्वतरोपनिषदि षष्ठोऽध्याय. ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 677. Pt. II. P. 161. 231. Pt. III. P. 140. Ady. 286. C. P. B P. 536. H. P. S. P. 1382. B S. C. P. 692. C. M P. 137. Tan. Vol. II. P. 769. Tri. Cat. Vol. V. Pt. I. P. 6721.

(A) श्वेताश्वतरोपनिषत् ॥ Śvetāśvataropaniṣat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 8. 13×5 inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bhaie Pāṭhaka, Karion, P. O. Ballipur, Darbhanga. Marked with marginal notes.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) श्वेताश्वतरोपनिषत् ॥ Śvetāśvataropaniśat.

Substance.—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 28 in a line. Folia, 6. 9½×5 inches. Appearance, old Prose (Hymns). Complete. Incorrect Date? Place of deposit, Pandit Vasudeva Jhā, Chanaur, P. O. Manigachi, Darbhanga. Damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 190. षडङ्गरुद्रजप. ॥ Ṣaḍaugarudrajapaḥ.

Substance —Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page Letters, 30 in a line Folia, 23 9×4½ inches. Appearance, old. Hymns. Complete. Incorrect Date, Saṁvat 1831. Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudhari Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur. The codex deals with the worship of Rudra according to Sāmaveda.

Beginning :— श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीसामवेदाय नमः ॥ न्यासषडांगरुद्रजापल- खिते ॥ आवोराजेति । वामदेवऋषि । त्रिष्टुप्छन्दः । अग्निर्देवता । हृदयाय नमः । तद्वांवगेति । रुद्रऋषि । गायत्री छन्दः । रुद्रो देवता । शिरसे स्वाहा । आउग्रवोहानि । वैश्वानर ऋषि । त्रिष्टुप्छन्दः । ब्रह्मविष्णुरुद्रो देवता । शिखायै वौषट् इत्यादि ॥

End :— केतुं कृण्वन्नति मन्त्रस्य मधुछन्द ऋषि । गायत्री छन्दः । केतो देवता· जपे विनियोगः ॥ केतो कृण्वन्नकेतवे पेशो मर्या अपेशसे समुषद्भिगर· जायथः ॥

Colophon :— इति रुद्रजपः समाप्त. ॥

Post Colophon :—स्वस्ति श्रीसम्वत् १८३१ वर्षे माहाशुदि ७ भौमे श्रीमाधोपुर
मध्ये द्वेरीउतासुतआत्मारामेण लिखितम् ॥ श्रीरस्तु शुभमस्तु ॥
विषय । सामवेदोक्तरीत्या रुद्रजप' ॥

—:—

No. 191. षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ Ṣadaṅgaśatarudriyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 22 in a line. Folia, 28. 7½×4 inches Appearance, old. Prose and hymns. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Babu Buchana Ṭhākura Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
रुद्राः ११स्तु रुद्रः स्यात्प्रथमः साङ्गशीर्षकः ।
एतस्यैकादशावृत्या रुद्रीनाम्नी द्वितीयका ॥
साङ्गमाद्यञ्जपेद्रुद्रं केवलामि नवान्तरे ।
साङ्गशीर्षकश्चान्त्यत्रिरङ्गमिति केचन ॥
ताभिरेकादशोक्ताभिर्लघुरुद्रस्तृतीयकः ।
लघ्वेकादशभिर्युक्तो महारुद्रश्चतुर्थकः ॥
एकादशमहारुद्रैरतिरुद्रस्तु पञ्चमः ।
एषु पञ्चसु रुद्रेषु श्रेष्ठ' स्यादुत्तरोत्तरः ॥

End :— ओं अग्निदाहात्सुरापानादकृत्याचरणात्तथा ।
सुवर्णहरणाच्चैव वृषलीगमनात्तथा ॥
ब्रह्महत्यादिकात्पापाच्छतरुद्रीयपाठत' ।
सुनिस्तीर्य्यैव गच्छन्ति ब्राह्मणाः शिवसन्निधौ ॥

Colophon :— हरिः ओम् । तत्सन ॥ २ ॥
विषयः । रुद्रस्नपनविधिः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 679. A. C. Pt I. P. 48. C. P. B. P. 539.

(A) षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ Ṣaḍaṅgaśatarudriyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page Letters, 34 in a line. Folia, 22. 10×3 inches Appearance, old. Hymns Complete. Correct. Date Śaka 1667. Place of deposit, Babu Satyanārāyaṇa Miśra, Balava, P. O. Nowhatta, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon :—Same.

Post Colophon :—शाके १६६७ माघकृष्णद्वादश्यां बुधे श्रीनन्दनशर्म्मणा लिखित-
मिदं पुस्तकमिति शुभमस्तु श्रीरस्तु ॥
तत्रास्ति दुरितारिष्टमिहान्यत्र समुद्भवम् ।
रुद्राध्याय सहस्रेण यत्र नश्यन्ति जापत ॥
आतुरस्य समीपे तु रुद्राध्यायजपेच्छुचिः ।
स्वस्थो भवेन्न सन्देहो याज्ञवल्क्येन भाषितम् ॥

(B) षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ Ṣaḍaṅgaśatarudriyam

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page Letters, 30 in a line Folia, 23. 9¼×4¼ inches. Appearance, fair. Hymns. Complete. Incorrect. Date, San 1287. Place of deposit, Babu Chetamaṇi Siṁha, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(C) षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ Ṣaḍaṅgaśatarudriyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 16. 13×4¼ inches. Appearance, fair. Hymns. Prose and verse. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Jaynārāyaṇa Pāṭhaka, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ Sadaṅgaśatarudriyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page Letters, 20 in a line. Folia, 42. 6×3 inches Appearance, old. Hymns. Complete Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Vedānanda Miśra, P O. Ranitola, Darbhanga.

Beginning, Colophon :—Wanting. End, विषय :—Same

Post Colophon :—ओं नमो महारुद्राय ॥

एकोनसप्ततिशके ललितेर्जुनेच्छे
पक्षे तिथौ प्रतिपदि स्म भृगौ दिनेच्छे।
भाद्रे लिखच्छिवजपन्नभिकं समच्छ-
स्पारेभिधस्यशतरुद्रियनामकाच्छम् ॥

(E) षडङ्गशतरुद्रियविधिः ॥ Ṣadaṅgaśatarudriyavidhiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 16. 10½×4½ inches. Appearance, fair. Hymns. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Narottama Jhā, P. O. Ranitola, Darbhanga.

Beginning, Colophon :—Wanting. End, विषय :—Same.

(F) षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ Ṣadaṅgaśatarudriyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 37 in a line. Folia, 24. 9×3½ inches. Appearance, old. Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Gaṇānanda Jhā, Lohana, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(G) षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ Ṣaḍaṅgaśatarudriyam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 5 on a page. Letters, 24 in a line. Folia, 49. 8×3½ inches. Appearance, old. Hymns and verse. Complete. Correct. Date, Śaka 1816 and San 1302 Sāl. Place of deposit, Pandit Achambhita Jhā, Bankatta, P. O. Benipatti, Darbhanga. Accented throughout.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

Post Colophon .—ॐनमो महारुद्राय ॥ श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ॥ सम्वत् १९५१ शाके १८१६ सन् १३०२ साल फाल्गुनशुक्लपञ्चम्यां भृगौ ॥ बनक-

द्राक्षग्रामवासिना अयडवलासं श्रीभवनाथेनालेखि हरिहराणां श्री-
भोलानाथस्य पाठार्थमिदम् ॥ श्रीरस्तु ॥

(H) षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ Sadaugasatarudriyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 20 in a line. Folia, 42. $5\frac{1}{2}\times3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Hymns Complete. Correct. Date? Place of deposit, Babu Visnukānta Jhā, Madhupur, P. O. Kamtaul, Darbhanga. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning, End, Colophon, विषय .—Same.

No. 192. षोडशारचक्रम् ॥ Sodasārachakram.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 13 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. $11\times5\frac{1}{2}$ inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Buchana Thākura, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Anonymous.

Beginning :— अथ वेदां षोडशारचक्रलिखनप्रकार उक्तो मदनरत्ने ॥ तत्राचार्यो वेद्यां मध्ये त्रिहस्तव्यासं चतुरस्रं प्रसाध्य प्रागपरदक्षिणोत्तरनवरेखा-भिश्चतुःषष्टिकोष्ठकं कुर्यात् । तत्र कोष्ठानि प्रत्येकं नवनवाङ्गुलानि संपद्यन्ते । ततो बहिरन्त्यपंक्तिषु चतुर्दिक्षु मध्यकोष्ठानि चत्वारि चत्वारि मार्जयित्वा तदुपर्युपान्त्यपंक्तिषु पार्श्वयोस्तत्र त्रयं त्रयं त्यक्त्वा प्रतिदिशं प्रतिमध्यकोष्ठद्वयं द्वयं मार्जयेत् ॥

End :— वज्रं प्रागुत्तमे भागे आग्नेय्यां शक्तिमुज्ज्वलाम् ।
शक्तिकोदक्षिणे दण्डं नैर्ऋत्यां खड्गमालिखेत् ॥

पार्शं तु वारुणे लेख्यं ध्वजं वै वायुगोचरे ।
कौबेर्यां तु गदां लिख्य ईशान्यां शूलमालिखेत ॥
शूलस्य वामदेशे तु चक्रं पद्मञ्च दक्षिणे ॥
ततो महावेद्युपरि पञ्चवर्णं फलपुष्पोपशोभितं वितानं कुण्डमण्डपे बध्नीयादिति ॥

Colophon :— इति वेद्युपरि षोडशारचक्रं समाप्तम् ॥
विषयः । वेद्यां षोडशारचक्रनिर्माणविधिः ॥

No. 193. संस्कारगणपतिः by रामकृष्ण ॥
Samskāragaṇapatiḥ.

Substance —Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 36 in a line. Folia, 236 Prose Appearance, fresh. 11×4½ inches. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Pāraskaragṛhyasūtra by Rāmakṛṣna containing only the second kāṇḍa.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ चूडाकरणमाह चूडाकरणमिति कर्मणो नामधेयं । वशिष्ठः ।
सर्वेषामेव वर्णानां चौलकर्मविधिः स्मृत. ।
चौलेनेवायुषो वृद्धिश्चौलेनैवायुषः क्षयः ।
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन कारयेद्द्विजसत्तमेति ॥

End of Ms. — ततो गुरुः व्याहृतिवर्जितां गायत्रीं चतुर्वारं पठेत् । ततः सर्वे शिष्याश्चानुपठेयु । तत सर्वे गुरुशिष्याः विरता स्म इति सकृत्प्रब्रूयुः । ततः प्रत्यङ्मुखेभ्य उपविष्टेभ्यः शिष्येभ्यः प्राङ्मुख आचार्यः ओंकारमुक्त्वा त्रिवारं सावित्रीं पठित्वा ॥

Colophon :— नास्ति ॥

विषयः । पारस्कारगृह्यसूत्रव्याख्य ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 681. C. P. B. P. 543 H, P. S. P. 828.

No. 194. संध्याभाष्यम् ॥ Sandhyābhāsyam.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 48 in a line. Folia, 4. $12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date, Śaka 1775. Place of deposit, Pandit Nandakiśora Miśra, Susari, P. O. Bahera, Darbhanga. Slightly damaged. Anonymous.

Beginning :— ओंनमो गणेशाय ॥

ओंकारो व्याहृतीः सप्त गायत्री सशिरास्तथा ।
आपोहिष्ठेत्यृचस्तिस्रो द्रुपदा चाघमर्षणम् ॥ १ ॥
उदुत्यं चित्रं तच्चक्षुस्तेजोसीति यथाक्रमम् ।
गायत्र्याश्च तुरीयश्च संध्यामेतैः समाचरेत् ॥ २ ॥
ओङ्कारस्य व्याख्यानम् ॥
अकारमात्रा प्रथमा द्वितीयोकारसंज्ञिता ।
मकारमात्रात्वन्ते स्यान्नादेत्वात्मा व्यवस्थितः ॥ ३ ॥
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्याख्यं हित्वा स्थानत्रयं बुधैः ।
तुरीयाख्यं परं ब्रह्माप्यर्धमात्रापदिश्यते ॥ ४ ॥

End :— ब्राह्मणं विनियोगश्च छन्द आर्षश्च देवताम् ।
अज्ञात्वा यः स्मरेन्मन्त्रान्न स तत्फलमश्नुते ॥ १ ॥
आदित्यरक्षणार्थं हि सायं प्रातर्दिने दिने ।
दृष्टं स्वयंभुवा पूर्वं ब्राह्मणैस्तन्मुखाच्छ्रुतम् ॥ २ ॥

सावित्रं कर्मं विश्वेषामहोरात्रकृतस्य च ।
पापस्य स्वत्तवे तस्मान्नित्यं सम्यक् समाचरेत् ॥ ३ ॥

Colophon :— इति संध्याभाष्यं संपूर्णम् ॥ शुभशाके १७७५ ज्येष्ठशुक्ल १४ चन्द्रे श्रीमद्गोपालेनाऽलेखि ॥
विषयः । सन्ध्यामन्त्रव्याख्यानं सोपपत्तिकम् ॥

No. 195. संध्यामन्त्रव्याख्यानम् ॥
Sandhyāmantravyākhyānam.

Substance.—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 12 on a page. Letters, 45 in a line. Folia, 6. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Dharaṇīdhara Jhā, Padari, P. O. Bariahi, Bhagalpur. Slightly damaged. A commentary on the hymns of Sandhyā with text. Anonymous.

Beginning :— श्रीगणेशाय ॥ ऋतमिति । अयञ्च ऋग्वेदीयो मन्त्रः । परश्च तैत्तरीयः । तत्र रात्रिरजायतेति पाठः । समुद्रोऽर्णव इति वा । अकल्पयद्दिवमिति च संहितं । स च मन्त्रो माध्यन्दिनीयैर्न पठनीयः । याज्ञवल्क्योद्गीर्णत्वात् । ऋतञ्च सत्यमिति ब्रह्मणो नाम । तथा च श्रुतिः । ऋतमेकाक्षरं ब्रह्म सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्मेति । तत्रातिष्ठदित्यध्याहार्यम् । तेनायमर्थः । ऋतञ्च सत्यञ्चेत्यतिष्ठदिति शेषः । अर्थात् सृष्टिकाले तदानीं केवलं ब्रह्मैवासीदित्यर्थः ॥

End :— यद्वा विराट् हिरण्यगर्भादिकारणोपाधित्रयहीनाय एकपदाय यद्वा वैखरीरूपाय नमः अस्त्विति शेषः । पदाय कथंभूताय दर्शिताय दर्शनीयाय ध्यानेनेति शेषः । परोरजासे रजसः परोभूताय शुद्धसत्वस्वरूपायेत्यर्थः ॥

Colophon :— इति संध्यामन्त्रव्याख्या ॥
विषयः । यजुर्वेदिसंध्यामन्त्रव्याख्यानम् ॥

No. 196. सामविधानब्राह्मणम् ॥
Sāmavidhānabrāhmaṇam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 9. 14×6 inches. Appearance, fresh. Hymns. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A Ms. of Sāmavidhānabrāhmaṇa completed in three prapāṭhakas.

Beginning :— ओं सिद्धिः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसामवेदाय नमः ॥ ओं ब्रह्म ह वा इदमग्र आसीत्तस्य तेजो रसोऽत्यतिरिच्यत स ब्रह्मा समभवत्स तू-ष्णीं मनसा ध्यायत्तस्य यन्मन आसीत्स प्रजापतिरभवत्तस्मात्प्राजा-पत्यां मनसानुस्तुवति मनो हि प्रजापतिस्तस्य द्यौः शिर आसीत् etc.

End :— ब्रह्मचारिणे समावर्त्तमानायाख्येयउपाध्यायग्रामवरं सहस्रं श्वेतश्चाश्व-प्रदायानुज्ञा वा यं कामङ्कामयन्ते तमाप्नोति तमाप्नोति ॥ १ ॥

Colophon :— इति सामविधानब्राह्मणे तृतीयः प्रपाठकः ॥ समाप्तः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 708. Pt. II. P. 169. 238. Pt. III. P. 147. A. C. Pt. I. P. 48. D. C. P. 126. H. P. S. P. 1030. B. S. C. P. 29. Tanjore Vol. II. P. 531.

No. 197. सामविधानब्राह्मणभाष्यम् by भरतस्वामी ॥
Sāmavidhānabrāhmaṇabhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 14 on a page. Letters, 50 in a line. Folia, 22. 14½×5¾

inches. Appearance, fresh, Damaged. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga. A commentary on Sāmavidhāna Brāhmaṇa by Bharata Svāmin.

Beginning :— श्रीगणेशाय नम. ॥ सामवेदाय नमः ओं सहशतुक्ताहाहीनसत्रात्मा-का यज्ञा. ॥ अथातः सामविधानां भाष्योक्तपाञ्चस्वाध्यायासन्नसाध्य-फलप्रसाधकर्मितिविवक्षुराह ॥ ब्रह्म ह वा इदमग्रआसीत्तस्य तेजोरसो-त्यरिच्यत स ब्रह्मा समभवत्स तूष्णीं मनसा ध्यायत्तस्य जन्मन आसीत्स प्रजापतिरभवत् ॥ etc.

End — अन्त्यं सर्ववेदभागमधीत्य गुरुकुलात्समावर्त्तिष्यमानयेति । आख्याय आख्येय. स्पष्टमन्यदिति ॥ अथावासिन आह ॥ उपाध्यायं ग्रामवरं सहस्त्रश्वेतं चाश्वं प्रदायानुज्ञातो यं कामं कामयते तमाप्नोति तमाप्नोति ॥

Colophon :— इति सामविधाने आचार्यभरतस्वामिकृतौ पदार्थमात्रविवृत्तौ तृतीयो-गात्प्रपाठकः ॥ इति सामविधानभाष्यसमाप्तः ॥
विषयः । सामविधानब्राह्मणभाष्यम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. II. P. 233. Pt. III. P. 147.

No. 198. सामवेदः ॥ Sāmavedaḥ.

(गान भागः)

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines. 8 on a page. Letters, 24 in a line. Folia, 157. 10×4½ inches, Appearance, old, Hymns. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga. Damaged.

Beginning — ओं नमो गणेशाय नमः ॥ ओं नम. सामवेदाय ॥ ओं उच्चाता (५ ८ २) इजास मंधसाः । वि'वोइसापद२मिया२३ददाह । उग्रे'श्रमों (४८ ५ २ १ २ २ २ १)

२ ३ ४२ २ ४८ ५ २ १ ३
महा २३ इश्रवाउ । वा३ । सन आह इन्द्राय यज्यवाह । वरुणा

२ २२ १
१ या २ मेरु २३ ह्रिया । वेरि वो वोहत् । परा २३३ स-

२ २ ४८ २ २ ४८ ५ २ १ २
वाउ । वा ३ । एना वा ३३ आनिअर्यआ । द्युम्नावा १३ मा २

१ २ १ ८२ १ २ २ २८
नुषा २३ णाम् सिषा सं ताः । वना २३ महाउ । वा ३ । स्तोष

१ १ १
॥ १ ॥ ३ ४ ५

८ ६ २ २ ७ २ १ २
End of Ms. :— उमोवा । प्रन्न श्रै सधस्था ३ मो सदा२त् स्थमासो १ दा २३

१२ २ ३ ४८ २ ३ ५ ३ २
त् ओमू उ २ वा २३४ । आहावा उ २३४ पा ॥ १६ ॥ वास्त

२
३४ । मादाव……………

Colophon .— नास्ति ॥

विषय. । गानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 708. Pt. II. P. 169. 233. Pt. III. P. 147. A. C. Pt. I. P. 48. C. M. Vol. I. Pt. V. P. 72. D. C. P. 100. and 106. H. P. S. Cat. No. 1238. Tan. Vol. I. P. 296.

No. 199. सामवेदः ॥ Sāmavedaḥ.

(गान भागः)

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 6 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 83. 10×4½ inches Appearance, to.erable. Hymns. Incomplete. Inorrect. Date ?

Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga.

Beginning :— ओं ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं । नमः सामवेदाय ॥ ओं भूर्भुवः स्वः तत्सवितु वं रेण्यं भर्गो दे व स्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदया त् ॥ ओं तत्सवितुर्वार णियाम् । भा । गा । दवस्य धीमाऽहीं २ । धि । या या नः प्राचा १ऽ२ऽ१ शेहुम् । आ२। दा । या । आ ३ ४ ५ ॥ १ ॥

End of Ms. :— वचा ३ सिया । सा ३ इ स्थवि । रायतञ्चः । स्थविरायतञ्च । स्थविरा ३४३ या ३ ता ५ ञ्च ६५६: । स्थविरायतञ्च २३४५ । फै ॥ १७ ॥ दशति । शुरपविणीद्धे ॥ अवद्रा २३४ णाः । आ३णुम २३४ तीम् । आती ३ । द्या २...............

Colophon :— Wanting.

विषयः । गानम् ॥

No. 200. सुन्दरीतापिन्युपनिषत्पञ्चकम् ॥
Sundarītāpinyupaniṣatpañchakam.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 25 in a line. Folia, 33. 8½×4½ inches Appearance, fresh. Hymns. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Raj Library, Darbhanga.

Beginning :— ओं श्रीगणेशाय नमः ॥ अथैतस्मिन्नन्तरे भगवान्प्राजापत्यं वैष्णवं विलयकारणं रूपमाश्रित्य त्रिपुराभिधा भगवत्येवमादिश्रुत्या भूर्भुवः स्वश्चौणि पुराणि स्वर्गभूपातालानि त्रिपुराणि ह रमात्मकेन ह्रीं

कारैया हस्तलेखाख्या भगवती त्रिकूटावसाने निलये थाङ्गि महसा घोरेया व्याप्नोति सैवेयं भगवती त्रिपुरेति वा ॥

End :— तस्मादेतां विद्यां तुरीयां श्रीकामराजीयामेकादशधा भिन्नामेकाक्षरं ब्रह्मेति यो जानीते स तुर्यं पदं प्राप्नोति य एवं वेदेति महो-पनिषत् ॥

Colophon :— इत्यथर्वणे पञ्चमोपनिषत् समाप्तोयं सुन्दरीतापिन्युपनिषत्पञ्चकम् । शुभं ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 726. Pt. II. P. 174. Ady. P. 295. C. M. P. 121. Tanjore |Vol. III. P. 1410—1.

No. 201. सुबोधिनी by शिवराम ॥ Subodhinī.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 120. 10×4½ inches. Appearance, new. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Śiveśvara Jhā, Lalaganj. P O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य तातं विश्रामं विघ्नेशं जगदम्बिकाम् ।
कृत्यचिन्तामणौ स्वीये निर्णीतानान्तु कर्मणाम् ॥
प्रयोगपद्धतिं सम्यक् गुरूणां सुप्रसादतः ।
सामगानां हितार्थाय कुर्वे नाम्ना सुबोधिनीम् ॥

तत्रादौ परिभाषा यज्ञोपवीती आचान्तो बद्धशिखः कृतप्राणायामो देशकालं च संकीर्त्य यज्ञियवृक्षनिर्मितासने समुपविष्टो दर्भपाणिश्च कर्म कुर्यात् ॥

End .— Wanting.

Colophon :— Wanting.

विषयः । विश्रामात्मजशिवरामप्रणीतगोभिलगृह्यपद्धतौ सुबोधिन्यां सामवेदिनां दशकर्मविधानादि वर्त्तते ॥

Previous Notice :—C, C. Pt. I. P. 164, 727. Pt. II. P. 33. Pt. III. P. 35. H. P. S. Cat. No. 1381. B. S. C. P. 34.

(A) सुबोधिनी by शिवराम ॥ Subodhinī.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 9 on a page. Letters, 37 in a line Folia, 223. 11×4¾ inches. Appearance, fresh. Prose. Incomplete. Incorrect. Date, Saṁvat 1913. Place of deposit, Paṇḍit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga. It deals with Āadhāna-prayoga, Nandīmukha, Pustikarma etc. 19 folia from the beginning are missing.

Beginning of Ms. :—सुवाजिनमिति पठन्सर्वान्विसृजेत ॥ ततस्ते सर्वे पादप्रक्षालनदेशे प्राङ्मुखास्तिष्ठेयुः ततो यजमानः यवानादाय आमां० पठित्वा तेषां प्रदक्षिणक्रमेण विकिरेत् । प्रणीतापात्रमादाय आमावाजस्येति पठित्वा तेषां परितः प्रदक्षिणं जलधारां दद्यात तत स्वयमाचामेत । तत समाचारान्सर्वे रायुः प्रजामिति पठित्वा ।
आयुः प्रजां धनं विद्यां स्वर्गं मोक्षं सुखानि च ॥
प्रयच्छन्तु तथा राज्यं नान्दीमुखपितृणां च पितामहाः ।
अक्षतदानपूर्वकमाशिषो देयाः ॥ ततो गृहसीमान्तमनुव्रज्य प्रदक्षिणीकृत्याभिवाद्य वामदेव्यं गीत्वा गृहं प्रविशेत् ॥ इति गोभिलगृह्यपद्धतौ सुबोधिन्यां गणपतिमातृपूजाभ्युदयश्राद्धादीनां प्रयोग ॥

End :— ततो भैरवक्षेत्रपालादिभ्यो बलिदानं । वास्तुपीठे दिक्पतिभ्यश्च । ततो ब्राह्मणभोजनादि । दक्षिणादिभिर्ब्राह्मणान्परितोष्य । स्वजनैः

परिवृतो यथासुखं विहरेत् ॥
यस्या. कृपाकटाक्षेण पद्धतिर्निर्मिता मया ।
परिश्रमेण सा देवी प्रीता भवतु सर्वदा ॥

Colophon :— इति विद्वन्मुकुटमाणिक्यनीराजितचरणकमलशुक्लविश्रामात्मजशिवराम विरचितायां सुबोधिन्यां पञ्चमप्रकाशप्रयोगपद्धतिः समाप्तः ॥ श्री ॥ सम्वत् १६१६ ॥ श्री ॥

विषयः । आधानप्रयोगनान्दीमुखपुष्टिकर्मादिविषयाणां निरूपणं गृह्य-सूत्रानुसारेण ॥

No. 202. सूर्योपनिषत् ॥ Sūryopaniṣat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 20 in a line. Folia, 8. 6¼×4 inches. Appearance. old. Hymns. Complete. Incorrect. Date, Śaka 1759. Place of deposit, Babu Bhagīratha Thākura, Sajhuar, P. O. Bahera, Darbhanga.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै शान्तिः शान्तिः ॥ ब्रह्मविदा-प्नोति परं तदेषाभ्युक्ता सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म यो वेद निहितं गुहायां परमे व्योमन् सोऽश्नुते सर्वान् कामान् सह ब्रह्मणा विपश्चितेति तस्माद्वा एतस्मादात्मन आकाशः संभूत आकाशाद्वायुर्वायोरग्निरग्ने-रापो अद्भ्यः पृथिवी पृथिव्या ओषधय ओषधीभ्योऽन्नमन्नात्पुरुषः स वा एष पुरुषोऽन्नरसमयस्तस्येदमेव शिरो अयं दक्षिणः पक्षो अयमु-त्तरः पक्षो अयमात्मा इदं पुच्छं प्रतिष्ठा तदप्येते श्लोका भवन्ति ॥
अन्नाद्वै प्रजाः प्रजायन्ते याः काश्च पृथिवीं श्रिता ।
अथोऽन्नेनैव जीवन्ति अथैतदपि सन्ततः ॥

End — यस्तं न वेद किमृचा करिष्यति यत्तद्विदुस्त इमे समासते। वेदार्थं लभते त्रिकालं जप्त्वा क्रतुशतफलं प्राप्नोति इत्यादित्ये जपति स महामृत्युं तरति स महामृत्युं तरति य एवं वेद इत्युपनिषत् ॥

Colophon :— इति सूर्यउपनिषदसमाप्तः ॥ तत्सत ॥ कृष्णार्पणमस्तु ॥ शके १७४१ अषाढशुक्लदशमीगुरुवारी प्रथमप्रहरी समाप्त· ॥

No. 203. सूर्योपनिषत् ॥ Sūryopaniṣat.

OR

सूर्याथर्वशीर्षम् ॥ Sūryātharvaśīrṣam.

Substance —Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 2. 11×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Bhuvaneśvara Jha, Mahisi, P. O. Bariahi, Bhagalpur.

Beginning .— ओं सूर्याय नम. ॥ अथसूर्याथर्वाङ्गिरसं व्याख्यास्यामः ॥ ब्रह्मा ऋषिर्गायत्रीछन्द आदित्यो देवता हंसाद्यग्निनारायणयुक्तं बीजं हृल्लेखा शक्तिः विपदादिसर्गसंयुक्तं कीलकं धर्मार्थकाममोक्षसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ॥ षट् स्वरारूढबीजेन षडङ्गम् रक्ताम्बुजसंस्थितं सप्ताश्वरथिनं हिरण्यवर्णं चतुर्भुजं पद्मद्वयाभयवरहस्तं कालचक्रप्रणेतारं श्रीसूर्यनारायणं य एवं वेद स हि ब्राह्म ॥

End :— त्रिकालं जप्त्वा क्रतुशतफलं प्राप्नोति इत्यादित्ये जपन्ति स महामृत्युं तरति एवं वेद इत्युपनिषत्। सह नाववतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ओं शान्तिः ओं शान्तिः ओं शान्ति ॥

Colophon — इति सूर्योपनिषत्समाप्ता ॥ यदक्षरेत्यादि ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 733. Pt. II. P. 176. P. 151. Ady. P. 297. H. P. S. P. 1428. C. M. P. 129.

(A) सूर्योपनिषत् ॥ Sūryopaniṣat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. 11×5½ inches. Appearance. fair. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Babu Buchana Thākura, Karnpuı, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) सूर्योपनिषत् ॥ Sūryopaniṣat.
OR
सूर्याथर्वशीर्षम् ॥ Sūryātharvaśīrṣam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Line, 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 3. 9×4 inches. Appearance, fair. Prose (Hymns). Complete. Correct. Date ? Place of deposit, Pandit Kuladīpanārāyaṇa Jhā, Mow, P.O. Bajeedpur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(C) सूर्योपनिषत् ॥ Sūryopaniṣat
or
सूर्याथर्वशीर्षम् ॥ Sūryātharvaśīrṣam.

Substance :—Character, Maithilī. Yellow paper. Lines, 6 on a page. Letters, 32 in a lıne. Folia, 3. 9×3½ inches.

Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Babu Rāmadatta Jhā, Mahisi, P. O. Bariahi, Bhagalpur. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) सूर्योपनिषत् ॥ Sūryopanisat.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 18 in a line. Folia, 4. $5\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Visṇukānta Jhā, Alias Bilaṭa Jhā, Madhupur, P. O. Kamataul, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 204. सोमयागप्रयोगवृत्तिः ॥
Somayāgaprayogavṛttiḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines 10 on a page. Letters, 34 in line. Folia, 82. $10 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Appearance, old. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Dāmodara Jhā, Sahapur, P. O. Pandaul, Darbhanga. Slightly damaged Last folio is missing.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नम. ॥
गुरुन्सरस्वतीं विष्णुं प्रणम्य गणनायकं ।
प्रयोगवृत्तिः क्रियते सोमयागस्य चाधुना ॥
आध्वर्यवमथौद्गात्रं हौत्रं ब्रह्मत्वमेव च ।
उपसंहृत्य वक्ष्यामि याज्ञिकानां हिताय वै ॥

तत्र सूत्रकारेण दर्शपूर्णमासाभ्यामिष्ट्वान्येन यजेतेति सोमस्यापूर्व-
कर्त्वं प्रतिपादितं । दर्शपूर्णमासाभ्यां पूर्वमपि सोमयागो विषयभेदेन
भवति आधाने सोमस्य प्राधान्यादित्युक्तत्वात् ॥

End of Ms. — अक्षस्याधस्तात्प्रत्यंचं द्रोणकलशं । उपरिष्टादक्षस्य नीत्वा पवित्रम-
न्यतो दशं द्रोणकलशे करोति उभयतो दशं परिप्लवायां । उत्तर-
स्यानस उपस्तम्भनस्य पुरस्तादंतर्हिते ध्रुवस्थालीं स्थापयति ।
धुरिप्रवरणीं स्थापयति । पूर्वेणाक्षमुपरिभृतं स्थापयति ।

Colophon .— Wanting.
विषयः । सोमयज्ञविधिः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 736. Pt. II. P. 235 Pt. III. P. 151.

No. 205. स्नानविधिः by कात्यायन ॥ Snānavidhiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 46 in a line. Folia, 2. 11×3½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Bilaṭa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ स्नानसूत्रं लिख्यते ॥ अथातो नित्यस्नान-
म्रधादौ मृद्गोमयकुशतिलसुमनस आहृत्योदकान्तङ्गत्वा शुचौ देशे
स्थाप्य प्रक्षाल्य पाणिपादं कुशोपग्रहो बद्धशिखो यज्ञोपवीत्याचम्योरुङ्ग्रं-
हीति तोयमामन्त्र्यावर्त्तयेद्ये तेशतमिति सुमित्रियानऽइत्यपोञ्ज-
लिनादाय दुर्मित्रिया इति द्वेष्यं प्रतिनिषिञ्चेत्कटिवस्त्रयक्षक्ष्वे
चरणौ करौ मृदा त्रिस्त्रि प्रक्षाल्याचम्य नमस्योदकमालभेदङ्गानि
मृदेदंविष्णुरिति सूर्याभिमुखो निमज्जेदापोऽअस्मानिति स्नात्वोद्दिता-
द्भ्यऽइत्युन्मज्य निमज्ज्योन्मज्ज्याचम्य गोमयेन विलिम्पेत् ॥ etc.

End :— रुधिरम्पिबन्तीति वासो निःपीड्याचम्य ब्राह्मवैष्णवरौद्रसावित्रमैत्रा वरुणैस्तल्लिङ्गैरर्चयेदहश्रमस्य इहंसऽइत्युपस्थाय प्रदक्षिणीकृत्य दिशश्च देवताश्च नमस्कृत्योपविश्य ब्रह्माग्निपृथिव्योषधिवाग्वाचस्पतिविष्णु- महद्भ्योपाम्पतये वरुणाय नमऽइति संवर्चसेति सुखं विसृष्टे देवागा- त्विति विसर्चयेदेषस्नानविधिरेषस्नानविधिः ॥ २ ॥

Colophon — इति मन्त्रस्नानसूत्रं समाप्तम् ॥
विषयः । स्नानविधिः ।

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 236, 744. Pt. II. P. 179, 235. Pt. III. P. 154. C. P B. P. 600. H. P. S. P. 785.

)A(स्नानविधिः by कात्यायन ॥ Snānavidhiḥ.

Substance ·—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 8 on a page. Letters, 47 in a line. Folia, 2. 12×4 inches Appearance, old. Complete. Coriect, Prose. Date ? Place of deposit, Pandit Vikala Jhā, Lalaganj P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) स्नानविधिः by कात्यायन ॥ Snānavidhih.

Substance .—Character, Maithilī. Brown paper. Lines, 9 on a page. Letters, 44 in a line. Folia, 14. 11×4 inches. Appearance, old. Prose. Incomplete. Correct. Date, Saṁvat 1673. La. Saṁ. 495. Place of deposit, Pandit Śiveśvara Jhā, Lalganj, P. O. Jhanjharpur, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same. End, Colophon :—Wanting.

Post Colophon :—अलेखि कर्कोपाध्यायव्याख्यानमिति श्रीमदच्युतशर्मणा रत्न नगरे लसं ४१५ संवत् १६७३ अग्रहयणशुक्लचतुर्थ्यां चन्द्रे ॥

(C) स्नानविधिः by कात्यायन ॥ Snānavidhiḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 3. 8×3¼ inch Appearance, fair. Prose in sūtra form. Complete. Incorre Date? Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudhari, Ekar P. O. Supaul, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(D) स्नानविधिः by कात्यायन ॥ Snānavidhiḥ.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lir 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 2. 11×5½ inch Appearance, fair. Prose. Complete. Incorrect. Date, S 1274 Sāl. Place of deposit, Babu Buchana Thākura, Karnp P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 206. स्नानविधिसूत्रत्रिकण्डिकाभाष्यम् by हरिहर ॥ Snānavidhisūtratrikaṇḍikābhāṣyam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines on a page. Letters, 43 in a line. Folia, 12. 12×4 incl Appearance, fair. Prose. Complete. Generally correct. D Saṁvat 1862. Place of deposit, Pandit Rāmakṛṣṇa Chaudh:

Ekama, P. O. Supaul, Bhagalpur A commentary on Snāna-sūtra of Kātyāyana by Harihara.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥

प्रणतोस्मि हरेरङ्घ्रिसरसीरुहमादरात् ।
यज्जगत्पावनं पाथः प्रयात्यमरसैन्धवम् ॥ १ ॥
कात्यायनकृतस्नानविधेर्व्याख्यापुरस्सरम् ।
विधास्ये पद्धतिं विद्वत्सदाचारद्विजप्रियम् ॥ २ ॥

अथातो नित्यस्नानमिति सूत्रम् ॥ अथ श्रौतस्मार्तक्रियानुविधाना-नन्तरं । यतस्ताः क्रियाः स्नानपूर्विका एव । अतो हेतो नित्यं सन्ध्योपासनञ्च महायज्ञादिनित्यक्रियानुपानाधिकारसंपादकत्वेना-वश्यकं । तदेव स्नानं बहिः सर्वाङ्गजलसंयोगशुद्धिः । विधास्य इति सूत्रशेषः ॥

End :— ब्राह्मणक्षत्रियविशां स्नानं मन्त्रवदिष्यते ।
तूष्णीमेव शूद्रस्य सनमस्कारकं स्मृतम् । इति ॥
बौधायनोपि । अम्भोवगाहनं स्नानं विहितं सार्ववर्णिकम् ।
मन्त्रवत्प्रोक्षणं चापि द्विजातीनां विशिष्यते ॥
इति । नमस्कारो नमो नारायणायेति ॥

Colophon :— इत्यग्निहोत्रीहरिहरविरचितं कात्यायनोक्तस्नानविधिसूत्रकण्डिका-भाष्यविवरणं समाप्तम् ॥ सम्वत् १८६२ कार्तिकशुक्ल १० ॥
विषयः । कात्यायनकृतस्नानसूत्रव्याख्यानम् ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 744. Pt. II. P. 179 Pt. III. P. 154. B. S. C. P. 107.

No. 207. स्वराङ्कुशः by जयन्त ॥ Svarāṅkuśaḥ.

Substance:—Character, Devanāgarī. Yellow paper. Lines, 7 on a page. Letters, 28 in a line. Folia 9. 11×4 inches. Appearance, fair. Prose and verse. Complete. Incorrect. Date, Saṁvat 1936. Place of deposit, Pandit Rādhakānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga.

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ॥ अविघ्नमस्तु ॥

हेरम्बं चण्डिकान्नत्वा शम्भुं सूर्यं हरिं गुरुम् ।
सरस्वतीं कविवरं वक्ष्येहं स्वरनिर्णयम् ॥ १ ॥
उदात्तान्निहतः स्वारः स्वरितात्प्रचयो भवेत् ।
उदात्तात्स्वरितात्पूर्वंत्वान्यमापद्यते स्वरम् ॥ २ ॥
व्यंजनैस्तु यवौ यत्र प्रयुज्येते ततः परम् ।
अपूर्वो नीचपूर्वो जात्यनुस्वारः स उच्यते ॥ ३ ॥
एदोतोरुच्चयोर्यत्र नीचोकारः परो यदि ।
एकीभावो भवेत्तत्र स्वारोभिनिहितस्तथा ॥ ४ ॥

End:— स्वरितादनुदात्तवना प्रचयः । व्वायवस्थ ॥ १६ ॥ नोदात्तस्वरितपरत्वे । व्वायवस्थ देव । व्वास्समिदम् ॥ १७ ॥ उदात्तवानेकी ह्युदात्तः । प्रऽअर्पयत् । प्रामयत् । उदात्तान्निहतः स्वारः स्वरितात्प्रचयो भवेत् । उदात्तात्स्वरितात्पूर्वान्नान्यमापद्यते स्वरम् ॥

Colophon:— इति स्वराङ्कुशः ॥ शुभं भूयात् । संवत् १९३६ मिः असवदी १२ वास्मुकुन्दस्येदम् ॥

विषयः । उदात्तानुदात्तस्वरितस्वराणां अज्झलविसर्गादिभेदेन पदादि पदान्तादिभेदेन निर्णयः ॥

Previous Notice.—C. C. Pt. I. P. 751. H. P. S. P. 309 Tanjore Vol. III. P. 1355.

(A) स्वराङ्कुशः by जयन्त ॥ Svarāṅkuśaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 4 on a page. Letters, 26 in a line. Folia, 3. $11\frac{3}{4}\times3\frac{1}{8}$ inches. Appearance, fair. Verse. Complete. Correct. Date? Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga

Beginning, Colophon, विषय —Same.

End :— जात्योभिनिहितश्चैव क्षैप्रः प्रश्लिष्ट एव च ।
एते स्वारा प्रकल्पन्ते यत्रोच्चस्वरितोदयः ॥ २१ ॥
जयन्तस्वामिना प्रोक्ताः श्लोकानामेकविंशतिः ।
स्वराङ्कुशेति विख्याता वटूधर्चा स्वरसिद्धये ॥ २२ ॥

(B) स्वराङ्कुश by जयन्त ॥ Svarāṅkuśaḥ.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. 10×4 inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Ghuran Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

No. 208. स्वराष्टकम् by अनन्त ॥ Svarāṣṭakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 7 of which the 5th is missing. Incomplete. Incorrect. Appearance, old. Prose

and verse. Date ? Place of deposit, Babu Vadana Misra, Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur. Very much damaged.

Beginning :— स्वराष्टकलिख्यते ॥
अइउऋऌएऐओऔ इत्यष्टौ स्वराः । एकम् ॥ १ ॥ अआमपरे ॥ तव अयम् तवायम् । एकारमिवर्णे । तव इदं तवेदम् । ओकारमुवर्णे । तव उरुः तवोरुः । आ अमृकारे । स्वाहा ऋषभम् स्वाहऽ ऋषभम् ऐकारमे ऐ परत्वे । तव एतत् तवैतत् । तव ऐश्वर्यम् तवैश्वर्यम् ॥

End of Ms. :— एकपदे नीचपूर्वो यः स यवो जात्य इष्यते ।
अपूर्वोपि परस्तद्वद्धान्यं कन्यास्वरित्यपि ॥ १ ॥
एकपद इत्याह नीचपूर्वः अपूर्वोपि स यकारः ।
स वकारो वा जात्यस्वरो भवति । यथा मनुष्यानिति ॥

Colophon:— Wanting.

विषयः । सन्धिविचारः । वेदाध्ययनविचारः ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 751. Pt. II. P. 180

(A) स्वराष्टकम् by अनन्त ॥ Svarāṣṭakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 7 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 5. 11×4 inches. Appearance, fair. Prose Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga.

Beginning, विषय :—Same.

End :— अइउण् । १ । ऋलृक् । २ । एओङ् । ३ । ऐऔच् । ४ । हयवरट् । ५ । लण् । ६ । ञमङणनम् । ७ । झभञ् । ८ । घढ-

भष् । ६ । जबगडदश् । १० । खफछठथचटतव् । ११ । कपय् । १२ । शषसर् । १३ । हल् । १४ । अमीनम्परे संयोज्यम् । देवान् । इह । देवानि ॥

Colophon :— इत्यनन्तकृतशास्त्रसर्वोपयोगी ॥

(B) स्वराष्टकम् by अनन्त ॥ Svarāṣṭakam.

Substance —Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 4. 11×5½ inches. Appearance, fair. Prose. Incomplete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Babu Buchana Ṭhākura. Karnpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning, विषय :—Same. Colophon .—Wanting.

End :— अनुस्वारागमंवा । ताश्त्स्व । मपरपंचमं स्पर्शं । ग्रतङ्कुण्डात् । ग्रतश्चीरिष्यामि । ग्रतन्ते । अपाम्फेनेन । मोनुनासिकयवलान् यवलेषु । तं यज्ञं तंवं । तल्लोकम् । झयपरशः छमसि । तच्छ्क्रं । झयपरहः पूर्वचतुर्थम् । तद्धविः ॥ इति हलसन्धिः ॥

(C) स्वराष्टकम् by अनन्त ॥ Svarāstakam.

Substance :—Character, Maithilī. White paper. Lines, 8 on a page. Letters, 34 in a line. Folia, 2. 13½×4½ inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Kuñjavihārī Jhā, Maubehat, P. O Putai, Darbhanga. It deals with the recitation of Vedic hymns. Slightly damaged.

Beginning :— अथ स्वरप्रकरणम् ॥

उदात्तानुदात्तं स्वरितप्रचया स्वरा ॥ १ ॥ तत्रादिलक्षणम् ॥ अताम्

उदात्तः ॥ २ ॥ यथा शम् । प्र । नु । द्वितीयस्य यथा । अधोरक्तोऽनु-
दात्तः ॥ रुद्रऽईडे ॥ ३ ॥ तृतीयस्य च यथा ॥ उपरिरक्तस्तिर्यग्रक्तो वा
स्वरितः । स्वः । स्वस्वः ॥ ४ ॥ न्युब्जपरा अताम्राऽउदात्ताः ॥
स्वाहा स्वर्णार्क्कः ॥ ५ ॥ चतुर्थस्य च यथा । स्वरितपरा अताम्राः
प्रचयाः । त्र्यम्बकं यजामहे ॥ ६ ॥ स्वरितः पञ्चधा ॥ जात्याभिनि-
हितचैप्रप्रश्लिष्टभेदात् ॥ एकपदे नीचपूर्वोऽअपूर्वो वायव्यन्न्युसवयुक्तो
जात्यः । धान्यम् । स्वः ॥ ७ ॥

End :— अथ हस्तप्रक्षेपलक्षणम् ॥

अनुदात्तो हृदि ज्ञेयो मूर्ध्न्युदात्त उदाहृतः ।
स्वरितः कर्णमूले स्यान्नासाग्रे प्रचयः स्मृतः ॥
इषे त्वा । वायव स्थः ॥
उदात्तादनुदात्ते तु वा माया भ्रुव आरभेत् ॥
इषेत्वोर्ज्जे ॥
उदात्ता स्वरिते चैव क्रमाद्दक्षिणतो न्यसेत् ॥ २० ॥
इषे त्वा ॥

Colophon:— इत्यनन्तकृतं स्वराष्टकम् ॥

विषयः । उदात्तानुदात्तस्वरितस्वरनिर्णयः ॥

No 209. स्वस्तिवाचनम् ॥ Svastivāchanam.

Substance:—Character, Maithilī. White paper. Lines, 6 on a page. Letters, 30 in a line. Folia, 10. 11×4 inches. Appearance, fair. Prose ,verse and hymns. Complete. Generally correct. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Pāṭhaka, Mujauna, P. O. Waini, Darbhanga.

Beginning :— श्रीगणेशाय नमः ॥

संपूज्य गन्धमाल्याद्यैर्ब्राह्मणान् स्वस्ति वाचयेत् ।

धर्मकर्मणि माङ्गल्ये संग्रामाद्भुतदर्शने ॥ १ ॥
पुण्याहवाचनं वेदैर्ब्राह्मणस्य विधीयते ।
एतदेव निरोङ्कारं कुर्यात्क्षत्रियवैश्ययोः ॥ २ ॥
अवनीकृतजानुमण्डलं कमलमुकुलसदृशमञ्जलिं शिरस्याधाय दक्षिणेन पाणिना सुवर्णकलशं धारयित्वा । दीर्घा नागा नद्यो गिरयस्त्रीणि विष्णुपदानि च तेनायुः । प्रमाणेन पुण्याहन्दीर्घमायुरस्तु ॥
अपाम्मध्ये स्थिता देवा सर्वमप्सु प्रकीर्त्तिताः ।
ब्राह्मणानां करे न्यस्ताः शिवा आपो भवन्तु ते ॥

End :— अस्त्राणि सर्वशास्त्राणि राजानो वाहनानि च ।
औषधानि च रत्नानि कालस्यावयवाश्च ये ॥
सरितः सागराः शैलास्तीर्थानि जलदा नदाः ।
एते त्वामभिषिञ्चन्तु सर्वकामार्थसिद्धये ॥

Colophon :— Wanting.

विषयः । स्वस्तिवाचनं यज्ञादिकर्मणि आदावेव ॥

Previous Notice :—C. C. Pt. I. P. 751. Pt. II. P. 181 Pt. III. P. 155. C. P. B. P. 605. H. P. S. P. 1260.

No. 210 हंसोपनिषत् ॥ Haṁsopaniṣat.

Substance :—Character, Devanāgarī. White paper. Lines, 10 on a page. Letters, 32 in a line. Folia, 2. 10¾×6 inches. Appearance, old. Prose. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Pandit Rādhākānta Jhā, Mahesapur, P. O. Tajpur, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning :— गौतम उवाच ॥
भगवान्सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारदः ।

ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि केनोपायेन जायते ॥
सनत्सुजात उवाच ॥
विचार्य सर्ववेदेषु मतं ज्ञात्वा पिनाकिनः ।
पार्वत्या कथितं तत्त्वं शृणु गौतम तन्मम ॥
अनाख्येयमिदं गुह्यं योगिनीकेशसन्निभम् ।
हंसस्य गतिविस्तारं भुक्तिमुक्तिफलप्रदम् ॥

End :— अदृश्यं न च मे देहं दिव्यचक्षुस्तथामलम् ।
दशमं परमं ब्रह्म भवेद्ब्रह्मात्मसन्निधौ ॥
तस्मिन्मनो विलीयेत मनसि लीनं गते संकल्पविकल्पे दग्धे पुण्य-
पापे सदाशिवः शक्त्यात्म स सर्वत्रावस्थितः स्वयं ज्योतिः शुद्धो बुद्धो
नित्यो निरञ्जनः शान्तं प्रकाशित इति ओं वेदप्रवचनं वेदप्रवचन-
मिति हरिः ओं ॥

Colophon :— अथर्वणवेदे हंसोपनिषत्समाप्तम् ॥

Previous Notice —C. C. Pt. I. P. 753. Pt. II. P. 181, 236. Pt. III. P. 155. Ady. P. 302. H. P. S. P. 1402. B. S. C. P. 665. C. M. P. 115. Tanjore Vol. II. P. 822.

No. 211. हस्तस्वरप्रक्रिया by मन्नशर्मा ॥
Hastasvaraprakriyā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 7 on a page Letters, 32 in a line. Folia, 6. 10×4 inches. Appearance, fair. Prose. and verse. Complete. Incorrect. Date? Place of deposit, Buchana Miśra, Sukpur, P. O. Sukpur, Bhagalpur.

Beginning :— ओं नमो गणेशाय ॥
नत्वा गणपतिन्देवं ध्यात्वा श्रीकुलदेवताम् ।

मल्लशर्म्मा हस्तपूर्वाङ्करोति स्वरप्रक्रियाम् ॥ १ ॥
नत्वा विघ्नहरं सदा शुभकरं सर्वस्य कामप्रदं
स्मृत्वा श्रीगुरुपादुकां सुललितां ध्यात्वा परान्देवताम् ।
मन्त्रे वाजसनेयिके त्वधिकृता विप्राश्च ये सत्तमा-
स्तेषामेव कृते कृता न कुधियां हस्तस्वरप्रक्रियाम् ॥ २ ॥
अथ साधारणनियमः ॥ अथाह प्रातिशाख्ये मनुः ।
ब्राह्मणः प्रणवं कुर्यादादावन्ते च सर्वदा ।
स्रवत्यनोङ्कृतं पूर्वं परस्ताच्च विशीर्यते ॥ ३ ॥
उत्तानपाणिम्फणिवत्कृत्वा सह शलाकया ।
गुरुम्प्रणम्य शिरसा ततः स्वाध्यायवान्भवेत् ॥ ४ ॥

End :— यः सुबोधाम्पठेन्नित्यमिमाञ्च स्वरप्रक्रियाम् ।
हस्तपूर्वान्तु तस्यैव सम्यग्वेदे गतिर्भवेत् ॥
श्रीमता कान्यकुब्जेन हूयुपमध्यम्निहोत्रिणा ।
श्रीमद्रुद्रस्वरूपायां श्रीमत्स्वपतिनाम्नाम् ॥
सूनुना पितृभक्तेन मल्लविप्रेण धीमता ।
विक्रमार्कगताब्देषु चन्द्रवस्वगभूमिषु ॥ ६२ ॥

Colophon :— इति श्रीहस्तस्वरप्रक्रिया समाप्ता ॥
विषयः । शुक्लयजुर्वेदे हस्तस्वरनियमः ॥

Previous Notice :—H. P. S. P.751.

(A) हस्तस्वरप्रक्रिया by मल्लशर्मा ॥ Hastasvaraprakriyā.

Substance :—Character, Maithilī. Nepālī paper. Lines, 10 on a page. Letters, 40 in a line. Folia, 4. 9¾×4½ inches. Appearance, old. Prose and verse. Complete. Generally correct. Date ? Place of deposit, Pandit Mahesa Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Slightly damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

(B) हस्तस्वरप्रक्रिया by मन्नशर्मा ॥ Hastasvaraprakriyā.

Substance:—Character, Maithilī. Nepālī paper Lines, 8 on a page. Letters, 42 in a line. Folia, 4. 12×3½ inches. Appearance, old. Verse. Complete. Incorrect. Date ? Place of deposit, Pandit Ghuran Jhā, Maubehat, P. O. Putai, Darbhanga. Very much damaged.

Beginning, End, Colophon, विषय :—Same.

INDEX

Name of Authors.	Name of Works.	Cat. No.	Page.
Anonymous	Agniṣṭomasaptahautra-prayogaḥ	2	1
,,	Agniṣṭomahotram	3	2
,,	Agnihotropaniṣat	4	3
,,	Agnihotraudgātraprayogaḥ	5	4
,,	Anuvākaḥ	6	5-6A-B.
,,	Avabhṛtheṣṭiḥ	8	7
,,	Aṣṭavikṛtiḥ	9	8-9A.
,,	Ātharvaṇikopaniṣadaḥ	10	9
,,	Ānandavallyupaniṣat	11	10
,,	Īśāvāsyādyupaniṣat	13	12
,,	Upakarmaprayogapaddhatiḥ	16	18
,,	Ṛgvedaḥ	17	19
,,	Aitareyopaniṣat	19	21
,,	Aitareyopaniṣadbhāṣya-dīpikā	21	23
,,	Kaṭhopaniṣat	22	25-26A
,,	Kaṭhopanisadbhāṣyavivar-aṇam	24	28-30A.
,,	Kaṇvaśākhīyopanisatkāṇ-ḍam	25	30
,,	,,	26	31
,,	Kenopaniṣat	33	41
,,	Kenopaniṣadbhāṣyavivar-aṇam	35	43-45A-B.
,,	Kaivalyopaniṣat	36	45
,,	Kramakārikā	39	48-49A.
,,	Gaugopaniṣat	40	50
,,	Gaṇeśātharvaśīrṣam	41	51-52A
,,	Garudopaniṣat	42	52
,,	Garbhopaniṣat	43	53
,,	Gāyatrītattvam	45	55
,,	Gāyatrīhṛdayam	46	56

Name of Authors.	Name of Works.	Cat. No.	Page.
Anonymous	Gopālatāpanīyopanisat	58	78-79A.
,,	Gopīchandanopanisat	59	79
,,	Chāturmāsyam	64	87-88A.
,,	Chāturmāsyahautram	65	88
,,	Chāturmāsyhotrapaddhatiḥ	66	89
,,	Chhandogavivāhamantrah	68	92
,,	Chhāndogyopanisat	70	98-99A.
,,	Tejovindupanisat	76	108
,,	Taittirīyopaniṣat	77	109-110A.
,,	Daṇdakam	80	113
,,	Darśapaurṇamāsahotrapad-dhatiḥ	81	114
,,	Darśeṣṭiḥ	82	115
,,	Durgopanisat	83	116
,,	Nādabindūpanisat	87	122
,,	Nārāyaṇopanisat	88	123
,,	,,	89	124
,,	Nighaṇṭuḥ	91	126
,,	Nṛsiṁhatāpanīyopanisat	93	127
,,	,,	94	128
,,	Paramahaṁsopanisat	95	129
,,	,,	96	130
,,	Parivrājakopanisat	97	138
,,	Praśnopaniṣat	101	144-145A.
,,	Bṛhadvārtikasambandha-granthah	107	157
,,	Bṛhadārṇyakopanisat	108	158
,,	Bṛhannārsyaṇopaniṣat	110	159
,,	Brahmabindūpanisat	111	160
,,	Brahmopanisat	112	161
,,	Brāhmaṇavaṁśā	114	163-166A-F.
,,	Maṇdalabrāhmaṇam	117	171-174A-G.
,,	Mantradaṇdakam	119	175
,,	Mantrāvalī	122	189
,,	Māṇḍavyopaniṣat	126	195

Name of Authors	Name of Works	Cat. No.	Page.
Anonymous	Māṇḍūkyopaniṣat	127	195
,,	Muṇḍakopanisat	131	202
,,	Yogatattvopanisat	134	205
,,	Yogaśiksopaniṣat	135	207
,,	Rātrisūktavyākhyā	136	208
,,	Rāmatāpanīyopanisat	137	209-210A.
,,	,,	138	211
,,	Rudropaniṣat	143	216
,,	Laksmīnārāyaṇahṛdayam	144	217
,,	Vājasaneyisaṁhitā	148	221-232A-Z.
,,	Vājasaneyikramapāṭhah	149	232-235A-E.
,,	Vājaṣaneyighanapāṭhah	150	236
,,	Vājasaneyijaṭāpāṭhaḥ	151	237-239A-D.
,,	Vājasaneyipadapāṭhaḥ	152	240-245A-M.
,,	Vāsudevopanisat	154	248
,,	Vikṛtikaumudī	155	248
,,	Vedapārāyaṇavidhiḥ	157	260-261A.
,,	Vedapārāyaṇam	158	262-263A.
,,	Vyūdhāpuṇḍarīkaḥ	161	265
,,	Śatapathabrāhmaṇam	162	266
,,	,,	163	267
,,	,,	164	267-269A-B.
,,	,,	165	269
,,	Śikṣā (Paṇiniyā)	173	282-287A-K.
,,	Śiksā (Mādhyandinīyā)	178	296-301A-M.
,,	Śivopanisat	182	311
,,	Śuklayajurvidhānam	183	312-313A-B.
,,	Śvetaketukaṇdikā	188	319
,,	Śvetāśvataropaniṣat	189	320-322A-B.
,,	Ṣadaṅgarudrajapaḥ	190	322
,,	Ṣadaṅgaśatarudriyam	191	323-327A-H.
,,	Ṣoḍaśārachakram	192	327
,,	Sandhyābhāṣyam	194	329
,,	Sandhyāmantravyākhyānam	195	330
,,	Sāmavidhānabrāhmaṇam	196	331

Name of Authors.	Name of Works.	Cat. No.	Page.
Anonymous.	Sāmavidhānabrāhmaṇa-	197	331
,,	bhāsyam		
,,	Śamavedaḥ	198	332
,,	,,	199	333
,,	Sundarītāpinyupanisatpañ-	200	334
,,	chakam		
,,	Sūryopanisat	202	337
,,	,,	203	338-340A-D.
,,	Somayāgaprayogavṛttiḥ	204	340
,,	Svastivāchanam	209	349
,,	Haṁsopaniṣat	210	350
Ananta	Jaṭāpaṭalaḥ	73	102
,,	Svarāṣṭakam	208	346-349 A-C.
Anantadeva	Rudrasūtram	142	215
Anantabhaṭṭa	Bhāsikāsūtrabhāsyam	116	169-170A.
Ananta Yājñika	Pratijñāsūtram Sabhāsyam	99	140-143A-E.
Anantāchārya	Mantrārthadīpikā	120	176
Amaresa	Śiksā	168	272-276A-J
Amoghānanda	,,	169	277-279A-D.
,,	,, (Laghu)	170	279
Ânandagiri	Īsāvāsyopanisadbhāsyavi-	15	15-18-A-B.
,,	varaṇam		
,,	Māṇdukypanisatkārikā-	128	197.
,,	bhāṣyavivaranam		
,,	Muṇdakopanisadbhāsya-	133	204-205A.
,,	vivaranam.		
Ānandajñāna	Taittirīyopanisadbhāsyam-	78	110-112A.
,,	savivaraṇam		
,,	Māndūkyopanisadbhāsya-	129	198-201A
,,	vivaraṇam		
Ânandavana	Rāmottaratāpanīyavyākhyā	139	211
Ubbaṭa	Tribhāsyaratnam	79	112
,,	Prātisākhyabhāsyam	106	153-157A-H.
,,	Vājasaneyisaṁhitāmantra-	153	246-247A.
,,	bhāṣyam		

Name of Authors.	Name of Works.	Cat. No.	Page.
Karka	Pindapitṛyajñaḥ	98	139
Karkopādhyāya	Gṛhyavivaraṇam	52	70-71A
,,	Navakaṇdikāsūtravyākhyā	86	121
Kātyāyana	Navasūtrāṇi	18	20
,,	Charaṇavyūhapariśiṣṭam	60	80-83A-F.
,,	Navakaṇdikāsūtram	85	118-120A-E.
,,	Prātiśākhyam	104	149-151A-E.
,,	Śuklayajuḥsarvānukra-maṇikā	184	313-316A-E.
,,	Snānavidhiḥ	205	341-343A-D
Keśava	Paribhāṣaṅkasūtram	97	131-138A-R.
,,	Pratijñāsūtravṛttiḥ	100	143-144A.
Kauśika	Kauśikasūtram	38	48
(Śrī) Kṛṣṇamaṇi	Charaṇavyūhaḥ	61	84-85A.
Gaṅgādhara	Kātyāyanaśulvasūtrabhāṣ-yam	28	33
Gadādhara	Gṛhyasūtrabhāṣyam	53	71
,,	,, ,,	54	72
Guṇaviṣṇu	Chhāndogyamantrabhāṣyam	69	93-98A-I.
Gobhila	Gṛhyakārikā	48	59
,,	Gṛhyasūtram	49	60-61A.
Gaudapāda	Māṇdukyopaniṣadvyākhyā	130	201
Jayanta	Svarāṅkuśaḥ	207	345-346A-B.
Jayarāma	Gṛhyasūtrabhāṣyam	55	73
Dharaṇīdhara	Śikṣāpañjikā	174	287-289A.
Nārada	Śikṣā	171	280
,,	Śikṣā	172	281
Nārāyaṇa	Gṛhyasūtrabhāṣyam	50	61-62A.
,,	Rāmottaratāpinyupaniṣad-dīpikā	140	213
Nārāyaṇendrasa-rasvatī	Praśnopaniṣadbhāṣyaviv-araṇam	103	147
Nityānanda	Vyākhyānachintāmaṇiḥ	160	264
Padmanābha	Śrautapaddhatiḥ	187	318
Parāśara	Śikṣā	175	289-291A-C.

Name of Authors.	Name of works.	Cat. No.	Page.
Parāśara	Śikṣā	176	291-294 A-C.
Pāraskara	Gṛhyasūtram	51	62-70 A-R.
Mallaśarmā	Hastasvaraprakṛyā	211	351-353 A-B.
Mahīdāsa	Charaṇavyūhabhāsyam	62	85
,,	,,	63	86
Mahīdhara	Vedadīpaḥ	156	249-260A-M.
Māṇdavya	Śiksā	177	294-296A-C.
Mālajīvedāngarāya	Mahārudrapaddhatiḥ	124	192
Mohana Śarmā	Vedamantravyākhyā	159	263
Yājñavalkya	Śiksā	179	302-309A-Q.
Yājñikadeva	Kātyāyanasūtrapaddhatih	29	35
Yāska	Niruktam	92	127
Rātri	Prātiśakhyadīpikā	105	151-153A-B.
Rāmakṛsṇa	Saṁskāragaṇapatiḥ	193	328
Rāmachandra	Jyotsnā	75	104-107A-F.
Rāmalāla	Kuiśakṛṇdikābhāsyam	32	40
Rudradhara	Mantroddhāraḥ	123	189-192A-C.
Reṇuka	Kātīyagṛhyakārikā	27	32
,,	Gṛhyakārikā	47	57-59A.
Lomaśa	Śiksā	180	309
Vaśistha	,,	181	310
Viṭṭhaladīksita	Kuṇdamaṇdapasiddhiḥ	30	36
,,	Kuṇdamaṇdapasiddhivyākhyā	31	37-40A-D.
Viśvanāthapanta	Mahrāudrapaddhatiḥ	125	193
Viśṇuśarmā	Laghukārikā	145	218-219A.
Vaidyanātha	Śrīsūktavidhānam	186	317
Śaṅkarāchārya	Īśāvāsyopanisadbhāsyam	14	13-15A-B.
,,	Aitareyopanisadbhāsyam	20	22
,,	Kaṭhopaniṣadbhāṣyam	23	26-28 A-B.
,,	Kenopanisadbhāṣyam	34	42
,,	Chhāndogyopaniṣadbhāsyam.	71	100
,,	Praśnopaniṣadbhāsyam	102	146

Name of Authors.	Name of works.	Cat. No.	Page.
Śaṅkarāchārya	Bṛhadāraṇyakopaniṣadbhāsyam.	109	159
,,	Mundakopanisadbhāsyam	132	203
,,	Vajrasūchyupaniṣatsubodhinī	147	220
Śaṅkarānanda	Amṛtabindūpanisaddīpikā	7	6
,,	Āruṇyupanisaddīpikā	12	11
,,	Kaivalyopaniṣaddīpikā	37	46-47A.
,,	Garbhopanisaddīpikā	44	54
,,	Jābālopaniṣaddīpikā	74	103
,,	Nārāyanopanisaddīpikā	90	104
,,	Brahmopaniṣaddīpikā	113	162-163A.
Śatrughna	Mantrārthadīpikā	121	177-188A-X
Śivarāma	Subodhinī	201	335-337A.
Śrīdharadīksita	Agniṣṭomaprakaraṇam	1	1
Śrīdharasvāmī	Śrisūktabhāṣyam	185	316
Sahadeva	Laghukārikā	146	219
Sāyaṇāchārya	Devīsūktabhāsyam	84	117
,,	Maṇdalabhāsyam	118	174
,,	Śatapathabrāhmaṇabhāsyam	166	270
,,	Śatapathabrāhmaṇavyākhyā	167	271
Hayagrīva	Jaṭāpaṭalaḥ	72	101
Haradatta	Rudrabhāṣyam	141	214
Harihara	Gṛhyasūtrabhāsyam	56	74-77A-G.
,,	Snānavidhisūtratrikaṇdikā bhāṣyam	206	343
,,			
Harṣanātha	Chātuścharaṇayajñapaddhatiḥ	67	90-92A.
Halāyudha	Gṛhyasūtrabhāṣyam	57	77
,,	Brāhmaṇasarvasvam	115	166-168A-C